

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі
Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы

Министерство образования и науки Республики Казахстан
Национальная академия образования им. И. Алтынсарина

**БІЛІМ МАЗМҰНЫН ЖАҢАРТУ ЖАҒДАЙЫНДА
ШЖМ-ДА БІРІККЕН БАСТАУЫШ СЫНЫПТАРДАҒЫ САБАҚТАРДЫ
ӨТКІЗУ ЖӘНЕ ҰЙЫМДАСТЫРУ БОЙЫНША
ӘДІСТЕМЕЛІК ҰСЫНЫМДАР**

**МЕТОДИЧЕСКИЕ РЕКОМЕНДАЦИИ
ПО ОРГАНИЗАЦИИ И ПРОВЕДЕНИЮ УРОКОВ
В СОВМЕЩЕННЫХ НАЧАЛЬНЫХ КЛАССАХ МКШ В УСЛОВИЯХ
ОБНОВЛЕНИЯ СОДЕРЖАНИЯ ОБРАЗОВАНИЯ**

Нұр-Сұлтан
2019

Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы Ғылыми кеңесінің шешімімен баспаға ұсынылды (2019 жылғы 17 қыркүйектегі № 8 хаттамасы).

Рекомендовано к изданию решением Ученого совета Национальной академии образования им. И. Алтынсарина (протокол № 8 от 17 сентября 2019 года).

Білім мазмұнын жаңарту жағдайында ШЖМ-да біріккен бастауыш сыныптардағы сабақтарды өткізу және ұйымдастыру бойынша әдістемелік ұсынымдар. Әдістемелік ұсынымдар - Нұр-Сұлтан: Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы, 2019. – 160 б.

Методические рекомендации по организации и проведению уроков в совмещенных начальных классах МКШ в условиях обновления содержания образования. Методические рекомендации. – Нур-Султан: НАО имени И. Алтынсарина, 2019. – 160 с.

Әдістемелік құралда ШЖМ бастауыш сыныптарындағы білім беру үрдісінің талдауы, білім беру мазмұнын жаңарту жағдайында ШЖМ біріккен бастауыш сыныптарындағы оқу бағдарламаларының бейімделуі бойынша ұсынымдар берілген.

Жинақ шағын жинақты мектептердің бастауыш сынып мұғалімдері мен білім беру қызметкерлеріне арналған.

В сборнике представлен анализ образовательного процесса в начальных классах МКШ, рекомендации по адаптации учебных программ в совмещенных начальных классах МКШ в условиях обновления содержания образования. Сборник адресован работникам образования и учителям начальных классов малокомплектных школ.

© Ы. Алтынсарин атындағы
Ұлттық білім академиясы, 2019
© Национальная академия образования
имени И. Алтынсарина, 2019

Кіріспе

Қазақстан Республикасы білім беру жүйесінің маңызды міндеті қазақстандық қоғамның перспективалық дамуына және заманауи талаптарға сай келетін білімге халықтың түрлі топтарының бірдей қолжетімділігін қамтамасыз ету болып табылады. Қазақстан Республикасында білім беруді және ғылымды дамытудың 2016-2019 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасында ауылдық мектептердің проблемасына ерекше көңіл бөлінген [1].

Шағын жинақты мектептер жүйесінің жұмыс істеуі Қазақстан білім беру жүйесі үшін стратегиялық тұрғыдан ғана емес, ауылдық аймақтардың дамуына әсер етуші маңызды фактор болып табылады. Еліміздің әлеуметтік-экономикалық табысты дамуы білім беру жүйесінде белгілі бір өзгерістерді талап етеді. Ол үшін оқытудың жаңа мазмұны мен түрлерін әзірлеу, сондай-ақ білім берудің бірыңғай кеңістігін құру қажет.

ШЖМ-ның заманауи мұғаліміне білім мазмұнын жанарту жағдайында жұмыс істеу үшін маңызды бірқатар қосымша кәсіби құзыреттілікке ие болуы қажет:

- біріктірілген сынып-комплектісі жағдайында оқу материалының оқу мақсаты мен мазмұнын талдау, іріктеу, бейімдеу;
- біріктірілген сынып-комплектісі жағдайында оңтайлы оқыту әдістерін бейімдеу және құрастыру;
- бір пәндік және бір тақырыптық сабақтар өткізу кезінде сынып-комплектісі білім алушыларының іс-әрекеттерін басқару;
- білім алушыларды дамытудың жеке білім беру траекториясын жобалау;
- білім алушылардың жеке дамуына бақылау жүргізу (мониторинг) үшін бақылау-бағалау рәсімдерінің пакетін әзірлеу;
- жергілікті қоғамдастықтың әлеуметтік-мәдени, экономикалық үдерістеріне білім алушыларды тарту.

Сыныптардың біріктірілуі білім беру жұмысын ұйымдастыруды қиындатады, мұндай жағдайда дәстүрлі тәсілдер мен әдістерді қолданудың тиімділігі төмендейді. Мұғалім келесі міндеттерді шешуі тиіс [2]:

- өзіндік іс-әрекеттерді шебер үйлестіре отырып оқытуды дұрыс ұйымдастыру;
- білім алушыларды жұмыспен толық қамтамасыз ету;
- олардың әртүрлі жаста екендігін ескеру;
- сабақ жоспарларын тиімді етіп жасау;
- сабақтарға мұқият дайындалу.

Ауылдық жерлердегі білім беру үдерісінің бүгінгі таңдағы жай-күйіне келсек, шағын жинақты мектеп мұғалімінің әртүрлі жастағыларды біріктіретін екі, үш сыныптың сабағына қатар дайындала отырып, бір мамандық иесі бола тұра, бірнеше пәннен сабақ беруіне тура келеді.

Біздің республикамыз үшін біріктірілген сыныптарда сабақ берудің бұрыннан қалыптасқан дәстүрі қала береді, мұнда жекелеген сыныптардың сабақ жоспарлары бір сабақ ретінде біріктірілмейді, кезекпен оқытылады және

өзіндік жұмыс ретінде жалғастырылып отырады. Бала саны аз шағын жинақты мектепте күрделі, әр алуан және қалыптан тыс жағдайда білім алушылардың жас ерекшелігін, олардың белсенділігін, саралап оқытуды және т.б. ескере отырып, пән ішінде және пәнаралық кіріктіруге ықпал ететін инновациялық тәсілдердің рөлі айтарлықтай артады.

Бастауыш білім беруге білім беру кеңістігін құруға жауапкершілік, дағдылардың кең спектрі негіздеріне ие білім алушының үйлесімді қалыптасуы мен дамуына қолайлы жағдай жасау жүктеледі:

- 1) білімді функционалдық және шығармашылық қолдану;
- 2) сыни ойлау;
- 3) зерттеу жұмыстарын жүргізу;
- 4) ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалану;
- 5) коммуникацияның әртүрлі тәсілдерін, оның ішінде тілдік дағдыларды қолдану;
- 6) топта және жеке жұмыс істей білу [7].

Ел мектептерінің жалпы санының 41% - ын шағын жинақты мектептер құрайтын Қазақстан Республикасы үшін шағын жинақты мектептің ерекше жағдайларында педагогикалық үдерісті басқаруды жетілдірудің тиімді жолдарын анықтау білім беру мазмұнын жаңартуға байланысты ерекше өзектілікке ие болады.

Шағын жинақты мектептің ерекше қиындықтарына қарамастан, білім беру мазмұнын жаңарту талаптарына сәйкес осындай білім беру ұйымының мұғалімі білім алушыларға жеке және сараланған көзқарасты жүзеге асыру, білім алушылардың оқу іс-әрекетінің практикалық бағытын іске асыру, оларды педагогпен және сыныптастармен қарым-қатынасқа қосу оңай.

Әдістемелік ұсынымның мақсаты – шағын жинақты мектептің бастауыш сынып мұғалімдеріне ҚР Білім беру мазмұнын жаңарту үрдістерін ескере отырып, шағын жинақты мектептің біріктірілген бастауыш сыныптарында оқу үдерісін тиімді ұйымдастыруда әдістемелік көмек көрсету.

Әдістемелік ұсынымның практикалық маңыздылығы ШЖМ мұғалімдері әзірлеген материалдарын олардың практикалық қызметінде қолдану білім беру мазмұнын жаңарту жағдайында шағын жинақты мектептің біріктірілген бастауыш сыныптарында оқу үдерісін оңтайлы ұйымдастыруға және білім алушыларды оқыту нәтижелерінің сапасын арттыруға ықпал етеді.

ШЖМ-да білім беруді іске асырудың жаңа тәсілі қазіргі кезеңде қоғам дамуының қазіргі заманғы жаһандық үрдістеріне негізделген.

1 Білім мазмұнын жаңарту жағдайында ШЖМ-да біріккен бастауыш сыныптардағы оқыту процесінің ерекшелігі

Шағын жинақты мектептегі оқу үдерісі бірқатар маңызды ерекшеліктерге ие, олардың сабақтарын бір мұғалім бір уақытта екі, үш, төрт сыныппен өткізеді.

Шағын жинақты мектеп мұғалімі күрделі жағдайда жұмыс істейді: оған бір уақытта әртүрлі жастағы, дайындық деңгейі әртүрлі балалармен, әртүрлі сыныптың оқу бағдарламасы бойынша сабақ жүргізуге тура келеді.

Шағын жинақты мектепте жалпы білім беретін мектепке қарағанда мұғалім болып жұмыс істеу қиын және күрделі.

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің 2013 жылғы 17 қыркүйектегі №375 бұйрығымен бекітілген «Жалпы білім беру ұйымдарының (бастауыш, негізгі орта және жалпы орта білім беру) түрлері бойынша қызметінің *Үлгілік қағидаларына* сәйкес шағын жинақты мектепте (бұдан әрі ШЖМ):

- сыныптарды бір сынып-кешенге қосу және біріктіру жағдайында әртүрлі жастағы білім алушылардың саны 10 адамнан аспауы тиіс;
- ШЖМ-дағы сыныптардың толымдығына 3-10 және одан да көп адамға дейін рұқсат беріледі;
- үш немесе төрт сынып біріктірілген жағдайда оқу сабақтарын ұйымдастырудың өзгермелі кестесі қолданылады;
- бірінші сынып пен бітіруші сыныптардың білім алушыларын біріктіріп оқытуға жол берілмейді.

ҚР БҒМ 2018 жылғы 12 наурыздағы № 91 бұйрығына сәйкес оқытуды ұйымдастыру шарттары бойынша білім беру ұйымы қызметінің үлгілік қағидаларының 13-тармағы жаңа редакцияда жазылған: «Әртүрлі жастағы оқыту әдістемелерін қолдану кезінде сыныптарды біріктіруге жол беріледі» [1].

Сондықтан сыныптарды біріктірудің тиімді жолдарын мектеп анықтайды. Мектептің әдістемелік бірлестігінің отырысында және педагогикалық кеңесінде сыныптарды жинақтау мәселесі мен ондағы балалар контингентіне байланысты сыныптарды біріктіру жолдарын талқылау ұсынылады.

ШЖМ-дағы оқу үдерісінің ерекшелігі сынып-жиынтықтардағы әртүрлі жастағы білім алушыларды оқыту ерекшеліктерін есепке ала отырып ұйымдастырылады.

Әртүрлі жастағы оқыту – жасына, білім беру және тәрбиелеу міндеттеріне байланысты, сондай-ақ барлығына және жеке тұлғаларға ортақ мәселелерді шешуге бағытталған әртүрлі жастағы балалардың бірлескен қызметі [3].

В. Б. Лебединцев егер мұғалім бір оқу бөлмесінде әр сыныппен жеке кезекпе-кезек жұмыс істесе, әр сынып өз бағдарламасы бойынша оқыса, онда бұл әртүрлі жастағы оқыту болып табылмайды дегенге ерекше назар аударады. Әртүрлі жастағы оқыту дегеніміз, ең алдымен, әр жастағы оқу үдерісіне қатысушылардың ұйымдастырушылық және мазмұндық тұрғыдан бірлігі саналады. Оқытуды ұйымдастырудың негізгі тәсілі топтық оқыту болып табылады.

Әртүрлі жастағы оқыту әр жастағы топтарда **сабақтарды ұйымдастырудың келесі принциптеріне негізделеді [3]:**

1. *Әртүрлі жастағы білім алушыларды оқытудың міндеттерін, мазмұнын, құралдарын интеграциялау және саралау принципі* талап етеді:

- барлық сыныптар үшін ортақ міндеттерді анықтау және әрбір топтағы міндеттерді нақтылау;
- барлық балаларға қолжетімді білім мен білік материалының мазмұнын әртүрлі жастағы білім алушылар бір уақытта меңгере алатындай етіп таңдау;
- әртүрлі жастағы білім алушылардың жалпы оқу жұмысының мазмұнына сәйкес тәсілдерін таңдау;
- бір жағынан, кіші жастағы балалар үшін мүмкін емес, бірақ жоғары білім алушылары меңгеруі тиіс, екінші жағынан, жоғары сынып білім алушылары үшін тартымды емес, бірақ кіші жастағылар үшін бекітуге қажетті мәселелерді бөлу;
- оқу материалдары мазмұнының ерекшелігін ескере отырып, әр сынып үшін топтық және жеке сабақ түрлерін іріктеу.

2. *Балалардың оқу іс-әрекетін педагогизациялау принципі* оқу сабақтарын ұйымдастырушы ретінде ересек жастағы білім алушыларды даярлайды. Оларға бірқатар педагогикалық қызметтер жүктеледі, мысалы, үй тапсырмасын тексеру.

3. *Өзара оқыту принципі* білім алушылардың бір-біріне өзара ықпал ету үдерісінде білім, білік, дағдыларды, іс-әрекет және қарым-қатынас тәсілдерін меңгеруге негізделген: әр білім алушы топ мүшесі ретінде өз жолдастарын үйрете отырып, мұғалім рөлін уақытша орындай алады.

4. *Әртүрлі жастағы білім алушылардың өзара қарым-қатынасын реттеу принципі* мұғалімнің әртүрлі жастағылармен ынтымақтастықты ұйымдастырудың түрлі нысандары мен әдістерін қолдануын көздейді.

5. *Баланың психологиялық қорғалуын қамтамасыз ету принципі* әртүрлі жастағы топтарды құру кезінде білім алушылардың жас ерекшеліктерін, тұлғааралық қарым-қатынасын, олардың психологиялық үйлесімділігін, қабілетін және өз позициясының тәуелсіздігін қорғауға дайындығын есепке алуды талап етеді.

6. Оқу сабағында білім алушылар құрамының жас ауқымындағы оңтайлылық принципі мұғалімнің түрлі жастағы білім алушыларды біріктірудің ұтымдылығы туралы шешім қабылдауын көздейді.

Білім алушылардың өзара тиімді қарым-қатынас жасауы үшін ұсынылатын жас диапазоны – 3-4 жастан аспауы тиіс.

Әртүрлі жастағы оқыту келесі нұсқаларда біріктірілген сыныптарда ұйымдастырылады:

Әртүрлі жастағы оқыту келесі нұсқаларда ұйымдастырылады [5]:

1. барлық оқу пәндері бойынша барлық сабақтарда үнемі;
2. әр жастағы топтарда технология, дене шынықтыру, бейнелеу өнері, музыка сабақтарында үнемі;

3. әр сыныптардағы оқу материалының мазмұны сәйкес келген жағдайда жүйелі түрде (бір тақырыптағы сабақтар):

– оқу материалының толық сәйкес келуі. Мысалы, 2-3 сынып «Математика» пәні бойынша - «Масса бірліктері» тақырыбы;

– оқу материалының жартылай сәйкес келуі, яғни әртүрлі сыныптарда кейбір жекелеген сұрақтар бір-бірімен байланысты болады.

– мазмұны әртүрлі, бірақ кіші жастағы білім алушыларда оқытылатын тақырып материалдары жоғары жастағы білім алушылар үшін оқуда базалық болып табылады.

Бастауыш мектепте оқу үдерісін қайталанатын тақырыптар бойынша сабақтар бір уақытта барлық сыныптарда өткізілетіндей етіп жоспарлау ұсынылады. Сабақтың бір бөлігі әңгімені талқылау, әңгімелесу, тәжірибе, сурет, кесте көрсету үшін қолданылуы мүмкін, қалған уақытта әр сыныптың білім алушылары өз бетінше оқу тапсырмаларын орындайды [3].

Егер мұғалім сабақтың барлық кезеңдерінде әртүрлі жастағы оқытуды ұйымдастыруды таңдаса, онда бір пән бойынша сабақ кестесін құру ұсынылады.

Сабақта әртүрлі жастағы білім алушылардың өзара қарым-қатынасын ұйымдастыру мүмкін:

– сабақтың барлық кезеңдерінде;

Мысалы, әртүрлі жастағы ШЖМ сыныбындағы келесі жұмыс түрлерін кезеңге қарай ұсынуға болады (1-кесте).

1-кесте. ШЖМ әртүрлі жастағы сыныптағы жұмыс түрлері

№	Кезең	Жұмыс түрлері
1.	Білімді өзектендіру, қызметті ынталандыру	Үй тапсырмасын өзара тексеру, сұрау, «Бақылау күнделігі» бойынша бірлескен

		жұмыс» жүргізу.
2.	Жаңа материалды меңгеру	Оқулық мәтінін оқу және талдау, зерттеу және тәжірибелік жұмыстарды жүргізу.
3.	Сабақты бекіту	Өзара сұрақтарға жауап, зерттелген тақырып бойынша тапсырмаларды бірлесіп орындау, шығармашылық жұмыс, зерттелген тақырыпты бекіту және қолдану.
4.	Қорытындылау	Білім алушылардың бірлескен қызметін талдау және өзіндік талдау, баға қою (өзін-өзі бағалау және өзара бағалау), үй тапсырмасын орындау және дайындық кезеңдерін түсіндіруде білім алушылардың бірлескен көмегі қажет.

– жалпы оқу міндеттерін шешу үшін жекелеген кезеңдерде, мысалы, әдебиеттік оқу сабағында жоғары сынып білім алушылары жазушының өмірбаянымен таныстырады немесе мұғалімнің орнына әдеби шығарма оқиды;

– жағдай бойынша қажеттілігіне қарай, мысалы, дене шынықтыру сабағында ойын ұйымдастыру үшін, сабақ қорытындысын шығару кезінде, материалды жіберіп алған кіші жастағы білім алушыға көмек көрсету үшін.

Сабақтың әртүрлі кезеңдерінде әртүрлі жастағы балалардың өзара қарым-қатынасының арнайы тәсілдерін қолдану ұсынылады:

1. Үй тапсырмасын тексеру.

- жоғары сынып білім алушылары кіші жастағы білім алушылардың ауызша және жазбаша үй тапсырмаларының орындалуын тексереді және бағалайды;

- жоғары сынып білім алушылары кіші жастағы білім алушылар үшін сұрақтар мен тапсырмаларды таңдайды немесе құрастырады, содан кейін осы тапсырмалар бойынша сауалнамаға қатысады;

- жоғары сынып білім алушылары төменгі сынып білім алушыларына жауап беру барысында көмектеседі.

2. Жаңа материалды оқыту:

- жоғары сынып білім алушылары кіші жастағы білім алушыларға жаңа материал туралы айтады, әдеби шығарма, «дүниетану» бойынша мәтінді оқиды;

- жоғары сынып білім алушылары мәтінмен жұмысты ұйымдастырады (мәтіннің қажетті үзіндісін қарындашпен белгілеу; мәтін мазмұнын қайта айту, мәтінді талқылау; мәтін бойынша сұрақтар құрастыру);

- жоғары сынып білім алушылары кіші жастағы білім алушылармен

бірге тірек материалдарын, сызбалар, кестелер құрастырды (оқу және жазу арқылы сын тұрғысынан ойлауды дамыту технологиясы негізінде);

- жоғары сынып білім алушылары кіші жастағы балалармен бірге бірлесіп бақылау, тәжірибе жасау, оқу құралдарымен жұмыс және т. б. ұйымдастырады.

3) Оқытылған материалды бекіту:

- жоғары сынып білім алушылары кіші жастағы білім алушылармен бірге сөзжұмбақ, ребустарды шешеді, тапсырмалар құрастырады, викторина сұрақтарына жауап береді;

- оқылған қосымша әдебиетті ұжыммен талқылайды;

- жоғары сынып білім алушылары мәтінмен жұмысты ұйымдастырады (мәтіндерді, жоспарға сәйкес бөлімдерге бөлу; мазмұндау – толық, таңдау бойынша, шығармашылық тұрғыдан, қысқаша; оқығаны туралы пікір дайындау);

- жоғары сынып білім алушылары ойындар-жарыстар ұйымдастырады («өлең жолын аяқтаңыз», «мен бастаймын, ал сен жалғастырасың...»);

- жоғары сынып білім алушылары кіші балалармен бірге фильмдердің, роликтердің т. б. үзінділерін қарап, талқылап, түсініктеме береді;

- жоғары сынып білім алушылары материалды бекіту және қайталау барысында жеке-жеке кіші балаларға көмек көрсетеді.

4. Білімді бақылау:

1. жоғары сынып білім алушылары жалпылама сабақтар дайындайды;

- жоғары сынып білім алушылары материалдар, оқу тапсырмаларын, конкурстар дайындайды;

- жоғары сынып білім алушылары сынақ өткізеді, дербес жұмыстар жүргізеді, оларды тексереді және бағалайды;

- өзара бақылау. Мысалы, 4-сынып білім алушылары мәтіннің жоспарын жасайды, ал 2-сынып білім алушылары мәтіннен тиісті үзінділерді табады, мәтінді оқып, мазмұнын айтады; немесе кіші жастағы білім алушылар тек шығарманың бір үзіндісімен жұмыс істейді, ал жоғары сынып білім алушылары мәтінді алдын ала толық оқып, мәтіннің мазмұнын әңгімелеп береді.

Әртүрлі жастағылар арасындағы ынтымақтастықты ұйымдастыруда жеке-топтық және командалық-топтық жұмыс түрінде барлық жас санаттары үшін оқу материалы өзекті болып табылады.

Жеке-топтық нұсқадағы білім алушылар әртүрлі жастағы топтарға 3-5 адамнан бөлінеді. Аға кеңесші жаңа материалды түсіндіреді, содан кейін оны бекітуді ұсынады. Тапсырма не бөлім бойынша орындалады (әр білім алушы

өзіне тиісті тапсырмамен айналысады) немесе «жалпылама» орындалады (әрбір келесі тапсырманы білім алушылар кезек бойынша орындайды). Бұл ретте әрбір тапсырманың орындалуын білім алушы дауыстап айтады және оны барлық топ бақылайды. Жеке тапсырмаларды орындағаны үшін бағалар қосылады, ал топқа жалпы қойылған баға жарияланады.

Командалық-топтық жұмыс «кеңесшілердің кездесуін» болжайды. Жоғары сынып білім алушылары кеңесшілер ретінде фрагменттерге бөлінген оқу материалымен жұмыс істеу үшін топтар ұйымдастырылады. Сараптамалық топтың әрбір мүшесі өз тақырыбына байланысты материалды табады. Одан әрі олар өз топтарына оралып, оны кіші жастағы білім алушыларға түсіндіріп, тапсырмалар береді және оларды тексереді. Содан кейін келесі топқа ауысады. Жоғары сынып білім алушылары кіші топ білім алушылардың тапсырмаларының орындалу сапасына жауап береді, өйткені бұл олардың қорытынды бағасына әсер етеді. Мұғалімге барлық тақырып бойынша әр білім алушы жеке және жалпы команда атынан есеп береді. Жұмыс барысында мұғалім білім алушылардың белсенділігін бақылап, қажет болған жағдайда кез келген топқа көмектеседі.

ШЖМ ерекшелігі білім алушылардың сабақ кезіндегі іс-әрекетінің бір түрі ретінде өзіндік жұмыстың міндеттілігі мен жүйелілігін анықтайды.

ШЖМ-да білім алушылардың өзіндік жұмысы *сабақ сайын* жүргізіледі және *сабақтың барлық кезеңдерінде жүргізілуі мүмкін*. Бір сабақта өзіндік жұмыстар саны реттелмейді. Екінші сыныптағы сабақта білім алушылардың бағдарламалық материалмен өзіндік жұмысының рұқсат етілген ұзақтығы 15-20 минуттан аспайды, ал үшінші сыныпта – 15-25 минуттан аспайды [1].

ШЖМ-да өзіндік жұмыс мұғалімнің басшылығымен жүргізілетін жұмыспен кезек жүргізіледі. Мұғалімнің тікелей қатысуымен жұмыс істеуге кіші сыныптарда немесе оқытылатын немесе қайталанытын материал қиындық тудыратын сыныптарда көбірек уақыт бөлінген дұрыс.

Мұғалімнің басшылығымен және оның тікелей қатысуымен өткізу ұсынылады:

- кейбір дайындық жаттығулары;
- алдыңғы өзіндік жұмыс негізінде жаңа материалды түсіндіру;
- жаңа материалды әңгімелеу және баяндау;
- түсініктемелер, әңгімелер, нұсқамалар;
- жаңа материалды қабылдау, түсіну, бекіту;
- оқыту деңгейін диагностикалау;
- меңгерілген білімді, іскерлікті бақылау және түзету;
- білімді қолданудың ұтымды тәсілдерін көрсету;
- тақырыптық материалды жалпылау.

Өзіндік жұмыс:

- сабақтың міндеттеріне сәйкес келуі;
- мүмкін болатындай және қолжетімді болуы;
- қызметтің түрлі сипатын болжауы;
- әртүрлі деңгейде ұйымдастырылған болу, үлгі бойынша іс-қимылдарды қайталау және объектілерді белгілі үлгімен салыстыру арқылы танудан стандартты емес жағдайларда іс-әрекет моделі мен алгоритмін құрғанға дейін болуы;
- тапсырманың анық, қысқа, түсінікті тұжырымдалуы;
- тапсырманы орындау алгоритмін (нұсқаулықты) қосуы *т.б.*

Бастауыш мектеп білім алушылары үшін келесі **өзіндік жұмыс түрлері** қолжетімді және тиімді:

Жаңа материалды меңгеруге дейінгі дайындық жаттығулары (оқулық бойынша қайталау, карточкалармен, кестелермен жұмыс істеу, бөліп алуға тапсырмалар, салыстыру, фактілерді салыстыру, ережелерді, әрекет тәсілдерін қайталау, алдын ала оқу және бақылау, суреттер мен иллюстрацияларды қарау, сипаттама, сурет салу, деректерді табу және т. б.);

Өз бетінше жаңа материалды меңгеру өте күрделі. Өз бетінше жұмыс жасау барысында төмендегі жаттығуларды жасау ұсынылады:

- а) жаңа материалды түсіну үшін қажетті белгілі бір ережелерді қайталау;
- б) жаңа материалдың құрамдас бөлігі болып табылатын бұрын оқытылған есептеулер мен түрлендірулерді орындау;
- в) алгоритм, формула, ұғымның болуын болжау [1].

Мысалы, **нұсқаулық карточканы** қолдануға болады:

1. Сызбаны қараңыз (сызбада тік, тұйық, және сүйір бұрыштар берілген). Оқып шығып, қандай бұрыштар болатынын айтыңыз.
2. Қағаз парағынан тік бұрыштың үлгісін жасаңыз. Парақтарды алыңыз. Парақ қағазды екіге бүктеп, содан кейін тағы бірнеше рет бүктелгеннен кейін алғашқы бүктелген сызықтармен сәйкестендіріңіз.
3. Тік бұрыш моделі пайда болады. Тік бұрыштың қырлары мен биіктігін көрсетіңіз.
4. Бұрыштың түзу болатындығын тексеру үшін, бұрыштардың жоғарғы жағы мен қырлары сәйкес келетіндей етіп оған модельді қосу қажет. Модельді тік бұрышқа салыңыз. Биіктігі мен қырлары сәйкес келе ме?
5. Модельді сүйір бұрышқа қойыңыз. Сіз не байқадыңыз? (ол тік бұрыштан кіші).
6. Модельді доғал бұрышқа салыңыз. Өз бақылауыңыз туралы айтып беріңіз (түзу сызықтан артық).
7. Тік бұрыштың моделі - үшбұрыштың тік бұрышы сызбасы болып

табылады. Тік бұрыш моделінен оны табыңыз.

8. Тік бұрыштың моделі арқылы осы үшбұрыштың қалған бұрыштары түзу болатынын біліңіз. Сізде бұрыштардың қандай түрлері пайда болды? (тік бұрыштан кіші, сүйір бұрыш)

9. Модельдің көмегімен бізді қоршаған заттардан тік бұрыштарды таба аламыз ба? Мұны жасап көріңіз.

Мұғалім одан әрі сұрақтар негізінде қорытынды жасайды:

- Кім есінде сақтап қалды, қандай бұрыштар болады?
- Бұрыштың түзу екенін қалай білуге болады?
- Тік бұрыштарды қалай атайды?
- Үш бұрыштар қалай аталады?

Білім алушылар өз бетінше жұмыс істеуі үшін олардың өз бетінше жұмыс жасау дағдыларын қалыптастыру қажет.

А.Б. Акпаева олардың қалыптасуы үшін әдістемелік тәсілдер жүйесін ұсынады:

1. Білім алушылардың өз бетінше жұмыс жасауға арналған тапсырмалардың мазмұны және оған қойылатын талаптарды дұрыс түсінуін қамтамасыз ету үшін тапсырмамен бірге оның орындалу үлгісі көрсетілуі тиіс.

2. Білім алушыларға жеке көзқарастарын жүзеге асыруға мүмкіндік беретін тәсілдер: дифференциалды тапсырмалар, жеке өзіндік жұмыс. Мысалы, барлық білім алушылар үшін мазмұны жағынан бірдей тапсырма беріледі, бірақ орындау тәсілдері әртүрлі болуы мүмкін.

3. Өзін-өзі бақылау тәсілдері:

• *бағдарламалық оқыту элементтері.* Білім алушыларға өзіндік жұмыс жасауға арналған тапсырмалар және топтың дұрыс жауаптары ұсынылады. Егер тапсырма дұрыс орындалмаса, берілген жауаптардың бірімен сәйкес келмесе, онда білім алушы оны қайтадан шешуге әрекет жасайды және дұрыс жауап алғанға дейін жалғастырады;

• карточкада мысалдардың сериясы және оларға ықтимал жауаптар жазылады;

• карточкада тапсырмалар жазылған, ондағы сөздерді жауаптарымен сызық арқылы қосу керек;

• перфокартаны пайдалану (жауабы бар, жауапсыз);

• сөздерді, сөз тіркестерін, мақал-мәтелдерді шешу тапсырмалары;

• қателерді түзету алгоритмдерін қолдану.

ШЖМ-дағы жаңартылған білім беру мазмұны тұрғысынан өзіндік жұмыс «білім алушылардың оқыту үдерісінің міндеттері қалай оқуға және өзіндік, дәлелді, мүдделі, сенімді, жауапты және талдау жүргізуге қабілетті болуға

үйрету болып табылады» деген қағидатқа сәйкес болуы тиіс.

Жеке карточкалар мен тақтаға жазу өз бетінше тапсырма берудің ең көп тараған тәсілдері болып табылады. Кәдімгі мектеп тақтасынан басқа, магнитті тақталарды, жиынтық матаны, тасымалды тақталарды, планшетті, Smart board және т. б. тақталарды пайдалану ұсынылады.

Жеке карточкалар 2-3 тапсырманы қамтиды және дағдыларды пысықтау және білімді қаншалықты меңгергенін бақылау мақсатында қолданылуы мүмкін.

Тапсырмалардың бірқалыптылығы білім алушылардың танымдық қызығушылығын және өзіндік жұмысты орындау уәждемесін төмендетіп қана қоймай, сонымен қатар білім алушылардың ойлау қабілетін дамытуға кері әсер етеді.

Жеке жұмысты ұйымдастыру кезінде бағдарламаның талаптарына және білім алушылардың мүмкіндіктеріне сәйкес яғни дифференциалды түрде оқыту үдерісін жүзеге асыру маңызды болып табылады.

Дифференциацияның кем дегенде 2 бағытын жүзеге асыруға болады: білім алушылар үшін олардың жеке ерекшеліктерін ескере отырып (жақсы оқитын және орташа оқитын) тапсырмалар әзірлеу және әртүрлі топтағы білім алушыларға әртүрлі дәрежеде көмек көрсету.

Жеке режимдегі жұмысты саралау білім алушылардың сараланған топтарының санына сәйкес келетін тапсырмалар санын көздейді.

Жеке өзіндік жұмысты ұйымдастыру тәсілдерінің бірін ұсынамыз (2-кесте).

2-кесте - Жеке режимде өзіндік жұмысты саралауға арналған тапсырмалардың ерекшеліктерін сипаттау

Тапсырма түрі	Білім алушының сипаттамасы	Мақсаты	Тапсырманың мазмұны	Ерекшеліктері
Бірінші деңгейдегі жеке тапсырмалар	танымдық қызығушылығы қалыптаспаған, жеткіліксіз танымдық қабілеттері, оқу мотивациясының төмен деңгейі және үлгерімнің төмен көрсеткіштері бар білім алушы	пәнге қызығушылығын қалыптастыру және оны оқуға уәждемелеу	пропедевтикалық сипаттағы тапсырмалар	тапсырмада нақты жоспарды, алгоритмді, үлгіні, тірек сызбаларды таңдауға немесе пайдалануға байланысты нұсқаның болуы

Орта деңгейдегі жеке тапсырмалар	пән бойынша оқудағы орташа көрсеткіштері, Зияткерлік жұмыс қабілеттілігі, оқу мотивациясы, қызығушылығы, үлгерімі бар білімалушы	жаңа білімді іздеу технологиясын оқыту, оқулықпен жұмыс	ішінара-іздеу және іздеу сипатындағы тапсырмалар	оқу тапсырмасын орындау үшін білім алушының өзін-өзі бақылауы ұйымдастырылды
Үшінші деңгейдегі жеке тапсырмалар	оқу мүмкіндіктері жоғары және пән бойынша үлгерімі жоғары көрсеткіштері бар білімалушы; орта оқу мүмкіндігі бар, бірақ пәнге танымдық қызығушылықтың жоғары деңгейі бар білім алушы	пәндік шеберлікті және дағдыларды жетілдіру, жеке тұлғаның зияткерлік қасиеттерін және ойлау бейстандарттылығын, шығармашылық, зерттеу жұмысының дағдыларын дамыту, өзіндік танымдық іс-әрекетке қажеттілікті қалыптастыру	Қиын тапсырмалар	-

Сол сияқты **көмек дәрежесінің** дифференцияциясы сараланады. Барлық білім алушылар көлемі мен күрделілігі бірдей тапсырманы орындайды. Жақсы білім алушылар жалпы нұсқадан басқа, қосымша түсініктемелер алмайды. Үлгерімі төмен білім алушылар нұсқаулықтарға, алгоритмдік сипаттағы нұсқамаларға сүйене отырып жұмыс жасайды. Орташа білім алушылар қалауы бойынша қиындық туғызған жұмыстарда жаднамалар немесе жинақталған нұсқаулықтар қолдануына болады.

Карточка тапсырмаларын орындау кезінде жұппен жұмыс жүргізу ұсынылады. Осы мақсатта мұғалім алдымен бастауыш сынып білім алушыларын жұп болып жұмыс жасауға үйретеді, мысалы, өзара диктанттар әдістемесі, М. Г. Булановскаяның әдістемесі, карточкалар немесе сұрақтар бойынша жұп болып жұмыс істеу және т. б. сияқты қарапайым әдістемелерді қолданады.

Ауыспалы жұптардың жұмыс кестесі А білімалушысы өз тақырыбы бойынша В білімалушыны оқытады және тексереді, ал В білімалушы өз

тақырыбы бойынша А білімалушыны оқытады және тексереді. Одан кейін тақырыптармен (мәтіндермен) алмасу, жұптың бөлінуі және жаңа әріптеспен одан әрі жұмыс жасауы мүмкін.

Мысалы, диктант кезінде алдымен өзара өзінің мәтінін А білімалушы оқиды, ал В білімалушы жазады. Содан кейін В білімалушы өз мәтінін айтады, ал А білімалушы жазады. Осыдан кейін екі білімалушы да әр диктантта жіберілген қателіктерді бірге айтып (түзетпей) тексереді. Тиісті ережелер арқылы болатын қателіктермен жұмыс жүргізеді.

Білім алушы диктант мәтіндерімен және серіктестермен алмасады. А білімалушы тақырып бойынша жаңа жұптағы В білім алушыдан алған тақырыптары бойынша оқытушыға айналады, ал жұмыс циклы қайталанатын.

М. А. Мкртчянның «тапсырмалармен өзара алмасу» әдістемесі ауыспалы құрамның жұптарында кез келген пән бойынша типтік жаттығуларды, мысалдарды, тапсырмаларды шешуге арналған. Мұнда жұптағы оқу жұмысының негізгі түрі – оқыту.

Әдістемені «іске қосу» кезінде (басында) келесі маңызды шарттар орындалуы тиіс: карточкалар әртүрлі болуы тиіс; әрбір білімалушы өз карточкасын білуі және серіктесінің карточкаларын білмеуі тиіс.

Карточканы «іске қосу» кезінде мұғалім білімалушыға оның карточкасынан «А» тапсырмасын қалай орындау керектігін үйретеді. Толық шешімін білімалушы дәптерге жазады. Білімалушы мұғалімнен алған үлгі бойынша дәптеріне «Б» тапсырмасын өзі орындайды. Мұғалім тапсырманың дұрыс орындалуын тексергеннен кейін карточка «іске қосылды» деп есептеледі.

Білім алушылар тапсырмаларымен алмасу үшін жұптасып бір партаға отырады. Алдарына дәптерлерін ашып, карточкаларды, тапсырмаларды қояды. Білімалушы өзінің әріптесінің карточка нөмірін дәптеріне жазады. Бір-бірімен дәптерлерін ауыстырады. Білімалушылардың бірі әріптеске өз карточкасынан «А» тапсырмасының орындалуын түсіндіреді және тапсырманы кімнің орындағанын жазатын орын қалдыра отырып, оның дәптеріне шешімін жазады. Енді басқа білімалушы өз карточкасынан серіктесінің дәптеріне «А» тапсырмасын шешеді, оны орындауды үйретеді және тапсырманы кім орындағаны туралы белгі қалдырады. Осыдан кейін білімалушылар өз дәптерлері мен серіктерінің карточкасын ала отырып, тағы да дәптерлер мен карточкалармен алмасады және жаңа карточкадан «Б» тапсырмасын өз бетінше дәптерге орындайды. Тапсырмалар орындалғаннан кейін білімалушылар бірін-бірі тексереді.

Жұппен жұмыс жасау үшін тапсырма ретінде **сын тұрғысынан ойлау технологиясының тәсілдерін** қолдануға болады. Мысалы, «*оқу бойынша тестер*» жұмыс тәсілі.

Оқу материалдарында қамтылған ұғымдар мен идеялар бойынша бір-біріне тест тапсырмасы беріледі. Тесттерді орындағаннан кейін жұптарға жауаптарды салыстыру, сұрақтардың дәлдігі және олардың мәтінмен байланысы тұрғысынан тестерді талқылау ұсынылады.

«Жұптасып оқу/жиынтықтау» әдісі бойынша білімалушылар жұптарға бөлініп, мәтінді оқиды. Олар мәтін тарауларын (дауыстап немесе өзі туралы) кезекпен оқиды, содан кейін біреуі негізгі мазмұнды жинақтайды, ал екіншісі олар бірлесіп жауап беруге арналған мәтін бойынша зерттеу сұрақтарын қояды. Содан кейін олар рөлдерімен алмасады және мәтіннің келесі бөлімін оқиды.

Әртүрлі жастағы жұптар арасында өзіндік жұмысты ұйымдастыру үшін мұғалімге ұсынылады:

- оқу материалының мазмұнын және оқу материалының әртүрлі сыныптағы мазмұнының сәйкес келу дәрежесін мұқият талдау;
- білімалушылардың жасын ескере отырып дидактикалық және тарату материалдарын дайындау.

Өзіндік жұмыс әртүрлі жастағы жұптарда сабақтың әр кезеңінде қолданылуы мүмкін:

- a) жаңа материалмен жұмыс істеу кезінде;
- b) оқытылған материалды бекіту кезінде.

Мысалы, «Аудан және периметр» тақырыбын оқыту кезінде екінші сынып білімалушысы үшінші сынып білімалушысының бақылауымен өлшеу жұмыстарын жүргізеді. Дәл мәліметтер алған соң, үшінші сынып білімалушысы берілген заттың ауданын, ал екінші сынып білімалушысы – периметрін есептеп шығарады [5].

ШЖМ жағдайында өзіндік жұмысты ұйымдастыру үшін оқытудың техникалық құралдарын пайдалану ұсынылады.

Мысалы, дыбыс жазу арқылы таңдау диктантын жүргізуге болады.

Балалар құлаққап киеді және мұғалімнің талаптарын орындайды.

«Бүгін біз таңдау диктантын жазамыз».

1. Тапсырманы тыңдаңыз: бір бағанға «жіңішке» сөздерді, келесі бағанға сөзді бөлетін «жуан дауысты» дыбыстары бар сөздер жазылады. Басқа ережелерге сөздерді жазудың қажеті жоқ (тапсырманы қайталау).

Тыңдаңыз және жазыңыз. Бірінші сөздерді үлкен әріппен, қалғандары кішкентай әріппен жаз.

2. Ба-ла (кідіру), балдыр-ған (кідіру), ба-лық (кідіру), бола-шақ (кідіру), және т. б.

3. «Құлаққапты шешіңіз».

Smart board тақтасында презентация арқылы, мысалы, сөздік сөздерді анықтайтын суреттерді көрсетуге болады. Мұғалім «сурет бойынша

сөздіктерден сөздерді жазу» тапсырмасын береді. Білім алушылар өз бетінше жұмыс жасайды.

Өз бетінше жұмысты ұйымдастыру мақсатында **сандық және интернет-ресурстарды** пайдалануды ұсынуға болады:

– *мәтіндік ақпараты* бар ресурстар (оқулықтар, оқу құралдары, есептер, тестілер, сөздіктер, анықтамалар, энциклопедиялар, мерзімді басылымдар, сандық деректер, бағдарламалық - және оқу-әдістемелік материалдар);

– *визуалды ақпараты* бар ресурстар (коллекциялар: фотосуреттер, портреттер, иллюстрациялар, үдерістер мен құбылыстардың бейнефрагменттері, тәжірибелерді көрсету, видеоэкскурсиялар; статистикалық және динамикалық модельдер, интерактивті модельдер: пәндік зертханалық практикумдар, пәндік виртуалды зертханалар; символдық объектілер: кестелер, диаграммалар);

– *аудиоақпараты* бар ресурстар (дыбыстардың, музыкалық шығармалардың, тірі және жансыз табиғат дыбыстарының дыбыс жазбалары, синхрондалған аудиобъектілер);

– *аудио- және бейнеақпарат* ресурстары (тірі және жансыз табиғаттың аудио - бейне объектілері, пәндік экскурсиялар);

– *аралас ақпараты* бар ресурстар (оқулықтар, оқу құралдары, негізгі әдебиеттер, хрестоматиялар, есептер, энциклопедиялар, сөздіктер, мерзімді басылымдар);

Өзіндік жұмыс шеңберінде аталған ресурстардың біреуін педагог та, білімалушылар да пайдалана алады. Мысалы, педагог MS Power Point бағдарламасын пайдалана отырып, оқытылған тақырып негізінде видеоролик немесе презентация жасайды. Содан кейін білім алушыларға видеоролик немесе презентация береді және ұсынылған материалды талдауға және кітапханада осы презентация дайындалған дереккөздерді табуға тапсырма береді.

Білім алушы немесе әртүрлі жастағы топтар сол бағдарламаның көмегімен оқытылған материалды қорыту мақсатында жалпы немесе өзіндік жұмыс шеңберінде өз бетімен білім алуға, білімін кеңейтуге байланысты бейнеролик немесе презентация жасай алады.

Әртүрлі жастағыларды оқыту кезінде педагог пен білім алушылардың өзара қарым-қатынасы барысында мектептегі кіші жастағы білім алушыларының субъектілік ұстанымын қамтамасыз ететін педагогикалық құралдар қолданылса, оқыту үдерісінің тиімділігі артады. Оқытудың әртүрлі әдістері мен техникасын пайдалану ұсынылады.

Білім берудің жаңартылған мазмұны аясында білім алушылардың бір-бірімен және педагогпен үнемі өзара қарым-қатынас жасау үдерісі ретінде сабақты бағдарлауға, сондай-ақ сыни ойлауға топтық және өзіндік жұмыс

дағдыларын дамытуға мүмкіндік беретін бірқатар стратегияларды қарастырайық.

Ыстық орындық

«Ыстық орындық» деп аталатын бұл ойын екі ережеден тұрады: Қатысушы ыстық орындық деп аталатын орынға отырып, өткен тақырыптар бойынша сұрақтарға жауап береді. Қатысушы орынға отырып, қойылған сұрақтарға образбен, мүмкін болса қимылмен және әртүрлі басқа жолдармен жауап береді. Екі жағдайда да қатысушы «ыстық орындықта отырады». Бұл дифференциация себебін басқа қатысушының жауаптарынан түсінеді, өзіне түртіп отырады. Сонымен қатар отырған қатысушылар қойылатын сұрақты да ойланып отырады, яғни әрбір қатысушы бұл ойында тапсырмаларды өздерінің деңгейіне байланысты қабылдайды.

Мысалмен жұмыс істеу

Жаңа сабақта мысалдар қолдану қатысушылардың ерекшеліктерін бақылауға үлкен септігін тигізеді. Мысалдар нақты нәрсені береді. Түсіндіріп келіп, бірден мысалдар қолданса, бұл біріншіден, есте қалуына, екіншіден, абстрактылы нәрселермен байланысын көрсетеді. Мысалдар нақты тәжірибеге, қолданысқа және белгілі бір контекске сүйенеді. Мысалды қолдану арқылы қатысушылардың түсінігінің дамуына септігімізді тигіземіз.

Жұптық жұмыс

Жұптық жұмыс қатысушыларға сұрақты немесе тапсырманы талқылауға мүмкіндік береді. Бұл тәсіл қатысушылардың түсініктерін дамытуға көмектеседі. Жұптық жұмысты әлсіз қатысушылардың таңдап құрауына болады. Жұптық жұмыс барысында әлсіз қатысушы таңдап, сол қатысушылармен өзінің жұмыс жасасаңыз болады. Бұл әлсіз қатысушылармен жеке жұмыс жасауға мүмкіндік береді және олардың дамуына көмектеседі.

Сабақ-турнир қайталау мақсатында өткізіледі және 2 сағат ішінде параллель сыныптар арасындағы жарысты болжайды. Кеңесшілер, эрудиттер, талдаушылар, экспериментаторлар топтары болып бөлінеді. Әрбір топ үшін *ерекше міндеттер* анықталады:

- «Консультанттар» артта қалушылармен айналысады;
- «Эрудиттер» - хабарламалар дайындайды;
- «Талдаушылар»- мұғалім дайындаған күрделі міндеттерді шешеді;
- «Экспериментаторлар» тәжірибе қояды.

ШЖМ әртүрлі жастағы сынып жағдайында жоғары сынып білім алушылары өзіне «кеңесшілер» қызметін ала алады және кіші жастағылардың сұрақтарына қиындықтар туындаған жағдайда тақырыптарды тағы да пысықтай алады. Қалған рөлдер үлкен және кіші жастағы білім алушылар арасында бөлінеді, тапсырмалар тақырыпты меңгеру деңгейін ескере отырып

беріледі.

Сабақ кезеңдері:

1. Тақырыпты және сабақтың мақсатын жариялау.
2. Әділқазыны таңдау (ШЖМ жағдайында әділқазы ретінде ата-аналарды немесе қонақтарды шақыруға болады).
3. Фронтальды сауалнама-мұғалімнен сұралады (сұрақтар үлкен және кіші жастағы білім алушылар үшін дайындалған), білім алушылар кезек бойынша жауап береді. Қазылар алқасы жауаптарды бағалайды.
4. Сонымен қатар «талдаушылар» берілген тапсырмаларды тақтада орындайды (тапсырмалар үлкен және кіші жастағы білім алушылар үшін дайындалған).
5. Білім алушылар қиын есептерді шешуді «талдаушылармен» талқылайды.
6. Білімді тексеру: шағын диктант түріндегі тақырып бойынша түсінік.
7. «Экспериментаторлар» әр сыныптан олар дайындаған тәжірибелерді көрсетеді (үлкен және кіші жастағы білім алушылар тәжірибесін бірлесіп дайындауды ұйымдастыруға болады).
8. «Эрудиттер» дайындаған хабарламаларды тыңдайды.
9. Шығармашылық тапсырмаларды орындау және карточкалар бойынша жеке жұмыс (жұмысты жұппен ұйымдастыруға немесе одан бас тартуға болады).
10. Қорытындылау. Мұғалім әр адамның жұмысын әділ қазылар алқасының пікірін ескере отырып жеке бағалайды. «Тексеру сөзжұмбағы» ШЖМ жағдайында білімалушылардың жеке немесе жұптық жұмысы үшін, мысалы, материалды бекіту немесе жаңа материалды енгізуге дайындау мақсатында пайдалануға болады.

Жүргізу әдістемесі:

Білім алушылар карточка алады (5-7 жолы бар 2,5 x 3,5 см). Олар әдеттегі сөзжұмбақ сияқты көлденеңнен нөмірленген, ал төменгі жағында сұрақтар жазылған.

Белгілі бір уақыт ішінде (әдетте бір сұраққа 20-30 сек. беріледі) білімалушы карточканы толтырады – сөзжұмбақты шешеді, торларға жауаптар жазады, ал артқы жағына өз тегін жазады. Егер жұмыс дұрыс орындалса, онда соңғы бағанда «сынақ» сөзі (мұғалім үшін) оқылады.

Білім мен іскерлікке негізделген құзыреттілік-бағытталған тапсырмаларды (ҚЗБ), ситуативтік және тәжірибелік тапсырмаларды пайдалану жинақталған білімді тәжірибелік қызметте қолдануға көмектеседі.

Ситуациялық міндет - белгілі бір қызмет түрі үшін анағұрлым немесе аз типтік жағдайдың сипаттамасы.

Ситуациялық есептің ерекшелігі ол нақты практикалық-бағытталған сипатқа ие, бірақ оны шешу үшін нақты пәндік білім қажет (бірнеше оқу пәндерін білу).

Ситуациялық есептердің құрылымдық моделі:

- тапсырманың атауы;
- тұлғаның маңызы танымдық сұрақ;
- осы мәселе бойынша әртүрлі ұсынылған ақпарат (мәтін, кесте, кесте, статистикалық деректер және т. б.);
- ақпаратпен жұмыс істеу бойынша тапсырмалар.

Ситуациялық тапсырмамен жұмыс істеу әдістемесі ақпараттармен жұмыс істеу барысында зияткерлік операцияларды жүйелі түрде меңгеруден тұрады: танысу – түсіну – қолдану – талдау – синтездеу – бағалау.

Мысалы, ситуациялық тапсырмасы. «Астанаға экскурсия» жасау. Білім алушыларға «саяхат шығындарына арналған смета» кестесі беріледі. Саяхат жалпы құнын (әр сыныпқа) және сыныптағы әр білім алушының Астанаға бару үшін төлейтін сомасын есептеу керек.

Шығыстар түрі	Бағасы	Өлшем бірлігі
Саяхатқа автобусты жалға алу	4700 тг	1 сағат ішінде (саяхаттың жалпы уақыты 10 сағат)
Саяхат таныстырушының ақысы	3500 тг.	1 бала үшін 1 ересек адам үшін
«Астана-Бәйтерек» монументіне бару»	150 тг. 500 тг	1 бала үшін 1 ересек адам үшін
Елбасы Бейбітшілік және Келісім Сарайы		1 бала үшін 1 ересек адам үшін
«Думан» РО бару (океанариум))	2000 тг. 2500 тг.	1 бала үшін 1 ересек адам үшін
Тұңғыш президент мұражайына бару	Тегін	1 бала үшін 1 ересек адам үшін
Ұлттық музейіне бару	200 тг. 500 тг.	
Түскі ас	1000 тг	1 адамға

В. А. Суровцев Б.Блум таксономиясына сәйкес жасалған ситуациялық есептерді ұсынады. Ол өз жұмысында бірқатар тапсырмалар түрлерін келтіреді.

«Әлем Гулливердің көзімен» міндетін талдаймыз.

Мақсаты – білім алушылардың карта бойынша математикалық

есептеулермен және жергілікті жердегі өлшеу жұмыстарымен байланысты практикалық іскерліктері мен дағдыларын қалыптастыру.

Кестеде берілген есеп: бірінші жол-есептің атауы, екінші-поэма түріндегі жеке-маңызды танымдық сұрақ, үшінші-масштабы мен оны есептеу туралы мәтін түріндегі теориялық материал, келесі алты жол – Б.Блум таксономиясының деңгейіне сәйкес 6 тапсырма. Мысалы, «танысу» деңгейін белгілеу: «масштабтың түрлерін зерттеңіз». Математикалық есептерді шешу үшін осы масштабтың қайсысы қолданылады? Сандық Масштабты жоспарлардағы қашықтықтар қанша есе азайғанын анықтаңыз 1:50, 1:200, 1:5000. Осы масштабтардың қайсысы ең елеулі азаюды көрсетеді?»

Тәжірибелік міндеттер қоршаған орта жағдайын зерттеуге құрылған. Практикалық міндеттердің мақсаты – нақты өмірлік жағдайды шешу

Практикалық есептің құрылымы:

1. Тапсырманың атауы - бұлт.
2. Кіріспе (жағдайға енгізу).

Жер атмосферасының маңызды ерекшелігі - онда су буының болуы, оны біз жиі бұлт түрінде көреміз. Жартылай бұлт жер шарының жартысына жуығын жабады. Қыста және түнде бұлттылық жер бетіндегі температураның төмендеуіне кедергі келтіреді, жазда және күндіз-жер бетінің жылуын күн сәулесінен азайтады.

3. Есептің негізгі мәтіні.

Бұлт-су буының және (немесе) мұз кристалдарының жиналуы.

Бұлт биіктігі бойынша ерекшеленеді. Халықаралық жіктемеге сәйкес бұлттардың 5 түрі бар: қабатты, жаңбырлы, түйдек, Жоғарғы-түйдек, қауырсын («бұлттардың түрлері» кестесін қараңыз).

4. Тапсырма (мәселені шешудегі мәселе немесе мәселені шешу).

Сандар сызығын жасаңыз және оған бұлттың әр түрінің орнын белгілеңіз.

3-кесте. Бұлттардың түрлері

Түрі	Сипаттамасы	Биіктігі, м
Қабатты	Сұр бұлт; әрбір қабат арқылы күн сәулесін көре алады; кейде жаңбыр жауады	450 ден төмен
Жаңбырлы	Мұнараға ұқсас қуатты бұлттар; жерге нөсер жаңбыр, найзағай, бұршақ жауады	450 – 1000
Будақ бұлттар	Түрлі-түсті қырыққабаттың жиегіне ұқсас дөңгелек ұштары бар сәнді, үлпек тәрізді бұлттар; күндіз ашық ақ түсті	1000 –2000
Жоғарғы будақ	Ақ немесе сұр, пішіні бойынша дөңгелектелген; қабаттар мен	2000 –7000

	қатпарлардан салынған	
Қауырсын бұлттар	Жекелеген, жартылай мөлдір бұлттар; көлеңке бермейтін жібектей жылтырлығы бар жұқа ақ жіптерге ұқсас	10000 – 12000

Оқу іс-әрекетінде өз бетімен білім алуға және ойлауын дамытуға зерттеу және шығармашылық тапсырмаларды қолдануға ықпал етеді. Олар білімалушыларды өзбетінше және мақсат қоюға, сондай-ақ жаңа нәтижеге жетуге ынталандырады.

Зерттеу тапсырмасының формуласы дәстүрлі: $U \rightarrow V \rightarrow (P)$, мұнда U – шарт, V – сұрақ, ол жауапты іздейді, ал P – шешім және нәтиже. Бірақ мұндай міндет үшін мәселе бірден жауап беруге мүмкіндік бермейтін парадоксалды болуы тиіс.

Зерттеу есебін шешу барысында білім алушылардың эвристикалық сұраққа жауап беру қабілеті; проблемалық жағдайды ұғыну; гипотезаны ұсыну, негіздеу және тексеру; мәтінді өзгертудің жаңа тәсілін табу; зерттеу есебін шешу жоспарын ойластыру; ақпарат көлемін өз бетінше таңдау сияқты іскерліктері дамиды.

Шығармашылық жаттығулар - білім алушылар жаңа бейнелер жасайтын, ықтимал оқиғаларды болжайтын, сипаттамаларды толықтыратын, өзінің шығармашылық ойына сәйкес өзгертетін жаттығулар.

Шығармашылық сипаттағы тапсырмаларды әртүрлі жастағы топтар мен жұптарды бір тұжырымда жұмыс істеу үшін беруге болады. Бұл ертегілер, өлеңдер, жұмбақтар, ребустар, сөзжұмбақтар және т.б. құрастыру тапсырмалары болуы мүмкін. Осындай тапсырмалар бастауыш мектептегі барлық сабақтарда қолданылуы мүмкін.

ШЖМ біріктірілген сыныптарда жаңартылған білім берудің мазмұнындағы сабақтарда топтық жұмысты ұйымдастырудың тиімділігін арттыру. Топтық жұмыс өте тиімді, себебі бұл ынтымақтастық орнату болып табылады.

Топтық жұмыста сыни ойлаудың әртүрлі стратегиялары қолданылады. Диалогтық оқыту стратегиялары, талқылауға және пікірталасқа белсенді қатысу. Белсенді оқыту стратегияларын қолдануға болады: «Джигсо» «Домино», «Галерея», «Аквариум», «Ротация». Топтық жұмыс формасындағы ең қолайлы стратегия - бұл «Джигсо» стратегиясын алғаш рет (1979) Е.Аронсон және Д.Бриджмен әзірлеген. «Джигсо» стратегиясы білімалушылар ақпараттың күрделі өмірлік маңызды бөлігіне ие екендігін болжайды. Олар оны басқатырғыш бөлігі ретінде жинауы керек. Әрбір білім алушы өз білімін терең сезініп, басқаларды үйретуі тиіс. Бұл ретте әрбір білім алушы «сарапшы» рөлін

атқарады. Сонымен қатар білімалушылар бірін-бірі тыңдауға және қабылдауға құнды ресурстар ретінде қабылдайды. Мұғалімнің рөлі де өзгереді:

1.Модератор. 2.Таймкипер 3.Хатшы 4.Баяндамашы. 5.Ресурстар менеджері.

Топтағылар тапсырма алады, міндетті түрде мұғалімнің түсініктемелерін тыңдайды. Пікір алмасады, тапсырманы ұжыммен талқылайды, дұрыс жауапты таңдайды, жазады және сөйлейді. Топ өкілдері сөз сөйлеуге дайындалады. Топтар өзара пікір алмаса отырып сұрақтарға дайындалады. Соңында шығармашылық тапсырмаларға және жазбаша жауаптарға, мини-эсселерге қорытынды шығарылады.

Топтық жұмыстың принциптері:

- бірнеше: 3-тен 6 адамға дейін топтар;
- әрбір топ өз тапсырмасын алады, ол бәріне бірдей немесе сараланған болуы мүмкін;
- топтағы рөлдер бөлінеді («көшбасшы», «спикер», «аналитиктер», «уақыт сақтаушылар»);
- тапсырманы орындаудың барлық үдерісі пікір алмасу, бағалау негізінде жүзеге асырылады;
- шешімдер топта талқыланады.

Топта оқытуу кезінде өзіндігінен жұмыс істеу мүмкіндігі артады, шығармашылық қабілеттері мен іскерлік ойлауы дамиды. Топтық жұмыс өте маңызды, өйткені мұғалімнің рөлі өзгереді. Ол ынтымақтастық ережелерінің сақталуын қадағалайды, топ жұмысын түзетуді жүзеге асырады. Мұғалім кластерлерді толтырады, презентациялар құрастырады, постерлер құрады. Мұғалім топта белсенді жұмыс жасайды, пікір алмасады, ынтымақтасады. Топта белсенділік танытпаған балалар постерлерді талдау және қорғау кезінде көшбасшылық қасиеттерін көрсете бастағаны байқалады. Күрделі тапсырмалар жеке орындағанға қарағанда топта тезірек орындалады.

Біріктірілген сыныптарда топтық жұмыс кезінде білім алушылардың мотивациясы артады, қорқыныш төмендейді, психологиялық жағдай жақсарады, балалар арасында өзара құрметтеу артады.

ШЖМ біріктірілген сыныпта сабақты ұйымдастыру кезінде оқытудың жаңартылған білім беру мазмұнында топтық жұмыс әдістері мұғалімге белсенді көмектеседі, мұнда әртүрлі жастағы білімалушылардың барлығы оқу үдерісіне бір уақытта қатысады, ал әртүрлі жастағы оқыту принциптері толық көлемде жүзеге асырылады.

2 ШЖМ-ның біріккен бастауыш сыныптары үшін жаңартылған білім мазмұнын оқу пәндері бойынша орта мерзімді және қысқа мерзімді бағдарламаларын бейімдеу

Жаңартылған мазмұндағы білім берудің мақсаттарын табысты жүзеге асыру үшін шағын жинақты бастауыш мектеп жағдайында білім беру үдерісінің ерекшеліктері зерттелді және шағын жинақты мектеп жағдайында оны жобалаудың негізгі принциптері анықталды. Зерттеу үдерісі кезінде шағын жинақты мектептердегі оқу-тәрбие үдерісіне байланысты негізгі ұғымдар анықталды.

Оқу пәндері бойынша оқыту үдерісін жобалаудың негізгі қағидасы, ШЖМ-нің артықшылықтарын, елеулі белгілері мен құрылымын ескеру негізінде оның өзіне тән ерекшеліктеріне құрастырылатын оқыту моделін барынша бейімдеу ұстанымы болып табылады.

Бұл ұстанымның ғылыми негізін құрайтын маңызды ғылыми идеялар болып табылатындар:

- әртүрлі жастағы балаларды біріктіріп оқыту идеясы – осындай үлгідегі мектептердің дамуының ең орынды перспективалық бағыты, өйткені бала саны аз сыныптарды ортақ ұжымға біріктіру кезінде оқу жұмысы табыстырақ жүреді. Себебі ортақ міндетті шешу барысында әр білім алушының қызығушылығы артып, кіші жастағы балаларға тән жарысу және қиналған жағдайда досына көмек көрсетуге ұмтылу сияқты әрекеттер орын алады, бұл мұғалімге сабақ міндеттерінің үштағанын (тәрбиелік, білім беру және дамыта оқыту) табысты шешуге мүмкіндік береді;

- даралап және саралап оқыту идеясы (себебі білім алушылар контингентінің аз болуы жеке тұлғаның ерекшеліктері мен қабілеттерін ескере отырып оқыту үдерісін ұйымдастыру үшін объективті алғы шарттар жасайды);

- біріктірілетін сыныптарда олардың ортақтығы негізінде оқу-танымдық әрекеттерді ұйымдастыру түрлері мен формаларын, пәндік білім беру мазмұнын кіріктіру идеясы;

- пәндік құзыреттілікті, сондай-ақ әмбебап оқу әрекеттерін қалыптастыру үдерісінде білім алушылардың өзіндік әрекетіне басымдылық беру идеясы, өйткені мұғалімнің жетекшілігімен жұмыс істеумен салыстырғанда әр сыныпта өздігінен жұмыс істеудің үлес салмағы артады.

Оқыту үдерісінің жобаланатын моделін барынша бейімдеу ұстанымынан ШЖМ-ға арналған оқыту мазмұнын, оны құру және оңтайлы әдістерін, тәсілдерін, құралдарын, стратегиялары мен оқыту технологиясын таңдау ұстанымдары туындайды.

Мынандай негізгі ұстанымдар атап көрсетіледі:

- бір пәндік және бір тақырыптық сабақтарды тиімді жоспарлау мүмкіндіктері үшін сыныптар бойынша білім беру мазмұнын іріктеуді оңтайландыру;

- біріктірілген сыныптарда ұзақ мерзімді және орта мерзімді жоспарлаудың тиімді нұсқаларын жасау;

- қысқа мерзімді жоспарларды құрастыру кезінде біріктірілген сыныптардағы сабақтарда жалпы іс-әрекеттерді тиімді бөлу және оны іске асырудың логикалық реттілігін құру;

- білім алушылардың өзіндік оқу-танымдық әрекеттерінің басымдылығын жоспарлау;

- өз бетінше және тікелей мұғалімнің қатысуымен орындалатын кезегімен келетін әртүрлі іс-әрекеттерді жоспарлау және оңтайлы жүзеге асыру;

- біріктірілген сыныптарда білім алушылардың оқу-танымдық әрекеттерінің әр сынып бойынша оқу материалдарының логикалық құрылуы қайшы келмейтін келісілген және сабақтастырылған оқу мақсаттарын қамтамасыз ету;

- білім алушылардың (олардың санының аздығына байланысты) жеке басына және саралауға бағыттай отырып оқу-тәрбие үдерісін жүзеге асыру.

Біріктірілген сынып-комплектілері үшін сыныптар бойынша оқу материалының мазмұнын іріктеудің үйлесімділік ұстанымы, оның критерийлері болып табылатындар:

- пән ішінде немесе пәнаралық кіріктірулерді жүзеге асыру;

- мазмұндық модульдер немесе іс-әрекет түрлері мен тәсілдері деңгейінде білімдердің кірігуін қамтамасыз ету;

- пәндік немесе тақырыптық білімдердің, іс-әрекеттердің ортақтығын белгілеуге бағытталғандығы.

Пәнді оқыту үдерісінің мазмұндық және іс жүргізу компоненттерін анықтауға, пәндік біріктірілген және атқаратын қызметі бойынша біріктірілген бір тақырыптық сабақтарды жобалау және іске асыру.

Нәтижесінде пән ішінде және пәнаралық кіріктірулер, тақырыптық білім мен әрекеттердің ортақтығы негізінде білімдердің кірігуін жүзеге асыру мүмкін болады.

Білім беру технологиясын іріктеудегі қолданбалы бағыттылық ұстанымы материалды зерделеу жүйелілігін құру және жоспарлауға, оқытудың орынды тәсілдері мен әдістерін іріктеп алауға мүмкіндік береді. Нәтижесінде төмендегідей ықтимал мүмкіндіктер жасалады:

- әмбебап пәндік біліктіліктерді қалыптастыратын, оқыту үдерісінің білім беру, тәрбиелік, дамытушылық мақсаттары мен міндеттерінің бірлігін жүзеге асыруға;

- біріктірілген сынып-комплектінде жақын тақырыптарды қатар оқыту кезінде пән ішіндегі кіріктіруді жүзеге асыруға;

- ШЖМ жағдайына және білім алушылардың оларға тән ерекшеліктері мен өзгешеліктеріне, сондай-ақ жас ерекшеліктеріне сай оқу пәндерін біріктіруді қамтамасыз етуге;

- білім алушылардың жасына сай келетін әртүрлі жұмыс түрлерін (ойын, бақылау, экскурсия, әңгімелесу, т. б.) пайдалануды, тақырыптар мазмұнын кіріктіруді жорамалдайтын жоспарлаудың барлық түрлері нұсқаларын әзірлеуге, оқу іс-әрекеттерінің әр түрлерін орындауға;

- жоспарланған нәтижелерге білім алушылардың қол жеткізуіне мүмкіндік туғызатын оқыту үдерісін ұйымдастырудың тәсілдері мен түрлерін анықтауға;

- бағдарламалық материалды оны оқуға берілген уақытта, қосымша жүктемесіз сапалы игеруге;

- оқу пәндерінен жоспарланған нәтижелерге қол жеткізуге кепілдік бере отырып, оқытушы мен білім алушының бірлескен әрекеттерін ұйымдастыру, басқару және іске асыруды реттейтін және регламенттейтін сабақтардың технологиялық картасы мен оқу пәндерін оқыту үдерісін құрастыруға.

Жоғарыда аталған ұстанымдарға негізделген оқыту оқыту үдерісінің мазмұндық және іс жүргізу аспектілерін неғұрлым тиімді етуге, келесі сабақ түрлерін өткізуді жобалауға және жүзеге асыруға мүмкіндік береді:

- әр пәндік және әр тақырыптық біріктірілген сабақтар;

- бір пәндік және бір тақырыптық біріктірілген сабақтар;

- атқаратын қызметтері бойынша кіріктірілген сабақтар.

ШЖМ мұғалімінің жұмысында қажетті кәсіби біліктілігіне мыналар жатады: білім алушылардың оқу, жобалау, зерттеу және басқа да іс-әрекеттерін ұйымдастыру барысында педагогикалық негізделген формалар, әдістер мен тәсілдерді пайдалану, біріктірілген сынып ерекшеліктерін ескере отырып педагогикалық үдерістің ерекшеліктеріне қарай бейімделген білім беру бағдарламалары бойынша заманауи техникалық құралдарды және білім беру технологияларын (оның ішінде қажет болған жағдайда ақпараттық-коммуникациялық технологиялар, электрондық білім беру және ақпараттық ресурстар және т.б.) қолдану қаблетілігі.

Осыған байланысты ШЖМ-нің ерекше қажеттіліктерін ескере отырып, білім беру бағдарламаларын бейімдеу мәселесін шешу қажет.

Білім беру бағдарламасының бейімделу алгоритмінің негізіне «тірек сұрақтары» әдісі алынуы мүмкін. Бұл әдіс алгоритімнің даму логикасын түсінуге, бағдарламаның бейімделуінің әр кезеңінің мағынасын анық елестетуге мүмкіндік береді, бұл алгоритмді іс жүзінде қолдану ерекше маңызды.

Бағдарламаның әртүрлі бөлімдеріне қатысты сұрақтарға жауаптар, оқу бағдарламаларын ШЖМ жағдайына бейімдеуді жүзеге асырушы мұғалімдерге жекелеген бөлімдерді (тақырыптар, бағдарламаның бөлімшелерін) біріктірудің мағынасын түсінуге мүмкіндік береді.

Тірек сұрақтары.

- Тақырыпты (бөлім, бөлімше) оқудың мақсаты қандай?
- Бағдарлама бөлімінің лексикалық бағыттылығы қандай?
- Біріктірілген сынып білім алушыларының жұмыс істеу әдістері мен тәсілдерінің мүмкіндігі қандай?
- Бұл бөлім (бөлімше, тақырып) қандай нәтижелерге жетуді көздейді?
- Бағдарламаның мақсаты әр сыныпта толық көлемде жүзеге асырылуы мүмкін бе?
- Өзгерістер енгізу үшін қандай негіздер бар? Олар қалай көрініс табады?
- Әр сыныпта жоспарланатын нәтижелерге қол жеткізу қандай мазмұнда құрылады?
- Әр сыныпта жоспарланатын нәтижелерге қол жеткізу қандай әдістер, формалар мен технологиялар көмегімен қамтамасыз етіледі?
- Әрбір сыныптың білім алушылары бағдарламаның мазмұнын меңгеру бойынша қандай әрекеттерді жүзеге асыратын болады?
- Сыныптар бойынша жоспарланатын нәтижелерге қол жеткізу қалай бақыланатын болады? [2]

Тірек сұрақтары әдісі бейімделген бағдарламаға енгізілетін өзгерістерді түсінуге мүмкіндік береді.

Онан әрі қарай бағдарламаны бейімдеудің ықтимал алгоритмін егжей-тегжейлі қарастырайық.

1-қадам. Бағдарламаның негізгі мазмұнды бөлімдері мен мақсаттарын анықтау.

2-қадам. Бағдарламаның тақырыптар бойынша сәйкес келетін бөлімдерін анықтау.

3-қадам. Бағдарламаның өзгермеген күйде қалатын бөлімдерін анықтау.

4-қадам. Сыныптар бойынша бағдарламаның тақырыптары мен бөлімдерін біріктіруді ескеруге байланысты бағдарламаға өзгерістер енгізу.

5-қадам. Бағдарламаның бөлімдерін толықтыру.

ШЖМ өзгешеліктері себеп болатын оқыту ерекшеліктері ескерілетін арнайы ұсыныстар осы алгоритмге қажетті қосымша болып табылатынын атап өту маңызды.

Осы алгоритм бойынша жұмыс істеу мұғалімдерден арнайы білімді талап етпейтіндігі, бұл әзірлеменің практикалық маңыздылығы екенін астын сызып көрсету маңызды. Бұл бейімделген бағдарламаларды әзірлеу міндетін

айтарлықтай жеңілдетеді, өйткені ұсынылған алгоритм әмбебап сипатқа ие, кез келген бағдарламаға қолданылуы мүмкін, оларды түрлі сыныптар комплектісінің білім алушылары үшін бейімдеуге мүмкіндік береді.

1-4 сыныптарда білім берудің жаңартылған мазмұны бойынша білім беру үдерісін ұйымдастырудың ерекшеліктерін талдаймыз.

2019-2020 оқу жылында 1-4-сыныптар жаңартылған білім мазмұнының оқу бағдарламаларымен және жоспарларымен оқитын болады.

Еліміздің жалпы білім беру ұйымдарының бастауыш мектебінде оқу процесі ҚР Үкіметінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 604 қаулысымен бекітілген Мемлекеттік жалпыға міндетті бастауыш білім беру стандартына сәйкес жүзеге асырылады.

ББ МЖМС талаптарын негізге ала отырып, бастауыш білім беру білім алушыларды жан-жақты дамытуды, қоғамда өзіне лайықты орнын табуға қабілеттіжеке тұлғаның қалыптасуы үшін негіз қалауды, оқыту мен тәрбиелеусапасын арттыруды, қолданбалы сипаттағы тапсырмаларды шешу үшін алған білімдерін қолдана білуін дамытуды қамтамасыз етуі тиіс.

Бастауыш мектептегі білім беру үдерісі ҚР білім беру саласындағы қолданыстағы нормативтік-құқықтық базаға сәйкес жүзеге асырылады.

Оқу пәндері бойынша жаңартылған оқу бағдарламаларының мазмұны несімен ерекшеленеді:

- оқу бағдарламасы «шиыршық қағидаты» негізінде әзірленген, яғни тақырыптар мен сыныптар бойынша білім мен білік бірте-бірте өсіп, дағдылар күрделеніп отырады;

- оқыту мен тәрбие бірлігі қағидатын іске асыруды қамтамасыз етеді;

- үштілді білім беруді іске асыру көзделген;

- пәндер бойынша күтілетін нәтижелер түрінде оқыту мақсаттарының жүйесі берілген;

- пәндік білім, білік және дағдылардың кең спектрін қалыптастыруға бағытталған: білімдерін функционалдық және шығармашылық қолдану, сын тұрғысынан ойлау, жобалау және зерттеу жұмыстарын жүргізу, ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалану, қарым-қатынастың әртүрлі тәсілдерін қолдану, жеке және топта жұмыс жасай білу, проблемаларын шешу және шешім қабылдау;

- ортақ тақырыптардың болуы;

- негізгі құндылықтар негізінде кең спектрлі дағдылармен бірлікте жеке тұлғалық қасиетті дамыту: «қазақстандық патриотизм және азаматтық жауапкершілік», «кұрмет», «ынтымақтастық», «еңбек пен шығармашылық», «ашықтық», «өмір бойы білім алу».

Жаңартылған оқу бағдарламаларының маңызды сипаттамасы олардың икемділігі мен әмбебаптылығы болып табылады. Мұғалімдерге сағат саны мен бөлімшелерді оқытудың бірізділігін, бөлім мен тиісті тоқсан аясында тақырыптарды немесе оқыту мақсаттарын өз бетінше анықтауға мүмкіндік беріледі. Мұғалімдер бірнеше оқыту мақсаттарына қол жеткізуге бағытталған тапсырмалар әзірлей алады. Оқу бағдарламасы мұғалімдерге оқыту мақсаттарына жетуге жетелейтін жиынтықта бірнеше сабақтың/сабақтардың мақсаттарын орындауда оқыту мақсаттарын өзгертуге мүмкіндік береді. Мұғалім жоспарлау кезінде оқу материалын қайталау және бекіту сабақтарын алдын ала қарастыруы қажет. Шешім мұғалімдердің оқу-әдістемелік бірлестіктерінде алқалы түрде қабылдануы мүмкін.

1-4 сыныптардың оқу бағдарламалары білім берудің жаңа стандарты, критериалды бағалаудың жүйесі, оқытудың жаңа формалары мен әдістері бойынша оқыту үдерісін жетілдіруге, білім алушыларды оқытудың нақты мақсаттарына қол жеткізуіне бағытталған және белгілі бір білім көлемін алуға да, сондай-ақ оларды оқу және өмірлік мәселелерді шешуде қолдану дағдыларын дамытуға да бағытталған.

Оқу бағдарламасы пәндер бойынша ұзақ мерзімді жоспарға сәйкес жүзеге асырылады. Ұзақ мерзімді жоспарға сыныптар мен тоқсандар бойынша оқыту мақсаттары енгізілген.

Орта мерзімді жоспарлау ұзақ мерзімді жоспарда анықталған бағдарларды нақтылайды. Орта мерзімді жоспарларда белгіленген мерзімнің негізгі міндеттері тұжырымдалады. Мұнда әр тоқсанның немесе бөлімнің тақырыптары көрсетіледі. Бөлімдер ішінде сағаттарды бөлуді мұғалімнің қалауына қарай өзгертуге болады.

Орта мерзімді жоспарларда дағдылар, оқыту мақсаттары, сабақта ұсынылатын іс-әрекет түрлері, мұғалімдерге арналған белгілер (оқыту әдістемесі бойынша) оқу ресурстары берілген.

«Ресурстар» бағанында сабаққа қажетті үлгілік материалдар тізбесі жазылған, мұғалімдердің жұмыста қолдануына көмек ретінде интернет-ресурстарға сілтемелер берілді. Оқыту мақсаттары бойынша жұмысты жоспарлау және оларды мұғалім өз сыныбы білім алушылармен дайындық деңгейлеріне қарай дамытуды жүзеге асыруы тиіс. Пән бойынша орта мерзімді жоспарлар ұсыныс ретінде берілді.

Қысқа мерзімді жоспарды немесе сабақ жоспарын, орта мерзімді жоспардың соңында ұсынылған үлгі бойынша мұғалімнің өзі әзірлейді. Қысқа мерзімді жоспарды әзірлегенде мұғалімге саралап оқыту тәсіліне және білім алушылардың жеке ерекшеліктерін ескеруге назар аудару ұсынылады. Сабақты қысқа мерзімді жоспарлау мұғалімнің оқу мақсаттарына тиімді қол

жеткізуіне мүмкіндік береді. Мұғалім әр сабақтан кейін білім алушылардың оқу материалын меңгеруде туындаған қиындықтары мен оқу жетістіктерін анықтау үшін сабаққа талдау (рефлексия) жасап отыруы керек.

Бастауыш сыныптарда сабақтың форматы оқыту процесінде білім алушыларды белсенді тартуды, олардың талқылауларға қатысуын, өткен материалды талдауын және қорытуын, зерттеу жүргізуін, бағалауда пікірлерін айтуын, өзін бағалауды, өзара бағалауды және т.б. тұжырымдайды.

Сабақтың міндетті элементі кері байланыс болуы тиіс, ол мұғалімнің білім алушыны қолдауға бағытталған іс-әрекетін түзетуге мүмкіндік береді және білім беру процесін жетілдіруге себебін тигізеді. Қазақстандық мектеп педагогының жеке тұлғаға бағытталған білім беру парадигмасы жағдайындағы қызметі мұғалім мен білім алушының өзара әрекеттесуі оқытуды дараландыруды, білім алушы тұлғасын дамытуды және оның оқытудың барлық кезеңдеріне белсенді қатысуын талап етеді. Бұл талаптарды жүзеге асыру тәжірибеде формативті бағалауды жүйелі пайдалану арқылы мүмкіндік болады.

Формативті бағалау жеке тұлғаның нәтижеге бағытталуы, сонымен қатар үздіксіз өзін-өзі жетілдіру, жергілікті және магистральды мақсаттар қоя білу және оларға қол жеткізу сияқты ерекшеліктерін қалыптастырады.

Формативті бағалау – бұл оқу үдерісіне өзгерістер енгізу мақсатында білім алушылардың прогресін бағалау, сәйкесінше, ерте кезеңдерде оқыту.

Формативті бағалаудың мақсаты – оқу үрдісінде мұғалім мен білім алушылардың қызметін түзету. Қызметті түзету мұғалімнің немесе оқу нәтижелерін жақсарту үшін білім алушылармен бірлесіп тапсырмаларды қоюды көздейді. Формативті бағалау күнделікті тәжірибеде (сабақ бойынша, күн сайын) қолданылады және мұғалімге білім алушылардың процесін қадағалауға мүмкіндік береді. Бағалаудың бұл түрі нақты білім алушыға бағытталған, білім алушылардың білім беру мазмұнының элементін меңгерудегі олқылықтарды анықтауға арналған. Формативті бағалау кезінде мұғалім кері байланысты ұсыну жиілігін өздігінен анықтайды. Сонымен қатар, біріктірілген сыныптағы топтық жұмыс кезінде мұғалім жоғары сынып білім алушыларға формативті бағалау функцияларын бере алады.

Формативті бағалау өз кезегінде нәтижеге бағытталған, сонымен қатар білім алушының өз жұмысының процесі мен нәтижелерін сын тұрғысынан бағалай білуін қалыптастыратын оқу үрдісінде жеке көзқарасты қамтамасыз етіп қана қоймай, сонымен қатар қалыптастырады. Мысалы, 4 сынып білім алушысы 2-сынып білім алушысының жұмысын бағалайды. Бұл жағдайда білім алушы атқарылған жұмыстарға талдау жасауды және одан әрі мақсаттар қоюды үйренеді, жұмыс нәтижелерін объективті бағалай білуді қалыптастырады. Сондықтан, формативті бағалау – ШЖМ біріктірілген сыныптарындағы білім

беру үрдісінің компоненттерінің бірі, олар білім беру, тәрбиелік мақсаттарды жүзеге асыру тұрғысынан оның барынша тиімділігін қамтамасыз етеді. Оқу процесін ұйымдастыру кезінде мұғалімге пәнаралық байланыстарды іске асыратын ортақ тақырыптарға көңіл аудару қажет. Оқу пәндерінің компонентін кіріктіруші ретінде ортақ тақырыптарда тоқсандар бойынша бөлінген. Әр тоқсан бойынша екі ортақ тақырып, оның әрқайсысына сағат саны шамамен бірдей бөлінеді. Әр ортақ тақырыпқа сағат санын мұғалім білім алушылардың дайындық ерекшеліктеріне қарай өзі өзгертіп отырады.

4-кесте – Сыныптар бойынша ортақ тақырыптар

№	1-сынып	2-сынып	3-сынып	4-сынып
1	Өзім туралы	Өзім туралы	Жанды табиғат	Менің Отаным – Қазақстан
2	Менің мектебім	Менің отбасым және достарым	Жақсыдан үйрен, жаманнан жирен	Құндылықтар
3	Менің отбасым және достарым	Менің мектебім	Уақыт	Мәдени мұра
4	Бізді қоршаған әлем	Менің туған елім	Сәулет өнері	Мамандықтар әлемі
5	Саяхат	Дені саудың жаны сау	Өнер	Табиғат құбылыстары
6	Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті	Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті	Атақты тұлғалар	Қоршаған ортаны қорғау
7	Тағам мен сусын	Қоршаған орта	Су – тіршілік көзі	Ғарышқа саяхат
8	Дені саудың жаны сау	Саяхат	Демалыс мәдениеті. Мерекелер	Болашаққа саяхат

Ортақ тақырыптар бойынша оқыту мақсаттарына қол жеткізу үшін базалық оқулықта, сондай-ақ қосымша ресурстарда (оқу-әдістемелік кешендер, хрестоматиялар және т. б.) ұсынылған түрлі жанрлардағы мәтіндер қолданылады). Мұғалімдер ортақ тақырыптарды зерделеуге бағытталған мәтіндерді дайындау мен іріктеуге назар аудару қажет.

Ортақ тақырыптар бойынша жеке жұмыс оқу қызметін ұйымдастыруды талап етпейді, керісінше, пәннен тыс және тәрбиелік міндеттерге қол жеткізу үшін оқыту мүмкіндігін кеңейтуге мүмкіндік береді. Осылайша, жаңа бөліммен жұмыс істей бастағанда, мұғалім білім алушылардың нақты өмірімен байланыс жасауға мүмкіндік беретін бірқатар негізгі мәселелерді құрады. Бұл сұрақтар мұғалімге оқу міндеттеріне жету үшін ресурстардың кең ауқымын анықтауға көмектеседі. Сұрақтардың саны емес, нақты сынып пен құрылған оқыту ортасы үшін қандай мәселелер қолайлы екенін түсіну маңызды.

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 4 қыркүйектегі № 441 бұйрығымен бекітілген бастауыш білім берудің Үлгілік оқу жоспарына және Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2017 жылғы 16 тамыздағы № 611 бұйрығымен бекітілген «Білім беру объектілеріне қойылатын санитарлық-эпидемиологиялық талаптар» санитарлық ережелеріне сәйкес, оқу жүктемесінің ең жоғарғы көлемі 1-сыныптарда – 24 сағатты, 2-сыныптарда – 25 сағатты, 3-сыныптарда – 29 сағатты, 4-сыныптарда – 29 сағатты құрайды.

1-сыныпта (СанЕмН) оқу жүктемесін біртіндеп **«сатылы» ұлғайту әдісін жүзеге асыру мақсатында бейімдеу кезеңін** ұйымдастыру ұсынылады. Бейімдеу кезеңінен сәтті өту үшін қыркүйек-қазан айларында соңғы сабақтар стандартты емес түрде (ойын сабақ, қиял-сабақ, мереке-сабақ, театрланған сабақ, саяхат сабақ, экскурсия сабақ, импровизация сабақ) жүргізу керек. Мектепте білім алушыны оқуға бейімдеу үшін қолайлы орта жасауға ерекше назар аудару қажет, ол білім алушының оңтайлы дамуына, ойдағыдай білім алуына және тәрбиеленуіне ықпал етеді. 1-сыныпта барлық жұмыс кезеңінің міндеті – кішкентай мектеп білім алушысының оқу қызметіне ішкі уәждемені қалыптастыру.

Бірінші жартыжылдықта 1-сыныпта жиынтық бағалау жүргізілмейді және үй тапсырмасы берілмейді. Мұғалім өз жұмысын әр білім алушының сабақта қажетті білімді толыққанды меңгеруін қамтамасыз ететіндей жоспарлайды. Мұғалім білім алушыларды жеке және топтық жұмыс бойынша рефлексия дағдыларын қалыптастыру бойынша жұмысты ұйымдастыру арқылы бағалау рәсіміне біртіндеп дайындау керек. Мысалы, «Мен істей аламын», «Біз жасай аламыз», «Мен айта аламын», «Біз айта аламыз». Рефлексия кесте түрінде берілуі мүмкін, бұл да бағалау алдында түсіндіру жұмысы болады.

1-сынып білім алушысының көру қабілетін, қолының ұсақ моторикасын дамыту үшін сергіту сәтін уақытылы өткізу, 1-сынып білім алушыларын ұзақ уақыт жазу мен сурет салудан жалықтырып алмау керек. 1-сыныпта оқыту кезінде іс-әрекеттің ойын түрлері басым болуы тиіс.

2-сыныптан бастап білім алушылар үй тапсырмасын орындайды, сондықтан сабақ кестесін құруға ерекше назар аудару қажет, себебі пәндерді бір күнге топтастырмау мүмкіндігін қарастыру қажет, үй тапсырмасын орындауға едәуір уақыт шығындауды талап етеді. Білім алушыларға үй тапсырмалары, оларды орындау мүмкіндігін ескере отырып мынадай шекте беріледі: 2-сыныпта – 50 минут, 3-сыныпта – 70 минут (ҚР БҒМ 2017 жылғы 24 сәуірдегі № 182 бұйрығы). Демалыс және мереке күндері үй тапсырмасы берілмейді.

Бастауыш мектепте сабақты ұйымдастыру жүйелі іс-әрекеттік және практикалық бағдарланған тәсілдер аясында жүзеге асырылады. Сабақ жоспарлау кезінде уәж, мақсат, оқу міндеті, мақсатқа қол жеткізу үшін іс-әрекет тәсілдері, нәтижесі, өзін-өзі бақылау, өзін-өзі бағалау, рефлексия ескеріледі. Сабақтың мақсатты бағыты білім алушылардың оқу-танымдық және оқу-практикалық іс-әрекеттерін өз бетінше қалыптастыру және дамыту; белсенді оқыту әдістерін қолдану: проблемалық-диалогтық, ішінара іздеу, іздестіру, жобалау, зерттеу. Білім алушылардың сабақтағы жұмыстары жеке, жұптық, топтық, дара және саралап оқыту түрлері арқылы ұйымдастырылады. Жаңа білім беру стандартына бағдарланған сабақтың маңызды белгілері оның мазмұнында бастауыш сынып білім алушыларын кең спектрлі дағдыларға үйрету элементтерінің болуы. ББ МЖМС негізгі міндеттерін іске асыру үшін тиімді педагогикалық технологияларды, озық әдіс-тәсілдерді, тұлғалық бағдарланған оқыту тәсілін қолдану және ақпараттық-коммуникациялық технологияларды кіріктіру қажет.

Бастауыш мектептің жаңартылған білім мазмұнына көшуіне байланысты бастауыш сынып мұғалімдері әдістемелік жұмыстарының жүйесін құру маңызды орын алады. Бұлар семинарлар, тренингтер, педагогикалық қауымдастықтардың отырыстары, коучингтер, конференциялар, шебер-сыныптар, дөңгелек үстелдер, ашық сабақтар, сабақтан тыс үйірмелер мен ББ МЖМС енгізу мен іске асырудың басқа да жекелеген бағыттары бойынша іс-шаралар болуы мүмкін. Балалардың денсаулығын сақтауға және нығайтуға, психология-педагогикалық қолдауға назар аудару қажет. Шаршаудың, сколиоздың, жүрек-қан тамырлар жүйесі, көз ауруларының алдын алу мақсатында жаттығулар жүргізуге (динамикалық, тыныс алу жаттығулары, қол саусақтарына байланысты жаттығулар, қол және көзге арналған гимнастикалық жаттығулар және т. б.) көп көңіл бөлу керек.

«Тіл және әдебиет» білім саласының мазмұны «Сауат ашу», «Қазақ тілі», «Әдебиеттік оқу», оқыту орыс тілді емес сыныптарда «Орыс тілі», «Ағылшын тілі» оқу пәндері арқылы жүзеге асырылады.

Пәнді оқытудың ерекшелігі білім алушылардың тыңдалым, айтылым, оқылым және жазылым дағдыларын меңгеру процесінде функционалдық сауаттылығын қалыптастыру болып табылады, ол оқу мен жазу бойынша алған білім, білік, дағдыларын түрлі өмірлік жағдаяттарда пайдалануға мүмкіндік береді.

«Сауат ашу» пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі аптасына 6 сағаттан, оқу жылына 198 сағатты құрайды.

Оқыту процесінде сауат ашу үш кезеңге бөлінеді: әліппеге дейінгі кезең, әліппе кезеңі, әліппеден кейінгі кезең. Дыбыс және әріппен таныстыруға

бөлінетін сағат санын білім алушылардың оқу материалын, оқу мақсаттарын меңгеру деңгейіне және әр кезеңнің тапсырмаларын орындау деңгейіне байланысты мұғалімнің өзі реттей алады.

Бірінші жартыжылдықта оқу жылдамдығы тексерілмейді. Екінші жартыжылдықтың соңында оқу дағдысының қалыптасу нормасы минутына 30-35 және одан артық сөзді құрайды.

Бірінші сыныпта буынға бөліп оқудың қалыптасуы тексеріледі: бағдарлама талаптарына сәйкес келетін оқу қарқыны кезінде оқылатын мәтіннің жалпы мәнін түсінуі, жекелеген сөздер мен сөйлемдердің мағынасын түсінуі.

1-сынып білім алушылары:

- 1) 2-6 сөзден тұратын сөйлемдерді буындық тәсілмен тұтас оқу;
- 2) 4-8 сөйлемнен тұратын қысқаша мәтіндерді буындық тәсілмен тұтас оқу;
- 3) сөйлем, шағын мәтіндер (3-4 сөйлем) құрастырып жазу;
- 4) есту, есте сақтау арқылы сөздерді (3-7 сөз) жатқа жазу;
- 5) жай сөйлемдерді (1-2 сөйлем) жатқа жазу;
- 6) баспа әріптерімен берілген мәтінді (10-15 сөз) көшіріп жазу;
- 7) күрделі, айтылуы мен жазылуы әртүрлі сөздерді тыңдау арқылы жазу (8-10 сөз);
- 8) сөйлемдерді (3-4 сөзден тұратын), шағын мәтіндерді (10-15 сөз) тыңдау арқылы жазу;
- 9) белгілі бір тақырыпқа сөйлемдер құрастыру және жазу (2-4 сөйлем) жұмыстарын орындай алуы керек.

Білім алушылардың үлгерімін ағымдағы бақылау тоқсан аяқталғаннан кейін және бөлімдерді зерттеу (ортақ тақырыптар) бойынша оқу материалының мазмұнын меңгеру деңгейін анықтау үшін жиынтық бағалау түрінде жүргізіледі. Пән бойынша жиынтық бағалау үшінші тоқсаннан бастап өткізіледі.

«Қазақ тіл» пәні бастауыш мектепте гуманитарлық білім берудің бастапқы өзегі болып табылады. Бастауыш мектепте «Қазақ тілі» пәнін оқытудың мақсаты – сөйлеу әрекетінің түрлерін: тыңдалым, айтылым, оқылым, жазылымды дамыту арқылы тіл туралы бастапқы білімді меңгерту және оны тілдік нормаларды сақтай отырып, оқу әрекеті мен күнделікті өмірде қолдану.

Пәнді оқытудың басты ерекшелігінің бірі білім алушылардың сауаттылығын арттыру және тілін дамыту мақсатында жазба жұмыстарын жүргізіп отыру болып табылады.

Оқу жүктемесінің көлемі:

- 1) 2-сыныпта – аптасына 4 сағаттан, оқу жылында – 136 сағатты;
- 2) 3-сыныпта – аптасына 4 сағаттан, оқу жылында – 136 сағатты құрайды.

Пәннің мазмұны мәтін түрлері, көркем шығармалар мен аутентті материалдар арқылы білім алушылардың сөздік қорын жаңа сөздермен толықтыруды, оқығаны бойынша пікір білдіруді және оны дәлелдеуді, белгілі бір тақырыпқа байланысты өз ойын толық, жүйелі, түсінікті етіп ауызша және жазбаша жеткізе білуге дағдыландыруды, мәтін бойынша сұрақтар құрастырып, мүмкін болатын жауаптарды болжап, өзін-өзі бағалауды, мәтін бөлімдері арасында мағыналық байланыс орнатуды, жоспар құруды, сөйлеу мәдениетін қалыптастыруды қамтиды.

5-кесте – Жазба жұмыстарының көлемі

Жазба жұмыстарының түрлері	2-сынып	3-сынып	4-сынып
Сөздік диктант	5-7 сөз	9-12 сөз	12-15 сөз
Диктант	25-30 сөз	35-50 сөз	55-70 сөз
Мазмұндама	40-60 сөз	60-80 сөз	80-100 сөз
Шығарма	25-35 сөз	35-55 сөз	55-70 сөз

Мұғалім қажеттілігіне қарай қосымша жазба жұмыстарының түрлерін өткізе алады, сынып журналына олардың нәтижелері қойылмайды, ал аралық мониторинг түрі бойынша білім алушылардың жетістіктерін және жүргізілген жұмыстардың нәтижесі кері байланысты жүзеге асыруға мүмкіндік береді. Оқыту сипатындағы шығармашылық жұмыстардың түрлерін және оның кезеңдерін мұғалім қалауы бойынша жүргізеді.

Мұғалім жазбаша жұмыстарды өткізуде дескрипторлары бар критерийлер құрастырады. Жазбаша жұмыстардың дескрипторлары анық және нақты болуы тиіс. Олар тапсырманы орындаудың қай кезеңінде білім алушы қиындыққа және оларды түзетуге тап болды дегенді анықтауға мүмкіндік береді. Бұл білім алушылар мен ата-аналарға конструктивті кері байланыс беруге мүмкіндік береді. Төменде ұсыным сипатында критерийлермен жұмыс жасаудың шамамен түрлері берілген (6-кесте).

6-кесте – Пән бойынша жазба жұмыстарының түрлері

№	Жұмыс түрлері	Критерийлер/дескрипторлар
1.	<i>Диктант (грамматикалық тапсырмаларымен)</i>	<ul style="list-style-type: none"> - мәтінді бұрмалаусыз жазады: әріптерді қосу және ауыстыру, тастап кету; - әріптер мен дыбыстар арақатынасын белгілей білу; - грамматикалық тапсырмаларды орындау; - оқылған материал бойынша тыныс белгілерін қою; - жазу кезінде сөздерді дұрыс жазу; - сөздерді жазу барысында орфографиялық

		нормаларды сақтай білу
2.	<i>Мазмұндама</i>	- мазмұндау кезінде ойды өзгертпей сақтай білу; - орфографиялық нормаларды сақтай білу.
3.	<i>Шығарма</i>	- жоспар құра білу; - ой бірізділігін сақтай білу; - орфографиялық нормаларды сақтай білу.
4.	<i>Көру диктанты</i> Бұл диктант түрі білім алушылардың көру, есту, есте сақтау, затты тану сияқты қабілеттерін дамыту мақсатында жүргізіледі. Көру диктанты үшін әріп, буын, жеке сөздер, сондай-ақ жазылуы қиын сөздер мен сөз тіркестері және шағын мәтіндер, жұмбақтар, мақалдар, жаттауға берілген өлеңдерді алуға болады.	- есте сақтау арқылы мәтін жаза білу; - емлені жазу кезінде ережелерді қолдана білу; - оқылған материал бойынша тыныс белгілерін қою; - жазылған мәтін үлгісі бойынша тексеру.
5.	<i>Шығармашылық диктант</i> – үйрету диктанттарының ішінде мазмұн, құрылым, әдіс-тәсіл жағынан ең күрделісі, білім алушылардың ойлау қабілетін, сөздік қорын, білім деңгейі мен өздігінен жұмыс істеудегі шеберліктерін арттыру көрсеткіші. Бұл диктанттың көп нүктенің орнына тиісті әріптерді қою, сөздерді дұрыс орналастыру арқылы сөйлем құрау, басы жазылған мәтінді аяқтау сияқты басқа диктанттарға ұқсамайтын өзгешеліктері болады.	- белгілі бір сөзді немесе грамматикалық нысанды тандай біледі; - сөздерді жазу кезінде орфографиялық ережені қолдана алады.
6.	<i>Графикалық (сызба) диктантты</i> сөйлемдегі сөздердің байланысын сызба арқылы көрсету, керісінше, берілген сызба бойынша сөйлем құрау сияқты түрлі нұсқада жүргізуге болады	- емлені жазу кезінде ережелерді қолдана білу;
7.	<i>Суретті диктант</i> (дыбыссыз диктант) – мұғалімі үнсіз пәндік суретті көрсетеді, білім алушылар заттың атауын жазады.	- суреттегі бейнені сөздермен сәйкестендіре білу; - бейнеленген суретті сөздермен жаза білу; - емлені жазу барысында ережелерді қолдана білу
8.	<i>Еркін диктант</i> мәтінді жазу барысында білім алушылар жекелеген сөздерді ауыстыра алады, сөйлемнің құрылымын өзгерте алады. Мәтін әуелі тұтас оқылады, сонан соң бөліктері бойынша (3-4 сөйлем); әрбір бөлігі қайталап оқығаннан кейін	- сөздерді мағынасы жағынан тандай біледі/алмастыра алады; - мәтіннің бөлігі бойынша есте сақтай отырып, жаза біледі; - сөздерді жазу кезінде орфографиялық ережелерді қолданады; - оқылған материал бойынша тыныс белгілерін қоя біледі.

	жазылады. Білім алушылар мәтіннің әр бөлігін есте сақтау арқылы жазады. Бұл жұмыс түрі білім алушыларды мазмұндама жазуға дағдыландырады.	
9.	<i>Өздік диктант</i> Білім алушылар өтілген материалдарға байланысты әріптер мен буындарды, сөз бен сөз тіркестерін және жекелеген сөйлемдер мен жаттап алған өлең, жұмбақ, жаңылтпаш, мақал-мәтелдерді естеріне түсіріп, ойлана отырып өз бетінше жазады. Диктанттың бұл түрінің өткенді қайталап, тіл ұстартуда маңызы зор. Мұғалім өздік диктантты қай күні болатынын, нені қайталап келу керектігін білім алушыларға алдын ала ескертіп қояды.	- емлені жазу кезінде ережелерді қолдана біледі
10.	<i>Іріктеу диктанты</i> – есту немесе көру диктантының түрі. Бүкіл мәтінді жазу емес, тек қана оқылған ережелер орфограммасы бар сөздерді, сөз тіркестерін, сөйлемдерді жазғызу. Қосымша тапсырма қоса жүруі мүмкін.	- оқылған орфограммалары бар сөздерді таңдай біледі; - сөзді жазу кезінде орфографиялық ережені қолдана біледі.

«Әдебиеттік оқу» пәнінің мақсаты – бастауыш сынып білім алушыларының көркем шығарманы сезіммен қабылдауы, түсінуі, санасында қайта жаңғырта алуы және шығармадан қабылдағанын өзінің шығармашылық әрекетінде жүзеге асыруға ұмтылуы арқылы функционалдық сауаттылығын қалыптастыру.

Оқу бағдарламасында әдеби-шығармашылық қабілеттерін дамыту қарастырылған. Нақты шығармаларды оқып білу және қажетті шығармашылық тапсырмаларды орындау үшін мұғалім білім алушылардың даярлық деңгейіне байланысты сабақтар санын анықтайды.

Оқу жүктемесінің көлемі:

1) 2-сыныпта – аптасына 3 сағаттан, оқу жылында – 102 сағатты;

2) 3-сыныпта – аптасына 3 сағаттан, оқу жылында – 102 сағатты құрайды.

4-сынып білім алушылардың оқу дағдыларының қалыптасуын ескере отырып, мұғалім төмендегі міндеттерді қояды:

екінші сыныпта сөз бен сөз тіркестерін тұтас оқуға біліктерінің қалыптасуын; оқу қарқыны бойынша оқылған мәтіннің мазмұны түсінуін, оқу кезінде кідіріс жасай білуін, тиісті тыныс белгілерін қоюын, интонациясын, кейіпкерлерінің ерекшеліктері тән қасиеттерді білуін тексереді;

үшінші сыныпта негізгі құралдардың мәнерлілігін пайдалануда өлеңдер және шығармалар мәтінін оқу мәнерлілігін тексеру, дауыстап және іштей оқуда оқылған мәтіннің мәнін түсінуін, сонымен қатар, оқу техникасын тексерудің негізгі міндеттерін тұтас сөздермен оқи білуінің қалыптасуын тексереді.

төртінші сыныпта оқу дағдысы: шығарманы іштей көз жүгіртіп, шолып, түртіп алып, сұрақтар қоя отырып, қажетті ақпаратты тауып, белгі қойып оқу, талдау жасап оқу, сын тұрғысынан бағалап оқу.

7-кесте – Оқу дағдыларының нормалары

Сыныптар	I жартыжылдық	II жартыжылдық
2-сынып	40-45 сөз	50-55 сөз
3-сынып	60-65 сөз	65-70 сөз
4-сынып	75-80 сөз	80-90 сөз

Білім алушылардың оқу техникасы оқу дағдысын қалыптастыру бойынша одан әрі оқыту алгоритмін құру үшін критерий болып табылатынын ескеру маңызды.

Білім алушылардың дайындық деңгейіне байланысты қажет болған жағдайда, мұғалім таңдауы бойынша басқа да әдеби шығармаларды оқуды тізбеге қосуға болады. Ол шығармалар білім алушылардың жас ерекшеліктеріне сәйкес болуы керек.

«Әдебиеттік оқу» пәні бойынша мұғалім әр түрлі қосымша жұмыстарды жүргізуі мүмкін және тапсырмалардың критерийлері мен дескрипторлары даалдын ала дайындалады. Мұғалім шығармашылық жұмыстарды өткізу кезеңі мен түрлерін өзі анықтайды. Төменде ұсыным сипатында критерийлермен жұмыс жасаудың шамамен түрлері берілген (8- кесте).

8-кесте – Пән бойынша жұмыс түрлерінің үлгісі

№	Оқудың түрлері	Критерийлер/дескрипторлар
1.	<i>Алгоритм бойынша әңгіме құрау</i>	- алгоритм бойынша әңгіме құрай алады; - әңгімедегі оқиғалардың дәйектілігін анықтайды; - әңгімені аяқтай алады; - құралған әңгімені жазады
2.	<i>Кейіпкердің атынан хат</i>	- сөйлемдерді нақты әрі анық құрайды; - дәйектілікті сақтайды; - кейіпкердің іс-әрекетін бағалай алады, қорытынды жасай алады

3.	<p><i>Кейіпкерге хат</i></p> <p>Мұғалім шығарманы өз қалауы бойынша таңдайды. Ал білім алушылар хат жазатын кейіпкерін өз бетінше таңдайды.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - өз хатына ат қоя алады; - тірек сөздерді пайдалана отырып, ұсынылған тақырып бойынша хат жазады; - өз ойын қисынды және жүйелі түрде жеткізеді; - сөйлемнің ойын дәл жеткізеді; - кейіпкердің іс-әрекетін сипаттайды; - кейіпкердің іс-әрекетін бағалай алады, қорытынды жасай алады
4.	<p><i>Санамақ құрастыру</i></p> <p>Санамақ – баланың есептеу, ойлау қабілетін дамытуға арналған тілдік құралы.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - санамақтарды мақал-мәтелдерден, жұмбақтардан, т.б. ажырата алады; - санамақ құрастырудың принципін түсінеді; - өзінің құрастырған санамағына таныстырылым жасайды
5.	<p><i>Диалог</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - диалог түрінде сөйлесе алады; - диалогтің басында, ортасында және соңында айтылатын сөйлемдерді дұрыс қолданады; - ойын түсінікті және дұрыс жеткізе алады; - сөздік қорын көрсете алады
6.	<p><i>Кітап жасау</i></p> <p>Шығармашылық жобаның бұл түрін (жеке немесе топтық) әртүрлі техникада орындауға болады. Бұл өзі суреттерін салып, қолымен жазылған кітап болуы мүмкін. Кітапты аппликациямен әрлеуге болады. Кітап әртүрлі мазмұнда бола алады: «Бұл қандай аң?»; «Ақ» сөзімен тұрақты сөз тіркестері, иллюстрацияланған (суретті) сөздік.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - шығармашылық жобаның тақырыбын анықтайды; - кітаптың мазмұнын ойластырады (ресурстарды таңдайды); - суреттермен әрлейді; - суреттер мазмұнына сәйкес келеді
7.	<p><i>Берілген рифма бойынша өлең (буриме) шығару және басқа да өлең түріндегі шығармаларды ойлап табу; сондай-ақ бірінші жолдың екінші жолын ойлап табу және т.б.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - екі немесе бірнеше сөздердің қосымшаларынан, соңғы буындарынан ұйқасым таба алады; - берілген рифмаға сәйкес сөздерді таңдай алады; - берілген тақырыпқа сәйкес өлеңді жалғастыра алады
8.	<p><i>Ертегілер елінде</i></p> <p>Әртүрлі ертегілерден сюжеттерді және кейіпкерлерді таңдайды, оларды біріктіріп, ертегі ойластырады. Білім алушылар кейіпкерлерін алмастыра отырып,</p>	<ul style="list-style-type: none"> - әртүрлі ертегілердің кейіпкерлерін бір сюжетке біріктіре алады; - ойластырған ертегісі түсінікті; - оқиғалардың дәйектілігін сақтайды

	өздерінің сүйікті ертегілерін ала алады.	
9.	<i>Аяқталмаған әңгіме</i>	<ul style="list-style-type: none"> - ұсынылған бастамасы бойынша әңгімені жалғастырады; - әңгімедегі оқиғалардың дәйектілігін анықтайды; - әңгімені аяқтай алады
10.	<i>Оқылған шығармаға диафильм салу</i>	<ul style="list-style-type: none"> - мәтінді мұқият тыңдап, сұрақтарға жауап береді; - мәтінді аяқталған мазмұндық бөліктерге бөле алады; - әр бөліктің негізгі ойын анықтай алады; - әр бөлікке ат қояды; - дәйекті жоспар құрады; - диафильм салады

«Математика» оқу пәні ретінде бастауыш білім берудің маңызды мақсаттары мен міндеттерін жүзеге асыруда елеулі үлес қосады. Математика бойынша бастапқы білім сыни тұрғыдан ойлау қабілетін дамытады, зерттеу және қарым-қатынастың, математикалық білімді өмірде қолданудың алғашқы дағдыларын қалыптастыруға ықпал етеді.

Бастауыш сынып білім алушылары математика курсы игере отырып, талдау, синтездеу, жіктеу, салыстыру, себеп-салдарлық қатынастар мен заңдылықтарды анықтауды үйренеді, түрлі заттар мен қоршаған орта құбылыстарын сипаттау үшін математикалық тілдің негіздерін игереді, білім мен іс-әрекет тәсілдерін меңгереді, мұның барлығы жинақтала келе оқи білуге негіз болады.

«Математика» пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі:

1) 1-сыныпта – аптасына 4 сағат, оқу жылында – 132 сағат;

2) 2-сыныпта – аптасына 4 сағат, оқу жылында – 136 сағат.

3) 3-4-сыныптарда – аптасына 5 сағат, оқу жылында – 170 сағаттарды құрайды.

«Математика» пәні бойынша мұғалім алдын ала дайындалған критерийлер мен дескрипторлар бойынша әр түрлі қосымша тапсырмалар мен жұмыстарды жүргізе алады.

9-кесте – Жұмыс түрлері мен критерийлері

№	Жұмыс түрлері	Критерийлер/дескрипторлар
1	<i>Берілген мәліметтері жетіспейтін есептерді шешу</i> Білім алушылар сандары, шарты мен сұрағы бар есептердің шығару жолдарын жақсы түсіну үшін оларға жетіспейтін мәліметтері бар есептерді	<ul style="list-style-type: none"> - мәліметтері толық емес есептерді ажырата біледі; - есепті жетіспейтін мәліметпен толықтыра алады; - жазбаны нақты мәліметтермен толықтыра алады

	ұсынуға болады.	
2	<i>Артық мәліметтер берілген есептерді шешу</i> Білім алушылар сандары, шарты мен сұрағы бар есептердің шығару жолдарын жақсы түсіну үшін оларға артық мәліметтері бар есептерді ұсынуға болады.	<ul style="list-style-type: none"> - артық мәліметтері бар есептерді ажырата алады; - есептің шартын өзгерте және дәлелдей алады; - бақылай, салыстыра және қорытынды шығара алады
3	<i>Графикалық модельдеу</i> Графикалық модель – сюжеттік есептің сызбасы, ол білім алушыларға есеп шартында берілген абстрактілі қатынастарды нақты кеңістіктік формада түсінуіне көмектеседі.	<ul style="list-style-type: none"> - есеп мәтінін сызбамен келтіре алады; - есеп мәтінін және оған сай келетін сызбаны сәйкестендіре алады; - есептің берілгендерімен модельді толтыра алады; - сызба бойынша есеп құрастыра алады
4	<i>Заңдылықтарды табу және өзінің заңдылықтарын жасауға арналған шығармашылық тапсырмалар.</i> Математикалық заңдылық – бұл белгілі бір ереже. Осы ереже бойынша элементтердің сандық, пішіндік немесе басқа да қатарында белгілі бір сәйкес тәртіппен элементтердің немесе олардың қасиеттерінің қайталануы немесе өзгеруі болып табылады.	<ul style="list-style-type: none"> - заңдылық – бұл белгілі бір ереже, іздеу екенін біледі; - элементтері/заттар белгілі бір ереже бойынша орналасқанын түсінеді; - топтастыра және қорытынды жасай алады.

ШЖМ-де жаңартылған білім беру бағдарламалары бойынша оқытуды ұйымдастыру проблемасы өзекті болып табылады және біріктірілген сынып жағдайына бейімдеу мәселесін шешу бағытында нақты әзірлемелерді талап етеді. Оқу бағдарламаларын бейімдеу үшін, білім берудің жаңартылған мазмұндағы 2-4 сыныптарының негізгі пәндері бойынша оқу бағдарламаларының тақырыптары мен оқыту мақсаттарына салыстырмалы талдау өткізілді. Бастауыш мектеп деңгейінде ШЖМ-нің біріктірілген сыныптарына арналған бір пәндік және бір тақырыптық сабақтар өткізуде тақырыптар мен оқыту мақсаттарын біріктіру үшін мүмкіндіктер анықталды.

Жаңартылған бағдарлама бойынша «Қазақ тілі» пәнінен шағын жинақты мектептің 3,4-ші біріктірілген сыныптарына арналған оқу материалының мазмұнын талдау

3-сынып				Мақсат тардың сәйкес келуі немесе келмеуі	4-сынып		
Ортақ тақырып	Бөлім (сөйлеу әрекетінің түрі)	Бөлімше (түйінді дағдылар)	Оқу мақсаттары **		Бөлімше (түйінді дағдылар)	Ортақ тақырып	
I тоқсан							
1. Жанды табиғат 2. Жаксыдан үйрен, жама ннан жирен (жарық пен қараңғы)	Тыңдалым және айтылым	1.1 Тыңдалған материалдың мазмұнын түсіну	3.1.1.1. тыңдалған материал бойынша тірек сөздерді белгілеу, ашық және жабық сұрақтарға жауап беру	+	4.1.1.1.	1.1 тыңдалған материалдың мазмұнын түсіну	1. Менің Отаным - Қазақстан
		1.2 Мәтіннің мазмұнын болжау	3.1.2.1* мәтіннің тақырыбы мен берілген суреттер, фото, диаграмма бойынша мәтіннің мазмұнын болжау	+	4.1.2.1* мәтіннің тақырыбы мен берілген суреттер, фото, диаграмма бойынша мәтіннің мазмұнын болжау және өз ойын дәлелдеу	1.2 мәтіннің мазмұнын болжау	2. Құндылықтар
		1.3 Түрлі жағдаяттарда сөйлеу мәдениетін сақтау	3.1.3.1 Түрлі жағдаяттағы (қоғамдық ортада) қатысымдық әрекеттерде өз сөзін жүйелі түрде жоспарлап, сөйлеу мәдениетін сақтап, диалогке қатысу	+	4.1.3.1 сұхбаттасының жасын, жай – күйін ескере отырып, белгілі бір тақырып аясында сөйлеу мәдениетін сақтап, диалогке қатысу	1.3 Түрлі жағдаяттарда сөйлеу мәдениетін сақтау	
		1.4. Берілген тақырып бойынша әңгіме құрау	3.1.4.1. тірек сөздер мен жоспарды пайдалана отырып, берілген тақырып бойынша әңгіме құрау	+	4.1.4.1 тірек сөздер мен жоспарды пайдалана отырып, монолог құрау	1.4 Берілген тақырып бойынша әңгіме құрау	
		1.6.	3.1.6.1 интонацияны,	-			

		Тыңдарманның назарын аудару	вербалды емес тілдік құралдарды (қимыл, ым - ишара), қаратпа сөздерді қолдана отырып, тақырыпқа тыңдарманның назарын аударту				
				-	4.1.7.1. сөз ішіндегі және сөз бен сөздің арасындағы буын, дыбыс үндестігін сақтап айту	1.7. Сөздерді, дыбыстарды орфоэпиялық нормаларға сәйкес дұрыс айту	
		2.1 Мәтіннің түрлері мен құрылымдық бөліктерін анықтау	3.2.1.1* тірек сөздер, көмекші сөздер арқылы мәтін түрлерін (әңгімелеу, сипаттау, пайымдау) және оның құрылымдық бөліктерін анықтау	+	4.2.1.1* мәтін түрлерін (әңгімелеу, сипаттау пайымдау) және олардың құрылымдық бөліктерін анықтау	2.1 Мәтіннің түрлері мен құрылымдық бөліктерін анықтау	
		2.3 Мәтін мазмұны бойынша сұрақтар қою және жауап беру	3.2.3.1 мәтін мазмұны бойынша пікір білдіруге бағытталған сұрақтар құрастыру және жауап беру	+	4.2.3.1 мәтін мазмұны бойынша шешім табуға бағытталған сұрақтар құрастыру және жауап беру	2.3 Мәтін мазмұны бойынша сұрақтар қою және жауап беру	
		2.4 Мәтіннің тақырыбы және негізгі ойды анықтау	3.2.4.1 өз бетінше мәтіннің тақырыбын және мұғалімнің көмегімен негізгі ойды анықтау	+	4.2.4.1 мәтіннің тақырыбы мен мазмұнының өзара сәйкестігін анықтау және ондағы негізгі ойды тұжырымдау	2.4 Мәтіннің тақырыбы және негізгі ойды анықтау	
		2.5 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	3.2.5.1* берілген тақырып бойынша, сұрақ бойынша түрлі дереккөздерден (мәтін, сөздік, сызба, кесте, карта) алған ақпараттарда кездесетін жаңа сөздердің мағынасын сөздіктер	+	4.2.6.1 * дереккөздерден (мәтін, сөздік, сызба, кесте, карта, диаграмма) қажетті ақпаратты табу, кездескен жаңа сөздердің мағынасын	2.6 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	

			арқылы ашу, жүйелеу, мағлұматтардың маңызды тұстарын анықтау		мәтін бойынша анықтап, ақпаратты қорытындылау, бағалау.		
		3.1. Мәтін түрлеріне сәйкес мәтін құрап жазу	3.3.1.1. * жоспар, сызбаны қолдана отырып, тірек сөздер арқылы әңгімелеу мәтінін, салыстыра сипаттау мәтінін, көмекші сөздер арқылы пайымдау мәтінін құрап жазу	+	4.3.1.1. берілген тақырып бойынша әңгімелеу, сипаттау және пайымдау элементтері бар мәтін құрап жазу	3.1. Мәтін түрлеріне сәйкес мәтін құрап жазу	
		3.3. Оқыған, тыңдаған және аудиовизуалды материалдар бойынша жазба жұмыстар жазу	3.3.3.1* оқыған, тыңдаған және аудиовизуалды материалдар бойынша мұғалімнің көмегімен жоспар құрып, мазмұндама жазу	+	4.3.3.1* оқыған, тыңдаған және аудиовизуалды материалдар бойынша жоспар құрып мазмұндама/тірек сөздерді пайдаланып эссе жазу	3.3. Оқыған, тыңдаған және аудиовизуалды материалдар бойынша жазба жұмыстар жазу	
		3.5. Қатені табу және түзету	3.3.5.1. жіберілген пунктуациялық, орфографиялық, грамматикалық және стилистикалық қателерді мұғалімнің көмегімен тауып, түзету.	+	4.3.5.1. стилистикалық қателерді мұғалімнің көмегімен анықтап түзету, жазба жұмысын пунктуациялық, орфограграфиялық, грамматикалық нормаларға сәйкес өз бетінше редакциялау	3.5. Қатені табу және түзету	
		3.6. Каллиграфиялық нормаларды сақтау	3.3.6.1. кең жолды дәптерде бас әріп пен кіші әріптің биіктігі мен мөлшерін сақтап көлбеу, үзбей және біркелкі жазу, жазу қарқынын жеделдету	+	4.3.6.1. каллиграфиялық нормаларды сақтау және жазу техникасын жетілдіру	3.6. Каллиграфиялық нормаларды сақтау	
		3.7.	3.3.7.1* қаратпа, қыстырма	+	4.3.7.1. құрмалас	3.7. Пунктуациялық	

		Пунктуациялық нормаларды сақтау	сөздерді ажырату және тыныс белгілерін дұрыс қою		сөйлемнің тыныс белгісін қою	нормаларды сақтау	
	Тілдік нормалардың қолданысы	4.1 Орфографиялық, орфоэпиялық нормаларды сақтау	3.4.1.1* «э», «ф», «в», «ц» әріптері бар сөздерді сауатты жазу 3.4.1.3* «ч», «щ» әріптері бар сөздердің емлесін білу 3.4.1.4* «х», «h» әріптері бар сөздерді ажыратып жазу	+	4.4.1.1 сөзге қосымшалар жалғауда дыбыс үндестігін ескеріп қолдану 4.4.1.2 сөзге қосымшалар жалғауда буын үндестігін ескеріп қолдану 4.4.1.3 айтылуы мен жазылуында айырмашылығы бар сөздерді анықтап жазу	4.1 Орфографиялық, орфоэпиялық нормаларды сақтау	
II тоқсан							
3. Уақыт	Тыңдалым және айтылым	1.2 Мәтіннің мазмұнын болжау	3.1.2.1* мәтіннің тақырыбы мен берілген суреттер, фото, диаграмма бойынша мәтіннің мазмұны болжау	+	4.1.2.1* мәтіннің тақырыбы мен берілген диаграмма, сызба, кесте бойынша мәтіннің мазмұнын болжау және өз ойын дәлелдеу	1.2 Мәтіннің мазмұнын болжау	3. Мәдени мұра
4. Сәулет өнері		1.3 Түрлі жағдаяттарда сөйлеу мәдениетін сақтау	3.1.3.1 түрлі жағдаяттағы (қоғамдық ортада) қатысымдық әрекеттерде өз сөзін жүйелі түрде жоспарлап, сөйлеу мәдениетін сақтап, диалогке қатысу	+	4.1.3.1 сұхбаттасының жасын, жай – күйін ескере отырып, белгілі бір тақырып аясында сөйлеу мәдениетін сақтап, диалогке қатысу	1.3 Түрлі жағдаяттарда сөйлеу мәдениетін сақтау	4. Мамандықтар әлемі
				-	4.1.4.1 тірек сөздер мен жоспарды пайдалана отырып, монолог құрау	1.4. Берілген тақырып бойынша әңгіме құрау	
		1.5 Тыңдалған	3.1.5.1. аудио – бейнежазба		+	4.1.5.1 аудио –	

		материал бойынша өз пікірін білдіру	мазмұны бойынша айтылған өзгенің пікіріне (келісу, келіспеу себебін) өз көзқарасын білдіру		бейнежазба мазмұнына өзіндік баға беру		
		1.6 Тыңдарманның назарын аудару	3.1.6.1 интонацияны, вербалды емес тілдік құралдарды (қимыл, ым - ишара), қаратпа сөздерді қолдана отырып, тақырыпқа тыңдарманның назарын аударту	+	4.1.6.1 интонацияны, вербалды емес тілдік құралдарды (қимыл, ым - ишара), қыстырма, одағай сөздерді қолдана отырып, тақырыпқа тыңдарманды қызықтыру	1.6 Тыңдарманның назарын аудару	
		1.7 Сөздерді, дыбыстарды орфоэпиялық нормаларға сәйкес дұрыс айту	3.1.7.1 сөз ішінде қатар тұрған дауыссыз дыбыстардың өзара үндесуін сақтап айту (сенбі – сембі, Жангүл - Жангүл)	-			
Оқылым		2.2 Мәтіндегі лексикалық бірліктердің қолданылуын түсіну	3.2.2.1 тура және ауыспалы мағыналы сөздердің мағынасын ажырата білу, сөйлеу барысында қолдану	+	4.2.2.1. тұрақты сөз тіркестері мен көп мағыналы сөздерді ажырата білу, мағынасын түсіну, сөйлеу барысында қолдану	2.2 Мәтіндегі лексикалық бірліктердің қолданылуын түсіну	
		2.3 Мәтін мазмұны бойынша сұрақтар қою және жауап беру	3.2.3.1 мәтін мазмұны бойынша пікір білдіруге бағытталған сұрақтар құрастыру және жауап беру	+	4.2.3.1 мәтін мазмұны бойынша шешім табуға бағытталған сұрақтар құрастыру және жауап беру	2.3 Мәтін мазмұны бойынша сұрақтар қою және жауап беру	
		2.4 Мәтіннің тақырыбы және негізгі ойды анықтау	3.2.4.1 өз бетінше мәтіннің тақырыбын және мұғалімнің көмегімен негізгі ойды анықтау	+	4.2.4.1 мәтіннің тақырыбы мен мазмұнының өзара сәйкестігін анықтау және ондағы негізгі ойды тұжырымдау	2.4 Мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	

		2.4 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	3.2.5.1* берілген тақырып, сұрақ бойынша түрлі дереккөздерден (мәтін, сөздік, сызба, кесте, карта) алған ақпараттарда кездесетін жаңа сөздердің мағынасын сөздіктер арқылы ашу, жүйелеу, мағлұматтардың маңызды тұстарын анықтау	+	4.2.5.1* дереккөздерде (мәтін, сөздік, сызба, кесте, диаграмма) қажетті ақпараттарды табу, кездескен жаңа сөздердің мағынасын мәнмәтін бойынша анықтап, ақпаратты қорытындылау, бағалау	2.4 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	
		2.6 Мәтіндерге салыстырмалы талдау жасау	3.2.6.1 мұғалімнің көмегімен ұқсас тақырыпта берілген мәтін түрлерін, стилін (көркем мәтін, ғылыми – танымдық мәтін) жанрын салыстырып, ұқсастықтары мен айырмашылықтарын табу	+	4.2.6.1 белгілі бір тақырыпта берілген мәтіннің түрлерін, жанрын, стилін салыстырып, ұқсастықтары мен айырмашылықтарын анықтау	2.6 Мәтіндерге салыстырмалы талдау жасау	
	Жазылым	3.2 Түрлі стильде мәтін жазу	3.3.2.1 өзіндік іс – әрекеті баяндалған күнделік, өмірбаян жазу	+	4.3.2.1 тірек сөздерді қолданып белгілі бір стильде мәтін (мақала, мінездеме) жазу	3.2 Түрі стильде мәтін жазу	5. Табиғат құбылыстары
		3.4 Жазба жұмыстарын түрлі формада ұсыну	3.3.4.1* мұғалімнің көмегімен сызба, график, кесте, фотосуреттер пайдаланып, мәтін (хат, шақыру, нұсқаулық) құру/компьютерде теру	-			6. Қоршаған ортаны қорғау
					-	4.3.3.1 оқыған, тыңдаған және аудиовизуалды	3.3 Оқыған, тыңдаған және аудиовизуалды

					материалдар бойынша жоспар құрып мазмұндама/тірек сөздерді пайдаланып эссе жазу	материалдар бойынша жазба жұмыстар жазу	
		3.5 Қатені табу және түзету	3.3.5.1 жіберілген пунктуациялық, орфографиялық, грамматикалық және стилистикалық қателерді мұғалімнің көмегімен тауып, түзету	+	4.3.5.1 стилистикалық қателерді мұғалімнің көмегімен анықтап түзету, жазба жұмысын пунктуациялық, орфографиялық, грамматикалық нормаларға сәйкес өз бетінше редакциялау	3.5 Қатені табу және түзету	
		3.6 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	3.3.6.1 кең жолды дәптерде бас әріп пен кіші әріптің биіктігі мен мөлшерін сақтап көлбеу, үзбей және біркелкі жазу, жазу қарқынын жеделдету	+	4.3.6.1 каллиграфиялық нормаларды сақтау, жазу техникасын жетілдіру	3.6 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	
		3.7 Пунктуациялық нормаларды сақтау	3.3.7.2 мұғалімнің көмегімен бастауыш пен баяндауыштың арасына қойылатын сызықшаның орнын білу және қою	+	4.3.7.2 сөйлемнің бірыңғай мүшелерін ажырату және тыныс белгісін (үтір, қос нүкте) қою; 4.3.7.3 диалогке тән тыныс белгілерді қою	3.7 Пунктуациялық нормаларды сақтау	
	Тілдік нормаларды қолданысы	4.1 Орфографиялық, орфоэпиялық нормаларды сақтау	3.4.1.2 түбір сөздегі –ы, -інің дауысты дыбыстан басталатын қосымша жалғанған кездегі өзгерісін сақтап жазу	-			
		4.2	3.4.2.1* негізгі түбірге	+	4.4.2.1* күрделі	4.2 Грамматикалық	

		Грамматикалық нормаларды сақтау	жұрнақтар жалғау арқылы туынды сөз жасау, түбірлес сөздердің мағынасын ажырату 3.4.2.7* сөйлемнің тұрлаулы (бастауыш, баяндауыш) және тұрлаусыз мүшелерін ажырату 3.4.2.8 мұғалімнің көмегімен жалаң және жайылма сөйлемдерді ажырату		сөздердің түрлерін ажырата алу (біріккен сөз, қос сөз, қысқарған сөз) 4.4.2.6 сөз таптарының сөйлемдегі қызметін анықтау	нормаларды сақтау	
III тоқсан							
5. Өнер 6. Атақты тұлғалар	Тыңдалым және айтылым	1.1 Тыңдаған материалдың мазмұнын түсіну	3.1.1.1 тыңдаған материал бойынша тірек сөздерді белгілеу, ашық және жабық сұрақтарға жауап беру	-			
		1.2 Мәтіннің мазмұнын болжау	3.1.2.1 * мәтіннің тақырыбы мен берілген суреттер, фото, диаграмма бойынша мәтіннің мазмұнын болжау	+	4.1.2.1* мәтіннің тақырыбы мен берілген диаграмма, сызба, кесте бойынша мәтіннің мазмұнын болжау және өз ойын дәлелдеу	1.2 Мәтіннің мазмұнын болжау	
		1.3 Түрлі жағдаяттарда сөйлеу мәдениетін сақтау	3.1.3.1 түрлі жағдаяттағы (қоғамдық ортада) қатысымдық әрекеттерле өз сөзін жүйелі түрде жоспарлап, сөйлеу мәдениетін сақтап, диалогке қатысу	+	4.1.3.1 сұхбаттасының жасын, жай – күйін ескере отырып, белгілі бір тақырып аясында сөйлеу мәдениетін сақтап, диалогке қатысу	2.3 Шығарманың тақырыбы мен негізгі ойды анықтау тақырыбы мен негізгі ойын анықтау	
		1.5 Тыңдалған материал бойынша өз	3.1.5.1 аудио – бейнежазба мазмұны бойынша айтылған өзгенің пікіріне	+	4.1.5.1 аудио – бейнежазба мазмұнына өзіндік	1.5 Тыңдалған материал бойынша өз пікірін білдіру	

	пікірін білдіру	(келісу, келіспеу себебін) өз көзқарасын білдіру		баға беру		
Оқылым			-	4.2.2.1 тұрақты сөз тіркестері мен көп мағыналы сөздерді ажырата білу, мағынасын түсіну, сөйлеу барысында қолдану	2.2 Мәтіндегі лексикалық бірліктердің қолданылуын түсіндіру	
	2.3 Мәтін мазмұны бойынша сұрақтар қою және жауап беру	3.2.3.1 мәтін мазмұны бойынша пікір білдіруге бағытталған сұрақтар құрастыру және жауап беру	+	4.2.3.1 мәтін мазмұны бойынша шешім табуға бағытталған сұрақтар құрастыру және жауап беру	2.3 Мәтін мазмұны бойынша сұрақтар қою және жауап беру	
	2.4 Мәтіннің тақырыбы және негізгі ойды анықтау	3.2.4.1 өз бетінше мәтіннің тақырыбын және мұғалімнің көмегімен негізгі ойды анықтау	+	4.2.4.1 мәтіннің тақырыбы мен мазмұнының өзара сәйкестігін анықтау және ондағы негізгі ойды тұжырымдау	2.4 Мәтіннің тақырыбы және негізгі ойды анықтау	
	2.6 Мәтіндерге салыстырмалы талдау жасау	3.2.6.1 мұғалімнің көмегімен ұқсас тақырыпта берілген мәтін түрлерін, стилін (көркем мәтін, ғылыми – танымдық мәтін, жанрын салыстырып, ұқсастықтары мен айырмашылықтарын табу)	+	4.2.6.1 белгілі бір тақырыпта берілген мәтіннің түрлерін, жанрын, стилін салыстырып, ұқсастықтары мен айырмашылықтарын анықтау	2.6 Мәтіндерге салыстырмалы талдау жасау	
Жазылым	3.1 Мәтін түрлеріне сәйкес мәтін құрап жазу	3.3.1.1* жоспар, сызбаны қолдана отырып, тірек сөздер арқылы әңгімелеу мәтіннің, салыстыра сипаттау мәтінін, көмекші сөздер арқылы пайымдау	+	4.3.1.1 берілген тақырып бойынша әңгімелеу, сипаттау және пайымдау элементтері бар мәтін құрастырып жазу	3.1 Мәтін түрлеріне сәйкес мәтін құрап жазу	

			мәтінін құрап жазу				
		3.2 Түрлі стильде мәтін жазу	3.3.2.1 өзіндік іс – әрекеті баяндалған күнделік, өмірбаян жазу	-			
		3.3 Оқыған, тыңдаған және аудиовизуалды материалдар бойынша жазба жұмыстар жазу	3.3.3.1* оқыған, тыңдаған және аудиовизуалды материалдар бойынша мұғалімнің көмегімен жоспар құрып, мазмұндама жазу	-			
		3.4 Жазба жұмыстарын түрлі формада ұсыну	3.3.4.1* мұғалімнің көмегімен сызба, график, кесте, фотосуреттермен мәтін (хат, шақыру, нұсқаулық құрастыру, компьютерде теру)	+	4.3.4.1* мәтінді құруда (жаналық, жарнама) сызба, график, кесте, фото және диаграмманы қолмен сызу/ компьютерде теру	3.4 Жазба жұмыстарын түрлі формада ұсыну	
		3.5 Қатені табу және түзету	3.3.5.1 жіберілген пунктуациялық, орфографиялық, грамматикалық және стилистикалық қателерді мұғалімнің көмегімен тауып, түзету	+	4.3.5.1 стилистикалық қателерді мұғалімнің көмегімен анықтап түзету, жазба жұмысын қазақ тілінің орфографиялық, грамматикалық нормаларға сәйкес өз бетінше редакциялау	3.5 Қатені табу және түзету	
		3.6 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	3.3.6.1 кең жолды дәптерде бас әріп пен кіші әріптің биіктігі мен мөлшерін сақтап көлбеу, үзбей және біркелкі жазу, жазу қарқынын жеделдету	-			
Тілдік нормалардың қолданысы	4.2 Грамматикалық нормаларды сақтау	3.4.2.2* тәуелдік жалғауларының қолданысын білу 3.4.2.3 сөйлемнен сөз	+	4.4.2.3* зат есімді септеу, тәуелденген сөздердің септелуін білу	4.2 Грамматикалық нормаларды сақтау		

			таптарын (зат есім/сын есім/сан есім, етістік) табу 3.4.2.4* негізгі және туынды зат есім/сын есім/етістікті анықтау 3.4.2.5 болымды және болымсыз етістіктердің айырмашылығын анықтау 3.4.2.6 есептік және реттік сан есімдердің айырмашылығын анықтау		4.4.2.2 жіктік жалғауларының қолданысын білу 4.4.2.4 жіктеу есімдіктерін септей алу		
ІҮ тоқсан							
7. Су – тіршілік көзі 8. Демалыс мәдениеті Мерекелер	Тыңдалым және айтылым	1.1 Тыңдалған материалдың мазмұнын түсіну	3.1.1.1 тыңдаған материал бойынша тірек сөздерді белгілеу, ашық және жабық сұрақтарға жауап беру	+	4.1.1.1 тыңдалған материал бойынша негізгі тұстарын түртіп алу және солардың негізінде мәтіннің мазмұнын айту	1.1 Тыңдалған материалдың мазмұнын түсіну	7. Ғарышқа саяхат 8.Болашаққа саяхат
		1.2 Мәтіннің мазмұнын болжау	3.1.2.1*мәтіннің тақырыбы мен берілген суреттер, фото, диаграмма бойынша мәтіннің мазмұнын болжау	-			
		1.3 Түрлі жағдаяттарда сөйлеу мәдениетін сақтау	3.1.3.1 түрлі жағдаяттағы (қоғамдық ортада) қатысымдық әрекеттерде өз сөзін жүйелі түрде жоспарлап, сөйлеу мәдениетін сақтап, диалогке қатысу	+	4.1.3.1 сұхбаттасының жасын, жай-күйін ескере отырып, белгілі бір тақырып аясында сөйлеу мәдениетін сақтап, диалогке қатысу	1.3 Түрлі жағдаяттарда сөйлеу мәдениетін сақтау	
		1.4 Берілген тақырып бойынша әңгіме құрау	3.1.4.1 тірек сөздер мен жоспарды пайдалана отырып, берілген тақырып бойынша әңгіме	+	4.1.4.1 тірек сөздер мен жоспарды пайдалана отырып, монолог құрау	1.5 Тыңдалған шығарма бойынша пікір білдіру	

			кұрау			
		1.5 Тыңдалған материал бойынша өз пікірін білдіру	3.1.5.1 аудио – бейнежазба мазмұны бойынша айтылған өзгенің пікіріне (келісу, келіспеу себебін) өз көзқарасын білдіру	+	4.1.5.1 аудио – бейнежазба мазмұнына өзіндік баға беру	1.5 Тыңдалған материал бойынша өз пікірін білдіру
Оқылым		2.2 Мәтіндегі лексикалық бірліктердің қолданылуын түсіну	3.2.2.1 тура және ауыспалы мағыналы сөздердің мағынасы ажырат білу, сөйлеу барысында қолдану	-		
		2.3 Мәтін мазмұны бойынша сұрақтар қою және жауап беру	3.2.3.1 мәтін мазмұны бойынша пікір білдіруге бағытталған сұрақтар құрастыру және жауап беру	+	4.2.3.1 мәтін мазмұны бойынша шешім табуға бағытталған сұрақтар құрастыру және жауап беру	2.3 Мәтін мазмұны бойынша сұрақтар қою және жауап беру
		2.4 Мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	3.2.4.1 өз бетінше мәтіннің тақырыбын және мұғалімнің көмегімен мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойын анықтау	+	4.2.4.1 мәтіннің тақырыбы мен мазмұнының өзара сәйкестігін анықтау және ондағы негізгі ойды тұжырымдау	2.4 Мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойды анықтау
		2.5 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	3.2.5.1 *берілген тақырып, сұрақ бойынша түрлі дереккөздерден (мәтін, сөздік, сызба, кесте, карта) алған ақпараттарда кездесетін жаңа сөздердің мағынасын сөздіктер арқылы ашу, жүйелеу, мағлұматтардың маңызды тұстарын анықтау	+	4.2.5.1*дереккөздерде н (мәтін, сөздік, сызба, кесте, диаграмма) қажетті ақпаратты табу, кездескен жаңа сөздердің мағынасын мәнмәтін бйінша анықтап, ақпаратты қорытындылау, бағалау	2.5 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу
					-	4.3.2.1 тірек сөздерді қолданып белгілі бір стильде мәтін

Жазылым				(мақала, мінездеме) жазу	
	3.3 Оқыған, тыңдаған және аудиовизуалды материалдар бойынша жазба жұмыстар жазу	3.3.3.1* оқыған, тыңдаған және аудиовизуалды материалдар бойынша мұғалімнің көмегімен жоспар құрып, мазмұндама жазу	+	4.3.3.1* оқыған, тыңдаған және аудиовизуалды материалдар бойынша жоспар құрып мазмұндама/тірек сөздерді пайдаланып, эссе жазу	3.3 Оқыған, тыңдаған және аудиовизуалды материалдар бойынша жазба жұмыстар жазу
	3.4 Мәтінді түрлі формада ұсыну	3.3.4.1* мұғалімнің көмегімен сызба, график, кесте, фотосуреттер пайдаланып, мәтін (хат, шақыру, нұсқаулық) құру/компьютерде теру	+	4.3.4.1* мәтінді құруда (жаңалық, жарнама) сызба, график, кесте, фото және диаграмманы қолмен сызу/компьютерде теру	3.4 Мәтінді түрлі формада ұсыну
	3.5 Қатені табу және түзету	3.3.5.1 жіберілген пунктуациялық, грамматикалық және стилистикалық қателерді мұғалімнің көмегімен тауып, түзету	+	4.3.5.1 стилистикалық қателерді мұғалімнің көмегімен анықтап түзету, жазба жұмысын қазақ тілінің пунктуациялық, орфографиялық, грамматикалық нормаларға сәйкес өз бетінше редакциялау	3.5 Қатені табу және түзету
	3.6 Каллиграфиялық нормаларды сақтау	3.3.6.1 кең жолды дәптерде бас әріп пен кіші әріптің биіктігі мен мөлшерін сақтап көлбеу, үзбей жәе біркелкі жазу, жазу қарқынын жеделдету	+	4.3.6.1 каллиграфиялық нормаларды сақтау және жазу техникасын жетілдіру	3.6 Каллиграфиялық нормаларды сақтау
4.2 Грамматикалық	3.4.2.1* негізгі түбірге жұрнақтар жалғау	+	4.4.2.5 үстеуді мағынасы қарай	4.2. Грамматикалық нормаларды сақтау	

	Тілдік нормалардың қолданысы	нормаларды сақтау	арқылы туынды сөз жасау, түбірлес сөздердің мағынасын ажырату		ажырату, етістікпен байланыстырып, сөйлемде қолдану 4.4.2.7 сөз бен сөзді, сөйлем сөйлемді байланыстыратын шылауларды (және, себебі, мен пен) қолдану 4.4.2.8* сөйлемде одағай, еліктеуіш сөздерді ажырату және қолдану 4.4.2.9 етістікті тиісті шақта (өткен шақ, келер шақ, осы шақ) қолдану		
--	------------------------------	-------------------	--	--	--	--	--

Қазақ тілі пәні бойынша шағын жинақты мектептің біріктірілген 3, 4 -сыныптарына жаңартылған оқу бағдарламалары бойынша үлгілік оқу бағдарламалары негізінде жасалған ұзақ мерзімді және орта мерзімді жоспар үлгілері ұсынылып отыр. Көп жағдайда шағын жинақты мектептерде екі сыныптан біріктірілген сабақтар өткізіледі. Дегенмен, білім алушылардың саны аз болуына, кадр тапшылығы мен мектептің мүмкіндігіне байланысты екі, үш сынып біріктірілетін жағдайлар кездеседі. Қазақ тілі пәнінен 3,4 - сыныптардағы жаңартылған оқу бағдарламаларының мазмұны бойынша ортақ тақырыптар атаулары әр түрлі болғанымен, жалпы мағынасы жағынан сәйкестік бар. Бөлімдері және тақырыптарының негізгі бөлігі сәйкес келеді.

Сондықтан 3, 4-ші біріктірілген сыныптар үшін қазақ тілі пәнінен біртақырыптық сабақтарды жоспарлау өте тиімді. 3 және 4 сыныптарда қазақ тілі пәнінен оқу жылындағы сағат саны және жаңартылған оқу бағдарламасының бөлімдері мен оқу мақсаттары сәйкес келеді.

ШЖМ біріктірілген 3,4 – сыныптарда қазақ тілі пәнінен құрылған үлгі жоспардың оқу мақсаттарында 78% сәйкестік келтірілген.

Жаңартылған бағдарлама бойынша «Әдебиеттік оқу» пәнінен шағын жинақты мектептің 2,3-ші біріктірілген сыныптарына арналған оқу материалының мазмұнын талдау

2-сынып				Мақсат тардың сәйкес келуі немесе келмеуі	3-сынып		
Ортақ тақырып	Бөлім (сөйлеу әрекетінің түрі)	Бөлімше (түйінді дағдылар)	Оқу мақсаттары **		Оқу мақсаттары **	Бөлімше (түйінді дағдылар)	Ортақ тақырып
I тоқсан							
1. Өзім туралы 2. Менің отбасым және достарым	Тыңдалым және айтылым	1.1 Шығарманың мазмұнын түсіну	2.1.1.1 шығарманың мазмұны бойынша сұрақтарға жауап беру	+	3.1.1.1 шығарманың маңызды тұстарын анықтау үшін ашық сұрақтар қою және жауап беру	1.1 Шығарманың мазмұнын түсіну	1.Жанды табиғат 2.Жақсы дан үйрен, жаманнан жирен (жарық пен қараңғы)
		1.2 Шығарманы мазмұндау	2.1.2.1 шығарманың мазмұнын дайын жоспар бойынша немесе өз сөзімен мазмұндау, үзіндісін мазмұндау, сахналау	+	3.1.2.1* шығарманың мазмұнын бірлесе құрастырған жоспар бойынша немесе өз сөзімен толық, таңдауына қарай мазмұндау, сахналау	1.2 Шығарманы мазмұндау	
		1.3 Шығармадағы оқиғаны болжау	2.1.3.1 шығарманың тақырыбы мен үзіндісіне (бастапқы бөліміне) сүйеніп, оқиғаның соның болжау	+	3.1.3.1 шығармадағы кейіпкерлердің мінез-құлқы мен іс-әрекетіне, ондағы оқиғаларға сүйеніп, сюжеттің дамуын болжау	1.3 Шығармадағы оқиғаны болжау	
						3.1.4.2 сөйлеу барысында иллюстрациялар, көрнекіліктер,	1.4 Тыңдарманның назарын аудару

					фотосуреттер қолдану		
	1.5 Тыңдалған шығарма бойынша пікір білдіру	2.1.5.1 өз ойы мен сезімін тірек сөздерді пайдалана отырып жеткізу	+	3.1.5.1 өз ойы мен сезімін көркем-бейнелі сөздерді қолдана отырып жеткізу	1.5 Тыңдалған шығарма бойынша пікір білдіру		
	2.1 Оқу түрлерін қолдану	2.2.1.1 мәтінді дауыстап дұрыс әрі түсініп оқу, рөлге бөліп, мінерлеп оқу;	+	3.2.1.1 мәтінді дауыстап түсініп, рөлге бөліп, мәнерлеп, теріп оқу	2.1 Оқу түрлерін қолдану		
		2.2.1.2 шығарманы іштей оқып, ондағы қажетті ақпараттарды белгілеп оқу					
	2.2 Шығарма мазмұны бойынша сұрақтар қою және жауап беру	2.2.2.1 мұғалім көмегімен қарапайым және нақылау сұрақтарын қою және оның жауабын шығармадан таба білу	+	3.2.2.1 шығарма мазмұны бойынша қолдануға (практикалық), бағалауға және шығармашылыққа негізделген сұрақтар қою және жауап беру	2.2 Шығарма мазмұны бойынша сұрақтар қою және жауап беру		
	2.3 Шығарманың тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	2.2.3.1 мұғалімнің көмегімен мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойын анықтау	+	3.2.3.1 шығарманың тақырыбын анықтау және негізгі ойды білдіріп тұрған мәтін бөлігін, сөйлемді анықтау	2.3 Шығарманың тақырыбы мен негізгі ойды анықтау		
	2.4 Әдеби шығарманың жанрын анықтау	2.2.4.1 мақал-мәтел, жұмбақ, ертегі, тұрмыс-салт жырлары, әңгіме, өлеңнің жанрлық	+	3.2.4.1 өлең, мысал, нақыл сөз, аңыз, бата, әңгіменің жанрлық ерекшеліктерін анықтау	2.4 Әдеби шығарманың жанрын анықтау		

			ерекшелікте-рін анықтау				
		2.6 Кейіпкерлердің іс-әрекетін бағалау	2.2.6.1 кейіпкерлердің сыртқы келбетін сипаттау, мінез-құлқы мен іс-әрекетін бағалау	+	3.2.6.1 кейіпкерлердің портретін сипатта, оның іс-әрекеті, мінез-құлқының өзгеру себептерін мәтіннен тауып, бағалау	2.6 Кейіпкерлердің іс-әрекетін бағалау	
		2.7 Әдеби көркемдеуіш құралдардың қолданысын анықтау	2.3.7.1 мұғалімнің көмегімен шығармадағы көркемдегіш құралдарды (теңеу, кейіптеу) табу	+	3.2.7.1 мұғалімнің көмегімен шығармадағы көркемдегіш құралдарды (теңеу, эпитет, кейіптеу) табу	2.7 Әдеби көркемдеуіш құралдардың қолданысын анықтау	
		2.8 Көркем шығарма элементтерін салыстыру	2.2.8.2 мұғалімнің көмегімен көркем шығарма үзіндісін басқа үлгідегі (иллюстрация, мультфильм) нұсқасымен салыстыру	+	3.2.8.2 мұғалімнің көмегімен көркем шығарма үзіндісін басқа үлгідегі (иллюстрация, музыка (күй) мультфильм) нұсқасымен салыстыру	2.8 Көркем шығарма элементтерін салыстыру	
		2.9 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	2.2.9.1 сұраққа жауапты анықтамалық кітаптардан, жинақтардан, сөздіктерден табу және ақпаратты берілген үлгі кестеге салу	+	3.2.9.1 шығарманың мазмұнына сәйкес түрлі дереккөздерден: иллюстрация, әдеби кітаптар, мультфильмнен нақты ақпаратты табу және ақпаратты сызба түрінде беру	2.9 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	
	Тілдік нормалардың қолданысы	3.1 Шығарманың жоспарын құру	2.3.1.1 мұғалім көмегімен оқылған шығарманы	+	3.3.1.1 мұғалім көмегімен оқылған шығарманы логикалық	3.1 Шығарманың жоспарын құру	

			бөліктерге бөліп, жоспар құру		бөліктерге бөліп, әр бөлікке ат қойып, жоспар құру		
		3.2 Шығарманың түрлі жанры бойынша шығармашылы қ жұмыс жазу	2.3.2.1* мұғалім көмегімен үлгі бойынша шағын ертегілер, жұмбақтар жазу немесе дайын ұйқастарды қатыстырып шумақтар мен санамақтар құрастыру				
		3.3 Шығармашыл ық жұмыстарды түрлі формада ұсыну	2.3.3.1 шығармашылық жұмысын мұғалімнің көмегімен сурет, каллиграмма, апликация, фотосуреттер арқылы ұсыну	+	3.3.3.1 шығармашылық жұмысын сурет, сценарий түрінде ұсыну	3.3 Шығармашылық жұмыстарды түрлі формада ұсыну	
		3.4 Қатені табу және түзету	2..3.4.1 мұғалімнің көмегімен орфографиялық, пунктуациялық, стилистикалық қателерді табу	+	3.3.4.1 мұғалімнің көмегімен шығарманың құрылымын, стилін жетілдіру, өз бетінше орфографиялық, пунктуациялық қателерді табу және түзету	3.4 Қатені табу және түзету	

II тоқсан							
3. Менің мектебім	Тыңдалым және айтылым	1.2 Шығарманы мазмұндау	2.1.2.1* шығарманың мазмұнын дайын жоспар бойынша немесе өз сөзімен мазмұндау, үзіндісін мазмұндау, сахналау	-	3.1.1.1* шығарманың маңызды тұстарын анықтау үшін сұрақтар қою жауап беру	1.1 Шығарманың мазмұнын түсіну	3. Уақыт
		4. Менің туған өлкем	1.3 Шығармадағы оқиғаны болжау	2.1.3.1 шығарманың тақырыбы мен үзіндісіне (бастапқы бөліміне) сүйеніп, оқиғаның соңын болжау	+	3.1.3.1 шығармадағы кейіпкерлердің мінез-құлқы мен іс-әрекетіне, ондағы оқиғаларға сүйеніп, сюжеттің дамуын болжау	1.3 Шығармадағы оқиғаны болжау
		1.4 Тыңдарманның назарын аудару	2.1.4.1 сөйлеу барысында мақыл-мәтелдерді, вербалды емес тілдік құралдарды қолдану	+	3.1.4.1 сөйлеу барысында мақыл-мәтелдерді, вербалды емес тілдік құралдарды қолдану	1.4 Тыңдарманның назарын аудару	
		1.5 Тыңдалған шығарма бойынша пікір білдіру	2.1.5.1 өз ойы мен сезімін тірек сөздерді пайдалана отырып жеткізу	+	3.1.5.1 өз ойы мен сезімін көркем-бейнелі сөздерді қолдана отырып жеткізу	1.5 Тыңдалған шығарма бойынша пікір білдіру	
	Оқылым	2.1 Оқу түрлерін қолдану	2.2.1.2 шығарманы іштей оқып, ондағы қажетті ақпараттарды белгілеп оқу	+	3.2.1.2 шығарманы іштей саналы түрде түсініп, көз жүгіртіп, шолып, түртіп алып, қажетті ақпаратты тауып, белгі қойып, сын тұрғысынан бағалап оқу	2.1 Оқу түрлерін қолдану	
		2.2 Шығарма мазмұны бойынша	2.2.2.1 мұғалім көмегімен қарапайым және нақтылау	+	3.2.2.1 қолдануға (практикалық), бағалауға негізделген	2.2 Шығарма мазмұны бойынша	

		сұрақтар қою және жауап беру	сұрақтарын қою және оның жауабын шығармадан таба білу		сұрақтар қою және жауап беру	сұрақтар қою және жауап беру	
		2.3 Шығарманың тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	2.2.3.1 мұғалімнің көмегімен мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойын анықтау	+	3.2.3.1 шығарманың тақырыбын анықтау және негізгі ойды білдіріп тұрған мәтін бөлігін, сөйлемдерді табу	2.3 Шығарманың тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	
		2.4 Әдеби шығарманың жанрын анықтау	2.2.4.1 мақал-мәтел, жұмбақ, ертегі, тұрмыс-салт жырлары, әңгіме, өлеңнің жанрлық ерекшеліктерін анықтау	+	3.2.4.1 өлең, мысал, нақыл сөз, аңыз, бата, әңгіменің жанрлық ерекшеліктерін анықтау	2.4 Әдеби шығарма-ның жанрын анықтау	
		2.6 Кейіпкерлердің іс-әрекетін бағалау	2.2.6.1 кейіпкерлердің сыртқы келбетін сипаттау, мінез-құлқы мен іс-әрекетін бағалау	+	3.2.6.1 кейіпкерлер-дің портретін сипаттау, оның іс-әрекеті, мінез-құлқының өзгеру себептерін мәтіннен тауып, бағалау	2.6 Кейіпкерлердің іс-әрекетін бағалау	
			2.2.8.2 мұғалімнің көмегімен көркем шығарма үзіндісін басқа үлгідегі (иллюстрация, мультфильм) нұсқасымен салыстыру	+	3.2.8.2 мұғалімнің көмегімен көркем шығарма үзіндісін басқа үлгідегі (иллюстрация, музыка(күй), мультфильм) нұсқасымен салыстыру	2.8 Көркем шығарма элементтерін салыстыру	

			2.2.9.1 сұраққа жауапты анықтамалық кітаптардан, жинақтардан, сөздіктерден табу және ақпаратты берілген үлгі кестеге салу	+	3.2.9.1 шығарманың мазмұнына сәйкес түрлі дереккөздерден: иллюстрация, әдеби кітаптар, мультфильмнен нақты ақпаратты табу және ақпаратты сызба түрінде беру	2.9 Түрлі дереккөз-дерден ақпарат алу	
					3.3.1.1 мұғалім көмегімен оқылған шығарманы логикалық бөліктерге бөліп, әр бөлікке ат қойып, жоспар құру	3.1 Шығарманың жоспарын құру	
	3.2 Шығарманың түрлі жанры бойынша шығармашылық жұмыс жазу	2.3.2.1* мұғалім көмегімен үлгі бойынша шағын ертегілер, жұмбақтар жазу немесе дайын ұйқастарды қатыстырып шумақтар мен санамақтар құрастыру		+	3.3.2.1* шығарма кейіпкеріне хат, ертегі (кейіпкер қосу, соңын өзгерту...), өлең (төрт жолды), әңгіме (оқығаны, көргені бойынша) жазу	3.2 Шығарманың түрлі жанры бойынша шығармашылық жұмыс жазу	
	3.3 Шығармашылық жұмыстарды түрлі формада ұсыну	2.3.3.1 шығармашылық жұмысын мұғалімнің көмегімен сурет, каллиграмма, аппликация, фотосуреттер арқылы ұсыну					

		3.4 Қатені табу және түзету	2.3.4.1 мұғалімнің көмегімен орфографиялық, пунктуация-лық стилистикалық қателерді табу және түзету	+	3.3.4.1 мұғалімнің көмегімен шығарманың құрылымын, стилін жетілдіру, өз бетінше орфографиялық, пунктуациялық қателерді табу және түзету	3.4 Қатені табу және түзету	
III тоқсан							
5. Дені саудың жаны сау 6. Салт-дәстүр және ауыз әдебиеті	Тыңдалым және айтылым	1.1 Шығарманың мазмұнын түсіну	2.1.1.1 шығарманың мазмұны бойынша сұрақтарға жауап беру				5.Өнер 6.Атақты тұлғалар
		1.2 Шығарманы мазмұндау	2.1.2.1* шығарманың мазмұнын дайын жоспар бойынша немесе өз сөзімен мазмұндау, үзіндісін мазмұндау, сахналау	+	3.1.2.1*шығарманың мазмұнын бірлесе құрастырған жоспар бойынша немесе өз сөзімен толық, таңдауына қарай мазмұндау, сахналау	1.2 Шығарманы мазмұндау	
		1.3 Шығармадағы оқиғаны болжау	2.1.3.1 шығарманың тақырыбы мен үзіндісіне (бастапқы бөліміне) сүйеніп, оқиғаның соңын болжау	+	3.1.3.1 шығармадағы кейіпкерлердің мінез-құлқы мен іс-әрекетіне, ондағы оқиғаларға сүйеніп, сюжеттің дамуын болжау	1.3 Шығармадағы оқиғаны болжау	
		1.4 Тыңдарманның назарын аудару	2.1.4.1 сөйлеу барысында мақал-мәтелдерді, вербалды емес тілдік құралдарды қолдану	+	3.1.4.1 сөйлеу барысында мақал-мәтелдерді, нақыл сөздерді, вербалды емес тілдік құралдарды қолдану	1.4 Тыңдарманның назарын аудару	

		1.5 Тыңдалған шығарма бойынша пікір білдіру	2.1.5.1 өз ойы мен сезімін тірек сөздерді пайдалана отырып жеткізу	+	3.1.5.1 өз ойы мен сезімін тірек сөздерді пайдалана отырып жеткізу	1.5 Тыңдалған шығарма бойынша пікір білдіру	
Оқылым		2.1 Оқу түрлерін қолдану	2.2.1.1 мәтінді дауыстап дұрыс әрі түсініп оқу, рөлге бөліп, мәнерлеп оқу; 2.2.1.2 шығарманы іштей оқып, ондағы қажетті ақпараттарды белгілеп оқу	+	3.2.1.2 шығарманы іштей саналы түрде түсініп, көз жүгіртіп, шолып, түртіп алып, қажетті ақпаратты тауып, белгі қойып, сын тұрғысынан бағалап оқу	2.1 Оқу түрлерін қолдану	
		2.2 Шығарма мазмұны бойынша сұрақтар қою және жауап беру	2.2.2.1 мұғалім көмегімен қарапайым және нақтылау сұрақтарын қою және оның жауабын шағармадан таба білу	+	3.2.2.1 қолдануға (практикалық), бағалауға негізделген сұрақтар қою және жауап беру	2.2 Шығарма мазмұны бойынша сұрақтар қою және жауап беру	
		2.3 Шығарманың тақырыбы мен негізгі ойды анықтау тақырыбы мен негізгі ойын анықтау	2.2.3.1 мұғалімнің көмегімен мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойын анықтау	+	3.2.3.1 шығарманың тақырыбын анықтау және негізгі ойды білдіріп тұрған мәтін бөлігін сөйлемді табу	2.3 Шығарманың тақырыбы мен негізгі ойды анықтау тақырыбы мен негізгі ойын анықтау	
		2.4 Әдеби шығарманың жанрын анықтау	2.2.4.1 мақал-мәтел, жұмбақ, ертегі, тұрмыс-салт жырлары, әңгіме, өлеңнің жанрлық ерекшелікте-рін анықтау	+	3.2.4.1 өлең, мысал, нақыл сөз, аңыз, бата, әңгіменің жанрлық ерекшелікте-рін анықтау	2.4 Әдеби шығарманың жанрын анықтау	

		2.5 Шығарманың композициясын анықтау	2.2.5.1 мұғалімнің көмегімен көркем шығармадағы оқиғаның басталуын, дамуы мен аяқталуын анықтау	+	3.2.5.1 көркем шығармадағы оқиғаның басталуын, дамуын және аяқталуын анықтау	2.5 Шығарманың композициясын анықтау	
		2.6 Кейіпкерлердің іс-әрекетін бағалау	2.2.6.1 кейіпкерлердің сыртқы келбетін сипаттау, мінез-құлқы мен іс-әрекетін бағалау	+	3.2.6.1 кейіпкерлердің портретін сипаттау, оның іс-әрекеті, мінез-құлқының өзгеру себептерін мәтіннен дәлелдер келтіріп бағалау	2.6 Кейіпкерлердің іс-әрекетін бағалау	
		2.7 Әдеби көркемдеуіш құралдардың қоданысын анықтау	2.2.7.1 мұғалімнің көмегімен шығармадағы көркемдегіш құралдарды (теңеу, кейіптеу) табу	+	3.2.7.1 мұғалімнің көмегімен шығармадағы көркемдегіш құралдарды (теңеу, эпитет, кейіптеу) табу	2.7 Әдеби көркемдеу-іш құралдардың қоданысын анықтау	
		2.8 Көркем шығарма элементтерін салыстыру	2.2.8.1 мұғалімнің көмегімен сюжеттің дамуындағы өзгерістерді анықтау; 2.2.8.2 мұғалімнің көмегімен көркем шығарма үзіндісін басқа үлгідегі (иллюстрация, мультфильм) нұсқасымен салыстыру	+	3.2.8.1 эпизодтарды салыстыру, сюжеттің дамуындағы өзгерістерді анықтау	2.8 Көркем шығарма элементтерін салыстыру	
		2.9 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	2.2.9.1 сұраққа жауапты анықтамалық	+	3.2.9.1 шығарманың мазмұнына сәйкес түрлі дереккөздерден:	2.9 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	

			кітаптардан, жинақтардан, сөздіктерден табу және ақпаратты берілген үлгі кестеге салу		иллюстрация, әдеби кітаптар, мультфильмнен нақты ақпаратты табу және ақпаратты сызба түрінде беру		
	3.1 Шығарманың жоспарын құру	2.3.1.1 мұғалім көмегімен оқылған шығарманы бөліктерге бөліп, жоспар құру	+	3.3.1.1 мұғалім көмегімен оқылған шығарманы логикалық бөліктерге бөліп, әр бөлікке ат қойып, жоспар құру	3.1 Шығарманың жоспарын құру		
				3.3.2.1* шығарма кейіпкеріне хат, ертегі (кейіпкер қосу, соның өзгерту...), өлең (төрт жолды), әңгіме (оқығаны, көргені бойынша) жазу	3.2 Шығарма- ның түрлі жанры бойынша шығарма- шылық жұмыс жазу		
	3.3 Шығармашылық жұмыстарды түрлі формада ұсыну	2.3.3.1 шығармашылық жұмысын мұғалімнің көмегімен сурет, каллиграмма, апликация, фотосуреттер арқылы ұсыну	+	3.3.3.1 шығармашы- лық жұмысын сурет, сценарий түрінде ұсыну	3.3 Шығарма- шылық жұмыстар-ды түрлі формада ұсыну		
	3.4 Қатені табу және түзету	2.3.4.1 мұғалімнің көмегімен орфографиялық, пунктуация-лық, стилистикалық	+	3.3.4.1 мұғалімнің көмегімен шығарманың құрылымын, стилін жетілдіру, өз бетінше	3.4 Қатені табу және түзету		

			қателерді табу және түзету		орфографиялық, пунктуациялық қателерді табу және түзету		
ІҮ тоқсан							
7.Қоршаған орта 8.Саяхат	Тыңдалым және айтылым	1.2 Шығарманы мазмұндау	2.1.2.1* шығарманың мазмұнын дайын жоспар бойынша немесе өз сөзімен мазмұндау, сахналау	+	3.1.2.1* шығарманың мазмұнын бірлесе құрастырған жоспар бойынша немесе өз сөзімен толық, таңдауына қарай мазмұндау, сахналау	1.2 Шығарманы мазмұндау	7. Су – тіршілік көзі 8. Демалыс мәдениеті. Мереке-лер
		1.3 Шығармадағы оқиғаны болжау	2.1.3.1 Шығарманың тақырыбы мен үзіндісіне (бастапқы бөліміне) сүйеніп, оқиғаның соңын болжау	+	3.1.3.1 Шығармадағы кейіпкерлердің мінез-құлқы мен іс-әрекетіне, ондағы оқиғаларға сүйеніп, сюжеттің дамуын божау	1.3 Шығармадағы оқиғаны болжау	
		1.4 Тыңдарманның назарын аудару	2.1.4.1 сөйлеу барысында мақал-мәтелдерді, нақыл сөздерді, вербалды емес тілдік құралдарды қолдану;	+	3.1.4.1 сөйлеу барысында мақал-мәтелдерді, нақыл сөздерді, вербалды емес тілдік құралдарды қолдану;	1.4 Тыңдарманның назарын аудару	
		1.5 Тыңдалған шығарма бойынша пікір білдіру	2.1.5.1 өз ойы мен сезімін тірек сөздерді пайдалана отырып жеткізу	+	3.1.5.1 өз ойы мен сезімін көркем-бейнелі сөздерді қолдана отырып жеткізу	1.5 Тыңдалған шығарма бойынша пікір білдіру	
	Оқылым					3.2.1.2 шығарманы іштей саналы түрде түсініп, көз жүгіртіп, шолып, түртіп алып,	2.1 Оқу түрлерін қолдану

					қажетті ақпаратты тауып белгі қойып, сын тұрғысынан бағалап оқу	
	2.2 Шығарма мазмұны бойынша сұрақтар қою және жауап беру	2.2.2.1 мұғалім көмегімен қарапайым және нақтылау сұрақтарын қою және оның жауабын шығармадан таба білу	+		3.2.2.1 қолдануға (практикалық), бағалауға негізделген сұрақтар қою және жауап беру	2.2 Шығарма мазмұны бойынша сұрақтар қою және жауап беру
	2.3 Шығарманың тақырыбы мен негізгі ойды анықтау тақырыбы мен негізгі ойын анықтау	2.2.3.1 мұғалімнің көмегімен мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойын анықтау	+		3.2.3.1 шығарманың тақырыбын анықтау және негізгі ойды білдіріп тұрған мәтін бөлігін, сөйлемді анықта	2.3 Шығарманың тақырыбы мен негізгі ойды анықтау тақырыбы мен негізгі ойын анықтау
	2.5 Шығарманың композициясын анықта	2.2.5.1 мұғалімнің көмегімен көркем шығармадағы оқиғаның басталуын, дамуы мен аяқталуын анықта	+		3.2.5.1 көркем шығармадағы оқиғаның басталуын, дамуын және аяқталуын анықта	2.5 Шығарманың композициясын анықтау
	2.6 Кейіпкерлердің іс-әрекетін бағалау	2.2.6.1 кейіпкерлердің сыртқы келбетін сипаттау, мінез-құлқы мен іс-әрекетін бағалау	+		3.2.6.1 Кейіпкерлердің портретін сипаттау, оның іс-әрекеті, мінезқұлқының өзгеру себептерін мәтіннен дәлелдеп келтіріп тауып, бағалау	2.6 Кейіпкерлердің іс-әрекетін бағалау
	2.7 Әдеби	2.2.7.1 мұғалімнің				

		көркемдеуіш құралдардың қолданысын анықтау	көмегімен шығармадағы көркемдегіш құралдарды (теңеу, кейіптеу) табу				
	2.8 Көркем шығарма элементтерін салыстыру	2.2.8.1 мұғалімнің көмегімен сюжеттің дамуындағы өзгерістерді анықтау; 2.2.8.2 мұғалімнің көмегімен кейіпкерлердің іс-әрекетіндегі өзгерісті, эпизодтарды немесе негізгі оқиғаларды салыстыру	+	3.2.8.1 эпизодтарды салыстыру, сюжеттің дамуындағы өзгерістерді анықтау,; 3.2.8.2 мұғалімнің көмегімен көркем шығарма үзіндісін басқа үлгідегі (иллюстрация, музыка(күй), мультфильм) нұсқасымен салыстыру	2.8 Көркем шығарма элементтерін салыстыру		
	2.9 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	2.2.9.1 сұраққа жауапты анықтамалық кітаптардан, жинақтардан, сөздіктерден табу және ақпаратты берілген үлгі кестеге салу	+	3.2.9.1 шығарманың мазмұнына сәйкес түрлі дереккөздерден: иллюстрация, әдеби кітаптар, мультфильмнен нақты ақпаратты табу және ақпаратты сызба түрінде беру	2.9 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу		
	3.1 шығарманың жоспарын құру	2.3.1.1 мұғалім көмегімен оқылатын шығарманы бөліктерге бөліп, жоспар құру	+	3.3.1.1 мұғалім көмегімен оқылған шығарманы логикалық бөліктерге бөліп, әр юәлікке ат қойып, жоспар құру	3.1 Шығарманың жоспарын құру		
	3.2 Шығарманың түрлі жанры	2.3.2.1* мұғалім көмегімен үлгі	+	3.3.2.1* шығарма кейіпкеріне хат, ертегі	3.2 Шығарманың		

		бойынша шығармашылық жұмыс жазу	бойынша шағын ертегілер, жұмбақтар жазу немесе дайын ұйқастарды қатыстырып шумақтар мен санамақтар құрастыру		(кейіпкер қосу, соңын өзгерту...), өлең (төрт жолды), әңгіме (оқығаны, көргені бойынша) жазу	түрлі жанры бойынша шығармашылық жұмыс жазу	
		3.4 Қатені табу және түзету	2.3.4.1 мұғалімнің көмегімен орфографиялық, пунктуациялық, силисткалық қателерді табу және түзету	+	3.3.4.1 мұғалімнің көмегімен шығарманың құрылымын, стилін жетілдіру, өз бетінші орфография-лық, пунктуация-лық қателерді табу және түзету	3.4 Қатені табу және түзету	

«Әдебиеттік оқу» пәні – бастауыш сынып білім алушыларының оқырмандық және қатысымдық дағдыларын қалыптастыруға, олардың адамгершілік және әдеби-эстетикалық құндылықтар жөнінде түсініктерін кеңейтуге, сөйлеу мәдениетін қалыптастырып, сөз өнерін сезінуге, көркем шығарманы оқуға деген қызығушылығын арттыруға мүмкіндік беретін негізгі пәндердің бірі.

Әдебиеттік оқу пәні бойынша шағын жинақты мектептің біріктірілген 2, 3 - сыныптарына жаңартылған оқу бағдарламалары бойынша үлгілік оқу бағдарламалары негізінде жасалған ұзақ мерзімді және орта мерзімді жоспар үлгілері ұсынылып отыр. Көп жағдайда шағын жинақты мектептерде екі сыныптан біріктірілген сабақтар өткізіледі. Дегенмен, білім алушылардың саны аз болуына, кадр тапшылығы мен мектептің мүмкіндігіне байланысты екі, үш сынып біріктірілетін жағдайлар кездеседі. Әдебиеттік оқу пәнінен 2, 3-сыныптардағы жаңартылған оқу

бағдарламаларының мазмұны бойынша ортақ тақырыптар атаулары әр түрлі болғанымен, жалпы мағынасы жағынан сәйкестік бар. Бөлімдері және тақырыптарының негізгі бөлігі сәйкес келеді.

Сондықтан 2, 3-ші біріктірілген сыныптар үшін әдебиеттік оқу пәнінен біртақырыптық сабақтарды жоспарлау өте тиімді.

2 және 3 сыныптарда әдебиеттік оқу пәнінен оқу жылындағы сағат саны және жаңартылған оқу бағдарламасының бөлімдері мен оқу мақсаттары сәйкес келеді.

ШЖМ біріктірілген 2,3 – сыныптарда әдебиеттік оқу пәнінен құрылған үлгі жоспардың оқу мақсаттарында 84% сәйкестік келтірілген.

Оқу материалында біртақырыптық сабақ жоспарының артықшылықтары мен тиімділігі; білім алушылардың оқуға ынтасын арттыруға жағдай жасалады;

тілдік қарым-қатынас аясы кеңейеді; ұжымдастық сана қалыптасады.

ШЖМ мұғалімінің рөлі – білім алушылардың өзіндік белсенді, танымдық қызметін ұйымдастырушы, кеңесші және көмекші. Бұл мақсатқа тұлғаға бағытталған технологияларды қолдану арқылы қол жеткізуге болады. Ол білім алушының саралап оқыту деңгейін, оның интеллектуалдық дамуы мен пән бойынша дайындығын, оның қабілеттері мен дарынын ескере отырып жүзеге асырылады. Бұл технологиялар дәстүрлі оқыту жүйесінде қолдануға келеді.

Жаңартылған бағдарлама бойынша «Әдебиеттік оқу» пәнінен шағын жинақты мектептің 2,4-ші біріктірілген сыныптарына арналған оқу материалының мазмұнын талдау

2-сынып				Мақсаттардың сәйкес келуі немесе келмеуі	4-сынып		
Ортақ тақырып	Бөлім (сөйлеу әрекетінің түрі)	Бөлімше (түйінді дағдылар)	Оқу мақсаттары **		Оқу мақсаттары **	Бөлімше (түйінді дағдылар)	Ортақ тақырып
I тоқсан							
1. Өзім туралы 2. Менің отбасым және достарым	Тыңдалым және айтылым	1.1 Шығарманың мазмұнын түсіну	2.1.1.1 шығарманың мазмұны бойынша сұрақтарға жауап беру	+	4.1.1.1 шығарманың мазмұнын толық түсіну, кейбір тұстарын нақтылау, оқиғаның себеп-салдарын анықтау үшін сұрақтар қою және жауап беру	1.1 Шығарманың мазмұнын түсіну	1.Жанды табиғат 2.Жақсыдан үйрен, жаманнан жирен (жарық пен қараңғы)
		1.2 Шығарманы мазмұндау	2.1.2.1* шығарманың мазмұнын дайын жоспар бойынша немесе өз сөзімен мазмұндау, үзіндісін мазмұндау, сахналау	+	4.1.2.1* шығарма мазмұнын түрлі баяндау тәсілдерін (I немесе III жаққа өзгертіп, жағдаяттар қосып, оқиғаларды өрбітіп) қолданып, шығарманы қысқаша, толық, ішінара мазмұндау	1.2 Шығарманы мазмұндау	
		1.3 Шығармадағы оқиғаны болжау	2.1.3.1 шығарманың тақырыбы мен үзіндісіне (бастапқы бөліміне) сүйеніп, оқиғаның соның болжау	+	4.1.3.1 шығарманың тақырыбы және қорытынды бөлімі негізінде сюжеттің дамуын болжау, оның себепін түсіндіру	1.3 Шығармадағы оқиғаны болжау	
					3.1.4.2 сөйлеу барысында иллюстрациялар, көрнекіліктер, фотосуреттер қолдану	1.4 Тыңдарманның назарын аудару	
		1.5 Тыңдалған шығарма бойынша	2.1.5.1 өз ойы мен сезімін тірек сөздерді пайдалана отырып жеткізу	+	4.1.5.1 өз ойын, сезімін, көзқарасын өмірде болған, өзге шығармадағы ұқсас оқиғалармен салыстыра	1.5 Тыңдалған шығарма бойынша пікір	

	пікір білдіру			отырып білдіру	білдіру	
	2.1 Оқу түрлерін қолдану	2.2.1.1 мәтінді дауыстап дұрыс әрі түсініп оқу, рөлге бөліп, мінерлеп оқу;	+	4.2.2.1 шығарманы қайта құруға, интерпретациялауға және бағалауға негізделген сұрақтар қою және жауап беру	2.1 Оқу түрлерін қолдану	
		2.2.1.2 шығарманы іштей оқып, ондағы қажетті ақпараттарды белгілеп оқу		4.2.1.2* шығарманы іштей көз жүгіртіп, шолып, түртіп алып, сұрақтар қоя отырып, қажетті ақпаратты тауып, белгі қойып оқу, талдау жасап оқу, сын тұрғысынан бағалап оқу		
	2.2 Шығарма мазмұны бойынша сұрақтар қою және жауап беру	2.2.2.1 мұғалім көмегімен қарапайым және нақылау сұрақтарын қою және оның жауабын шығармадан таба білу	+	4.2.2.1 шығарманы қайта құруға, интерпретациялауға және бағалауға негізделген сұрақтар қою және жауап беру	2.2 Шығарма мазмұны бойынша сұрақтар қою және жауап беру	
	2.3 Шығарманың тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	2.2.3.1 мұғалімнің көмегімен мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойын анықтау	+	4.2.3.1 шығарманың тақырыбы және негізгі ойды анықтау, автордың ойын мәтін деректерінен келтіре отырып дәлелдеу	2.3 Шығарманың тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	
	2.4 Әдеби шығарманың жанрын анықтау	2.2.4.1 мақал-мәтел, жұмбақ, ертегі, тұрмыс-салт жырлары, әңгіме, өлеңнің жанрлық ерекшеліктерін анықтау	+	4.2.4.1 аңыз, шешендік сөз, батырлар жыры, фантастикалық әңгімелердің жанрлық ерекшеліктерін анықтау	2.4 Әдеби шығарманың жанрын анықтау	
	2.6 Кейіпкерлердің іс-әрекетін бағалау	2.2.6.1 кейіпкерлердің сыртқы келбетін сипаттау, мінез-құлқы мен іс-әрекетін бағалау	+	4.2.6.1 кейіпкердің, кейіпкерлердің іс-әрекеті, мінез-құлқының өзгеру себептерін мәтіннен тауып, салыстырып бағалау	2.6 Кейіпкерлердің іс-әрекетін бағалау	
	2.7 Әдеби	2.3.7.1 мұғалімнің көмегімен	-		2.7 Әдеби	

		көркемдеу- іш құралдар- дың қолда- нысын анықтау	шығармадағы көркемдегіш құралдарды (теңеу, кейіптеу) табу			көркемдеуіш құралдардың қолданысын анықтау	
		2.8 Көркем шығарма элементте- рін салыстыру	2.2.8.2 мұғалімнің көмегімен көркем шығарма үзіндісін басқа үлгідегі (иллюстрация, мультфильм) нұсқасымен салыстыру	+	4.2.8.2 көркем шығарманы басқа үлгідегі (иллюстрация, музыка (күй), мультфильм, кинофильм) нұсқасымен салыстыру	2.8 Көркем шығарма элементтерін салыстыру	
		2.9 Түрлі дереккөздер- ден ақпарат алу	2.2.9.1 сұраққа жауапты анықтамалық кітаптардан, жинақтардан, сөздіктерден табу және ақпаратты берілген үлгі кестеге салу	+	4.2.9.1 түрлі дереккөздерден қажетті ақпаратты табу, өңдеу, тұжырым жасау және себеп- салдарлық байланысын сызба түрінде көрсету	2.9 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	
	Тілдік нормаларды ң қолданысы	3.1 Шығарманы ң жоспарын құру	2.3.1.1 мұғалім көмегімен оқылған шығарманы бөліктерге бөліп, жоспар құру	+	4.3.1.1 оқылған шығармадағы оқиға жүйесін анықтап, оны бөліктерге бөлу, әр бөлікке ат қойып, жоспар құру	3.1 Шығарманың жоспарын құру	
		3.2 Шығарма- ның түрлі жанры бойынша шығармаш ылық жұмыс жазу	2.3.2.1* мұғалім көмегімен үлгі бойынша шағын ертегілер, жұмбақтар жазу немесе дайын ұйқастарды қатыстырып шумақтар мен санамақтар құрастыру		4.3.2.1 таныс мәтінге жаңа кейіпкерлер қосу, жаңа сюжеттер енгізу, өлең (төрт жолды) жазу		

		3.3 Шығармашылық жұмыстарды түрлі формада ұсыну	2.3.3.1 шығармашылық жұмысын мұғалімнің көмегімен сурет, каллиграмма, аппликация, фотосуреттер арқылы ұсыну	+	4.3.3.1 шығармашылық жұмысын сызба, диафильм, презентация түрінде ұсыну	3.3 Шығармашылық жұмыстарды түрлі формада ұсыну	
		3.4 Қатені табу және түзету	2.3.4.1 мұғалімнің көмегімен орфографиялық, пунктуациялық, стилистикалық қателерді табу	+	4.3.4.1 мұғалімнің көмегімен шығарманың құрылымын, стилін жетілдіру, өз бетінше сын тұрғысынан бағалау және лексикалық, орфографиялық, пунктуациялық қателерді тауып түзету	3.4 Қатені табу және түзету	
II тоқсан							
3. Менің мектебім	Тыңдалым және айтылым	1.2 Шығарманы мазмұндау	2.1.2.1* шығарманың мазмұнын дайын жоспар бойынша немесе өз сөзімен мазмұндау, үзіндісін мазмұндау, сахналау	-	4.1.2.1* шығарма мазмұнын түрлі баяндау тәсілдерін (I немесе III жаққа өзгертіп, жағдаяттар қосып, оқиғаларды өрбітіп) қолданып, шығарманы қысқаша, толық, ішінара мазмұндау	1.1 Шығарманың мазмұнын түсіну	3. Уақыт
4. Менің туған өлкем		1.3 Шығармадағы оқиғаны болжау	2.1.3.1 шығарманың тақырыбы мен үзіндісіне (бастапқы бөліміне) сүйеніп, оқиғаның соңын болжау	+	4.1.3.1 шығарманың тақырыбы және қорытынды бөлімі негізінде сюжеттің дамуын болжау, оның себебін түсіндіру	1.3 Шығармадағы оқиғаны болжау	4. Сәулет өнері
		1.4 Тыңдарманның назарын аудару	2.1.4.1 сөйлеу барысында мақыл-мәтелдерді, вербалды емес тілдік құралдарды қолдану	+	4.1.4.1 сөйлеу барысында мақал-мәтелдерді, өлең жолдарын, нақыл сөздерді, шешендік сөздерді және вербалды емес тілдік құралдарды қолдану	1.4 Тыңдарманның назарын аудару	
		1.5	2.1.5.1 өз ойы мен сезімін	+	4.1.5.1 өз ойы мен сезімін,	1.5 Тыңдалған	

		Тыңдалған шығарма бойынша пікір білдіру	тірек сөздерді пайдалана отырып жеткізу		көзқарасын өмірде болған, өзге шығармадағы ұқсас оқиғалармен салыстыра отырып білдіру	шығарма бойынша пікір білдіру	
Оқылым	2.1 Оқу түрлерін қолдану	2.2.1.2 шығарманы іштей оқып, ондағы қажетті ақпараттарды белгілеп оқу		+	4.2.1.2* шығарманы іштей көз жүгіртіп, шолып, түртіп алып, сұрақтар қоя отырып, қажетті ақпаратты тауып, белгі қойып оқу, талдау жасап оқу, сын тұрғысынан бағалап оқу	2.1 Оқу түрлерін қолдану	
	2.2 Шығарма мазмұны бойынша сұрақтар қою және жауап беру	2.2.2.1 мұғалім көмегімен қарапайым және нақтылау сұрақтарын қою және оның жауабын шығармадан таба білу		+	4.2.2.1 шығарманы қайта құруға, интерпретациялауға және бағалауға негізделген сұрақтар қою және жауап беру	2.2 Шығарма мазмұны бойынша сұрақтар қою және жауап беру	
	2.3 Шығарманың тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	2.2.3.1 мұғалімнің көмегімен мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойын анықтау		+	4.2.3.1 шығарманың тақырыбы және негізгі ойды анықтау, автордың ойын мәтін деректерінен келтіре отырып дәлелдеу	2.3 Шығарманың тақырыбы мен негізгі ойды анықтау	
	2.4 Әдеби шығарманың жанрын анықтау	2.2.4.1 мақал-мәтел, жұмбақ, ертегі, тұрмыс-салт жырлары, әңгіме, өлеңнің жанрлық ерекшеліктерін анықтау		+	4.2.4.1 аңыз, шешендік сөз, батырлар жыры, фантастикалық әңгімелердің жанрлық ерекшеліктерін анықтау	2.4 Әдеби шығарманың жанрын анықтау	
					4.2.5.1 мұғалімнің көмегімен шығарманың композициялық құрылымын (сюжеттің басталуы, дамуы, шиеленісуі, шарықтау шегі, шешімі) анықтау	2.5 Шығарманың композициясын анықтау	
	2.6 Кейіпкерлер	2.2.6.1 кейіпкерлердің сыртқы келбетін сипаттау,		+	4.2.6.1 кейіпкердің, кейіпкерлердің іс-әрекеті,	2.6 Кейіпкерлерді	

		-дің іс-әрекетін бағалау	мінез-құлқы мен іс-әрекетін бағалау		мінез-құлқының өзгеру себептерін мәтіннен тауып, салыстырып бағалау	іс-әрекетін бағалау	
					4.2.7.1 шығармадан әдеби көркемдегіш құралдарды (тенеу, кейіптеу, эпитет,	2.7 Әдеби көркемдеуіш құралдардың қолданысын анықтау	
		2.8 Көркем шығарма элементтерін салыстыру	2.2.8.2 мұғалімнің көмегімен көркем шығарма үзіндісін басқа үлгідегі (иллюстрация, мультфильм) нұсқасымен салыстыру	+	4.2.8.2 көркем шығарманы басқа үлгідегі (иллюстрация, музыка (күй), мультфильм, кинофильм) нұсқасымен салыстыру	2.8 Көркем шығарма элементтерін салыстыру	
		2.9 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	2.2.9.1 сұраққа жауапты анықтамалық кітаптардан, жинақтардан, сөздіктерден табу және ақпаратты берілген үлгі кестеге салу	+	4.2.9.1 түрлі дереккөздерден қажетті ақпаратты табу, өңдеу, тұжырым жасау және себеп-салдарлық байланысын сызба түрінде көрсету	2.9 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	
					бөліктерге бөліп, әр бөлікке ат қойып, жоспар құру	3.1 Шығарманың жоспарын құру	
		3.2 Шығарманың түрлі жанры бойынша шығармашылық жұмыс жазу	2.3.2.1* мұғалім көмегімен үлгі бойынша шағын ертегілер, жұмбақтар жазу немесе дайын ұйқастарды қатыстырып шумақтар мен санамақтар құрастыру	+	4.3.2.1 таныс мәтінге жаңа кейіпкерлер қосу, жаңа сюжеттер енгізу, өлең (төрт жолды) жазу	3.2 Шығарманың түрлі жанры бойынша шығармашылық жұмыс жазу	
		3.3 Шығармашылық жұмыстарды түрлі формада	2.3.3.1 шығармашылық жұмысын мұғалімнің көмегімен сурет, каллиграмма, аппликация, фотосуреттер арқылы ұсыну		4.3.3.1 шығармашылық жұмысын сызба, диафильм, презентация түрінде ұсыну		

		ұсыну					
		3.4 Қатені табу және түзету	2.3.4.1 мұғалімнің көмегімен орфографиялық, пунктуациялық стилистикалық қателерді табу және түзету	+	4.3.4.1 мұғалімнің көмегімен шығарманың құрылымын, стилін жетілдіру, өз бетінше сын тұрғысынан бағалау және лексикалық, орфогра-фиялық, пунктуациялық қателерді тауып түзету	3.4 Қатені табу және түзету	

III тоқсан

5. Дені саудың жаны сау	Тыңдалым және айтылым	1.1 Шығарманың мазмұнын түсіну	2.1.1.1 шығарманың мазмұны бойынша сұрақтарға жауап беру		4.1.1.1 шығарманың мазмұнын толық түсіну, кейбір тұстарын нақтылау, оқиғаның себеп-салдарын анықтау үшін сұрақтар қою және жауап беру		5.Өнер	
		1.2 Шығарманы мазмұндау	2.1.2.1* шығарманың мазмұнын дайын жоспар бойынша немесе өз сөзімен мазмұндау, үзіндісін мазмұндау, сахналау	+	4.1.2.1* шығарма мазмұнын түрлі баяндау тәсілдерін (I немесе III жаққа өзгертіп, жағдаяттар қосып, оқиғаларды өрбітіп) қолданып, шығарманы қысқаша, толық, ішінара мазмұндау	1.2 Шығарманы мазмұндау		6. Атақты тұлғалар
		1.3 Шығармадағы оқиғаны болжау	2.1.3.1 шығарманың тақырыбы мен үзіндісіне (бастапқы бөліміне) сүйеніп, оқиғаның соңын болжау	+	4.1.3.1 шығарманың тақырыбы және қорытынды бөлімі негізінде сюжеттің дамуын болжау, оның себебін түсіндіру	1.3 Шығармадағы оқиғаны болжау		
		1.4 Тыңдарманның назарын аудару	2.1.4.1 сөйлеу барысында мақал-мәтелдерді, вербалды емес тілдік құралдарды қолдану	+	4.1.4.1 сөйлеу барысында мақал-мәтелдерді, өлең жолдарын, накыл сөздерді, шешендік сөздерді және вербалды емес тілдік құралдарды қолдану	1.4 Тыңдарманның назарын аудару		
		1.5 Тыңдалған	2.1.5.1 өз ойы мен сезімін тірек сөздерді пайдалана	+	4.1.5.1 өз ойы мен сезімін, көзқарасын өмірде болған,	1.5 Тыңдалған шығарма		

	шығарма бойынша пікір білдіру	отырып жеткізу		өзге шығармадағы ұқсас оқиғалармен салыстыра отырып білдіру	бойынша пікір білдіру
Оқылым	2.1 Оқу түрлерін қолдану	2.2.1.1 мәтінді дауыстап дұрыс әрі түсініп оқу, рөлге бөліп, мәнерлеп оқу; 2.2.1.2 шығарманы іштей оқып, ондағы қажетті ақпараттарды белгілеп оқу	+	4.2.1.1 шығарманы дауыстап түсініп, рөлге бөліп, мәнерлеп оқу, теріп оқу, шапшаң оқу	2.1 Оқу түрлерін қолдану
	2.2 Шығарма мазмұны бойынша сұрақтар қою және жауап беру	2.2.2.1 мұғалім көмегімен қарапайым және нақтылау сұрақтарын қою және оның жауабын шағармадан таба білу	+	4.2.2.1 шығарманы қайта құруға, интерпретациялауға және бағалауға негізделген сұрақтар қою және жауап беру	2.2 Шығарма мазмұны бойынша сұрақтар қою және жауап беру
	2.3 Шығарманың тақырыбы мен негізгі ойды анықтау тақырыбы мен негізгі ойын анықтау	2.2.3.1 мұғалімнің көмегімен мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойын анықтау	+	4.2.3.1 шығарманың тақырыбы және негізгі ойды анықтау, автордың ойын мәтін деректерінен келтіре отырып дәлелдеу	2.3 Шығарманың тақырыбы мен негізгі ойды анықтау тақырыбы мен негізгі ойын анықтау
	2.4 Әдеби шығарманың жанрын анықтау	2.2.4.1 мақал-мәтел, жұмбақ, ертегі, тұрмыс-салт жырлары, әңгіме, өлеңнің жанрлық ерекшеліктерін анықтау	+	4.2.4.1 аңыз, шешендік сөз, батырлар жыры, фантастикалық әңгімелердің жанрлық ерекшеліктерін анықтау	2.4 Әдеби шығарманың жанрын анықтау
	2.5 Шығарманың композициясын	2.2.5.1 мұғалімнің көмегімен көркем шығармадағы оқиғаның басталуын, дамуы мен аяқталуын анықтау	+	4.2.5.1 мұғалімнің көмегімен шығарманың композициялық құрылымын (сюжеттің басталуы, дамуы, шиеленісуі, шарықтау шегі, шешімі)	2.5 Шығарманың композициясын анықтау

	анықтау			анықтау	
	2.6 Кейіпкерлердің іс-әрекетін бағалау	2.2.6.1 кейіпкерлердің сыртқы келбетін сипаттау, мінез-құлқы мен іс-әрекетін бағалау	+	4.2.6.1 кейіпкердің, кейіпкерлердің іс-әрекеті, мінез-құлқының өзгеру себептерін мәтіннен тауып, салыстырып бағалау	2.6 Кейіпкерлердің іс-әрекетін бағалау
	2.7 Әдеби көркемдеуіш құралдардың қоданысын анықтау	2.2.7.1 мұғалімнің көмегімен шығармадағы көркемдегіш құралдарды (теңеу, кейіптеу) табу	+	4.2.7.1 шығармадан әдеби көркемдегіш құралдарды (теңеу, кейіптеу, эпитет, аллитерация, әсірелеу) табу және оларды қолдану	2.7 Әдеби көркемдеуіш құралдардың қоданысын анықтау
	2.8 Көркем шығарма элементтерін салыстыру	2.2.8.1 мұғалімнің көмегімен сюжеттің дамуындағы өзгерістерді анықтау; 2.2.8.2 мұғалімнің көмегімен көркем шығарма үзіндісін басқа үлгідегі (иллюстрация, мультфильм) нұсқасымен салыстыру	+	4.2.8.1 эпизодтар мен оқиғалардың негізінде жатқан маңызды тұстарын талдау және салыстыру	2.8 Көркем шығарма элементтерін салыстыру
	2.9 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	2.2.9.1 сұраққа жауапты анықтамалық кітаптардан, жинақтардан, сөздіктерден табу және ақпаратты берілген үлгі кестеге салу	+	4.2.9.1 түрлі дереккөздерден қажетті ақпаратты табу, өңдеу және тұжырым жасау және себеп-салдарлық байланысын сызба түрінде көрсету	2.9 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу
	3.1 Шығарманың жоспарын құру	2.3.1.1 мұғалім көмегімен оқылған шығарманы бөліктерге бөліп, жоспар құру	+	4.3.1.1 оқылған шығармадағы оқиға жүйесін анықтап, оны бөліктерге бөлу, әр бөлікке ат қойып, жоспар құру	3.1 Шығарманың жоспарын құру
				4.3.2.1 таныс мәтінге жаңа кейіпкерлер қосу, жаңа сюжеттер енгізу, өлең (төрт жолды) жазу	3.2 Шығарманың түрлі жанры бойынша шығармашылық жұмыс жазу

		3.3 Шығармашылық жұмыстарды түрлі формада ұсыну	2.3.3.1 шығармашылық жұмысын мұғалімнің көмегімен сурет, каллиграмма, аппликация, фотосуреттер арқылы ұсыну	+	4.3.3.1 шығармашылық жұмысын сызба, диафильм, презентация түрінде ұсыну	3.3 Шығармашылық жұмыстарды түрлі формада ұсыну	
		3.4 Қатені табу және түзету	2.3.4.1 мұғалімнің көмегімен орфографиялық, пунктуациялық, стилистикалық қателерді табу және түзету	+	4.3.4.1 мұғалімнің көмегімен шығарманың құрылымын, стилін жетілдіру, өз бетінше сын тұрғысынан бағалау және лексикалық, орфогра-фиялық, пунктуациялық қателерді тауып түзету	3.4 Қатені табу және түзету	
IV тоқсан							
7. Қоршаған орта	Тыңдалым және айтылым	1.2 Шығарманы мазмұндау	2.1.2.1* шығарманың мазмұнын дайын жоспар бойынша немесе өз сөзімен мазмұндау, сахналау	+	4.1.2.1* шығарма мазмұнын түрлі баяндау тәсілдерін (I немесе III жаққа өзгертіп, жағдаяттар қосып, оқиғаларды өрбітіп) қолданып, шығарманы қысқаша, толық, ішінара мазмұндау	1.2 Шығарманы мазмұндау	7. Су – тіршілік көзі 8. Демалыс мәдениеті. Мерекелер
8. Саяхат		1.3 Шығармада -ғы оқиғаны болжау	2.1.3.1 Шығарманың тақырыбы мен үзіндісіне (бастапқы бөліміне) сүйеніп, оқиғаның соңын болжау	+	4.1.3.1 шығарманың тақырыбы және қорытынды бөлімі негізінде сюжеттің дамуын болжау, оның себебін түсіндіру	1.3 Шығармадағы оқиғаны болжау	
		1.4 Тыңдарманның назарын аудару	2.1.4.1 сөйлеу барысында мақал-мәтелдерді, нақыл сөздерді, вербалды емес тілдік құралдарды қолдану;	+	4.1.4.2 сөйлеу барысында иллюстрациялар, көрнекіліктер, фотосуреттер қолдану, презентация, видеоролик жасау	1.4 Тыңдарманның назарын аудару	

		1.5 Тыңдалған шығарма бойынша пікір білдіру	2.1.5.1 өз ойы мен сезімін тірек сөздерді пайдалана отырып жеткізу	+	4.1.5.1 өз ойын, сезімін, көзқарасын өмірде болған, өзге шығармадағы ұқсас оқиғалармен салыстыра отырып білдіру	1.5 Тыңдалған шығарма бойынша пікір білдіру	
Оқылым					4.2.1.1 шығарманы дауыстап түсініп, рөлге бөліп, мәнерлеп оқу, теріп оқу, шапшаң оқу	2.1 Оқу түрлерін қолдану	
		2.2 Шығарма мазмұны бойынша сұрақтар қою және жауап беру	2.2.2.1 мұғалім көмегімен қарапайым және нақтылау сұрақтарын қою және оның жауабын шығармадан таба білу	+	4.2.2.1 шығарманы қайта құруға, интерпретациялауға және бағалауға негізделген сұрақтар қою және жауап беру	2.2 Шығарма мазмұны бойынша сұрақтар қою және жауап беру	
		2.3 Шығарманың тақырыбы мен негізгі ойды анықтау тақырыбы мен негізгі ойын анықтау	2.2.3.1 мұғалімнің көмегімен мәтіннің тақырыбы мен негізгі ойын анықтау	+	4.2.3.1 шығарманың тақырыбы және негізгі ойды анықтау, автордың ойын мәтін деректерінен келтіре отырып дәлелдеу	2.3 Шығарманың тақырыбы мен негізгі ойды анықтау тақырыбы мен негізгі ойын анықтау	
		2.5 Шығарманың композициясын анықта	2.2.5.1 мұғалімнің көмегімен көркем шығармадағы оқиғаның басталуын, дамуы мен аяқталуын анықта	+	4.2.4.1 аңыз, шешендік сөз, батырлар жыры, фантастикалық әңгімелердің жанрлық ерекшеліктерін анықтау	2.5 Шығарманың композициясын анықтау	
		2.6 Кейіпкерлердің іс-әрекетін бағалау	2.2.6.1 кейіпкерлердің сыртқы келбетін сипаттау, мінез-құлқы мен іс-әрекетін бағалау	+	4.2.6.1 кейіпкердің, кейіпкерлердің іс-әрекеті, мінез-құлқының өзгеру себептерін мәтіннен тауып, салыстырып бағалау	2.6 Кейіпкерлердің іс-әрекетін бағалау	
		2.7 Әдеби көркемдеу-	2.2.7.1 мұғалімнің көмегімен шығармадағы көркемдегіш		4.2.7.1 шығармадан әдеби көркемдегіш құралдарды		

	іш құралдардың қолданысын анықтау	құралдарды (теңеу, кейіптеу) табу		(теңеу, кейіптеу, эпитет, аллитерация, әсірелеу) табу және оларды қолдану	
	2.8 Көркем шығарма элементтерін салыстыру	2.2.8.1 мұғалімнің көмегімен сюжеттің дамуындағы өзгерістерді анықтау; 2.2.8.2 мұғалімнің көмегімен кейіпкерлердің іс-әрекетіндегі өзгерісті, эпизодтарды немесе негізгі оқиғаларды салыстыру	+	4.2.8.2 көркем шығарманы басқа үлгідегі (иллюстрация, музыка (күй), мультфильм, кинофильм) нұсқасымен салыстыру	2.8 Көркем шығарма элементтерін салыстыру
	2.9 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу	2.2.9.1 сұраққа жауапты анықтамалық кітаптардан, жинақтардан, сөздіктерден табу және ақпаратты берілген үлгі кестеге салу	+	4.2.9.1 түрлі дереккөздерден қажетті ақпаратты табу, өңдеу және тұжырым жасау және себеп-салдарлық байланысын сызба түрінде көрсету	2.9 Түрлі дереккөздерден ақпарат алу
	3.1 шығарманың жоспарын құру	2.3.1.1 мұғалім көмегімен оқылатын шығарманы бөліктерге бөліп, жоспар құру	+	4.3.1.1 оқылған шығармадағы оқиға жүйесін анықтап, оны бөліктерге бөлу, әр бөлікке ат қойып, жоспар құру	3.1 Шығарманың жоспарын құру
	3.2 Шығарманың түрлі жанры бойынша шығармашылық жұмыс жазу	2.3.2.1* мұғалім көмегімен үлгі бойынша шағын ертегілер, жұмбақтар жазу немесе дайын ұйқастарды қатыстырып шумақтар мен санамақтар құрастыру	+	4.3.2.1 таныс мәтінге жаңа кейіпкерлер қосу, жаңа сюжеттер енгізу, өлең (төрт жолды) жазу	3.2 Шығарманың түрлі жанры бойынша шығармашылық жұмыс жазу
	3.4 Қатені табу және түзету	2.3.4.1 мұғалімнің көмегімен орфографиялық, пунктуациялық, силесткалық қателерді табу және түзету	+	4.3.3.1 шығармашылық жұмысын сызба, диафильм, презентация түрінде ұсыну 4.3.4.1 мұғалімнің көмегімен шығарманың құрылымын, стилін жетілдіру, өз бетінше сын тұрғысынан бағалау және лексикалық, орфографиялық,	3.4 Қатені табу және түзету

					пунктуациялық қателерді тауып түзету		
--	--	--	--	--	--------------------------------------	--	--

Әдебиеттік оқу пәні бойынша шағын жинақты мектептің біріктірілген 2,4 - сыныптарына жаңартылған оқу бағдарламалары бойынша үлгілік оқу бағдарламалары негізінде жасалған ұзақ мерзімді және орта мерзімді жоспар үлгілері ұсынылып отыр. Көп жағдайда шағын жинақты мектептерде екі сыныпта біріктірілген сабақтар өткізіледі. Пән бойынша біліммен біліктерді саналы түрде меңгеру үшін әр пәннің әдістемелік әлеуетін пайдалануға, оқу, жоба зерттеу іс- әрекеттерді тәсілдері меңгеру арқылы дербестігін дамытуға, әлеуметтік мәдени кеңістікке орнын таба білу үшін қажетті біліктерді меңгеруге бағыттайды. Әдебиеттік оқу пәнінен 2,4 -сыныптардағы жаңартылған оқу бағдарламаларының мазмұны бойынша ортақ тақырыптар атаулары әр түрлі болғанымен, жалпы мағынасы жағынан сәйкестік бар. Бөлімдері және тақырыптарының негізгі бөлігі сәйкес келеді.

Сондықтан 2, 4-ші біріктірілген сыныптар үшін әдебиеттік оқу пәнінен бір тақырыптық сабақтарды жоспарлау өте тиімді. 2 және 4 сыныптарда әдебиеттік оқу пәнінен оқу жылындағы сағат саны және жаңартылған оқу бағдарламасының бөлімдері мен оқу мақсаттары сәйкес келеді.

ШЖМ біріктірілген 2, 4 –сыныптарда әдебиеттік оқу пәнінен құрылған үлгі жоспардың оқу мақсаттарында 96,4% сәйкестік келтірілген.

Кең ауқымдағы дағдылармен қатар «Қазақстандық патриотизм мен азаматтық жауапкершілік», «құрмет» ынтымақтастық», еңбек пен шығармашылық «ашықтық», «өмір бойы білім алу» сияқты жеке қасиеттердің дамуы білім берудің басты құндылықтарына оқушыларды дағдыландырудың негізі болып табылады.

Оқу материалында бір тақырыптық сабақ жоспарының артықшылықтары мен тиімділігі; білім алушылардың оқуға ынтымақтасуға арттыруға жағдай жасалады; Тілдік қарым-қатынас аясы кеңейеді; ұжымдастық сана қалыптасады.

Жаңартылған бағдарлама бойынша «Математика» пәнінен шағын жинақты мектептің 3,4-ші біріктірілген сыныптарына арналған оқу материалының мазмұнын талдау

Ортақ тақырыптар	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Бағдарлама бөлімшелері	Оқу мақсаттары	Ортақ тақырыптар	Ұзақ мерзімді жоспар бөлімі	Бағдарлама бөлімшелері	Оқу мақсаттары
3-сынып				4-сынып			
1 тоқсан							
1. Жанды табиғат 2. Жақсыдан үйрен, жаманнан жирен (жарық пен қараңғы)	1А 1000 көлеміндегі сандар. Қосу және азайту	1.1 Натурал сандар және 0 саны. Бөлшектер	3.1.1.1 1000-ға дейінгі сандардың құрылу жолын түсіну, 1000 көлеміндегі сандарды тура және кері санау, олардың натурал сандар қатарындағы орнын анықтау;	1.Менің Отаным-Қазақстан 2. Құндылықтар	1А Көптаңбалы сандар нумерациясы және олармен амалдар орындау	1.1 Натурал сандар және 0 саны. Бөлшектер	4.1.1.1 көптаңбалы сандардың құрылу жолын түсіну, натурал сандар қатарындағы 1 000 000 көлеміндегі санның орнын анықтау;
			3.1.1.2 үштаңбалы сандарды оқу, жазу және салыстыру;				4.1.1.2 көптаңбалы сандарды оқу, жазу және салыстыру/сандарды берілген разрядқа дейін дөңгелектеу;
			3.1.1.3 үштаңбалы сандардың разрядтық және кластық құрамын және разрядтық бірліктердің жалпы санын анықтау, разрядтық қосылғыштар қосындысына жіктеу;				4.1.1.3 көптаңбалы сандардың разрядтық және кластық құрамын және разрядтық бірліктердің жалпы санын анықтау, разрядтық қосылғыштар қосындысына жіктеу;
			3.1.1.4 санаудың ірі бірлігі – мыңдықты құрастыру; 1000000-ға дейін мыңдықтармен санау, жазу, салыстыру				4.1.1.4 санаудың ірі бірлігі – миллионды құрастыру миллиард көлемінде санау, жазу, салыстыру
		5.2 Математикалық тіл	3.5.2.1 көптаңбалы сандардың графикалық моделін құру, кластар мен разрядтар кестесін қолдану;			1.2 Сандармен амалдар орындау	4.1.2.2 көптаңбалы сандармен арифметикалық амалдарды орындауда 0 мен 1 сандарының қасиеттерін қолдану;
			3.5.2.4** қосу мен азайту,				4.1.2.5 көптаңбалы сандарды

			көбейту және бөлу амалдары компоненттерінің атауларын жақшалы өрнектерді оқу мен жазуда қолдану				ондық құрамы негізінде ауызша қосу және азайтуды орындау, микрокалькулятордың көмегімен есептеулер жүргізу; 4.1.2.8 көптаңбалы сандарды жазбаша қосу және азайту алгоритмдерін қолдану
		1.2 Сандармен амалдар орындау	3.1.2.5 үштаңбалы сандарды/мыңдықтарды санның ондық құрамы негізінде ауызша қосу және азайтуды орындау; 3.1.2.8 үштаңбалы сандарды жазбаша қосу және азайту алгоритмдерін қолдану			1.3 Шамалар және олардың өлшем бірліктері	4.1.3.1 көлемі болатын нысандар мен кеңістіктік геометриялық фигураларды атау, көлемді өлшеуге арналған өлшемдер мен құралдарды таңдау, текшелермен (1 см ³) өлшеу; 4.1.3.2** см ³ , дм ³ , м ³ , га, ар өлшем бірліктерін қолданып өлшеу; 4.1.3.3** шамалар мәндерін мм, см, дм, м, км/мг, г, кг, ц, т/см ² , дм ² , м ² , га, ар / мл, л, см ³ , дм ³ , м ³ өлшем бірліктерін салыстыру; 4.1.3.4** ұзындық (мм, см, дм, м, км)/масса (мг, г, кг, ц, т)/ аудан (мм ² , см ² , дм ² , м ² , г, а)/ көлем (мм ³ , см ³ , дм ³ , м ³)/ уақыт (сек, мин, сағ, тәул) өлшем бірліктерін олардың арақатысына сүйеніп өрнектеу; 4.1.3.5 уақыт өлшем бірлігінің үлесін табу (мысалы, 1/60 сағ = 1 мин, 1/2 сағ = 30 мин, 1/7 апта = 1 күн), 4.1.3.6 10 000, 20 000 тг купюраларды және түрлі мемлекеттің валюталарын

							(рубль, евро, доллар) ажырату және түрліше төлем жасау
		2.1 Сандық және әріптік өрнектер	3.2.1.1 бір /екі әріпі бар әріпті өрнектерді ажырату, құрастыру, жазу және оқу; 3.2.1.2 әріптердің берілген мәндерінде екі әріпі бар әріпті өрнектің			4.3 Тізбектер	4.4.3.1** 1 000 000-ға дейінгі сандар тізбектерінің заңдылықтарын анықтау
		2.2 Теңдік және теңсіздік. Теңдеу	3.2.2.1 қарапайым теңсіздіктердің шешімдер жиынын табу		1 В Біртаңбалы санға көбейту және бөлу	1.2 Сандармен амалдар орындау	4.1.2.3 көптаңбалы сандармен есептеулер жүргізгенде қосу және көбейтудің қасиеттерін қолдану; 4.1.2.4 2-ге, 5-ке, 10-ға бөлінгіштік белгілерге сүйеніп, натурал сандарды топтастыру; 4.1.2.5 көптаңбалы сандарды ондық құрамы негізінде ауызша қосу және азайтуды орындау, микрокалькулятордың көмегімен есептеулер жүргізу; 4.1.2.6 10, 100, 1000 сандарына қалдықсыз және қалдықпен бөлу; 4.1.2.7 екітаңбалы/үш таңбалы сандарды біртаңбалы санға ауызша көбейту мен бөлуді орындау; 4.1.2.10** көптаңбалы сандарды біртаңбалы сандарға қалдықпен бөлуді орындау
		4.3 Тізбектер	3.4.3.1 1000-ға дейінгі сандарды, мыңдықтармен миллионға дейінгі сандар тізбектерінің заңдылығын анықтау; 3.4.3.2 өзі таңдаған			4.1 Жиындар және олармен орындалатын амалдар	4.4.1.1 жиындар арасындағы қатынастың (тең, қиылысатын, қиылыспайтын жиындар, ішкі жиын) сипатын анықтай білу

			заңдылық бойынша тізбектер құрастыру, тізбектегі заңдылықтың бұзылуын табу				
	1В Көбейту және бөлу	1.2 Сандармен амалдар орындау	3.1.2.2 көбейту және бөлуді орындауда 0 мен 1 сандарының қасиеттерін қолдану, санды 0 санына бөлуге болмайтынын білу; 3.1.2.3** көбейтудің ауыстырымдылық, үлестірімділік, терімділік қасиеттерін тиімді есептеулер жүргізу үшін қолдану		1С Жылдамдық, уақыт, арақашықтық	2.1 Сандық және әріптік өрнектер	4.2.1.8** бірқалыпты түзу сызықты қозғалыстағы арақашықтық формулаларын көрсету және қолдану ($s=v \cdot t$, $t=s: v$, $v=s:t$)
		1.3 Шамалар және өлшем бірліктер	3.1.3.1 ауданы болатын нысандарды атау және ауданды өлшеуге арналған өлшемдер мен құралдарды таңдап алу, палеткамен өлшеу; 3.1.3.3** шамалар мәндерін: ұзындық (мм, см, дм, м, км)/ масса (г, кг, ц, т)/ көлем (сыйымдылық) (л)/ аудан ($см^2$, $дм^2$, $м^2$) өлшем бірліктерін салыстыру және амалдар орындау			5.1 Есептер және математикалық модель	4.5.1.2** есептерді шығару процесінде жылдамдық, арақашықтық шамаларының өзара тәуелділігін пайдалану
		2.1 Сандық және әріптік өрнектер	3.2.1.4 санды 0-ге көбейту, 0-ге бөлуге болмайтын жағдайларды әріптік теңдік түрінде: $a \times 0 = 0$, $a \neq 0$ көрсету			4.1 Жиындар және олармен орындалатын амалдар	4.4.1.3** есептерді шешу процесінде жиындардың қиылысуы мен бірігуінің ауыстырымдылық және терімділік қасиеттерін қолдану
		4.1 Жиындар және	3.4.1.1 екі жиынның бірігуі мен қиылысуын Эйлер-Венн диаграммасының		1D Геометриялық	3.1 Геометриялық фигуралар	4.3.1.1** текше, тікбұрышты параллелепипед және олардың элементтерін (төбелері,

		олармен орындалатын амалдар	көмегімен көрнекі түрде кескіндеу; 3.4.1.2 сандардың жиындарын, олардың бірігуі мен қиылысуын элементтердің берілген немесе оқушылардың өздері анықтаған қасиеттері бойынша құру; 3.5.2.2 екі жиынның қиылысуы \cap , екі жиынның бірігуі \cup , бос жиын \emptyset таңбаларын қолдану		фигуралар	және олардың жіктелуі	қабырғалары, қырлары) тану және атау; 4.3.1.3 тікбұрышты параллелепед көлемінің формуласын ($V=a \cdot b \cdot c$) қорыту, шығару, қолдану; 4.3.1.4 суретте бейнеленген құрастырылған фигуралардың, қоршаған ортадағы жазық фигуралардың ауданын анықтау
		4.4 Нысандардың комбинациялары	3.4.4.1 «мүмкіндіктер тармағы» туралы түсінігі болу, күнделікті өмірде кездесетін түрлі жағдаяттар мен есеп шығаруда қолдану			5.2 Математикалық тіл	4.5.2.3 текшені, тікбұрышты параллелепедті латын алфавитінің бас әріптерімен таңбалау, оларды таңбалануы бойынша оқу
		5.1 Есептер және математикалық модель	3.5.1.1** 2-3 амалмен орындалатын есепті кесте, сызба, қысқаша жазба түрінде модельдеу; 3.5.1.4** шамалар арасындағы тәуелділікке берілген есептерді талдау және шығару, шамалар арасындағы тәуелділікке, пропорционал бөлуге берілген есептерді талдау және шығару			5.1 Есептер және математикалық модель	4.5.1.2** есептерді шығару процесінде биіктік, ені, ұзындығы, көлемі ұғымдарының өзара тәуелділігін пайдалану
		5.2 Математикалық тіл	3.5.2.4** көбейту және бөлу амалдары компоненттерінің атауларын жақшалы өрнектерді оқу мен жазуда				

			қолдану				
	1С Кестелік көбейту және бөлу	1.2 Сандармен амалдар орындау	3.1.2.4 6, 7, 8, 9 сандарына көбейту мен бөлу кестесін құру, білу және қолдану				
		2.1 Сандық және әріптік өрнектер	3.2.1.1 бір айнымалысы/екі айнымалысы бар өрнектерді ажырату, құрастыру, жазу және оқу; 3.2.1.6 төрт амалды жақшалы және жақшасыз өрнектерде амалдардың орындалу тәртібін анықтау, олардың мәнін табу; 3.2.1.7 формулаларды шамалардың арасындағы өзара қатынасты орнатушы теңдік ретінде түсіну				
		5.1 Есептер және математикалық модель	3.5.1.2** есептерді шығаруда «бір заттың массасы», «саны», «жалпы масса»/ «бір затқа жіберілген шығын», «заттардың саны», «жалпы шығын»/ ұзындығы, ені, ауданы ұғымдарының өзара тәуелділігін пайдалану; 3.5.1.5** жанама түрде тұжырымдалған (еселік салыстырумен байланысты) есептерді, төртбұрыштың ұзындығын, енін, периметрі мен ауданын,				

			параллелепипедтің көлемін табуға берілген есептерді талдау және шығару				
		5.1 Есептер және математикалық модель	3.5.1.2** есептерді шығаруда «бір заттың массасы», «саны», «жалпы масса»/ «бір затқа жіберілген шығын», «заттардың саны», «жалпы шығын»/ ұзындығы, ені, ауданы ұғымдарының өзара тәуелділігін пайдалану; 3.5.1.5** жанама түрде тұжырымдалған (еселік салыстырумен байланысты) есептерді, төртбұрыштың ұзындығын, енін, периметрі мен ауданын, параллелепипедтің көлемін табуға берілген есептерді талдау және шығару				
II тоқсан							
3. Уақыт	2А Үлес	1.1 Натурал сандар және 0 саны. Бөлшектер	3.1.1.5 үлесті құру жолын көрсетіп беру, оларды оқу, жазу және салыстыру; 3.1.1.6 жай бөлшектерді оқу, жазу, бөлімдері бірдей жай бөлшектерді көрнекілік қолдану арқылы салыстыру	3. Мәдени мұра	2А Көбейту және бөлу	1.2 Сандармен амалдар орындау	4.1.2.9 санды қосындыға көбейту, санды көбейтіндіге бөлу мен көбейту ережелерін қолдану; 4.1.2.12** нөлмен аяқталатын көптаңбалы сандарды біртаңбалы санға жазбаша көбейту және бөлу алгоритмін қолдану; 4.1.2.10** көптаңбалы сандарды екітаңбалы сандарға
4. Сәулет өнері				4. Мамандық тар әлемі			

						<p>қалдықпен бөлуді орындау; 4.1.2.11** екітаңбалы санға жазбаша көбейту және бөлу алгоритмдерін қолдану; 4.1.2.12** нөлмен аяқталатын көптаңбалы сандарды екітаңбалы санға жазбаша көбейту және бөлу алгоритмін қолдану; 4.1.2.10** көптаңбалы сандарды үштаңбалы сандарға қалдықпен бөлуді орындау; 4.1.2.11** үштаңбалы санға жазбаша көбейту және бөлу алгоритмдерін қолдану; 4.1.2.12** нөлмен аяқталатын көптаңбалы сандарды үштаңбалы санға жазбаша көбейту және бөлу алгоритмін қолдану; 4.1.2.13 бөлінді мәнінде нөлдер болатын жағдайда көптаңбалы санды екітаңбалы/үштаңбалы санға бөлу алгоритмін және кері амал алгоритмін қолдану</p>
	1.2 Сандармен амалдар орындау	3.1.2.1** бөлшекті бүтіннің бір не бірнеше бөлігі және екі натурал санның бөліндісі ретінде түсіну/ санның квадратын бірдей екі көбейткіштің, ал кубын бірдей үш көбейткіштің көбейтіндісі ретінде түсіну; 3.1.2.1** бөлшек дегеніміз бірліктің (бір бүтіннің) бір не бірнеше тең үлестерден құралған сан, екі натурал			2.1 Сандық және әріптік өрнектер	4.2.1.8** қалдықпен бөлу формуласын $(a=b \cdot c + r)$ шығарып алу және қолдану

			санның қатынасы екенін түсіну; 3.1.2.14 санның/шаманың үлесін табу және үлесі бойынша санды/шаманы табу: 100 көлеміндегі сандар мен жүздіктердің жартысын, үштен бір, төрттен бір, оннан бір бөлігін табу				
		5.1 Есептер және математикалық модель	3.5.1.3 санның және шаманың үлесін табуға берілген есептерді талдау және шығару, кері есеп құрастыру және шығару; 3.5.1.4 шамалар арасындағы тәуелділікке, пропорцияның белгісіз мүшесін табуға берілген есептерді талдау және шығару				
2В Аудан. Шамалар	3.1 Геометриялық фигуралар және олардың жіктелуі	3.3.1.1 шеңбер мен дөңгелекті, олардың элементтерін (центр, радиус, диаметр) бір бірінен ажырату және атау/ симметриялы және симметриялы емес жазық фигураларды айыра білу және оларды қоршаған ортадағы заттармен сәйкестендіру; 3.3.1.2 геометриялық фигураларды жіктеу; 3.3.1.3 тікбұрышты үшбұрыш, шаршы, тіктөртбұрыш					

		<p>ауданы формуласын: $S = (a+b) \cdot 2$, $S = a^2$, $S = a \cdot b$ шығарып алу және қолдану; 3.3.1.4 суретте кескінделген құрастырылған фигуралардың, қоршаған ортадағы жазық фигуралардың периметрін анықтау; 3.3.1.5 берілген ауданы бойынша торкөзді қағазға жазық фигуралар салу, олардың пішіндері өзгеруіне қарай ауданының қалай өзгередінін түсіндіру</p>				
	3.2 Геометриялық фигураларды кескіндеу және салу	<p>3.3.2.1 нүктелі қағазда параллель және қиылысатын түзулерді, қиылысатын геометриялық жазық фигураларды сызу, олардың қиылысу және бірігу аймағын табу; 3.3.2.2 берілген қабырғалары бойынша тіктөртбұрыш пен шаршы циркульдің көмегімен шеңбер салу</p>				
	3.3 Нүктелер координатта -ры және қозғалыс бағыты	3.3.3.1 жазық фигурада белгіленген нүктелердің орнын бір-біріне қатысты анықтау				
	1.3 Шамалар	3.1.3.1 ауданы болатын нысандарды атау және				

		және өлшем бірліктер	<p>ауданды өлшеуге арналған өлшемдер мен құралдарды таңдап алу, палеткамен өлшеу;</p> <p>3.1.3.2** мм, км/ г, т/см², дм², м²/секунд өлшем бірліктерін қолданып өлшеу;</p> <p>3.1.3.3** шамалар мөндерін (мм,см, дм, м/ г, кг, ц, т / л/ см², дм², м²) салыстыру және амалдар орындау;</p> <p>3.1.3.4** ұзындық (мм, см, дм, м, км)/масса (г, кг, ц, т)/ аудан (см², дм², м²/ уақыт (сек,мин, сағ, тәул. ғасыр) бірліктерін олардың арақатысына сүйеніп түрлендіру</p>				
		5.1 Есептер және математикалық модель	<p>3.5.1.2** есептерді шығаруда «бір заттың массасы», «саны», «жалпы масса»/ «бір затқа жіберілген шығын», «заттардың саны», «жалпы шығын»/ ұзындығы, ені, ауданы ұғымдарының өзара тәуелділігін пайдалану;</p> <p>3.5.1.4 шамалар арасындағы тәуелділікке, пропорцияның белгісіз мүшесін табуға берілген есептерді талдау және шығару;</p> <p>3.5.1.5** жанама түрде</p>				

			тұжырымдалған (еселік салыстырумен байланысты) есептерді, төртбұрыштың ұзындығын, енін, периметрі мен ауданын, параллелепипедтің көлемін табуға берілген есептерді талдау және шығару)				
		5.2 Математикалық тіл	3.5.2.3 бұрыштарды, көпбұрыштарды латын алфавитінің бас әріптерімен таңбалау, оларды таңбалануы бойынша оқу				
2С Ауызша көбейту және бөлу	1.2 Сандармен амалдар орындау	3.1.2.5** үш таңбалы сандарды олардың ондық құрамы негізінде ауызша қосу және азайтуды орындау; 3.1.2.8 үш таңбалы сандарды жазбаша қосу және азайту алгоритмдерін қолдану; 3.1.2.9 100 көлеміндегі сандарды ауызша көбейту мен бөлуді орындауда қосындыны және көбейтіндіні бір таңбалы санға бөлу, қосындыны санға көбейту ережесін қолдану; 3.1.2.12 нөлмен аяқталатын үш таңбалы санды бір таңбалы санға ауызша көбейту/бөлу тәсілін					

			қолдану				
III тоқсан							
5. Атақты тұлғалар 6.Өнер	3А Кестеден тыс көбейту және бөлу	1.2 Сандармен амалдар орындау	3.1.2.3** көбейтудің үлестірімділік, терімділік қасиеттерін тиімді есептеулер жүргізу үшін қолдану; 3.1.2.6 біртаңбалы санға қалдықпен бөлуді орындау; 3.1.2.7 кестеден тыс мынадай жағдайларда: 17:5 96:6 75:15 84:4 ауызша көбейту мен бөлуді орындау; 3.1.2.9 100 көлеміндегі сандарды ауызша көбейту мен бөлуді орындауда қосындыны және көбейтіндіні біртаңбалы санға бөлу, қосындыны санға көбейту ережесін қолдану	5. Табиғат құбылыстары 6. Қоршаған ортаны қорғау	3А Қозғалысқа, өнімділікке берілген есептер	5.1 Есептер және математикалық модель	4.5.1.1 есепті сызба, алгоритм, дөңгелек диаграмма, график түрінде модельдеу; 4.5.1.2** есептерді шығаруда жұмысқа жіберілген уақыт, атқарылған жұмыс, өнімділік/егіннің түсімділігі, ауданы мен массасы/ жылдамдық, ара қашықтық, уақыт шамалары арасындағы тәуелділікті пайдалану; 4.5.1.9** бір бағыттағы (қуып жету, қалып қою) қозғалысқа берілген есептерді арифметикалық және алгебралық әдістермен шығару
		2.2 Теңдік және теңсіздік. Теңдеу	3.2.2.2 көбейту мен бөлуге берілген қарапайым теңдеулерді, құрылымы күрделі $x \times (25:5)=60$, $(24 \times 3):x=6$, $x: (17 \times 2)=2$, $k+124:4=465$ түріндегі теңдеулерді шешу			4.2 Пікірлер	4.4.2.1 математикалық мазмұндағы пікірлер құру, олардың ақиқаттығын немесе жалғандығын анықтау; 4.4.2.2 кеңістіктік ойлау қабілетін дамытуға арналған логикалық есептерді шығару
		2.1 Сандық және әріптік өрнектер	3.2.1.3 көбейтудің үлестірімділік және терімділік қасиеттерін әріптік теңдік түрінде: $(ab) c = a (bc)$, $a (b+c) = ab + ac$, $a (b-c) = ab-ac$ көрсету және қолдану			4.4 Заттардың комбинациялары	4.4.4.1 «таңдап алу» әдісімен комбинаторлық есептерді шығару

			3.2.1.5 үш амалдан артық сандық өрнектерді салыстыру				
3В Кеңістік фигуралар	3.2 Геометриялық фигураларды кескіндеу және салу	3.3.2.3 кеңістіктік геометриялық фигуралардың (тікбұрышты параллелепипед, куб) жазбасын дайындау және олардың моделін құрастыру; 3.3.2.4 солға және оңға бұрғанда, үстінен және жанынан қарағанда кеңістіктік фигуралардың қалпындағы өзгерістерді түсіндіру			3.3 Нүктелер координаттары және қозғалыс бағыты	4.3.3.1 қозғалыстың басталуы мен бағытын пайдалана отырып, нысандар қозғалысы сызбасын құру, сәйкес есептеулер жүргізу; 4.3.3.2 нысандардың бастапқы орны мен қозғалыс бағытын (бір-біріне қарама қарсы, бірінен бірі қарама-қарсы бағытта) анықтау	
3С Жазбаша көбейту және бөлу	1.2 Сандармен амалдар орындау	3.1.2.10 мынадай жағдайларда: $23 \cdot 2$, $123 \cdot 2$, $46 : 2$, $246 : 2$ екітаңбалы/үштаңбалы сандарды бір таңбалы санға жазбаша көбейту мен бөлу алгоритмдерін қолдану; 3.1.2.11 мынадай жағдайларда: $28 \cdot 3$, $269 \cdot 2$, $84 : 3$, $538 : 2$ екі/үштаңбалы сандарды біртаңбалы санға көбейту мен бөлу алгоритмдерін қолдану			2.1 Сандық және әріптік өрнектер	4.2.1.8** қуып жету қозғалысы мен қалып қою қозғалысына байланысты формулаларды шығарып алу және қолдану	
					5.2 Математикалық тіл	4.5.2.5 ақпаратты түсіндіру, салыстыру және мәліметтерді жиынтықтау, қозғалыс графиктерін құру, қозғалысқа арналған есептерге сызба құрастыру	

					3В Бөлшектер және пайыз	1.1 Натурал сандар және 0 саны. Бөлшектер	4.1.1.5 пайыз бүтіннің жүзден бір үлесі екенін түсіну; 4.1.1.6 бөлімдері бірдей және алымдары бірдей жай бөлшектерді салыстыру/ сан сәулесінде салыстыру, дұрыс бөлшек, бұрыс бөлшек, аралас сандарды ажырату
						4.3 Тізбектер	4.4.3.1** жай бөлшектермен өрнектелген сандар тізбектерінің заңдылықтарын анықтау
						1.2 Сандармен амалдар орындау	4.1.2.1 бөлімдері бірдей жай бөлшектерді қосу және азайту үшін, бөлімдерін сол қалпында қалдырып, сәйкес алымдарын қосу және азайту деп түсіну; 4.1.2.14 аралас санды бұрыс бөлшекке және бұрыс бөлшекті аралас санға айналдыру; 4.1.2.15 бөлімдері бірдей жай бөлшектерді қосу және азайту алгоритмін қолдану
						2.1 Сандық және әріптік өрнектер	4.2.1.4 бөлімдері бірдей жай бөлшектерді қосу және азайту алгоритмін әріптік теңдік түрінде: $\frac{a}{n} + \frac{b}{n} = \frac{a+b}{n}$, $\frac{a}{n} - \frac{b}{n} = \frac{a-b}{n}$ көрсету және қолдану; 4.2.1.5 бөлшектің негізгі қасиетін әріптік теңдік түрінде: $\frac{a}{n} = \frac{a \cdot k}{n \cdot k}$ $\frac{a}{n} = \frac{a : k}{n : k}$ k≠0 көрсету және қолдану;

							4.2.1.6 бөлшектері бар сандық өрнектерді салыстыру
						5.1 Есептер және математикалық модель	4.5.1.3 бүтіннің бөлігін табуға берілген есептерді талдау және шығару, кері есеп құрастыру, шығару
						5.2 Математикалық тіл	4.5.2.1 жай бөлшектердің құрылуын, салыстыру, қосу және азайтуды бейнелеу үшін жазық фигуралардың бөлігі және сан сәулесін қолдану; 4.5.2.4** пайызды % символымен белгілеуді қолдану
					3 С Шеңбер, дөңгелек	3.2 Геометриялық фигураларды кескіндеу және салу	4.3.2.2** шеңбер радиусы бойынша сызу
ІҮ тоқсан							
7.Су тіршілік көзі 8. Демалыс мәдениеті. Мерекелер	4А Жазбаша көбейту және бөлу	1.2 Сандармен амалдар орындау	3.1.2.13 бөліндінің бір разрядында нөл болатын кезде үштанбалы санды біртанбалы санға бөлу алгоритмін және кері амал алгоритмін қолдану	7. Ғарышқа саяхат 8. Болашаққа саяхат	4А Теңдеу, теңсіздік, өрнектер	2.2 Теңдік және теңсіздік. Теңдеулер	4.2.2.1 қос теңсіздіктердің шешімдер жиынын табу; 4.2.2.2 $39 + 490 : k = 46$, $230 \times a + 40 = 1000 : 2$, түріндегі теңдеулерді шешу
		2.1 Сандық және әріптік өрнектер	3.2.1.5 сандық өрнектерді (үш амалдан артық) салыстыру			2.1 Сандық және әріптік өрнектер	4.2.1.1 сандық және әріптік өрнектерді түрлендіру; 4.2.1.2 әріптердің берілген мәніндегі бірнеше айнымалысы бар өрнектің мәнін табу; 4.2.1.3 айнымалысы бар өрнектерді құру және есептер шығару барысында қолдану; 4.2.1.6 бөлшектері бар сандық өрнектерді салыстыру;

							4.2.1.7 төрт амалдан артық жақшалы және жақшасыз өрнектерде арифметикалық амалдардың орындалу тәртібін анықтау, олардың мәнін табу	
4В – Есепті шешу жолдары	1.3	Шамалар және өлшем бірліктер	3.1.3.6 1000 теңгелік, 2000 теңгелік, 5000 теңгелік купюраларды ажырату және түрліше төлем жасау			4.1	Жиындар және олармен орындалатын амалдар	4.4.1.3 есептерді, теңдеулер мен теңсіздіктерді шешу процесінде жиындардың қиылысуы мен бірігуінің ауыстырымдылық және терімділік қасиеттерін қолдану
	4.1	Жиындар және олармен орындалатын амалдар	3.4.1.3 сандар жиынының ішкі жиындарын элементтердің берілген немесе оқушылардың өздері анықтаған қасиеттері бойынша құру	4В Есептер		1.2	Сандармен амалдар орындау	4.1.2.5** микрокалькулятордың көмегімен есептеулерді орындау
	4.2	Пікірлер	3.4.2.1 ақиқат немесе жалған пікірлер құру; 3.4.2.2 кестелер және графтар құру әдісімен логикалық пайымдауға берілген есептерді шығару			5.1	Есептер және математикалық модель	4.5.1.4** шамалар арасындағы тәуелділікке; пропорционал бөлуге табуға берілген есептерді талдау және шығару; 4.5.1.5 тікбұрышты параллелепипедтің (кубтың) көлемі мен қырының ұзындығын табуға берілген есептерді талдау және шығару; 4.5.1.6 әр түрлі құрама есептерді құрастыру, салыстыру, шығару; 4.5.1.7 үш-төрт амалмен шығарылатын есептерді модельдеу және түрлі әдіспен шығару, ең тиімді әдісті анықтау;

							4.5.1.8 барлық арифметикалық амалдарға берілген жай есептердің шешуін санды өрнектер және тендеулер түрінде модельдеу
		4.4 Нысандардың комбинациялары	3.4.4.1 «мүмкіндіктер тармағы» туралы түсінігі болу, күнделікті өмірде кездесетін түрлі жағдаяттар мен есеп шығаруда қолдану		4С Үшбұрыш тар. Симметрия	3.1 Геометриялық фигуралар және олардың жіктелуі	4.3.1.1** тікбұрышты үшбұрышты тану және атау; 4.3.1.2 үшбұрыштарды жіктеу; 4.1.3.4 суретте бейнеленген құрастырылған фигуралардың, қоршаған ортадағы жазық фигуралардың ауданын анықтау; 4.3.1.5 фигуралар салуды жазық фигураларға оське қатысты симметриялы болатын фигуралармен толықтыру, бұрыштың шамасын табу; 4.3.2.1 нүктелі қағазда перпендикуляр түзулер, симметриялы және симметриялы емес жазық фигураларды сызу; 4.3.2.2** бұрыштың градусық өлшемі бойынша бұрыштар, екі қабырғасы бойынша тікбұрышты үшбұрыш, тікбұрышты сызғыштың көмегімен түзуге перпендикуляр түзу

							сызу; 4.3.2.3 кеңістіктік геометриялық фигуралардың (пирамида, цилиндр, конус) жазбасын дайындау және олардың моделін құрастыру; 4.3.2.4 симметриялы және симметриялы емес жазық фигураларды бір бірінен ажырату және оларды қоршаған ортадағы заттармен сәйкестендіру
	5.1 Есептер және математикалық модель	3.5.1.1** 2-3 амалмен орындалатын есептің шартын кесте, сызықтық/бағандық диаграмма, сызба, қысқаша жазба түрінде модельдеу; 3.5.1.2** есептерді шығаруда «бір заттың массасы», «саны», «жалпы масса»/ «бір затқа жіберілген шығын», «заттардың саны», «жалпы шығын»/ ұзындығы, ені, ауданы ұғымдарының өзара тәуелділігін пайдалану; 3.5.1.5** жанама сұрақтары болатын есептерді («бірнеше бірлік артық/ кем»			4.1 Жиындар және олармен орындалатын амалдар	4.4.1.2 түзу сызықтардың, геометриялық фигуралардың қиылысуын көрсету, қиылысу және бірігу аймақтарын белгілеу	

		<p>«бірнеше есе есе артық/кем» қатынастарымен байланысты), тік төртбұрыштың (шаршының) қабырғалары мен ауданын, табуға берілген есептерді талдау және шығару;</p> <p>3.5.1.6 есептеу кезінде жауабын алдын ала болжау, нәтижесін құрама есептің шартына сәйкес түсіндіру;</p> <p>3.5.1.7 үш амалмен шығарылатын есептерді (шамалар арасындағы тәуелділікке құрылған жай есептердің түрлі комбинациялары) модельдеу және шығару;</p> <p>3.5.1.8** айнымалысы бар өрнектер мен теңдеу түрінде барлық арифметикалық амалдарға берілген қарапайым есептерді шешу, қосу мен азайтуға берілген құрама есептерді санды өрнектер түрінде моделдеу</p>				
	5.2 Математика	3.5.2.5 деректерді жинақтау, жүйелеу және			4.3 Тізбектер	4.4.3.2 заңдылықты немесе ережені өзі таңдап, сандар/

		-лық тіл	диаграммалар мен пиктограммалар қолданып салыстыру				сандар тобы тізбектерін құру
	4С Уақыт	1.3 Шамалар және өлшем бірліктер	3.1.3.2** сек өлшем бірлігін қолданып өлшеу 3.1.3.3** шамалар мәндерін сек, мин, сағ, тәул, жыл, ғасыр) салыстыру және амалдар орындау; 3.1.3.4** уақыт (сек,мин, сағ, тәул. ғасыр) бірліктері олардың арақатысына сүйеніп өрнектеу; 3.1.3.5 әртүрлі сағат бойынша уақытты анықтау: сағ, мин, сек			5.2 Математикалық тіл	4.5.2.4 пайызды % символымен, бұрыштың градустық өлшемін ⁰ символымен, белгілеуді қолдану

«Математика» пәнінен білім берудің жаңартылған мазмұны бойынша 3 мен 4 сыныптарының оқу бағдарламаларын талдау барысында үлгі жоспардың тақырыптарында 84 % сәйкестік анықталды. 3, 4-сыныптар курсына ортақ тақырыптар сәйкес болмаса да: «Натурал сандар және 0 саны. Бөлшектер; Сандармен амалдар орындау; Шамалар және өлшем бірліктер; Сандық және әріптік өрнектер; Теңдіктермен теңсіздіктер. Теңдеулер.; Геометриялық фигуралар және олардың жіктелуі; Нүктелер координаттары және қозғалыс бағыты; Жиындар және олармен орындалатын амалдар; Тізбектер; Нысандардың комбинациялары; Есептер және математикалық модель; «Математикалық тіл» тараулары мен бөлімдері және тақырыптарының негізгі бөлігі сәйкес келеді. Сондықтан ШЖМ-де 3, 4-ші біріктірілген сыныптар үшін математика пәнінен біртақырыптық сабақтарды жоспарлау тиімді. Оқу жылына берілген сағат саны бірдей 3-сыныпта -170 сағат , 4-сыныпта да - 170 сағат.

Жаңартылған бағдарлама бойынша «Жаратылыстану» пәнінен шағын жинақты мектептің 3,4-ші біріктірілген сыныптарына арналған оқу материалының мазмұнын талдау

3-сынып			Мақсаттардың сәйкес келуі немесе келмеуі	4-сынып		
I тоқсан						
1. Мен зерттеушімін	1.1 Ғылым мен зерттеушілердің рөлі	3.1.1.1	+	4.1.1.1	1.1 Ғылым мен зерттеушілердің рөлі	1. Менің Отаным Қазақстан
	1.2 Табиғатты тану әдістері	3.1.2.1 3.1.2.2 3.1.2.3 3.1.2.4	+ + - -	4.1.2.1 4.1.2.2	1.2 Табиғатты тану әдістері	
2. Жанды табиғат	2.1. Өсімдіктер	3.2.1.1 3.2.1.2 3.2.1.3 3.2.1.4 3.2.1.5	+ + + + +	4.2.1.1 4.2.1.2 4.2.1.3 4.2.1.4 4.2.1.5; 4.2.1.6	2.1 Өсімдіктер	2. Құндылықтар
	2.2 Жануарлар	3.2.2.1 3.2.2.2 3.2.2.3 3.2.2.4 3.2.2.5 3.2.2.6	+ + + + + - -	4.2.2.1; 4.2.2.2 4.2.2.3 4.2.2.4 4.2.2.5 4.2.2.6 4.2.2.7 4.2.2.8	2.2 Жануарлар	
	1.2. Табиғатты тану әдістері	3.1.2.1 3.1.2.2 3.1.2.3 3.1.2.4	+ + - -	4.1.2.1 4.1.2.2	1.2 Табиғатты тану әдістері	
II тоқсан						

1.Уақыт	2.3.Адам	3.2.3.1 3.2.3.2 3.2.3.3 3.2.3.4 3.2.3.5	+ + - - -	4.2.3.1 4.2.3.2	2.3.Адам	1.Мәдени мұра
	1.2 Табиғатты тану әдістері	3.1.2.1 3.1.2.2	+ +	4.1.2.1 4.1.2.2	1.2 Табиғатты тану әдістері	
2. Сәулет өнері Су-тіршілік көзі	3.1 Заттардың типтері	3.3.1.1	+ -	4.3.1.1; 4.3.2.1	3.1.Заттар-дың типтері	2.Мамандықтар әлемі
	3.2.Ауа	3.3.3.1 3.3.3.2	- + - - -	4.3.2.1 4.3.2.2 4.3.2.3 4.3.2.4 4.3.2.5	3.2.Ауа	
	3.3.Су	3.3.3.1 3.3.3.2 3.3.3.3 3.3.3.4 3.3.3.5 3.3.3.6	+ + + + + -	4.3.3.1 4.3.3.2 4.3.3.3. 4.3.3.4 4.3.3.5	3.3. Су	
	1.2. Табиғатты тану әдістері	3.1.2.1 3.1.2.2 3.1.2.3 3.1.2.4	+ + - -	4.1.2.1 4.1.2.2	1.2. Табиғатты тану әдістері	
	III тоқсан					
1.Өнер	3.4. Табиғат ресурстары	3.3.4.1 3.3.4.2 3.3.4.3 3.3.4.4	+ + - -	4.3.4.1 4.3.4.2 4.3.4.3	3.4.Табиғат ресурстары	1.Табиғат құбылыстары
	1.2. Табиғатты тану әдістері	3.1.2.1 3.1.2.2 3.1.2.3 3.1.2.4	+ + - -	4.1.2.1 4.1.2.2	1.4. Табиғатты тану әдістері	
2 Атақты тұлғалар	4.1. Жер	3.4.1.1	+	4.4.1.1	4.1.Жер	

	4.2.Ғарыш	3.4.2.1 3.4.2.2	+ +	4.4.2.1 4.4.2.2	4.2.Ғарыш	
	4.3.Кеңістік және уақыт	3.4.3.1	+ -	4.3.3.1 4.1.2.2	4.3.Кеңістік және уақыт	
	1.2.Табиғатты тану әдістері	3.1.2.1 3.1.2.2	+ +	4.1.2.1 4.1.2.2	1.2.Табиғатты тану әдістері	2.Қоршаған ортаны қорғау
	5.1.Күш және қозғалыс	3.5.1.1 3.5.1.2 3.5.1.3 3.5.1.4	+ + - -	4.5.1.1 4.5.1.2	5.1. Күш және қозғалыс	
	1.2..Табиғатты тану әдістері	3.1.2.1 3.1.2.2. 3.1.2.3 3.1.2.4	+ + - -	4.1.2.1 4.1.2.2	1.2.Табиғатты тану әдістері	
ІҮ тоқсан						
1.Су-тіршілік көзі	5.2 Жарық	3.5.2.1	+	4.5.2.1	5.2.Жарық	1.Ғарышқа саяхат
		3.5.2.2	+	4.5.2.2		
	5.3.Дыбыс	3.5.3.1	+	4.5.3.1	5.3. Дыбыс	
	1.2.Табиғатты тану әдістері	3.1.2.1	+	4.1.2.1	1.2.Табиғат-ты тану әдістері	
3.1.2.2.		+	4.1.2.2			
3.1.2.3		-				
3.1.2.4		-				
2.Демалыс мәдениеті.Мерекелер	5.5. Электрлік	3.5.5.1	+	4.5.5.1	5.5.Электр-лік	
		3.5.5.2	-			
		3.5.5.3	-			
	5.6.Магниттілік	3.5.6.1	-	4.5.4.1	5.4.Жылу	2.Болашаққа саяхат
	1.2. Табиғатты тану әдістері	3.1.2.1	+	4.1.2.1	1.2.Табиғатты тану әдістері	
3.1.2.2.		+	4.1.2.2			
3.1.2.3		-				
3.1.2.4		-				

3, 4-сыныптарда «Жаратылыстану» пәні бойынша айырмашылығы мынадай: 3, 4-тоқсандағы тақырыптарының сәйкес келмеуіне байланысты, сәйкес келетін тақырыптар жинақталып алынды. Жаңартылған білім беру бағдарламасы бойынша тақырып мақсаттары 70%-ға сәйкес келеді. 3-сыныптың «Атақты тұлғалар» мен 4-сыныптың «Қоршаған ортаны қорғау» ортақ тақырыптары келмегенімен, бөлім бойынша сәйкес келетін тақырыптар жинақталып алынды.

Жаңартылған бағдарлама бойынша «Дүниетану» пәнінен шағын жинақты мектептің 2,3-ші біріктірілген сыныптарына арналған оқу материалының мазмұнын талдау

№	Оқу материалының мазмұны 2-сынып	Тақырыптардың сәйкестігі (2-сынып)	Тақырыптардың сәйкестігі (3-сынып)	№	Оқу материалының мазмұны 3-сынып
2.1.1.1	Менің отбасым	+	+	3.1.1.1	Мен, сен, ол, олар-барлығымыз бір отбасымыз!
2.1.1.2	Отбасындағы қамқорлық	+	+	3.1.1.2	Менің ататегім қайдан бастау алады?
2.1.1.2	Әдептілікті сақтау	+	+	3.1.1.2	Менің ататегім қайдан бастау алады?
2.1.1.4	Қолымнан келе ме?	+	+	3.1.1.4	Менің шығындарым
2.1.1.4	Отбасы бюджеті деген не?	+	+	3.1.1.5	Менің шығындарым
2.1.2.1	Мені қызықтыратын әлем	+	+	3.1.2.1	Адам досымен мықты
2.1.2.2	Мені қоршаған ғажайыптар	+	+	3.1.2.2	Біз-әрқашан біргеміз!
2.1.2.3	Мектеп қоғамдастығы	+	+	3.1.2.3	Мен және қоғам

2.1.2.4	Бұл менің сыныбым	+	+	3.1.2.4	Адам досымен мықты
2.1.3.1	Неліктен атамекен бәрінен қымбат?	+	+	3.1.3.1	Елді мекендер қандай болады?
2.1.3.2	Карта бойынша саяхат	+	+	3.1.3.2	Қала мен ауыл арасында қандай байланыс бар?
2.1.4.1	Дұрыс тамақтану	+	+	3.1.4.2	Спорт-денсаулық кепілі!
2.1.4.2	Айналадағы қауіп-қатер	+	+	3.1.4.3	Табиғат және менің қауіпсіздігім
2.1.4.3	Көлік және көлікте өзін ұстау ережелері	-	-	3.1.4.1	Менің қауіпсіздігім
2.1.4.4	Көлік және көлікте өзін ұстау ережелері	+	+	3.1.4.4	Табиғи ортада қандай қауіп-қатерлер бар?
2.1.5.1	Құқық әлеміне саяхат	+	+	3.1.5.1	Біздің ата заңымыз-Конституция
2.1.5.2	Мейірімділік әлемді құтқарады	-	-		
2.1.6.1	Наурыз мерекесінің қандай мәні бар?	+	+	3.1.6.1	Қазақстан халықтарының мейрамдары
2.2.1.1	Адамдардың кеңістікте бағдарлануы	+	+	3.2.1.1 3.2.1.2	Мен жергілікті жердің планын жасаймын
2.2.2.1	Қазақстанның ауа-райы мен климаты	+	+	3.2.2.2	Туристің қайда сапар шеккені жөн?
2.2.2.1	Қазақстанның ауа-райы мен климаты	-	-	3.2.2.1	Жер бетіндегі климат неге тәуелді?
2.2.3.1	Жер бетінің табиғи нысандары	-	-	3.2.3.1	Ауа райы адамдарға қалай әсер етеді?

2.2.3.2	Қазақстанның ауа-райы мен климаты	+	+	3.2.3.1	Ауа райы адамдарға қалай әсер етеді?
2.2.3.3	Табиғи апаттар	+	+	3.2.3.2	Менің табиғи ортадағы қауіпсіздігім
2.2.4.1	Туризм деген не? Турист деген кім?	+	+	3.2.4.1	Туристің қайда сапар шеккені жөн?
2.2.4.2	Қазақстандағы демалыс орындары	+	+		
2.2.4.3	Қазақстандағы танымал туристік орындарының ерекшеліктері	+	+		
2.3.1.1	Көне қалалар мен ескерткіштер	-	-	3.3.1.1	Көшпелілер мен отырықшылардың өмір салты
2.3.1.2	Көне қалалар мен ескерткіштер	+	+	3.3.1.2	Көшпелілер мен отырықшылардың өмір салты
2.3.2.1	Еділ-ғұн патшасы	+	+	3.3.2.1	Көшпелілер мен отырықшылардың өмір салты
2.3.3.1	Алғашқы малшылар мен диханшылық	+	+	3.3.3.1	Менің бабаларым-қыпшақтар
2.3.4.1	Әл-Фараби	+	+	3.3.4.1	Қазақ жерінің даңқты хандары
2.3.4.1	Әл-Фараби	+	+	3.3.4.2	Батырлар-Отанымыздың қорғаны. Билер-Ұлы Даланың даналары.
2.3.5.1 2.3.5.2	Рәміздердің мағынасын білеміз бе?	+	+	3.3.5.1	Еліміздің ресми емес рәміздері
2.3.5.3		-	-	3.3.5.2	Адамдар не үшін еңбек етеді?

Шағын жинақты мектептің 2-3 біріктірілген сыныптарында жаңартылған оқу бағдарламалары бойынша 2019-2020 оқу жылында оқу процесін ұйымдастыруға 2-3 сыныптың дүниетану пәнінің жаңартылған бағдарламасына сәйкес жасалған ұзақ мерзімді және орта мерзімді жоспарларын пайдалануды ұсынамыз.

Себебі, 2-сыныптың жаңартылған бағдарламасы мен 3-сыныптың жаңартылған бағдарламасы оқу материалдарының мазмұны сәйкес келеді. Шамамен 88 %-ы сәйкес келеді.

Жаңартылған бағдарлама бойынша «Музыка» пәнінен шағын жинақты мектептің 2,3-ші біріктірілген сыныптарына арналған оқу материалының мазмұнын талдау

Ортақ тақырыптар	Оқу мақсаты жүйесінің бөлімдері	Оқу мақсаты жүйесінің бөлімшелері	Оқу мақсаттары	Мақсаттардың сәйкес келуі немесе келмеуі	Ортақ тақырыптар	Оқу мақсаты жүйесінің бөлімдері	Оқу мақсаты жүйесінің бөлімшелері	Оқу мақсаттары
I тоқсан								
1. Өзім туралы	Музыканы тыңдау, талдау және орындау	1.1 Музыканы тыңдау және талдау	2.1.1.1 музыкалық көркемдеуші құралдардың көмегімен музыканың сипатын анықтау; 2.1.1.2 әуеннің вокалдық, аспаптық түрін ажырату және анықтау	+ -	1. Жанды табиғат	Музыканы тыңдау, талдау және орындау	1.1 Музыканы тыңдау және талдау	3.1.1.1 тыңдалған әуеннің сипатын, мазмұнын, жанрын, көркемдеуші құралдарын анықтау және салыстыру; 3.1.1.2 музыкалық шығармаларды интонация, әуен арқылы танып ажырату
		1.2 Музыкалық-орындаушылық іс-әрекет	2.1.2.1 түрлі сипатты әндерді жеке, ансамбль және хор құрамында ән айту ережесін сақтап орындау; 2.1.2.2 әнді негізгі дирижерлық қимылдар көмегімен орындау; 2.1.2.3 ансамбльде музыкалық аспаптардың	+ +			1.2 Музыкалық-орындаушылық іс-әрекет	3.1.2.1 көркем образдарды аша отырып, түрлі сипатты әндерді орындау; 3.1.2.2 әнді негізгі дирижерлық қимылдар көмегімен орындау; 3.1.2.3 музыкалық штрихтарды қолдана отырып, аспаптарда ойнау дағдыларын көрсету

			көмегімен шығарманы қарапайым ырғықпен сүйемелдеп орындау	-				
		1.3 Музыкалық сауаттылық	2.1.3.1 музыкалық көркемдеуші құралдарды анықтау және салыстыру; 2.1.3.4 музыкалық жанрларды анықтау; 2.1.3.6 нотамен қарапайым әуендер орындау	+ - -			1.3 Музыкалық сауаттылық	3.1.3.1 музыкалық көркемдеуші құралдарды анықтау және оларды орындауда қолдану; 3.1.3.3 музыкалық шығармаларды талдау барысында негізгі музыкалық ұғымдарды анықтау және ажырату; 3.1.3.5 ұлттық, үрмелі, симфониялық оркестр аспаптарын ажырату
	Музыкалық-шығармашылық жұмыстар құру	2.1 Музыкалық шығармашылық	2.2.1.2 қарапайым музыкалық-шығармашылық жұмыстарды шығару үшін музыкалық көркемдеуші құралдарды қолдану	-		Музыкалық-шығармашылық жұмыстар құру	2.1 Музыкалық шығармашылық	3.2.1.1 музыкалық шығармашылық жұмыстар жасау үшін өз идеясын ұсыну
2. Менің отбасым және достарым	Музыканы тыңдау, талдау және орындау	1.1 Музыканы тыңдау және талдау	2.1.1.1 музыкалық көркемдеуші құралдардың көмегімен музыканың сипатын анықтау; 2.1.1.2 әуеннің вокалдық, аспаптық түрін ажырату және анықтау	- +	2. Жақсыдан үйрен, жаманнан жирен (жарық пен қараңғы)	Музыканы тыңдау, талдау және орындау	1.1 Музыканы тыңдау және талдау	3.1.1.1 тыңдалған әнге және басқа музыкалық шығармаларға байланысты өз идеясын ұсыну және сахналау; 3.1.1.2 музыкалық шығармаларды интонация, әуен арқылы танып ажырату
		1.2 Музыкалық-орындаушылық іс-әрекет	2.1.2.1 түрлі сипатты әндерді жеке, ансамбль және хор құрамында ән айту ережесін сақтап орындау; 2.1.2.2	+ -			1.2 Музыкалық-орындаушылық іс-әрекет	3.1.2.1 көркем образдарды аша отырып, түрлі сипатты әндерді орындау; 3.1.2.3 музыкалық штрихтарды

			<p>әнді негізгі дирижерлық қимылдар көмегімен орындау;</p> <p>2.1.2.3 ансамбльде музыкалық аспаптардың көмегімен шығарманы қарапайым ырғықпен сүйемелдеп орындау</p>	+				қолдана отырып, аспаптарда ойнау дағдыларын көрсету
		1.3 Музыкалық сауаттылық	<p>2.1.3.2 музыкалық шығармадағы негізгі әуенді, музыкалық фраза, музыкалық сөйлемді анықтау;</p> <p>2.1.3.3 негізгі музыкалық ұғымдарды анықтау және ажырату;</p> <p>2.1.3.5 ұлттық және классикалық аспаптардың дыбысталуын салыстыру;</p> <p>2.1.3.6 нотамен қарапайым әуендер орындау</p>	+			1.3 Музыкалық сауаттылық	<p>3.1.3.1 музыкалық көркемдеуші құралдарды анықтау және оларды орындауда қолдану;</p> <p>3.1.3.3 музыкалық шығармаларды талдау барысында негізгі музыкалық ұғымдарды анықтау және ажырату;</p> <p>3.1.3.4 музыкалық жанрлар мен стильдерді анықтау және ажырату;</p> <p>3.1.3.6 нотамен қарапайым әуендер орындау</p>
	Музыкалық-шығармашылық жұмыстар құру	2.1 Музыкалық шығармашылық	2.2.1.1 музыкалық шығармашылық жұмыс арқылы шығарманың сипатын жеткізу	-		Музыкалық-шығармашылық жұмыстар құру	2.1 Музыкалық шығармашылық	3.2.1.1 музыкалық шығармашылық жұмыстар жасау үшін өз идеясын ұсыну
	Музыкалық-шығармашылық жұмысты көрсету және бағалау	3.1 Музыканы көрсету және бағалау	2.3.1.1 өз шығармашылық жұмысын көрсету және бағалай білу	+		Музыкалық-шығармашылық жұмысты көрсету және бағалау	3.1 Музыканы көрсету және бағалау	3.3.1.1 өз шығармашылық жұмысын көрсету, өзінің және өзгелердің жұмыстарын бағалай білу

II тоқсан

3. Менің мектебім	Музыканы тыңдау, талдау және орындау	1.1 Музыканы тыңдау және талдау	2.1.1.1 музыкалық көркемдеуші құралдардың көмегімен музыканың сипатын анықтау; 2.1.1.2 әуеннің вокалдық, аспаптық түрін ажырату және анықтау	+ -	4. Уақыт	Музыканы тыңдау, талдау және орындау	1.1 Музыканы тыңдау және талдау	3.1.1.1 тыңдалған әуеннің сипатын, мазмұнын, жанрын, көркемдеуші құралдарын анықтау және салыстыру
		1.2 Музыкалық-орындаушылық іс-әрекет	2.1.2.1 түрлі сипатты әндерді жеке, ансамбль және хор құрамында ән айту ережесін сақтап орындау; 2.1.2.3 ансамбльде музыкалық аспаптардың көмегімен шығарманы қарапайым ырғықпен сүйемелдеп орындау	+ -			1.2 Музыкалық-орындаушылық іс-әрекет	3.1.2.1 көркем образдарды аша отырып, түрлі сипатты әндерді орындау; 3.1.2.3 музыкалық штрихтарды қолдана отырып, аспаптарда ойнау дағдыларын көрсету
		1.3 Музыкалық сауаттылық	2.1.3.1 музыкалық көркемдеуші құралдарды анықтау және салыстыру; 2.1.3.2 музыкалық шығармадағы негізгі әуенді, музыкалық фраза, музыкалық сөйлемді анықтау	- + -			1.3 Музыкалық сауаттылық	3.1.3.2 музыкалық форманың құрылымын анықтау: шумақ, шумақ-қайырма, бір бөлімді, екі бөлімді; 3.1.3.4 музыкалық жанрлар мен стильдерді анықтау және ажырату; 3.1.3.6 нотамен қарапайым әуендер орындау
	Музыкалық-шығармашылық жұмыстар құру	2.1 Музыкалық шығарма	2.2.1.1 музыкалық шығармашылық жұмыс арқылы шығарманың	+		Музыкалық-шығармашылық жұмыстар құру	2.1 Музыкалық шығармашылық	3.2.1.1 музыкалық шығармашылық жұмыстар жасау үшін өз идеясын ұсыну;

		шылық	сипатын жеткізу	-				3.2.1.2 қарапайым музыкалық-шығармашылық жұмыстарды шығару және импровизация жасау үшін музыкалық көркемдеуші құралдарды қолдану
4. Менің туған өлкем	Музыканы тыңдау, талдау және орындау	1.1 Музыка-ны тың-дау және талдау	2.1.1.1 музыкалық көркемдеуші құралдардың көмегімен музыканың сипатын анықтау	+	5. Сәулет өнері	Музыканы тыңдау, талдау және орындау	1.1 Музыканы тыңдау және талдау	3.1.1.1 тыңдалған әуеннің сипатын, мазмұнын, жанрын, көркемдеуші құралдарын анықтау және салыстыру
		1.2 Музыка-лық-орындау шылық іс-әрекет	2.1.2.1 түрлі сипатты әндерді жеке, ансамбль және хор құрамында ән айту ережесін сақтап орындау; 2.1.2.2 әнді негізгі дирижерлық қимылдар көмегімен орындау; 2.1.2.3 ансамбльде музыкалық аспаптардың көмегімен шығарманы қарапайым ырғықпен сүйемелдеп орындау	+ + -			1.2 Музыкалық-орындаушылық іс-әрекет	3.1.2.1 көркем образдарды аша отырып, түрлі сипатты әндерді орындау; 3.1.2.2 әнді негізгі дирижерлық қимылдар көмегімен орындау
	Музыкалық-шығармашылық жұмыстар құру	1.3 Музыка-лық сауатты-лық	2.1.3.1 музыкалық көркемдеуші құралдарды анықтау және салыстыру; 2.1.3.4 музыкалық жанрларды анықтау; 2.1.3.5 ұлттық және классикалық	- - -			1.3 Музыкалық сауаттылық	3.1.3.2 музыкалық форманың құрылымын анықтау: шумақ, шумақ-қайырма, бір бөлімді, екі бөлімді; 3.1.3.3 музыкалық шығармаларды талдау барысында негізгі музыкалық ұғымдарды анықтау

			аспаптардың дыбысталуын салыстыру					және ажырату
		2.1 Музыкалық шығармашылық	2.2.1.1 музыкалық шығармашылық жұмыс арқылы шығарманың сипатын жеткізу	-		Музыкалық-шығармашылық жұмыстар құру	2.1 Музыкалық шығармашылық	3.2.1.2 қарапайым музыкалық-шығармашылық жұмыстарды шығару және импровизация жасау үшін музыкалық көркемдеуші құралдарды қолдану
	Музыкалық-шығармашылық жұмысты көрсету және бағалау	3.1 Музыканы көрсету және бағалау	2.3.1.1 өз шығармашылық жұмысын көрсету және бағалай білу	+		Музыкалық-шығармашылық жұмысты көрсету және бағалау	3.1 Музыканы көрсету және бағалау	3.3.1.1 өз шығармашылық жұмысын көрсету, өзінің және өзгелердің жұмыстарын бағалай білу
III тоқсан								
5. Дені саудың жаны сау	Музыканы тыңдау талдау және орындау	1.1 Музыка тыңдау және талдау	2.1.1.1 музыкалық көркемдеуші құралдардың көмегімен музыканың сипатын анықтау; 2.1.1.2 әуеннің вокалдық, аспаптық түрін ажырату және анықтау	+ -	5. Өнер	Музыканы тыңдау, талдау және орындау	1.1 Музыканы тыңдау және талдау	3.1.1.1 тыңдалған әуеннің сипатын, жанрын, көркемдеуші құралдарын анықтау және салыстыру
		1.2 Музыкалық-орындаушылық іс-әрекет	2.1.2.1 түрлі сипатты әндерді жеке, ансамбль және хор құрамында ән айту ережесін сақтап орындау; 2.1.2.2 әнді негізгі дирижерлық қимылдар көмегімен орындау	+ +			1.2 Музыкалық-орындаушылық іс-әрекет	3.1.2.1 көркем образдарды аша отырып, түрлі сипатты әндерді орындау; 3.1.2.2 әнді негізгі дирижерлық қимылдар көмегімен орындау; 3.1.2.3 музыкалық штрихтарды қолдана отырып, аспаптарда ойнау дағдыларын көрсету

		1.3 Музыкалық сауаттылық	2.1.3.2 музыкалық шығармадағы негізгі әуенді, музыкалық фраза, музыкалық сөйлемді анықтау; 2.1.3.3 негізгі музыкалық ұғымдарды анықтау және ажырату; 2.1.3.6 нотамен қарапайым әуендер орындау	+			1.3 Музыкалық сауаттылық	3.1.3.2 форманың музыкалық құрылымын анықтау: шумақ, шумақ-қайырма, бір бөлімді, екі бөлімді; 3.1.3.3 музыкалық шығармаларды талдау барысында негізгі музыкалық ұғымдарды анықтау және ажырату; 3.1.3.4 музыкалық жанрлар мен стильдерді анықтау және ажырату; 3.1.3.5 ұлттық, үрмелі, симфониялық оркестр аспаптарын ажырату
	Музыкалық-шығармашылық жұмыстар құру	2.1 Музыкалық шығармашылық	2.2.1.2 қарапайым музыкалық-шығармашылық жұмыстарды шығару үшін музыкалық көркемдеуші құралдарды қолдану	+		Музыкалық-шығармашылық жұмыстар құру	2.1 Музыкалық шығармашылық	3.2.1.1 музыкалық шығармашылық жұмыстар жасау үшін өз идеясын ұсыну; 3.2.1.2 қарапайым музыкалық-шығармашылық жұмыстарды шығару және импровизация жасау үшін музыкалық көркемдеуші құралдарды қолдану
6. Салт – дәстүр және ауыз әдебиеті	Музыканы тыңдау және орындау	1.1 Музыканы тыңдау және талдау	2.1.1.1 музыкалық көркемдеуші құралдардың көмегімен музыканың сипатын анықтау; 2.1.1.2 әуеннің вокалдық,	+	6. Атақты тұлғалар	Музыканы тыңдау және орындау	1.1 Музыканы тыңдау және талдау	3.1.1.1 тыңдалған әуеннің сипатын, мазмұнын, жанрын, көркемдеуші құралдарын анықтау және салыстыру; 3.1.1.2 музыкалық шығармаларды

			аспаптық түрін ажырату және анықтау	+				интонация, әуен арқылы танып ажырату
		1.2 Музыкалық-орындаушылық іс-әрекет	2.1.2.1 түрлі сипатты әндерді жеке, ансамбль және хор құрамында ән айту ережесін сақтап орындау; 2.1.2.3 ансамбльде музыкалық аспаптардың көмегімен шығарманы қарапайым ырғақпен сүйемелдеп орындау	+			1.2 Музыкалық-орындаушылық іс-әрекет	3.1.2.1 көркем образдарды аша отырып, түрлі сипатты әндерді орындау; 3.1.2.2 әнді негізгі дирижерлық қимылдар көмегімен орындау; 3.1.2.3 музыкалық штрихтарды қолдана отырып, аспаптарда ойнау дағдыларын көрсету
		1.3 Музыкалық сауаттылық	2.1.3.1 музыкалық көркемдеуші құралдарды анықтау және салыстыру; 2.1.3.3 негізгі музыкалық ұғымдарды анықтау және ажырату; 2.1.3.4 музыкалық жанрларды анықтау; 2.1.3.5 ұлттық және классикалық аспаптардың дыбысталуын салыстыру	+			1.3 Музыкалық сауаттылық	3.1.3.1 музыкалық көркемдеуші құралдарды анықтау және оларды орындауда қолдану; 3.1.3.3 музыкалық шығармаларды талдау барысында негізгі музыкалық ұғымдарды анықтау және ажырату; 3.1.3.4 музыкалық жанрлар мен стильдерді анықтау және ажырату; 3.1.3.5 ұлттық, үрмелі, симфониялық оркестр аспаптарын ажырату; 3.1.3.6 нотамен қарапайым әуендер орындау
	Музыкалық-шығармашылық жұмыстар	2.1 Музыкалық	2.2.1.1 музыкалық шығармашылық жұмыс	-		Музыкалық-шығармашылық жұмыстар құру	2.1 Музыкалық шығармашылық	

	құру	шығармашылық	арқылы шығарманың сипатын жеткізу; 2.2.1.2 қарапайым музыкалық-шығармашылық жұмыстарды шығару үшін музыкалық көркемдеуші құралдарды қолдану	+				3.2.1.2 қарапайым музыкалық-шығармашылық жұмыстарды шығару және импровизация жасау үшін музыкалық көркемдеуші құралдарды қолдану
	Музыкалық-шығармашылық жұмысты көрсету және бағалау	3.1 Музыканы көрсету және бағалау	2.3.1.1 өз шығармашылық жұмысын көрсету және бағалай білу	+		Музыкалық-шығармашылық жұмысты көрсету және бағалау	3.1 Музыканы көрсету және бағалау	3.3.1.1 өз шығармашылық жұмысын көрсету, өзінің және өзгелердің жұмыстарын бағалай білу
IV тоқсан								
7. Қоршаған орта	Музыканы тыңдау, талдау және орындау	1.1 Музыканы тыңдау және талдау	2.1.1.1 музыкалық көркемдеуші құралдардың көмегімен музыканың сипатын анықтау	+	7. Су – тіршілік көзі	Музыканы тыңдау, талдау және орындау	1.1 Музыканы тыңдау және талдау	3.1.1.1 тыңдалған әуеннің сипатын, мазмұнын, жанрын, көркемдеуші құралдарын анықтау және салыстыру; 3.1.1.2 музыкалық шығармаларды интонация, әуен арқылы танып ажырату
		1.2 Музыкалық-орындаушылық іс-әрекет	2.1.2.1 түрлі сипатты әндерді жеке, ансамбль және хор құрамында ән айту ережесін сақтап орындау; 2.1.2.3 ансамбльде музыкалық аспаптардың	+			1.2 Музыкалық-орындаушылық іс-әрекет	3.1.2.1 көркем образдарды аша отырып, түрлі сипатты әндерді орындау; 3.1.2.2 әнді негізгі дирижерлық қимылдар көмегімен орындау

			көмегімен шығарманы қарапайым ырғықпен сүйемелдеп орындау					
		1.3 Музыкалық сауаттылық	2.1.3.1 музыкалық көркемдеуші құралдарды анықтау және салыстыру; 2.1.3.2 музыкалық шығармадағы негізгі әуенді, музыкалық фраза, музыкалық сөйлемді анықтау; 2.1.3.6 нотамен қарапайым әуендер орындау	+ - -			1.3 Музыкалық сауаттылық	3.1.3.1 музыкалық көркемдеуші құралдарды анықтау және оларды орындауда қолдану; 3.1.3.3 музыкалық шығармаларды талдау барысында негізгі музыкалық ұғымдарды анықтау және ажырату; 3.1.3.4 музыкалық жанрлар мен стильдерді анықтау және ажырату
	Музыкалық-шығармашылық жұмыстар құру	2.1 Музыкалық шығармашылық	2.2.1.1 музыкалық шығармашылық жұмыс арқылы шығарманың сипатын жеткізу	-		Музыкалық-шығармашылық жұмыстар құру	2.1 Музыкалық шығармашылық	3.2.1.2 қарапайым музыкалық-шығармашылық жұмыстарды шығару және импровизация жасау үшін музыкалық көркемдеуші құралдарды қолдану
8. Саяхат	Музыканы тыңдау, талдау және орындау	1.1 Музыканы тыңдау және талдау	2.1.1.1 музыкалық көркемдеуші құралдардың көмегімен музыканың сипатын анықтау	+	8. Демалыс мәдениеті. Мерекелер	Музыканы тыңдау, талдау және орындау	1.1 Музыканы тыңдау және талдау	3.1.1.1 тыңдалған әуеннің сипатын, мазмұнын, жанрын, көркемдеуші құралдарын анықтау және салыстыру
		1.2 Музыкалық-	2.1.2.1 түрлі сипатты әндерді	+			1.2 Музыкалық-орындаушылық	3.1.2.1 көркем образдарды аша

		орындаушы-лық іс-әрекет	жеке, ансамбль және хор құрамында ән айту ережесін сақтап орындау; 2.1.2.2 әнді негізгі дирижерлық қимылдар көмегімен орындау; 2.1.2.3 ансамбльде музыкалық аспаптардың көмегімен шығарманы қарапайым ырғықпен сүйемелдеп орындау	+			іс-әрекет	отырып, түрлі сипатты әндерді орындау; 3.1.2.2 әнді негізгі дирижерлық қимылдар көмегімен орындау; 3.1.2.3 музыкалық штрихтарды қолдана отырып, аспаптарда ойнау дағдыларын көрсету
		1.3 Музыкалық сауаттылық	2.1.3.2 музыкалық шығармадағы негізгі әуенді, музыкалық фраза, музыкалық сөйлемді анықтау; 2.1.3.3 негізгі музыкалық ұғымдарды анықтау 2.1.3.5 ұлттық және классикалық аспаптардың дыбысталуын салыстыру	- - +			1.3 Музыкалық сауаттылық	3.1.3.4 музыкалық жанрлар мен стильдерді анықтау және ажырату; 3.1.3.5 ұлттық, үрмелі, симфониялық оркестр аспаптарын ажырату; 3.1.3.6 нотамен қарапайым әуендер орындау
	Музыкалық-	2.1 Музыкалық		-		Музыкалық-шығармашылы	2.1 Музыкалық шығармашылық	3.2.1.1 музыкалық шығармашылық жұмыстар жасау үшін өз

	шығармашылық жұмыстар құру	шығармашылық	2.2.1.2 қарапайым музыкалық-шығармашылық жұмыстарды шығару үшін музыкалық көркемдеуші құралдарды қолдану	+		қ жұмыстар құру		идеясын ұсыну; 3.2.1.2 қарапайым музыкалық-шығармашылық жұмыстарды шығару және импровизация жасау үшін музыкалық көркемдеуші құралдарды қолдану
	Музыкалық-шығармашылық жұмысты көрсету және бағалау	3.1 Музыканы көрсету және бағалау	2.3.1.1 өз шығармашылық жұмысын көрсету және бағалай білу	+		Музыкалық-шығармашылық жұмысты көрсету және бағалау	3.1 Музыканы көрсету және бағалау	3.3.1.1 өз шығармашылық жұмысын көрсету, өзінің және өзгелердің жұмыстарын бағалай білу

Шағын жинақталған мектептің біріктірілген 2-3 сыныптарына арналған «Музыка» пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұзақ мерзімді жоспар Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы № 1080 қаулысымен бекітілген Орта білім берудің (бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беру) мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес әзірленген.

Оқу бағдарламасы оқу жылы көлемінде бағдарлама бөлімдерін оқытудың бірізділігін анықтайтын ұзақ мерзімді жоспарға сәйкес жүзеге асырылады.

2-3 сыныптардағы музыка пәнінің кейбір оқу мақсаттары сәйкес келеді. Оқу мақсаттарының сәйкестіктері 55 % құрады.

Жаңартылған бағдарлама бойынша «Денешынықтыру» пәнінен шағын жинақты мектептің 2,4-ші біріктірілген сыныптарына арналған оқу материалының мазмұнын талдау

2-сынып			Мақсаттардың сәйкес келуі немесе келмеуі	4-сынып		
Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері	Тақырып/ ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Оқу мақсаттары		Оқу мақсаттары	Тақырып/ ұзақ мерзімді жоспардың мазмұны	Ұзақ мерзімді жоспардың бөлімдері
I тоқсан						
1-бөлім Атлетика арқылы дене қасиеттерін дамыту	Қауіпсіздік ережесі Денсаулық туралы жалпы түсінік	2.3.4.1 денсаулықты нығайтуға ықпал ететін аз ғана дене жаттығуларын орындау кезінде қиындықтар мен тәуекелдерді түсіну, оларға жауап қайтарудың кейбір негізгі жолдарын анықтау	+	4.3.4.1 денсаулықты нығайтуға ықпал ететін дене жаттығуларын орындау кезінде қиындықтар мен тәуекелдерді еңсеру үшін тиісті реакцияларды таңдау және қолдану	Қауіпсіздік ережесі Қысқа қашықтыққа жүгіру	1-бөлім Жүгіру, секіру және лақтыру
		2.3.1.1 дене жаттығулар жасау барысында сауықтыру артықшылығын талқылау және сипаттау	+	4.3.1.1 дене жаттығулары үшін денсаулық және салауатты өмір салтын маңыздылығын талдау және түсіну		
	Таңғы жаттығулар жиынтығы	2.3.2.1 дене белсенділігінің алдында денені шынықтырудың маңыздылығы туралы білімін көрсету және түсіндіру	+	4.3.2.1 дене қызметімен айналысқан кезде, денені қыздыру және босаңсыту қажеттілігін көрсету және талқылау	Ұзындыққа секіру негіздері	
		2.3.3.1 дене жаттығуларын орындау кезінде ағзадағы өзгерістерін қалай бақылайтынын білу	+	4.3.3.1 дене қимылдарын орындау кезінде немесе орындағаннан кейін белгілі бір физикалық өзгерістерді көру үшін бірқатар бақылау стратегияларын қолдану		
	Лақтыру секіру және жүгіру дағдылары	2.1.2.1 өздігінен байланыстыруды оқу арқылы негізгі қозғалыс дағдыларын	+	4.1.2.1 дене дамуына ықпал ететін түрлі жүйелі жаттығулар мен қозғалыстарды орындау сапасын	Лақтырудың түрлерімен тәжірибелер	

		түсіну және жетілдіру		арттыруды түсіну және көрсету		
	Лақтыру секіру және жүгірудің эстафеталық элементтері	2.1.1.1 қажет болған жағдайда шығармашылық міндеттерді талқылау және қолдану	+	4.1.1.1 түрлі дене жаттығуларын орындау кезінде негізгі қозғалыс машықтарын түсіну және көрсету	Жеңіл атлетика элементтері бар эстафета	
		2.3.5.1 мектептен тыс және мектеп кезінде дене қимылдарына қатысу мүмкіндігін түсіне бастайды және анықтайды	+	4.3.5.1 дене қимылдарына қатысудың түрлі мүмкіндіктерін зерттеу және салыстыру, оларға қатысу мүмкіндіктерін алу жолдары		
2-бөлім Спорттық ойындарды меңгеру үшін қозғалыс ойындар	Қозғалмалы ойындардың қимыл дағдылар спектрі	2.2.8.1 әртүрлі дене жаттығуларын орындау кезіндегі рөлдерді көрсету және атау	-	4.2.8.1 түрлі әрекеттерді орындау кезінде түрлі рөлдермен эксперимент жасау және орындауға кірісу, олардың айырмашылықтарын бағалау	Волейбол доптарымен ойындар	2-бөлім Жеңілдетілген спорттық ойындар
	Доппен қозғалмалы ойындар	2.1.2.1 өздігінен байланыстыруды оқу арқылы негізгі қозғалыс дағдыларын түсіну және жетілдіру	+	4.1.2.1 дене дамуына ықпал ететін түрлі жүйелі жаттығулар мен қозғалыстарды орындау сапасын арттыруды түсіну және көрсету	Спорттық ойындар	
		2.2.2.1 әрекет мақсаттарына қол жеткізу үшін командада жұмыс істей бастайды және өзіндік жұмыс жөніндегі білімді нығайту	+	4.2.2.1 көшбасшылық рөлдерімен кезектесе алмасып, әрекет мақсаттарына қол жеткізу үшін өз бетінше және топта жұмыс істей білу		
	Қозғалыстар арқылы ойындар	2.2.1.1 қозғалыс идеяларын, стратегияларын және жоспарларды талқылау және көрсету	+	4.2.1.1 баламаларды анықтап және жасап қозғалыс идеяларын, стратегияларды және жоспарларды анықтайды және ұйымдастыру	Техникасы жеңіл тапсырмалар	
		2.2.3.1 түрлі дене жаттығулары орындауда қолайлы оқыту ортасын құру	+	4.2.3.1 түрлі дене жаттығулары орындауда қолайлы оқыту ортасын құру маңыздылығын		

		маңыздылығын мойындай отырып, идеяларды, ресурстар кеңістік, білімін бекіту		мойындай отырып, идеяларды, ресурстар кеңістік айрмашылығын білу		
	Жұптық және таптық жұмыстар	2.3.5.1 мектептен тыс және мектеп кезінде дене қимылдарына қатысу мүмкіндігін ұғыну	+	4. 3.5.1 дене қимылдарына қатысудың түрлі мүмкіндіктерін, оларға қатысу мүмкіндіктерін алу жолдарын зерттейді және салыстыру	Топтағы негізгі жұмыстар	
II тоқсан						
3-бөлім Гимнастика арқылы денені дамыту	Қауіпсіздік ережесі Әр түрлі физикалық іс-шаралар ауылы күшті дамыту	2.3.4.1 денсаулықты нығайтуға ықпал ететін аз ғана дене жаттығуларын орындау кезінде қиындықтар мен тәуекелдерді түсіну, оларға жауап қайтарудың кейбір негізгі жолдарын анықтау	+	4.3.4.1 денсаулықты нығайтуға ықпал ететін дене жаттығуларын орындау кезінде қиындықтар мен тәуекелдерді еңсеру үшін тиісті реакцияларды таңдау және қолдану	Қауіпсіздік ережесі Жалпы дамытуға арналған жаттығулар	3-бөлім Гимнастиканың негізгі элементтері
		2.3.2.1 дене белсенділігінің алдында денені шынықтырудың маңыздылығы туралы білімін көрсету және түсіндіру	-	4.3.2.1 дене қызметімен айналысқан кезде, денені қыздыру және босансыту қажеттілігін көрсету және талқылау		
	Кең ауқымды гимнастикалық жаттығулар	2.1.2.1 өздігінен байланыстыруды оқу арқылы негізгі қозғалыс дағдыларын түсіну және жетілдіру	+	4.1.2.1 дене дамуына ықпал ететін түрлі жүйелі жаттығулар мен қозғалыстарды орындау сапасын арттыруды түсіну және көрсету	Акробатиканың жеңіл элементтері	
	Өрмелеу	2.1.5.1 кеңістікте және динамикада қарапайым өзгерістермен іс-қимылдарды ұғыну және жеткізе білу	-	4.1.5.1 қолданылатын бірқатар іс-қимылдарды, кеңістікті, динамиканы және байланыстарды көрсете және түсіндіре отырып, өзінің және басқаларының іс-қимылдарды орындауына ортақтасу	Жеңіл гимнастикалық құралдармен жаттығулар	

		2.1.4.1 қимыл кемшіліктерін түзету қабілеттілігін дамыту үшін қозғалу машықтары бойынша өзінің күшті жақтарын және кемшіліктерін түсіну және түсіндіру	+	4.1.4.1 дене жаттығуларын шебер орындау үшін әлеуетті анықтап, қозғалыстың күшті және әлсіз жақтарын салыстыру		
	Тепе-теңдікті дамыту	2.2.2.1 әрекет мақсаттарына қол жеткізу үшін командада жұмыс істей бастау және өзіндік жұмыс жөніндегі білімді нығайту	+	4.2.2.1 көшбасшылық рөлдерімен кезектесе алмасып, әрекет мақсаттарына қол жеткізу үшін өз бетінше және топта жұмыс істей білу	Гимнастикалық құралдарға бағытталған тапсырмалар	
		2.2.5.1 қажет болған жағдайда шығармашылық міндеттерді талқылау және қолдану	+	4.2.5.1 орындаушыларға конструктивтік ұсыныстар жасау үшін шығармашылық тапсырмаларға қатысты өзінің сыни тұрғыдан көзқарасы мен басқаларының көзқарастарын біріктіру		
4-бөлім Қазақ ұлттық қозғалыс ойындары	Қазақтың ұлттық ойындарымен танысу	2.2.7.1 патриоттық сезімнің не екенін білу, бір бірімен әрекет ету, адал бәсекелестіктің мағынасын түсіну	+	4.2.7.1 топтық және дербес дене қимылдарында патриоттық сезімін, өзара іс қимылдар мен адал бәсекелестікті көрсету	Қазақтың қозғалмалы ойындары	4-бөлім Қазақ ұлттық ойындар
		2.3.5.1 мектептен тыс және мектеп кезінде дене қимылдарына қатысу мүмкіндігін түсіне бастайды және анықтау	+	4.3.5.1 дене қимылдарына қатысудың түрлі мүмкіндіктерін, оларға қатысу мүмкіндіктерін алу жолдарын зерттеу және салыстыру		
	Сюжеттік-рөлдік ойындар	2.2.5.1 қажет болған жағдайда шығармашылық міндеттерді талқылау және қолдану	-	4.2.5.1 орындаушыларға конструктивтік ұсыныстар жасау үшін шығармашылық тапсырмаларға қатысты өзінің сыни тұрғыдан көзқарасы мен басқаларының көзқарастарын	Ұлттық зияткерлік ойындар	

				біріктіру		
	Ынтымақтастық және әділ ойын	2.2.6.1 шығармашылық қабілеттерді және идеяларды түсіндіру және көрсету	+	4.2.6.1 белгілі бір тақырыптарды, көңіл күйлер мен эмоцияларды жеткізу үшін бірқатар композициялық идеяларды анықтау және құрау		
III тоқсан						
5-бөлім Денеге түсетін күш пен денсаулық	Қауіпсіздік ережесі Белсенді қозғалыс және төзімділік	2.3.4.1 денсаулықты нығайтуға ықпал ететін аз ғана дене жаттығуларын орындау кезінде қиындықтар мен тәуекелдерді түсіну, оларға жауап қайтарудың кейбір негізгі жолдарын анықтау	+	4.3.4.1 денсаулықты нығайтуға ықпал ететін дене жаттығуларын орындау кезінде қиындықтар мен тәуекелдерді еңсеру үшін тиісті реакцияларды таңдау және қолдану	Қауіпсіздік ережесі Тапсырма арқылы дене шынықтыру компоненттерін дамыту	5-бөлім Шаңғы/кросс/коньки даярлық негіздері
		2.3.3.1 дене жаттығуларын орындау кезінде ағзадағы өзгерістерін қалай бақылайтынын білу	+	4.3.3.1 дене қимылдарын орындау кезінде немесе орындағаннан кейін белгілі бір физикалық өзгерістерді көру үшін бірқатар бақылау стратегияларын қолдану		
	Дене жаттығулары кезінде ағзаның өзгеруі	2.3.1.1 дене жаттығулар жасау барысында сауықтыру артықшылығын талқылау және сипаттау	+	4.3.1.1 дене жаттығулары үшін денсаулық және салауатты өмір салтын маңыздылығын талдау және түсіну	Аэробикалық жаттығудың пайдасы	
		2.1.4.1 қимыл кемшіліктерін түзету қабілеттілігін дамыту үшін қозғалу машықтары бойынша өзінің күшті жақтарын және кемшіліктерін түсіну және түсіндіру	+	4.1.4.1 дене жаттығуларын шебер орындау үшін әлеуетті анықтап, қозғалыстың күшті және әлсіз жақтарын салыстыру		
	Дәстүрлі қазақтың жүгіру ойындары	2.1.5.1 кеңістікте және динамикада қарапайым өзгерістермен іс-	-	4.1.5.1 қолданылатын бірқатар іс-қимылдарды, кеңістікті, динамиканы және байланыстарды	Қашықтықтан өту тапсырмалары	

		кимылдарды ұғыну және жеткізе білу		көрсете және түсіндіре отырып, өзінің және басқаларының іс-қимылдарды орындауына ортақтасу		
	Жұптық және топтық ойындар	2.1.3.1 қарапайым дене жаттығуларын орындау кезінде уақытты, кеңістікті және бірқалыптылықты түсінетінін көрсету	+	4.1.3.1 кимылды орындаудың уақыт, кеңістік және бір қалыптылық туралы түсініктерін көрсететін бірқатар тиімді машықтарды және жүйеліліктерді түсіну және қолдана білу		
6-бөлім Қозғалыс ойындардың әралуандығы	Көрнекті ойындар	2.3.4.1 денсаулықты нығайтуға ықпал ететін аз ғана дене жаттығуларын орындау кезінде қиындықтар мен тәуекелдерді түсіну, оларға жауап қайтарудың кейбір негізгі жолдарын анықтау	+	4.3.4.1 денсаулықты нығайтуға ықпал ететін дене жаттығуларын орындау кезінде қиындықтар мен тәуекелдерді еңсеру үшін тиісті реакцияларды таңдау және қолдану	Басқалармен ынтымақтастық және көшбасшылық	6-бөлім Бірлескен және шытырман тапсырмалар арқылы оқыту
		2.2.2.1 әрекет мақсаттарына қол жеткізу үшін командада жұмыс істей бастайды және өзіндік жұмыс жөніндегі білімді нығайту	+	4.2.2.1 көшбасшылық рөлдерімен кезектесе алмасып, әрекет мақсаттарына қол жеткізу үшін өз бетінше және топта жұмыс істей білу		
	Кіріктірілген ойындар	2.2.8.1 әр түрлі дене жаттығуларын орындау кезіндегі рөлдерді көрсету және атау	+	4.2.8.1 түрлі әрекеттерді орындау кезінде түрлі рөлдермен эксперимент жасайды және орындауға кірісу, олардың айырмашылықтарын бағалау	Шытырман және бірлескен тапсырмалар арқылы оқыту	
		2.1.4.1 қимыл кемшіліктерін түзету қабілеттілігін дамыту үшін қозғалу машықтары бойынша өзінің күшті жақтарын және кемшіліктерін түсіну және түсіндіру	+	4.1.4.1 дене жаттығуларын шебер орындау үшін әлеуетті анықтап, қозғалыстың күшті және әлсіз жақтарын салыстыру		

	Жай жабдықтар арқылы ойындар	2.2.3.1 түрлі дене жаттығулары орындауда қолайлы оқыту ортасын құру маңыздылығын мойындай отырып, идеяларды, ресурстар кеңістік, білімін бекіту	+	4.2.3.1 түрлі дене жаттығулары орындауда қолайлы оқыту ортасын құру маңыздылығын мойындай отырып, идеяларды, ресурстар кеңістік аймашылығын білу	Ойындардағы қиялды дамыту	
		2.2.5.1 қажет болған жағдайда шығармашылық міндеттерді талқылау және қолдану	-	4.2.5.1 орындаушыларға конструктивтік ұсыныстар жасау үшін шығармашылық тапсырмаларға қатысты өзінің сыни тұрғыдан көзқарасы мен басқаларының көзқарастарын біріктіру		
	Шабуыл әрекеті арқылы ойындар	2.2.1.1 қозғалыс идеяларын, стратегияларын және жоспарларды талқылау және көрсету	+	4.2.1.1 баламаларды анықтап және жасап қозғалыс идеяларын, стратегияларды және жоспарларды анықтау және ұйымдастыру	Баскетбол элементтері бар ойындар	
		2.2.6.1 шығармашылық қабілеттерді және идеяларды түсіндіру және көрсету	+	4.2.6.1 белгілі бір тақырыптарды, көңіл күйлер мен эмоцияларды жеткізу үшін бірқатар композициялық идеяларды анықтау және құрау		
ІҮ тоқсан						
7-бөлім Топтық ойындар арқылы әлеметтік дағдылар	Қауіпсіздік ережесі Коммуникативті дағдыларды дамыту	2.3.4.1 денсаулықты нығайтуға ықпал ететін аз ғана дене жаттығуларын орындау кезінде қиындықтар мен тәуекелдерді түсіну, оларға жауап қайтарудың кейбір негізгі жолдарын анықтау	+	4.3.4.1 денсаулықты нығайтуға ықпал ететін дене жаттығуларын орындау кезінде қиындықтар мен тәуекелдерді еңсеру үшін тиісті реакцияларды таңдау және қолдану	Қауіпсіздік ережесі Допты игеру дағдыларын дамыту	7-бөлім Қарым-қатынас орнату үшін ойындар
		2.2.8.1 әр түрлі дене жаттығуларын орындау	+	4.2.8.1 түрлі әрекеттерді орындау кезінде түрлі		

		кезіндегі рөлдерді көрсету және атау		рөлдермен эксперимент жасайды және орындауға кірісу, олардың айырмашылықтарын бағалау		
Жеке шығармашылық қабілет	2.1.2.1 өз бетінше байланыстыруды үйреніп, негізгі қозғалыс машықтарын түсіну және жақсарту	-	4.2.6.1 белгілі бір тақырыптарды, көңіл күйлер мен эмоцияларды жеткізу үшін бірқатар композициялық идеяларды анықтау және құрау	Доппен жасалатын жаттығуларды құрастыру		
	2.2.4.1 түрлі дене жаттығуларын орындау кезінде ережелерді және құрылымдық тәсілдерді талқылау және көрсету	+	4.2.4.1 түрлі дене жаттығуларын орындау кезінде ережелер мен құрылымдық тәсілдерді жасайды және қолдану			
Шығармашылық- топтық жұмыс арқылы	2.2.5.1 өзінің шығармашылық тапсырмалары мен басқаларының тапсырмалары бойынша талқылау және қорытындылар шығару, сонымен қатар конструктивті ұсыныс жасау	+	4.2.5.1 орындаушыларға конструктивтік ұсыныстар жасау үшін шығармашылық тапсырмаларға қатысты өзінің сыни тұрғыдан көзқарасы мен басқаларының көзқарастарын біріктіру	Ойындардағы топтық іс-әрекеттер		
	2.2.6.1 шығармашылық қабілеттерді және идеяларды түсіндіру және көрсету	+	4.1.2.1 дене дамуына ықпал ететін түрлі жүйелі жаттығулар мен қозғалыстарды орындау сапасын арттыруды түсіну және көрсету			
Өздігінен	2.1.6.1 тәуекелдердің	+	4.1.6.1 жаттығулардың әр түрін	Доппен		

	жасалатын қозғалыстағы прогресс	туындау мүмкіндігін түсіну, қарапайым және өзгертілген дене жаттығуларын жетілдіру кезінде машықтар мен шеберлікті нығайту		орындау кезінде тәуекелдерді қысқарту және туындайтын қиындықтарды еңсеру қабілеттілігін көрсетіп, орындалатын жаттығулардың күрделілігінің деңгейін тани білу	түрлендірілген ойындар	
8-бөлім Денсаулық және дене белсенділігі	Таза ауадағы дене тәрбиесі (іс-әрекеті)	2.3.4.1 денсаулықты нығайтуға ықпал ететін аз ғана дене жаттығуларын орындау кезінде қиындықтар мен тәуекелдерді түсіну, оларға жауап қайтарудың кейбір негізгі жолдарын анықтау	+	4.3.4.1 денсаулықты нығайтуға ықпал ететін дене жаттығуларын орындау кезінде қиындықтар мен тәуекелдерді еңсеру үшін тиісті реакцияларды таңдау және қолдану	Қозғалмалы ойындар дене шынықтырудың компоненті ретінде	8-бөлім Денсаулық туралы білім алу және практика арқылы машықтандыру
		2.3.1.1 дене жаттығулар жасау барысында сауықтыру артықшылығын талқылау және сипаттау	+	4.3.1.1 дене жаттығулары үшін денсаулық және салауатты өмір салтын маңыздылығын талдау және түсіну		
	Жеке және топтық белсенділік арқылы жүгіру қабілеттері	2.1.3.1 қарапайым дене жаттығуларын орындау кезінде уақытты, кеңістікті және бірқалыптылықты түсінетінін көрсету	+	4.1.3.1 қимылды орындаудың уақыт, кеңістік және бір қалыптылық туралы түсініктерін көрсететін бірқатар тиімді машықтарды және жүйеліліктерді түсіну және қолдана білу	Жүгіру дағдылары мен денсаулықты нығайту	
	Түрлі ұзындыққа және биіктікке секіру	2.1.5.1 кеңістікте және динамикада қарапайым өзгерістермен іс-қимылдарды ұғыну және жеткізе білу	-	4.1.5.1 қолданылатын бірқатар іс-қимылдарды, кеңістікті, динамиканы және байланыстарды көрсете және түсіндіре отырып, өзінің және басқаларының іс-қимылдарды орындауына ортақтасу		

Эстафета және қозғалмалы ойындар	2.2.5.1 өзінің шығармашылық тапсырмалары мен басқаларының тапсырмалары бойынша талқылау және қорытындылар шығару, сонымен қатар конструктивті ұсыныс жасау	+	4.2.5.1 орындаушыларға конструктивтік ұсыныстар жасау үшін шығармашылық тапсырмаларға қатысты өзінің сыни тұрғыдан көзқарасы мен басқаларының көзқарастарын біріктіру	Денсаулықты нығайтуға арналған ойындар мен эстафеталар	
	2.2.2.1 әрекет мақсаттарына қол жеткізу үшін командада жұмыс істей бастайды және өзіндік жұмыс жөніндегі білімді нығайту	+	4.2.2.1 көшбасшылық рөлдерімен кезектесе алмасып, әрекет мақсаттарына қол жеткізу үшін өз бетінше және топта жұмыс істей білу		

Дене шынықтыру пәні бойынша шағын жинақты мектептің біріктірілген 2,4-сыныптарына жаңартылған оқу бағдарламалары бойынша үлгілік оқу бағдарламалары негізінде жасалған ұзақ мерзімді және орта мерзімді жоспар үлгілері ұсынылып отыр. Көп жағдайда шағын жинақты мектептерде екі сыныптан біріктірілген сабақтар өткізіледі. Дегенмен, білім алушылардың саны аз болуына, кадр тапшылығы мен мектептің мүмкіндігіне байланысты екі, үш сынып біріктірілетін жағдайлар кездеседі. Дене шынықтыру пәнінен 2,4-сыныптардағы жаңартылған оқу бағдарламаларының мазмұны бойынша ортақ тақырыптар атаулары әр түрлі болғанымен, жалпы мағынасы жағынан сәйкестік бар. Бөлімдері және тақырыптарының негізгі бөлігі сәйкес келеді.

Сондықтан 2, 4-ші біріктірілген сыныптар үшін дене шынықтыру пәнінен біртақырыптық сабақтарды жоспарлау өте тиімді. 2 және 4 сыныптарда қазақ тілі пәнінен оқу жылындағы сағат саны және жаңартылған оқу бағдарламасының бөлімдері мен оқу мақсаттары сәйкес келеді. ШЖМ біріктірілген 2,4 – сыныптарда дене шынықтыру пәнінен құрылған үлгі жоспардың оқу мақсаттарында 86% сәйкестік келтірілген.

3 Бастауыш мектеп деңгейінде ШЖМ-ның біріккен сыныптардағы оқу пәндерінен орта мерзімді және қысқа мерзімді жоспарларды әзірлеу бойынша әдістемелік ұсыныстар

Қазіргі мектепте оқыту процесінің барлық қатысушылары нақты нәтижеге бағытталған, қорытындылай келгенде толыққанды, үйлесімді дамыған жеке тұлғаны қалыптастыруға мүмкіндік береді. Бұл жағдайда сәттіліктің кілті мұғалім мен білім алушының іс-әрекетін нақты жоспарлау болуы мүмкін. Жоспарлау негізінен ұсынылған жұмыстың нәтижелері мен тиімділігін анықтайды. Мақсатты және нақты жоспарлау көптеген қателіктер мен теріс құбылыстарды болдырмауға көмектеседі. Қол жеткізілетін нәтижелердің тиімділігі және кез келген қызметтің табысы көбінесе бұл қызметтің қаншалықты сауатты жоспарлануына байланысты болады. Сондықтан, мұғалімдердің жұмысында әр түрлі жоспарлардың түрлерін қолдану керек. Бұл ретте ұзақ мерзімді жоспарлар негізінде жасалатын орта мерзімді және қысқа мерзімді жоспарлар маңызды рөл атқарады.

Ұзақ мерзімді (перспективалық) жоспар – ұзақ мерзімге арналған жоспар (жыл және одан да көп жылға).

Орта мерзімді, кезеңдік (мерзімді) жоспар – бұл алыс перспективаның белгілі бір кезеңі (тоқсанға, жарты жылдыққа) жоспарланғанда орташа перспективаның жоспары.

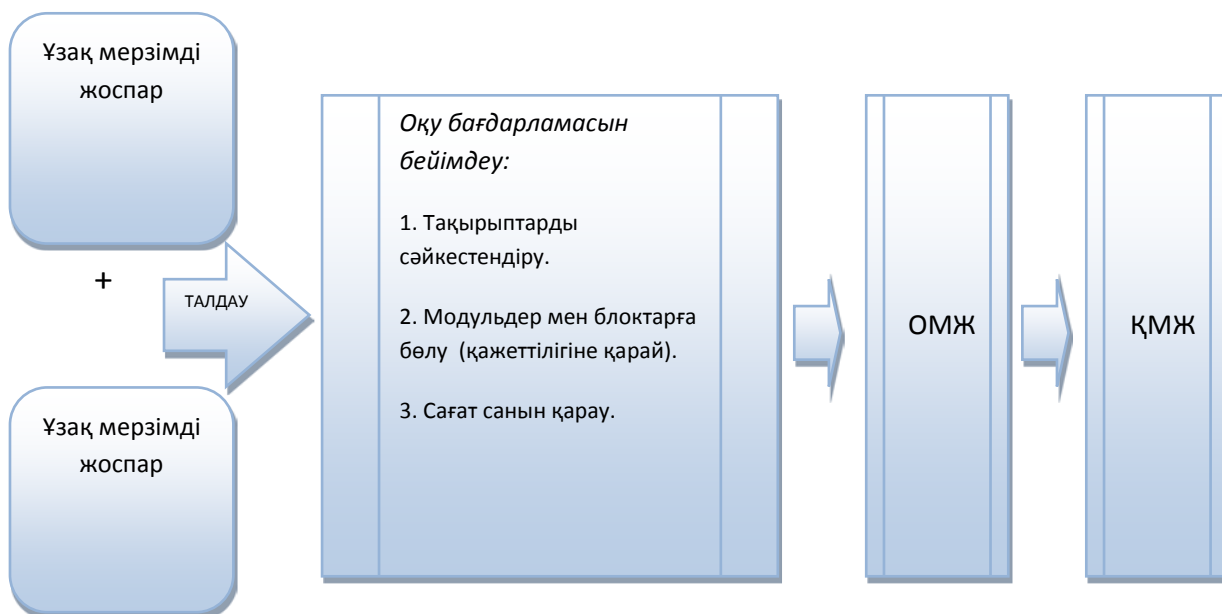
Қысқа мерзімді жоспар – бұл жақын перспективаның жоспары, қысқа уақыт бөлігі (мерзімі, кезеңнің бөлігі) жоспарланып отыр, мысалы, бір айға, онкүндікке, аптаға арналған жұмыс жоспары.

Педагог қызметінде жоспардың барлық түрлері бір-бірімен тығыз байланысты. Әрбір келесі жоспар алдыңғы жоспарды түзетеді және нақтылайды. Жоспарлардың барлық түрлерін орындау нақты қойылған мақсаттарға барынша тиімді жолмен қол жеткізуге мүмкіндік береді.

Жоғарыда айтылғандарға байланысты, ШЖМ жағдайында бірыңғай жаңа оқу бағдарламаларымен оқитын біріктірілген сыныптардағы оқу процесін ұйымдастыру үшін оқу бағдарламаларын бейімдеудің келесі тетігі ұсынылады: ұзақ мерзімді жоспарларды талдау негізінде жаңартылған бағдарламалар бойынша оқитын біріктірілген сыныпқа арналған ұзақ мерзімді және орта мерзімді жоспарлар әзірлеу. Ол үшін алдымен біріктірілетін сыныптардағы оқу материалының мазмұнын талдау қажет. Пән бойынша тақырыптарды сәйкестендіру мақсатында келесі кестені пайдалану ұсынылады. Сыныптарды бірпәндік біріктіруде біртақырыптық сабақтар белгіленеді, бақылау жұмыстары, сынақ, мүмкіндігінше зертханалық жұмыстардың мерзімдері сәйкестендіріледі [2]. Бағдарлама бойынша оқу материалының мазмұны іріктеліп, біріктірілетін сынып үшін модульдерге бөлінеді. Тақырыптар сәйкес келмеген жағдайда біріктіру бірпәндік болып қала береді және оқу процесін ұйымдастыру барысында бірнеше сыныппен қатар жұмыс жасауға мүмкіндік беретін белсенді педагогикалық тәсілдерді таңдауды қажет етеді. Тақырыптарды іріктеу және сәйкестендіру жолымен алынған бейімделген оқу материалының негізінде, оқу мақсаты анықталады, жаңартылған

бағдарламалар бойынша оқитын біріктірілген сыныпқа арналған ұзақ мерзімді жоспар әзірленеді. Ұзақ мерзімді жоспардың негізінде орта мерзімді жоспар құрылады. Жаңартылған және қолданыстағы бағдарламалар бойынша оқитын ШЖМ біріктірілген сыныптарына ұзақ мерзімді және орта мерзімді жоспарлар әзірлеудің көрнекі алгоритмі келесі сызбада көрсетілген.

1-Сызба. ШЖМ біріктірілген сыныптарына пәндерден орта мерзімді және қысқа мерзімді жоспарларды әзірлеу алгоритмі.

Жаңартылған оқу бағдарламаларымен бір мезгілде біріктірілген сыныптарда оқу процесін ұйымдастырып және сабақты жүргізу үшін орта мерзімді жоспардың оқу мақсаттары реттеліп, толықтырылады. Сыныптардың оқу материалдарын біріктіру кезінде сағат сандарының сәйкестігі салыстырылады және бекіту, қайталау, білім алушылардың білімдерін тексеру сабақтарының есебінен қайта қаралады. Бейімделген оқу бағдарламасындағы сәйкестендірілген оқыту мақсаттары жаңартылған бағдарламамен оқитын біріктірілген сыныптар үшін қысқа мерзімді сабақ жоспарын құруға бағдар болып табылады.

Мысал ретінде шағын жинақты мектептің 2-3, 3-4, 2-4 біріктірілген бастауыш сыныптары үшін оқу пәндері бойынша ұзақ мерзімді, орта мерзімді және қысқа мерзімді жоспарлардың үлгілері келтіріледі.

Жаңартылған бағдарлама бойынша «Математика» пәнінен шағын жинақты мектептің 2,3-ші -біріктірілген сыныптарына арналған ұзақ мерзімді жоспардың үлгісі

*Солтүстік Қазақстан облысы
Аққайың ауданы «Дайындық негізгі мектебі» КММ-нің
бастауыш сынып мұғалімі - Саурбаева Светлана Сайлаубековна*

Бөлімше	Оқу мақсаттары	Ортақ оқу мақсаттар
1-бөлім: Сандар мен шамалар		
1.1 Натурал сандар және 0 саны. Бөлшектер	2.1.1.1 100-ге дейінгі сандардың құрылу жолын түсіну, 100 көлеміндегі сандарды тура және кері санау, натурал сандар қатарындағы орнын анықтау 1000-ға дейінгі сандардың құрылу жолын түсіну, 1000 көлеміндегі сандарды тура және кері санау, натурал сандар қатарындағы орнын анықтау	2.1.1.1 3.1.1.1
	2.1.1.2 екітаңбалы сандарды оқу, жазу және салыстыру 3.1.1.2 үштаңбалы сандарды оқу, жазу және салыстыру	2.1.1.2 3.1.1.2
	2.1.1.3 екітаңбалы сандардың разрядтық құрамын анықтау, разрядтық қосылғыштарға жіктеу/ 12-ге дейінгі рим сандарын оқу, жазу және қолдану 3.1.1.3 үштаңбалы сандардың разрядтық және кластық құрамын және разрядтық бірліктердің жалпы санын анықтау, разрядтық қосылғыштар қосындысына жіктеу	2.1.1.3 3.1.1.3
	2.1.1.4 санаудың ірі бірлігі жүздікті құрастыру, 1000-ға дейін жүздіктермен санау, жазу, салыстыру 3.1.1.4 санаудың ірі бірлігі мыңдықты құрастыру, 1 000 000-ға дейін мыңдықтармен санау, жазу, салыстыру	2.1.1.4 3.1.1.4
	2.1.1.5 50-ге дейін 3, 4, 5-тен топтап тура және кері санау/ жұп/тақ сандарды ажырату/ заттар тобын 6, 7, 8, 9-дан тең бөліктерге бөлуді көрсету 3.1.1.5 үлесті құру жолын көрсетіп беру, оларды оқу, жазу және салыстыру	
	3.1.1.6 жай бөлшектерді оқу, жазу, бөлімдері бірдей жай бөлшектерді көрнекілік қолдану арқылы салыстыру	
	1.2 Сандар мен амалдар орындау	2.1.2.1 – көбейтуді бірдей қосылғыштардың қосындысын табу, бөлуді – заттардың түрлеріне қарай және тең бөліктерге бөлу ретінде түсіну 3.1.2.1 бөлшекті бүтіннің бір не бірнеше бөлігі және екі натурал санның бөліндісі ретінде түсіну/ санның квадратын бірдей екі көбейткіштің, ал кубын бірдей үш көбейткіштің көбейтіндісі ретінде түсіну
2.1.2.2 көбейту және бөлу өзара кері амалдар екенін түсіну, көбейту және бөлу амалдарының компоненттері арасындағы байланысты анықтау 3.1.2.2 көбейту және бөлуді орындауда 0 мен 1 сандарының қасиеттерін қолдану, санды 0 санына бөлуге болмайтынын білу		
2.1.2.3 қосудың ауыстырымдылық, терімділік қасиеттерін/көбейтудің ауыстырымдылық қасиетін тиімді есептеулер жүргізу үшін қолдану 3.1.2.3 көбейтудің ауыстырымдылық, үлестірімділік, терімділік қасиеттерін тиімді есептеулер жүргізу үшін қолдану		2.1.2.3 3.1.2.3
2.1.2.4 біртаңбалы сандарды ондықтан аттап қосу кестесін құру, білу және қолдану/ 2, 3, 4, 5 сандарына көбейту кестесін құру, білу және қолдану 3.1.2.4 6, 7, 8, 9 сандарына көбейту мен бөлу кестесін құру, білу және қолдану		2.1.2.4 3.1.2.4

	<p>2.1.2.5 біртаңбалы сандарды ондықтан аттап қосу және азайту / 300+200 (3жүзд.+2жүзд.), 170-130 (17онд.-13 онд.) түрінде ауызша қосу және азайтуды орындау</p> <p>3.1.2.5 үштаңбалы сандарды/мыңдықтарды санның ондық құрамы негізінде ауызша қосу және азайтуды орындау</p>	<p>2.1.2.5 3.1.2.5</p>
	<p>2.1.2.6 екітаңбалы сандарды: 40+17, 57-40, 35±12 түріндегі өрнектерді ондықтан аттамау жағдайында ауызша қосу және азайтуды орындау</p> <p>3.1.2.6 біртаңбалы санға қалдықпен бөлуді орындау</p>	
	<p>2.1.2.7 мынадай жағдайларда: 45±9, 40-14, 100-35 ондықтан аттап, ауызша қосу мен азайтуды орындау</p> <p>3.1.2.7 кестеден тыс мынадай жағдайларда: 17•5 96:6 75:15 84:4 ауызша көбейту мен бөлуді орындау</p>	
	<p>2.1.2.8 мынадай жағдайларда: 34+ 23, 57-23, 45±19, 47+33, 80-47, 100-35 екітаңбалы сандарды қосу және азайту алгоритмдерін қолдану</p> <p>3.1.2.8 үштаңбалы сандарды жазбаша қосу және азайту алгоритмдерін қолдану</p>	<p>2.1.2.8 3.1.2.8</p>
	<p>3.1.2.9 100 көлеміндегі сандарды ауызша көбейту мен бөлуді орындауда қосындыны және көбейтіндіні біртаңбалы санға бөлу, қосындыны санға көбейту ережесін қолдану</p>	
	<p>3.1.2.10 мынадай жағдайларда: 23•2, 123•2, 46:2, 246:2 екітаңбалы/үштаңбалы сандарды біртаңбалы санға көбейту мен бөлу алгоритмдерін қолдану</p>	
	<p>3.1.2.11 мынадай жағдайларда: 28•3, 269•2, 84:3, 538:2 екі/үштаңбалы сандарды біртаңбалы санға көбейту мен бөлу алгоритмдерін қолдану</p>	
	<p>3.1.2.12 нөлдермен аяқталатын үштаңбалы санды біртаңбалы санға жазбаша көбейту және бөлу тәсілін қолдану</p>	
	<p>3.1.2.13 бөліндінің бір разрядында нөл болатын кезде үштаңбалы санды біртаңбалы санға бөлу алгоритмін және кері амал алгоритмін қолдану</p>	
	<p>3.1.2.14 санның/шаманың бөлігін табу және бөлігі бойынша санды/шаманы табу: 100 көлеміндегі сандар мен жүздіктердің жартысын, үштен бір, төрттен бір, оннан бір бөлігін табу</p>	
1.3 Шамалар және өлшем бірліктері	<p>2.1.3.1 әртүрлі өлшеу құралдары шкалаларын (шәкілдерін) бір бірінен ажырату және шамалардың сәйкес мәндерін анықтау</p> <p>3.1.3.1 ауданы болатын нысандарды атау және ауданды өлшеуге арналған өлшемдер мен құралдарды тандап алу, палеткамен өлшеу</p>	
	<p>2.1.3.2 ұзындық (м)/ масса (ц)/ уақыт (мин), тәулік өлшем бірліктерін қолданып шамаларды өлшеу 3.1.3.2 мм, км/ гр, т/см², дм², м²/сек өлшем бірліктерін қолданып өлшеу</p>	
	<p>2.1.3.3 шамалар мәндерін: ұзындық (см, дм, м)/ масса (кг, ц)/ көлем (сыйымдылық) (л)/ уақыт (мин, сағ, тәул, апта, ай, жыл, өлшем бірліктерін салыстыру және амалдар орындау</p> <p>3.1.3.3 шамалар мәндерін: ұзындық (мм, см, дм, м, км)/ масса (г, кг, ц, т)/ көлем (сыйымдылық) (л)/ аудан (см², дм², м²)/ уақыт (сек, мин, сағ, тәул, жыл, ғасыр) өлшем бірліктерін салыстыру және амалдар орындау</p>	<p>2.1.3.3 3.1.3.3</p>

	<p>2.1.3.4 ұзындық (см, дм, м)/ масса (кг, ц)/ уақыт (сағ, мин, тәул, ай, жыл) өлшем бірліктерін олардың арақатысына сүйеніп түрлендіру</p> <p>3.1.3.4 ұзындық (мм, см, дм, м, км)/масса (г, кг, ц, т)/ аудан (см², дм², м²)/ уақыт (сек,мин, сағ, тәул,жыл, ғасыр) бірліктерін олардың арақатысына сүйеніп түрлендіру</p>	<p>2.1.3.4</p> <p>3.1.3.4</p>
	<p>2.1.3.5 циферблат бойынша уақытты анықтау: сағат және минут</p> <p>3.1.3.5 әртүрлі сағат бойынша уақытты анықтау: сағат, минут, секундты</p>	<p>2.1.3.5</p> <p>3.1.3.5</p>
	<p>2.1.3.6 50 теңгелік, 100 теңгелік монеталарды, 200 теңгелік, 500 теңгелік купюраларды ажырату және түрліше төлем жасау</p> <p>3.1.3.6 1000 теңгелік, 2000 теңгелік, 5000 теңгелік купюраларды ажырату және түрліше төлем жасау</p>	<p>2.1.3.6</p> <p>3.1.3.6</p>
2-бөлім: Алгебра элементтері		
2.1 Сандық және әріптік өрнектер	<p>2.2.1.1 сандық және әріптік өрнектерді (көбейтінді, бөлінді)/теңдіктер мен теңсіздіктерді ажырату, құрастыру, жазу және оқу</p> <p>3.2.1.1 бір /екі әріпі бар әріптік өрнектерді ажырату, құрастыру, жазу және оқу</p>	<p>3.2.1.1</p> <p>3.2.1.1</p>
	<p>2.2.1.2 әріптің берілген мәніндегі екі амалды әріптік өрнектің мәнін табу</p> <p>3.2.1.2 әріптердің берілген мәндерінде екі әріпі бар әріптік өрнектің мәнін табу</p>	<p>2.2.1.2</p> <p>3.2.1.2</p>
	<p>2.2.1.3 қосу мен көбейтудің қасиеттерін әріптік теңдік түрінде: $a+b=b+a$, $(a+b)+c=a+(b+c)$ $ab=ba$ көрсету және қолдану</p> <p>3.2.1.3 көбейтудің үлестірімділік және терімділік қасиеттерін әріптік теңдік түрінде: $(ab)c=a(bc)$, $a(b+c)=ab+ac$, $a(b-c)=ab-ac$ көрсету және қолдану</p>	<p>2.2.1.3</p> <p>3.2.1.3</p>
	<p>2.2.1.4 санды 1-ге көбейту және бөлу жағдайларын әріптік теңдік түрінде: $a \times 1=a$, $a:1=a$ көрсету</p> <p>3.2.1.4 санды 0-ге көбейту, 0-ге бөлуге болмайтын жағдайларды әріптік теңдік түрінде: $a \times 0 =0$, $a \neq 0$ көрсету</p>	<p>2.2.1.4</p> <p>3.2.1.4</p>
	<p>2.2.1.5 екі амалдан артық жақшалы және жақшасыз сандық өрнектерді салыстыру</p> <p>3.2.1.5 үш амалдан артық сандық өрнектерді салыстыру</p>	<p>2.2.1.5</p> <p>3.2.1.5</p>
	<p>2.2.1.6 екі/үш амалды жақшалы және жақшасыз өрнектерге арифметикалық амалдардың орындалу тәртібін анықтау, олардың мәнін табу</p> <p>3.2.1.6 төрт амалды жақшалы және жақшасыз өрнектерде арифметикалық амалдардың орындалу тәртібін анықтау, олардың мәнін табу</p>	<p>2.2.1.6</p> <p>3.2.1.6</p>
	<p>3.2.1.7 формулаларды шамалардың арасындағы өзара қатынасты орнатушы теңдік ретінде түсіну</p>	
2.2 Теңдіктер-мен теңсіздіктер. Теңдеулер.	<p>2.2.2.1 $x < \square$ және $x > \square$ түріндегі теңсіздіктерге сәйкес келетін сандарды анықтау</p> <p>3.2.2.1 қарапайым теңсіздіктердің шешімдер жиынын табу</p>	<p>2.2.2.1</p> <p>3.2.2.1</p>
	<p>2.2.2.2 көбейту мен бөлуге берілген қарапайым теңдеулерді шешу, $x+(25-6)=38$,</p>	<p>2.2.2.2</p> <p>3.2.2.2</p>

	(24-3)-x=8, a+6=7+80 түріндегі күрделі теңдеулерді шешу 3.2.2.2 көбейту мен бөлуге берілген қарапайым теңдеулерді шешу, құрылымы күрделі x · (25:5)=60, (24·3):x=6, x: (17·2)=2, k+124 : 4 = 465 түріндегі теңдеулерді шешу	
3-бөлім: Геометрия элементтері		
3.1 Геометриялық фигуралар және олардың жіктелуі	2.3.1.1 бұрыш түрлерін (тік, сүйір, доғал) бір бірінен ажырату және атау/тік төртбұрышты, шаршыны, тікбұрышты үшбұрышты мәнді белгілері бойынша анықтау 3.3.1.1 шеңбер мен дөңгелекті, олардың элементтерін (центр, радиус, диаметр) бір бірінен ажырату және атау/симметриялы және симметриялы емес жазық фигураларды айыра білу және оларды қоршаған ортадағы заттармен сәйкестендіру	
	2.3.1.2 көпбұрыштарды жіктеу 3.3.1.2 геометриялық фигураларды жіктеу	2.3.1.2 3.3.1.2
	2.3.1.3 көпбұрыштардың, қоршаған ортадағы заттар қабырғаларының ұзындығын өлшеу, периметрді табуға арналған формулаларды: P = (a+b) · 2, P = a · 4, P = a+b+c қорытындылау, құру және қолдану 3.3.1.3 тікбұрышты үшбұрыш, шаршы, тік төртбұрыш ауданы формуласын: S= (a·b):2, S=a², S=a·b, шығарып алу және қолдану	
	2.3.1.4 фигураның белгісіз қабырғасын оның периметрі мен белгілі қабырғалары арқылы табу 3.3.1.4 суретте кескінделген құрастырылған фигуралардың, қоршаған ортадағы жазық фигуралардың периметрін анықтау	2.3.1.4 3.3.1.4
	2.3.1.5 берілген периметрі бойынша жазық фигуралар салу, олардың пішіндері өзгеруіне қарай периметрдің қалай өзгертінін түсіндіру 3.3.1.5 берілген ауданы бойынша жазық фигуралар салу, олардың пішіндері өзгеруіне қарай ауданының қалай өзгертінін түсіндіру	2.3.1.5 3.3.1.5
3.2 Геометриялық фигураларды кескіндеу және салу	2.3.2.1 нүктелі қағазда кесінділер, түзулер мен геометриялық фигураларды орны, қозғалыс және бағыты бойынша нұсқаулыққа сәйкес сызу 3.3.2.1 нүктелі қағазда параллель және қиылысатын түзулерді/ қиылысатын геометриялық жазық фигураларды сызу, олардың қиылысу және бірігу аймағын табу	2.3.2.1 3.3.2.1
	2.3.2.2 тік бұрышты сызу	2.3.2.2

	3.3.2.2 берілген қабырғалары бойынша тіктөртбұрыш пен шаршы, циркульдің көмегімен шеңбер салу	3.3.2.2
	2.3.2.3 жазық фигуралардың модельдерін бөлу және олардан композиция құрастыру 3.3.2.3 кеңістіктік геометриялық фигуралардың (тікбұрышты параллелепипед, куб) жазбасын дайындау және олардың моделін құрастыру	2.3.2.3 3.3.2.3
	2.3.2.4 бастапқы орнын, бағытын, қозғалысын (оңға, солға, тура, толық бұрылу, сағат тілімен және сағат тіліне кері жартыға, төрттен бірге бұрылу), анықтау айқындайтын нұсқаулыққа сәйкес әрекет жасау 3.3.2.4 солға және оңға бұрғанда, үстінен және жанынан қарағанда кеңістіктік фигуралардың қалпындағы өзгерістерді түсіндіру	2.3.2.4 3.3.2.4
3.3 Нүктелер координаттары және қозғалыс бағыты	2.3.3.1 сызықта белгіленген нүктелерді бір-біріне қатысты орналасуын анықтау 3.3.3.1 жазық фигурада белгіленген нүктелердің орнын бір-біріне қатысты анықтау	2.3.3.1 3.3.3.1
	3.3.3.2 нысандардың бастапқы орны мен қозғалыс бағытын (бір-біріне қарама қарсы, бірінен бірі қарама-қарсы бағытта) анықтау	
4-бөлім: Жиындар. Логика элементтері		
4.1 Жиындар және олармен орындалатын амалдар	2.4.1.1 тең жиындардың бірігуін және жиыннан оның тең бөліктерін айырып алуды диаграмма арқылы көрнекі түрде кескіндеу 3.4.1.1 екі жиынның бірігуі мен қиылысуын Эйлер-Венн диаграммасының көмегімен көрнекі түрде кескіндеу	2.4.1.1 3.4.1.1
	2.4.1.2 сандардың жазылуындағы цифрлар саны, 2-ге бөлінуі, сандық тізбектегі алатын орындары бойынша сандық жиындар құру және жіктеу (бөліктеу) 3.4.1.2 сандардың жиындарын, олардың бірігуі мен қиылысуын элементтердің берілген немесе оқушылардың өздері анықтаған қасиеттері бойынша құру	2.4.1.2 3.4.1.2
	2.4.1.3 жиындар мен олардың элементтерін диаграммада белгілеу, элементтердің жиынға жиындардың бірігуіне және қиылысуына тиістілігін анықтау 3.4.1.3 сандар жиынының ішкі жиындарын элементтердің берілген немесе оқушылардың өздері анықтаған қасиеттері бойынша құру	2.4.1.3 3.4.1.3
4.2 Пікірлер	2.4.2.1 тұжырымдардың ақиқаттығын немесе жалғандығын анықтау, ақиқат немесе жалған тұжырымдар құру 3.4.2.1 ақиқат немесе жалған пікірлер құру	2.4.2.1 3.4.2.1
	2.4.2.2 сандық есептерді, әртүрлі сандардан тұратын басқатырғыштарды, ауыстырып құюға және өлшеуге берілген логикалық есептерді зерттеу және шығару 3.4.2.2 кестелер және графтар құру әдісімен логикалық пайымдауға берілген есептерді шығару	2.4.2.2 3.4.2.2

4.3 Тізбектер	2.4.3.1 100-ге дейінгі сандар/ 1000-ға дейінгі жүздіктер тізбектерінің заңдылығын 4.3.1.1 1000-ға дейінгі сандар/ мыңдықтармен миллионға дейінгі сандар тізбектерінің заңдылығын анықтау	2.4.3.1 2.4.3.1
	2.4.3.2 берілген заңдылық бойынша тізбекті құрастыру, тізбектегі заңдылықтың бұзылуын табу 3.4.3.2 өзі таңдаған заңдылық бойынша тізбектер құрастыру, тізбектегі заңдылықтың бұзылуын табу	2.4.3.2 3.4.3.2
4.4 Нысандардың комбинациялары	2.4.4.1 қоршаған ортадағы заттардан «үш-үштен» комбинациялар жиынын құрастыру 3.4.4.1 «мүмкіндіктер тармағы» туралы түсінігі болу, күнделікті өмірде кездесетін түрлі жағдаяттар мен есеп шығаруда қолдану	2.4.4.1 3.4.4.1
5-бөлім: Математикалық модельдеу		
5.1 Есептер және математикалық модель	2.5.1.1 1-2 амалмен орындалатын есепті кесте, сызба, қысқаша жазба түрінде модельдеу 3.5.1.1 2-3 амалмен орындалатын есепті кесте, сызықтық/бағандық диаграмма, сызба, қысқаша жазба түрінде модельдеу	2.5.1.1 3.5.1.1
	2.5.1.2 есептерді шығару барысында «баға», «мөлшер» (сан), «күн»/ ұзындығы, ені, периметр шамаларының өзара тәуелділігін пайдалану 3.5.1.2 есептерді шығаруда «бір заттың массасы», «саны», «жалпы масса»/ «бір затқа жіберілген шығын», «заттардың саны», «жалпы шығын»/ ұзындығы, ені, ауданы ұғымдарының өзара тәуелділігін пайдалану	2.5.1.2 3.5.1.2
	2.5.1.3 бірдей қосылғыштардың қосындысын табуға, мазмұнына қарай және бірдей бөліктерге бөлуге берілген есептерді талдау және шығару, кері есеп құрастыру және шығару 3.5.1.3 санның және шаманың үлесін табуға берілген есептерді талдау және шығару, кері есеп құрастыру және шығару	2.5.1.3 3.5.1.3
	2.5.1.4 санды бірнеше есе арттыру/кемітуге, айырмалық салыстыруға, еселік салыстыруға берілген есептерді талдау және шығару, кері есептерді құрастыру және салыстыру 3.5.1.4 шамалар арасындағы тәуелділікке, пропорционал бөлуге берілген есептерді талдау және шығару	2.5.1.4 3.5.1.4
	2.5.1.5 көбейту мен бөлудің белгісіз компоненттерін табуға, тіктөртбұрыштың (шаршының) ұзындығы, ені, периметрін табуға берілген есептерді, тура және жанама тұжырымдармен «бірнеше бірлік артық/кем», «бірнеше есе артық/кем» берілген есептерді (айырмалық салыстыруға қатысты) талдау және шығару, кері есептерді құрастыру және шығару 3.5.1.5 -жанама сұрақтары болатын есептерді («бірнеше бірлік артық/кем», «бірнеше есе артық/кем» қатынастарымен байланысты), тіктөртбұрыштың (шаршының) қабырғалары мен ауданын, еселік салыстыруға берілген есептерді талдау және шығару	2.5.1.5 3.5.1.5
	2.5.1.6 көбейту мен бөлуге берілген есептерге қатысты таңдаған амалдарын негіздеу, шығару әдісін түсіндіру	

	3.5.1.6 есептеу кезінде жауабын алдын ала болжау, нәтижесін құрама есептің шартына сәйкес түсіндіру	
	2.5.1.7 2 амалмен орындалатын есептерді (санды бірнеше есе арттыру/кемітуге, еселік салыстыруға берілген жай есептердің түрлі комбинациялары) модельдеу және шығару 3.5.1.7 үш амалмен шығарылатын есептерді (шамалар арасындағы тәуелділікке құрылған жай есептердің түрлі комбинациялары) модельдеу және шығару	2.5.1.7 3.5.1.7
	2.5.1.8 барлық арифметикалық амалдарға берілген жай есептердің шешуін сандық өрнектер және теңдеулер түрінде, құрама есептердің шешуін сандық өрнектер және жекелеген амалдар түрінде модельдеу және шығару 3.5.1.8 айнымалысы бар өрнектер мен теңдеу түрінде барлық арифметикалық амалдарға берілген қарапайым есептерді шешуді, қосу мен азайтуға берілген құрама есептерді сандық өрнектер түрінде моделдеу	2.5.1.8 3.5.1.8
5.2 Математикалық тіл	2.5.2.1 екітаңбалы сандардың графикалық моделін құру, разрядтық кестені қолдану 3.5.2.1 көптаңбалы сандардың графикалық моделін құру, кластар мен разрядтар кестесін қолдану	2.5.2.1 3.5.2.1
	2.5.2.2 жиынды белгілеу үшін латын алфавитінің бас әріптерін, жиын элементтерін белгілеу үшін латын алфавитінің кіші әріптерін/ жиынға тиістілігін және тиісті еместігін белгілеу үшін \in , және \notin таңбаларын қолдану 3.5.2.2 екі жиынның қиылысуы \cap , екі жиынның бірігуі \cup , бос жиын \emptyset таңбаларын қолдану	2.5.2.2 3.5.2.2
	2.5.2.3 бұрыштарды, көпбұрыштарды, шеңбердің центрін, радиусті, диаметрді латын алфавитінің әріптерімен белгілеу, оларды белгіленуі бойынша оқу 3.5.2.3 бұрыштарды, көпбұрыштарды латын алфавитінің бас әріптерімен таңбалау, оларды таңбалануы бойынша оқу	2.5.2.3 3.5.2.3
	2.5.2.4 көбейту және бөлу амалдарының компоненттері атауларын өрнектерді оқу мен жазуда қолдану 3.5.2.4 қосу мен азайту, көбейту және бөлу амалдары компоненттерінің атауларын жақшалы өрнектерді оқу мен жазуда қолдану	2.5.2.4 3.5.2.4
	2.5.2.5 деректерді жинақтау, жүйелеу, кестелер және диаграммалар құрастыру 3.5.2.5 деректерді жинақтау, жүйелеу және диаграммалар мен пиктограммалар қолданып салыстыру	2.5.2.5 3.5.2.5

Жаңартылған бағдарлама бойынша «Әдебиеттік оқу» пәнінен шағын жинақты мектептің біріктірілген 2,3-сыныптарына арналған қысқа мерзімді жоспардың үлгісі

Тақырыбы	Өзім туралы	
Оқыту мақсаты	2.1.1.1 шығарманың мазмұны бойынша сұрақтарға жауап беру	
I.Ұйымдастыру Психологиялық әзірлік. Оқушылар әр түрлі геометриялық фигуралар таңдауы бойынша 2топқа бөлінеді. Топтарда бағалау парақтарын тарату:	Өзін – өзі және достарын бағалау парағын тарату Физ. минутка (муз.әуені)	
Өткен тақырыпқа қайталау «Венндиаграммасы»	2 сынып Жақсы деген немене, жаман деген немене?	3 сынып Абай ата жақсы ,жаман туралы не деген екен?
Оқу бағдарламасына сілтеме	2.2 Шығарма мазмұны бойынша сұрақтар қою және жауап беру.	
Осы сабақта қол жеткізілетін оқу мақсаттары (оқу бағдарламасына сілтеме)	Топтар бір біріне мәтін бойынша сұрақ қояды. Конверт сұрақ арқылы деңгейлік тапсырмалар, сабақты қорту	Жеке жұмыс: Оқушылар жеке-жеке оқып, түсінеді. Топтық жұмыс: Оқығандары бойынша топ ішінде талқылайды, бір-бірін тыңдап, толықтырады
Алдыңғы білім		

Жоспар

Уақыт	Жоспарланған жұмыс түрлері	Ресурстар
Сабақтың басы	<p>Қызығушылықты ояту. Сыныпты қалыпқа келтіру. Ойсергек.</p> <p style="text-align: center;"> Мұғалім оқушыларды шеңберге тұрғызып, бәріне естілетіндей баяу дауыспен мәнерлеп, төрт жолды өлең оқиды. <i>Күн нұрын төгіп көгімнен, Үргесі мұздың сөгілген. Құйқылжып құстар ән салып, Мың түрлі әуен төгілген.</i> </p> <p>«Мына менің қолымдағы Күнді сабағыңды жақсы оқуға шақырамын деген тілекпен <i>Дарыңга</i> беремін» деп оң жағында тұрған оқушыға береді. Күнді алған оқушы өз тілегін айтып, қасындағы оқушыға береді. Шеңбер бойымен жалғасады. Топқа бөлу. «Оқу», «Даналық», «Іздену»</p>	Күн формасындағы кішкене жастық немесе қағаз қиындысы
Сабақтың ортасы	<p>Ойқозғау. – Топқа қандай сөздер арқылы бөліндік? –</p>	Суреттер қиындылары немесе

	– Оқуға қандай қатысы бар деп ойлайсыңдар?		интербелсенді																																				
	–		тақта																																				
	– Ендеше, бүгінгі сабағымыздың тақырыбы қандай екен?																																						
	–																																						
	– Оқу бізге не үшін керек?																																						
	–																																						
	– Сабағымыздың мақсаты не болмақ?																																						
	–																																						
	Сабақтың тақырыбын айту. Бағалау критерийімен таныстыру.																																						
	Бүгінгі сабағымыздың мақсаты – шығарма мазмұны бойынша																																						
	қолдануға, бағалауға және шығармашылыққа негізделген сұрақтар																																						
	қою және жауап беру.																																						
	Бағалау критерийі																																						
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Критерий</th> <th>Тапсырма</th> <th>Дескриптор</th> <th>Балл</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td rowspan="2">Суретпен жұмыс</td> <td rowspan="2">1</td> <td>Әр сурет бойынша тәуліктің уақытын анықтайды.</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>Ортақ тақырып ойлап табады және түсіндіреді.</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>Өлеңді түсініп оқу</td> <td>2</td> <td>Өлеңді мәнерлеп оқып, тірек сөздермен жұмыс істейді.</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td rowspan="2">Сұрақтар қою және жауап беру</td> <td rowspan="2">3</td> <td>Ақын туралы жұбымен әңгімелесіп, сұрақтар қояды, жауап береді.</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>Ақын және оның шығармашылығы туралы сұрақтарға жауап береді.</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>Сұрақтарға жауап беріп, ой қорыту</td> <td>4</td> <td>1-сұрақ 2-сұрақ 3-сұрақ</td> <td>1 1 1</td> </tr> <tr> <td rowspan="2">Берілген ойды өз сөзімен түсіндіру, сұрақ құрастыру</td> <td rowspan="2">5</td> <td>Кем дегенде екі ойды өз сөзімен түсіндіреді.</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>Берілген сөздерден бастап сұрақтар құрастырады.</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td rowspan="2">Шумақтарға бөліп оқу</td> <td rowspan="2">6</td> <td>Қарамен берілген сөздермен жұмыс жасайды.</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>Шумақтарға тақырып ойлап табады.</td> <td>1</td> </tr> </tbody> </table>		Критерий	Тапсырма	Дескриптор	Балл	Суретпен жұмыс	1	Әр сурет бойынша тәуліктің уақытын анықтайды.	1	Ортақ тақырып ойлап табады және түсіндіреді.	1	Өлеңді түсініп оқу	2	Өлеңді мәнерлеп оқып, тірек сөздермен жұмыс істейді.	1	Сұрақтар қою және жауап беру	3	Ақын туралы жұбымен әңгімелесіп, сұрақтар қояды, жауап береді.	1	Ақын және оның шығармашылығы туралы сұрақтарға жауап береді.	1	Сұрақтарға жауап беріп, ой қорыту	4	1-сұрақ 2-сұрақ 3-сұрақ	1 1 1	Берілген ойды өз сөзімен түсіндіру, сұрақ құрастыру	5	Кем дегенде екі ойды өз сөзімен түсіндіреді.	1	Берілген сөздерден бастап сұрақтар құрастырады.	1	Шумақтарға бөліп оқу	6	Қарамен берілген сөздермен жұмыс жасайды.	1	Шумақтарға тақырып ойлап табады.	1	Слайд
Критерий	Тапсырма	Дескриптор	Балл																																				
Суретпен жұмыс	1	Әр сурет бойынша тәуліктің уақытын анықтайды.	1																																				
		Ортақ тақырып ойлап табады және түсіндіреді.	1																																				
Өлеңді түсініп оқу	2	Өлеңді мәнерлеп оқып, тірек сөздермен жұмыс істейді.	1																																				
Сұрақтар қою және жауап беру	3	Ақын туралы жұбымен әңгімелесіп, сұрақтар қояды, жауап береді.	1																																				
		Ақын және оның шығармашылығы туралы сұрақтарға жауап береді.	1																																				
Сұрақтарға жауап беріп, ой қорыту	4	1-сұрақ 2-сұрақ 3-сұрақ	1 1 1																																				
Берілген ойды өз сөзімен түсіндіру, сұрақ құрастыру	5	Кем дегенде екі ойды өз сөзімен түсіндіреді.	1																																				
		Берілген сөздерден бастап сұрақтар құрастырады.	1																																				
Шумақтарға бөліп оқу	6	Қарамен берілген сөздермен жұмыс жасайды.	1																																				
		Шумақтарға тақырып ойлап табады.	1																																				

	<p>Жұптық жұмыс. 1-тапсырма.</p> <p>Бағалау</p> <p>Бұл суреттерде тәуліктің қай кезі деп ойлайсындар? Ортақ тақырып қойып, оны түсіндіріңдер.</p> <p>Оқылым.</p> <p>А. Байтұрсынұлы. «Оқуға шақыру»</p> <p>Шығарманың авторы туралы не білеміз? Кестеге қарап, А. Байтұрсынұлы туралы әңгімелеп, сұрақтар қойып, жауап беріңдер.</p>	 <p>Оқулық</p>
  	<p>Ахмет Байтұрсынұлы (1872–1937) қазіргі Қостанай облысы Жангелдин ауданы Сарытүбек ауылында туған. Қазақтың ғұлама ғалымы, дарынды ақыны. «Әдебиет танытқыш», «Қырық мысал», «Тіл – құрал» атты еңбектері бар. «Қазақ әліппесі» мен «Қазақ тілі» оқулықтарын жазған.</p> <p>Жұптық жұмыс. 4-тапсырма. Сұрақтарды жалғастыр. 1) А. Байтұрсынұлы кім? 2) ...? 3) ...?</p> <p style="text-align: center;">Ахмет Байтұрсынұлы</p> <p>Топтық жұмыс. 5-тапсырма. Әр топтың атына сәйкес өлең шумақтарын оқып, тапсырманы орындайды.</p> <div style="text-align: center;"> </div> <p>Өлеңді шумақтарға бөліп оқыту. Тірек сөздердің көмегімен әр шумаққа тақырып қой. Оқулықта бұл сөздер кара түспен берілген.</p> <p><i>Оқу</i> <i>Жұмыссыз</i> <i>Даналық – өшпес жарық, кетпес байлық</i> Сергіту сәті. «333 жаттығуы» 3 минутта сабаққа қатысты 3 сөз,</p>	<p>А3 қағазы, балық сұлбасы</p> <p>«2 жұлдыз, 1 тілек» әдісі арқылы бағалау</p> <p>Стикер</p> <p>«Үш шапалақ» арқылы</p>

	<p>3 сөйлем айту. Қалыптастырушы бағалау (ҚБ) ретінде орындатуға болады. Топтық жұмыс. 1-тапсырма. Әр топ берілген сөздерден басталатын сұрақтар құрастырады. Оқу _____ Іздену _____ Үйрену _____ Даналық _____</p>	<p>бағалау Үлестірме қағаздар</p> <p>Бағалау парағы</p>
	<p>2-тапсырма. «Су құбыры» әдісі арқылы орындату. – «Балалар, оқуға бар, жатпа қарап» деп айтқан автор туралы не білесің? _____ _____ – «Даналық – өшпес жарық, кетпес байлық» дегенді қалай түсінетініңді үш сөйлеммен айт. _____ _____ – Не үшін оқу оқып, білім алу керек екен? Өз ойыңмен жауапбер. _____ _____ – Бүгінгі сабағымыздың мақсатына жеттік пе (оқушылардансұрау)? – Қалай жеттік? Неістедік? Оқушылардың жауабы шамамен мынадай болады: «Оқуға шақыру» өлеңін оқып, сұрақтар қойдық, жауап бердік т.б.</p>	
<p>Сабақтың соңы</p>	<p>Үй тапсырмасы. Оқу-білімге байланысты мақал-мәтелдер жаттау.</p> <p>Мұғалім оқушыларға сабаққа қатысулары, тапсырманы орындауы, түсінуі жайлы және нені жетілдіру керек, неге көңіл бөлу керектігі туралы кері байланыс береді. Рефлексия. Мен бүгін ... білдім. Мен ... үйрендім. Менің көңіл күйім қазір қандай? Бүгінгі мақсатымызға жеттікпе? Жетсек, қалай жеттік, неістедік?</p>	<p>Стикерлер</p>

Қосымша мағлұматтар

<p>Дифференциация – Сіз оқушыларға көбірек қолдау көрсету үшін не істейсіз? Қабілеті жоғары оқушыларға қандай тапсырма беруді көздеп отырсыз?</p>	<p>Бағалау – Оқушылардың ақпаратты қаншалықты меңгергенін қалай тексересіз?</p>	<p>Пәнаралық байланыс Қауіпсіздік ережелері АКТ-мен байланыс Құндылықтармен байланыс (тәрбиелік элемент)</p>
<p>Ойлану Сабақ мақсаттары/оқу мақсаттары жүзеге асырымды болды ма? Бүгін оқушылар нені үйренді? Сыныптағы оқу атмосферасы қандай болды? Дифференциацияны жүзеге асыру қолымнан келді ме? Мен жоспарланған уақытымды ұстандым ба? Мен жоспарыма қандай өзгерістер енгіздім және неліктен?</p>	<p>Төменде берілген бөлімді осы сабақ туралы ойларыңызды жазу үшін пайдаланыңыз. Сол жақ бағанда берілген сабағыңызға қатысты ең маңызды сұрақтарға жауап беріңіз.</p>	
<p>Жалпы баға Сәтті өткен екі нәрсені атап көрсетіңіз (сабақ беру және оқытуға қатысты): 1. 2.</p>		
<p>Қандай екі нәрсе сабақтың одан да жақсы өтуіне ықпалын тигізер еді (сабақ беру және оқытуға қатысты)? 1. 2. Осы сабақ барысында сынып немесе жеке оқушылар туралы менің келесі сабағыма дайындалу үшін қажет болуы мүмкін қандай ақпарат алдым?</p>		

Жаңартылған бағдарлама бойынша «Дүниетану» пәнінен шағын жинақты мектептің біріктірілген 2,3-сыныптарына арналған қысқа мерзімді жоспардың үлгісі

<p>Мерзімі:</p>	<p>Мектеп: Мұғалімнің аты-жөні:</p>	
<p>Сабақ тақырыбы</p>	<p>Қатысқандар: 2-сынып Менің отбасым</p>	<p>қатыспағандар: 3-сынып Мен, сен, ол, олар-барлығымыз бір отбасымыз!</p>
<p>Оқу мақсаттары: Ұзақ мерзімді жоспардан</p>	<p>2.1.1.1 отбасылық мұрағат негізінде отбасы мүшелерінің ауызша портретін жасау</p>	<p>3.1.1.1. Отбасы мүшелерінің арасындағы туыстық қатынастарды түсіндіру;</p>
<p>Сабақ мақсаты</p>	<p>Барлық білім алушылар: отбасындағы туыстық қатынастарды түсінеді; туыстық қатынастарды анықтайды. Көптеген білім алушылар: Өз бетінше жұмыс жасайды. Сұраққа жауап береді. Қосымша үлестірме ресурстармен жұмыс жасайды. Кейбір білім алушылар: Оқулықтан тыс берілген қосымша тапсырмалады орындайды, тақырып</p>	

	бойынша қосымша мәліметтер мен дәлелдер келтіре алады.
Құндылықтарды қалыптастыру	Білім алушылардың бір-бірімен қарым-қатынасын арттыра отырып жауапкершілікке, ынтымақтастыққа, отбасын құрметтеуге, өмір бойы білім алуға тәрбиелеу
Пәнаралық байланыстар	Көркем еңбек, әдебиеттік оқу
Бастапқы білім	Отбасы туралы түсініктері

2-сынып Мұғалім мен білім алушының іс-әрекеті	ресурстар	3-сынып Мұғалім мен білім алушының іс-әрекеті	ресурстар
--	------------------	--	------------------

I. Психологиялық дайындық

Психологиялық ахуал қалыптастыру:

«**Аялы алақан**»

Мақсаты: жылылық, сенімділік деңгейін, еркіндікті дамыту.

Нұсқаулық: қатысушылар шеңбер болып отырады. «Бүгінгі сабақтан не алғыңыз, не көргіңіз келеді?» - сұрағын білім алушыларға қойып, сұрақтарға жауап алу. Бастапқы қатысушы жанындағы көршісінің қолын ұстайды. Тренинг шеңбер бойымен жалғасады. (Тренинг соңында қатысушылар дөңгеленіп қолдарын ұстайды)

Жаңа сабаққа кіріспе **Ширату**

Интерактивті тақтадан кесте көрсетіліп қайталанып тұрған әріптерді сызып тастау ұсынылады, қалған әріптерден қандай сөз шығатындығы туралы сұрау.

ш	р	л	қ	б
ж	о	қ	а	д
ы	п	ш	с	р
п	л	ж	д	т

Талқылауға арналған сұрақтар: Отбасы дегенді қалай түсінесіңдер? Ол туралы не білеміз?

Жаңа сабақ

«Ойлан, жұптас, бөліс»

Берілген мәтіндерді балалар іштей оқиды, жұптасып бір-біріне түсіндіреді, пікір алмасады. Кез-келген адамның өз отбасы бар. Отбасы- қоғамның бір бөлшегі. Оған бір үйде тұратын ең жақын адамдар жатады. Олар: атасы мен әжесі, әкесі мен анасы, ағасы мен әпкесі және іні-қарындастары.

оқулық

Фотогалерея (жүппен)

Білім алушылардан үйден алып келген суреттерін алуын сұраңыз (отбасылық фотосурет және туыстарының фотосуреттері). Білім алушыларды жұптарға бөліңіз. Білім алушылар өз жұптарына суреттердегі адамдардың кім екендерін (анасы, атасы, немере ағасы, нағашысы және т.б.) бір-біріне айтулары

Фотосурет-тер

		<p>керек. Болғаннан кейін екі бағанға отбасылық және туыстардың фотосуреттерін бөлек іліп қоюларын сұрау.</p> <p>Талқылауға арналған сұрақтар:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Фотосуреттерді қандай белгілер бойынша бөлдіндер? • Туысқандық деген не? • Кімдерді туысқандар деп атайды? • Туысқандармен қарым қатынаста болу керек пе? Не үшін? • Отбасыңның туыстармен қарым қатынастары қандай? 	
<p>Көшбасшы және тыңдаушылар» әдісі Берілген жаңа тақырыпты түсіндіру үшін сыныптан өз еркімен бір білім алушы Көшбасшы ретінде өзін ұсынады. Көшбасшының қалауынша мәтінмен жұмыс жүргізу.</p> <p>«Менің отбасым» тақырыбына сурет салу. Критерий арқылы бағалау.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Отбасының мүшелерін толық салуы. 2. Атауларын дұрыс жазуы 3. Бояуының қанықтығы 	<p>Постер маркер</p> <p>А4 қағазы Қарындаш-тар</p>	<p>«Анықта» тапсырмасы (жеке, жұппен)</p> <p>Білім алушыларға адамдар арасындағы туыстық қатынастарды ауызша түсіндіретін тапсырмасы бар карточкалар таратылады. Ары қарай туыстық атауларға өз туысқандарының есімін жазу ұсынылады.</p> <p>«Менің мерейлі отбасым» тақырыбына эссе (жеке) Білім алушыларға ой толғау жазу ұсынылады. Ой толғау жазар алдында бағалау критерийлері таныстырылады. (минималды сөйлем саны 6 кем емес)</p> <p>Бағалау критерийлері: Туыстық атауларды (3тен артық) біледі және туыстық қатынастарды анықтайды.</p>	<p>Карточкалар</p> <p>Дәптермен жұмыс</p>
<p><i>Сергіту сәті</i> Интерактивті тақтадан сергіту сәтіне арналған бейнероикпен қимыл жасату.</p>			

Өздік жұмысы Жұмыс дәптеріндегі тапсырмалар		
Үй тапсырмасы Үйге берілген тапсырма туралы мағлұмат беріледі. Өз Отбасы мүшелерің туралы фотоальбом жаса.		
Қорытынды	 <p style="text-align: center;">Кері байланыс «Ойды жалғастыр»</p> <ul style="list-style-type: none"> • Маған қызық болғаны ... • Менің түсінгенім ... • Маған қиын болғаны ... • Келесі сабақта білгім келетіні ... 	Стикер
Білім алушыларға осындай форматта сикерлер таратылып әр оқушы өз ойын жазып береді.		

Жаңартылған бағдарлама бойынша «Жаратылыстану» пәнінен шағын жинақты мектептің біріктірілген 2,3-сыныптарына арналған қысқа мерзімді жоспардың үлгісі

Сынып комплекті: 3 - 4 сыныптар				
3-сынып		4-сынып		
Пәні: Жаратылыстану				
Тақырыбы: Жануарлар қайда тіршілік етеді?		Тақырыбы: Жәндіктердің тіршілік циклі қалай өтеді?		
Оқу мақсаты: 3.2.2.2 жануарларды тіршілік ортасы бойынша ажырату;		Оқу мақсаты: 4.2.2.2 бунақденелілердің тіршілік циклін сипаттау;		
Сабақтың мақсаты: Барлығы: мұғалімнің көмегімен жануарлардың тіршілік ортасын ажырата алады; Көпшілігі: жануарлардың тіршілік ортасына салыстыра отырып ажырата алады; Кейбірі: жануарлардың тіршілік ортасына мысал келтіре отырып ажырата алады,		Сабақтың мақсаты: Барлығы: мұғалімнің көмегімен бунақденелілердің тіршілік циклін сипаттай алады; Көпшілігі: бунақденелілердің тіршілік циклін салыстыра отырып сипаттай алады; Кейбірі: бунақденелілердің тіршілік циклін мысал келтіре отырып сипаттай алады;		
3 сынып Мұғалім мен оқушылар іс-әрекеті		ресурстар	4 сынып Мұғалім мен оқушылар іс-әрекеті	
		ресурстар		
I. Оқушылардың эмоциялық психологиялық ахуалы. <i>Көп күттірген қоңырау үні, Сақталады есіме Жануар жайлы білгің келсе Ізден талпын ерінбе? Сіздер үшін берілген Ойындар мен тапсырма Қызықтардың бәрі де.</i>				
II. шиірату жаттығуы Тапсырма «Жедел жауап» тапсырмасы			Тапсырма	

<p>Екінші сыныпта өткендерді еске түсіріп, жануарлардың қандай түрлері болатынын сұрау. Оларды қандай топтарға бөлуге болады? Жануарларды қандай белгілеріне сүйеніп топтастыра аламыз? Жануарлар өмір сүруі үшін не қажет?</p> <p>III. Өзіндік жұмыс «Алуан түрлі жануарлар» Суреттерге назар аудартып, жануарлардың атын атап шығуын сұрау. Білетіндерін сұрау, білмейтін болса, энциклопедияны қолдануды ұсыну. Суреттегі мекен жайы туралы сипаттама жасауын сұрау. Мысалы: Жануарлар тағы қандай жерде тіршілік ете алады? (шөл, аралас орман, тау, дала, өзен, арктика шалғындық, теңізде т.б).</p>	<p>Әр оқушыға жеке карточкалар</p> <p>Жануарлардың суреттері</p>	<p>«Жедел жауап» тапсырмасы Үшінші сыныпта өткендерді еске түсіріп, жануарлардың қандай түрлері болатынын сұрау.</p> <p>III. Бейнефильм көру (Ұ) Бунақденелілер туралы бейнефильм көру немесе коллекциясын көру және дене бөліктерін ажырату. Мысалы: Бунақденелілер денесі үш бөліктен тұрады: басы, кеудесі, құрсағы. Сондай-ақ 6 аяғы, 2 мұртшасы, кейбірінің қанаты болады. Барлық бунақденелінің денесі бунақтан құралады.</p>	<p>Бунақденелілердің дамуы бойынша видео (орысша) https://www.youtube.com/watch?v=PGPS6A3UHtc</p> <p>Бунақденелілер суреттерінің коллекциясы</p>								
<p>IV. Ұжымдық жұмыс Зерттеу Алдын ала жануарлардың тіршілік етуі мүмкін жерлері туралы мәліметтер жазылған үлестірме парақшалар дайындау. Атауы мен суреті бар үлестірме парақшалар дайындау. Әр топқа төртке бөлінген А1 қағазы мен үлестірме парақшалар жиынтығын тарату. Зерттеу жүргізуге арналған нұсқаулық: Әр оқушы үлестірме парақшадағы мәліметпен танысу керек Сипаттамасына сәйкес суреті мен атауын тауып, біріктіріп қоюы қажет Құралған «үштікті» мұқият қарап шығып, оларың ортақ белгілерін анықтап, екі топқа топтастыру қажет. «Үштікті» парақтағы сәйкес бөлікке жабыстырып, топтастыруларын нақты дәлелдермен түсіндіру, екінші топ плакаттарымен салыстырып, бірге талдау. Талдау барысында мұғалім «Бұл жерлер туралы қайдан білдіңдер?» «Сол жерлерге барып көрдіңдер ме?» «Энциклопедия мен суреттерге қарап нені білуге болады? (көріністері мен ерекшеліктері) Суретке қарап нені біле алмаймыз? (Иісін сезе алмаймыз, ұсақ денелерді көре алмаймыз және ұстай алмаймыз). Суреттер мен энциклопедиялар секілді дереккөздердің артықшылығы неде? (Бара алмайтын жерлер туралы бірден білуге болады) Мұндай жұмыс түрі оқушыларды</p>	<p>Жануарлардың суреттері, энциклопедия, үлестірме материалдар</p>	<p>IV. Өзіндік жұмыс Суреттердегі жануарларды топтауды ұсыну. Жануарлар топтарын атау (мысалы, бунақденелілер, сүтқоректілер, балықтар, бауырымен жорғалаушылар, қосмекенділер, құстар, өрмекші тәрізділер). Салыстырмалы сипаттамалар кестесін жасауды тапсыру. Салыстырылатын белгілерін, кестенің бағандарын қалай атауды топтардың өзі шешеді. 1-топ – бунақденелілер мен сүтқоректілер; 2-топ – бунақденелілер мен балықтар; Кесте үлгісі</p> <table border="1" data-bbox="821 1400 1300 1668"> <tr> <td>Бунақ денелі</td> <td>Сыртқы құрылысы</td> <td>Меке-н ортасы</td> <td>Қоректенуі</td> </tr> <tr> <td>Сүтқоректі</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </table> <p>Тіршілік циклі төрт кезеңнен тұратын (толық түрленіп дамиды) бунақденелілер (көбелек, қоңыз, маса, шыбын, түкті ара, сона, ара): жұмыртқа – дернәсіл – қуыршақ – ересек бунақденелі. Егер топтардың бірі жануарлардың көбеюі туралы ақпарат айтатын болса, оны тақырыпты жалғастыруға пайдалануға болады. Топтар бір-біріне өзара кері</p>	Бунақ денелі	Сыртқы құрылысы	Меке-н ортасы	Қоректенуі	Сүтқоректі				<p>Мұғалімге арналған ресурс https://www.yaklass.ru/p/biologiya/zhivotnye/tip-chlenistonogi-15461/klasse-osnovnyie-otriady-15373/re-50ef7a38-8bbe-4a38-914d-b7e0d5529dad</p>
Бунақ денелі	Сыртқы құрылысы	Меке-н ортасы	Қоректенуі								
Сүтқоректі											

<p>дереккөздердегі ақпараттардың артықшылығы мен кемшілігін анықтай білуге баулиды.</p> <p>Бірінші топ – орман, джунгли, аралас орман</p> <p>Екінші топ - сукойма, өзен, теңіз, көл.</p>		<p>байланыс береді (салыстыруы толық болды, ... жетпеді, ... толықтыру керек т.с.с.)</p>	
V.Сергіту сәті			
<p>VI.Өздік жұмыс</p> <p>Жануарлар қайда тіршілік етеді? Жұмыс дәптеріндегі тасырма бойыша жануарлардың тіршілік ортасын анықтау.</p> <p>Оқушылар зерттеу нәтижесіне қарай жануарлардың тіршілік ортасын бірдей түспен бояп шығады. Одан кейін сөйлем құрап жазады.</p> <p>Мысалы: Екі түрлі түс шығуы мүмкін. Бірінші - джунгли аралас орман. Екінші - өзен, теңіз, көл, мухит.</p>	<p>23 жұмыс парағы 25 бет</p>	<p>VI.Ұжымдық жұмыс.</p> <p>(Ұ) - Көбелектің қалай пайда болатынын кім біледі? Оқушылар көбелектің ұрпақтары бейнеленген суретпен жұмыс жасайды.</p> <p>- Қайсысы неге айналады? (Қуыршақ, дернәсіл, жұмыртқа). (Ұ) - Цикл деген не? Өсімдіктің тіршілік циклін еске түсіру.</p> <p>- Көбелектің ұрпақтарының айналуын цикл деп есептеуге бола ма? Неліктен? Енді көбелектің тіршілік циклінің кезеңдерін санамалап шығуды ұсыну. Негізгі сөздерді тақтаға жазып қою: Қуыршақ, дернәсіл, жұмыртқа, ересек көбелек. Оқушылар сөздерді (суреттерді) цикл болатындай ретпен орналастыруға тырысады.</p>	<p>Тіршілік циклі үш кезеңнен тұратын (шала түрленіп дамитын) бунақденелілер (инелік, көк қасқа/обыр шегіртке, бұзаубас, шегіртке, қара шегіртке, жасыл жегі): жұмыртқа – дернәсіл – ересек бунақденелі</p>
<p>VII.үй тапсырмасы туралы ақпарат</p> <p>Жануарлардың топтары. Оқушылар көмекші сөздерді пайдаланып, әр жиектеменің астындағы жазуғы сәйкес кез келген мекеннің атын жазып, олардың суретін салады.</p>	<p>24 жұмыс парағы. 26 бет.</p>	<p>VII. үй тапсырмасы туралы ақпарат</p> <p>Оқушылар жеке көбелектің және шегірткенің тіршілік циклінің сызбасын салыстырады. Ұқсастығы мен айырмашылығын табады.</p> <p>•Шегірткенің тіршілік циклі сызбасы дұрыс бейнеленді деп ойлайсыңдар ма?</p>	<p>Оқу жоспары 26 бет.</p>
<p>VIII. Сабақтың қорытындысы. Рефлексия.</p> <p><i>Рефлексивті экран</i></p> <p><i>Оқушылар шеңбер бойымен кез келген сөйлемнің басын таңдап пікірлерін айтады:</i></p> <p>Бүгін мен ... Қызықты болды... Қиын болды... Мен тапсырма орындадым... Мен түсіндім... Енді мен орындай аламын... Мен сезіндім... Мен үйрендім... Мен жасай алдым ...</p>	<p>Интерактивті тақтадағы рефлексивті экран.</p>	<p>VIII. Сабақтың қорытындысы. Рефлексия.</p> <p>«Телеграмма» тәсілі</p> <p>Оқушылардың субъективті тәжірибелерін өзектендіру тәсілі.</p> <p>Стикерлерге қысқа жазбалар жазу. Сабақта түсінген ең маңызды тұстарды стикерге жазып, өзіне немесе өзгеге тілек жазу ұсыналады.</p>	<p>Әр оқушыда стикер-лер мен маркер-лер</p>

Қорытынды

Біріктірілген сыныптардағы жұмыс жағдайында ШЖМ педагогы оқу үдерісін тиімді ұйымдастыруына байланысты бірқатар күрделі міндеттерді шешуі қажет. Педагог білім алушылардың әртүрлі жас ерекшеліктерін ескеруі және сабақ барысында олардың толық жұмыспен қамтылуын қамтамасыз етуі керек. Бастауыш мектепте балалар тек жаңа іс-шараларға қатысады, оны іске асыру қиынырақ. Бұл ретте бастауыш мектепте білім алушының алдағы уақытта табыстылығын анықтайтын базалық оқыту дағдылары қалыптасады. Жаңартылған білім беру мазмұны ШЖМ педагогына білім алушылармен жұмыс істеудің жаңа тәсілдерін ұсына отырып, оқу үдерісін тиімді ұйымдастыруға мүмкіндік береді.

Осы әдістемелік ұсынымдар жаңартылған білім беру мазмұны жағдайында ШЖМ біріктірілген бастауыш сыныптарында оқыту үдерісінің ерекшеліктерін анықтайды. Атап айтқанда, әртүрлі жастағы сыныптардағы сабақтарды ұйымдастыру принциптері, түрлі деңгейдегі сыныптарды ұйымдастыру нұсқалары, осындай сыныптардағы оқытудың ерекшеліктері және сабақтың барлық кезеңдеріндегі жұмыс түрлері көрсетілген. Педагогқа білім алушылардың өзіндік жұмысы шеңберінде балалардың өзара қарым-қатынас нұсқалары ұсынылды. ШЖМ-ның әртүрлі жастағы сыныптарындағы оқу үдерісіндегі формативті бағалау мен оның рөлін егжей-тегжейлі қарауға ерекше көңіл бөлінеді.

Әдістемелік ұсынымдарда жаңартылған бағдарламалардың ШЖМ-да оқыту жағдайларына тиімді бейімделуінің нұсқалары ұсынылған.

Авторлар нақты педагогикалық үдерісте әлеуетті мазмұндық-ақпараттық, іс жүргізушілік-әрекеттік, ұйымдастырушылық-әдістемелік байланыстарды жүзеге асыру үшін біріктірілген сыныптардағы бірқатар пәндер бойынша мазмұндық желілерді біріктіру, яғни пәнішілік және пәнаралық кірігуге көшу мүмкіндіктерін ескерді.

Бейімделу, сондай-ақ оқыту мен тәрбиелеудің оңтайлы даралануы мен ақылға қонымды саралануына бағытталған:

- білім алушылардың жеке ерекшеліктері мен қабілетін ескеретін оқыту және тәрбиелеу технологияларын таңдау;
- жеке тұлға мен әлеуеттің (социумның) өзара әрекеттесуін оңтайландыру.

Әдістемелік ұсынымдарда бастауыш мектеп деңгейінде ШЖМ біріктірілген сыныптары үшін жаңартылған білім беру мазмұнының оқу бағдарламаларын бейімдеу нұсқалары, сондай-ақ ШЖМ біріктірілген бастауыш сыныптарында оқу пәндері бойынша орта мерзімді және қысқа мерзімді жоспарларды әзірлеу үлгілері ұсынылды.

Ұсынылған әдістемелік ұсынымдар негізінде ШЖМ біріктірілген сыныптың педагогы мынадай құзыреттерді іске асыра алады:

- оқу мақсаттарына талдау жасау, оларды іріктеу және нақты әртүрлі жастағы сыныптардың жағдайына бейімдеу;
- оқытудың тиімді әдістерін таңдау;

– біріктірілген сыныптың барлық білім алушыларын оқу үдерісіне толық қатыстыруды ескере отырып, сабақтың барлық кезеңдерін құрастыру және бір пәндік және бір тақырыптағы сабақтарды өткізу кезінде осы үдерісті басқару;

– біріктірілген сынып білім алушыларының өзіндік жұмысын тиімді ұйымдастыру және сонымен қатар оларға жеке білім беру траекториясын ұсыну;

– формативті бағалау аспектісінде білім алушылардың жеке дамуын мониторингілеу үшін бақылау-бағалау процедураларының пакетін әзірлеу.

Әдістемелік ұсынымдар шағын жинақты мектеп мұғалімдеріне көмек құралы ретінде жасалғанын атап өткен жөн, алайда біздің ұсыныстарымыздың шеңберінен тыс нақты оқу орындары үшін өзекті болатын жаңартылған бағдарламаларды біріктірудің көптеген өзге де нұсқалары қалатынын ескертеміз.

ПАЙДАЛАНЫЛҒАН ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ

1. Оқытуды ұйымдастыру шарттары бойынша білім беру ұйымдары қызметінің үлгілік қағидалары (Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2013 жылғы 17 қыркүйектегі № 375 бұйрығы).
2. Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2013 жылғы 3 сәуірдегі № 115 бұйрығымен бекітілген Бастауыш білім берудің жалпы білім беретін пәндерінің үлгілік оқу бағдарламалары
3. Особенности организации образовательного процесса в начальных классах малокомплектной школы в условиях обновления содержания образования (методическое пособие) Караганда, 2015 Рецензенты: Сарсекеева Ж.Е. – д.п.н., профессор кафедры ПиМНО социально-педагогического факультета КарГУ им. академика Е.А.Букетова, Кузнецова С.В. – к.п.н., начальник отдела МОИР филиала АО «НЦПК «Өрлеу» ИПК ПР по Карагандинской области.
4. Пинская М.А. Формирующее оценивание: оценивание в классе: учеб. пособие. – М.: Логос, 2010. – 264 с.
5. Пинская М.А., Улановская И.М. Новые формы оценивания. Начальная школа. – М.: Просвещение, 2013. - 80 с.
6. ШЖМ біріктірілген сыныптары үшін жаңартылған білім мазмұнының оқу бағдарламаларын бейімдеу бойынша әдістемелік ұсынымдар (5-8 сыныптар). Әдістемелік ұсынымдар – Астана: Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы, 2018.
7. 2019-2020 оқу жылында Қазақстан Республикасының орта білім беру ұйымдарында білім беру процесін ұйымдастырудың ерекшеліктері туралы: Әдістемелік нұсқау хат. – Нұр-Сұлтан: Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы, 2019.

Жаңартылған бағдарлама бойынша «Музыка» пәнінен шағын жинақты мектептің біріктірілген 1, 2-сыныптарына арналған қысқа мерзімді жоспардың үлгісі

<p>Сабақтың тақырыбы: Өзім туралы 1-сынып: Менің сүйікті әндерім 2-сынып: Сүйікті әуендерім</p>		<p>Мұғалімнің аты-жөні: Беркутшина А.З. Күні: 05.10.2018 ж.</p>	
СЫНЫП: 1-2	Қатысқан білім алушылар саны: 10 1-сынып – 5 білім алушы, 2-сынып – 5 білім алушы	Қатыспаған білім алушылар саны: 0	
Сабақ негізделген оқу мақсаттары	2.1.1.1. – музыканың көркемдеуші құралдарын және музыканың сипатын анықтау		
Сабақ нәтижесі:	<p>Білім алушылардың барлығы мынаны орындай алады: Оқулықта берілген және қосымша тапсырмаларды орындайды. Жазба жұмыс жасайды. Сұраққа жауап береді.</p> <p>Білім алушылардың көбісі мынаны орындай алады: Топтық жұмысты бірлесе орындайды. Өз бетінше жұмыс жасайды. Сұраққа жауап береді.</p> <p>Білім алушылардың кейбіреуі мынаны орындай алады: Оқулықтан тыс берілген қосымша тапсырмалады орындайды, тақырып бойынша қосымша мәліметтер мен дәлелдер келтіре алады.</p>		
Бағалау критерийі	Жеке, жұптық, топтық тапсырмаларды орындай алады. Сабақ барысында тыңдаушының назарын өзіне аудара алады.		
Ресурстар	Оқулық, суреттер, әртүрлі заттар, топтық тапсырмалар, кері байланыс, Bilim land құрылғысы.		
Әдіс-тәсілдер	Сұрақ-жауап, әңгімелеу, түсіндіру, ойын, көрнекілік.		
Пәнаралық байланыс	Музыка, қазақ тілі.		
Сабақтың жоспары			
Жоспарланған уақыт	Сабақ барысы:		Бағалау түрлері
Басталуы 5 минут	<p>Ұйымдастыру кезеңі 2 минут 1-топ: 1-сынып, 2-топ: 2-сынып Психологиялық ахуал қалыптастыру: 3 минут «Көрші» Мақсаты: әрбір қатысушының сол топтың бір мүшесі екендігін сезінуі, бір-біріне жылылық сыйлау. Нұсқаулық: Көршінді оң жақтан құшақта, Көршінді сол жақтан құшақта. Оң жақтағы көршіңе бір жымыып, Сол жақтағы көршіңе бір жымыып, Бүгінгі тренинг барысы, Біз үлкен отбасы.</p>		

<p>Жаңа білім 9 минут</p>	<p>2-сынып Білу және түсіну Білім алушылар оқулықтағы негізгі тақырыппен танысады.</p> <p>/«Бөбегім» күйін тыңдау/ «Жариялау» әдісі Дискриптор: - Әрбір білім алушы берілген сұрақ бойынша өз позициясын жариялайды.</p> <p>Бағалау: «Басбармақ» әдісі</p>	<p>1-сынып Білу және түсіну Білім алушылар оқулықтағы негізгі тақырыппен танысады. «Суретті әңгімеле» әдісі</p> <p>Дискриптор: -Ән айту ережесін түсіндіреді /оқулықтағы суреттер бойынша/ «Ән сабағы» әнін тыңдау Дискриптор: -әннің мазмұнын түсіндіреді Бағалау: «Басбармақ» әдісі</p>	 <p>Оқулық, мәтіндер.</p> <p>Саралау «Диалог және қолдау көрсету»</p>
<p>Ортасы 10 минут</p>	<p>Қолдану Дәптермен жұмыс. Дискриптор: -дәптердегі тапсырмаларды орындайды.</p> <p>Талдау «Жигсо» әдісі</p> <p><small>Күй – домбыра және басқа қазақ халық аспаптары орындалатын музыкалық шығарма. Күйді тартатын адамды күйші, орындаушы деп атайды.</small></p> <p>Дискриптор: -тақырыпты бөліктерге бөліп, оқуға тапсырма береді. -Топтағы бір нөмірлі балалар бір мысалды қарастырып, бірге отырып талқылап, өз топтарына келіп түсіндіреді. Қолдау: «Үш шапалақ» әдісі</p>	<p>Топтық жұмыс «Өзіңді тексеріңіз» әдісі Берілген суреттерге қарай ән айту ережесі бойынша ән орындау Дискриптор: -Ән айту ережесінің түрлеріне қарай ережелерді сақтап орындайды. Қолдану Дәптермен жұмыс</p> <p>Композитор-әннің әуенін шығарады.</p> <p>Дискриптор: -дәптердегі тапсырмаларды орындайды. Қолдау: «Үш шапалақ» әдісі</p>	<p>Сыныптағы белсенді білім алушы басқаларға бағыт беріп отырады. Топтық талқыға салады, ойланады</p> <p>Саралау «Диалог және қолдау көрсету»</p>
<p>Сергіту сәті 2 минут</p>	<p>Сергіту сәті «Қара жорға»</p>		<p>видеожазба</p>

		
<p>Аяқталуы Сабақты бекіту 10 минут</p>	<p>Bilim land –тері тапсырманы орындау</p> <p>Дискриптор: - Тапсырмаларды орындайды.</p> <p>Бағалау: «Көңілді смайликтер»</p>	<p>АКТ</p>
<p>Бағалау 2 минут</p> <p>Кері байланыс 2 минут</p>	<p>Топ басшылар өз тобындағы балаларды бағалайды</p> <p>«Белгілер» әдісі</p> 	<p>Бағалау парақшасы</p> <p>«Белгілер» әдісі. Рефлексия парағы.</p>
<p>Үйге тапсырма: оқу, жаттау.</p>		
<p>Саралау – Сіз қосымша көмек көрсетуді қалай жоспарлайсыз? Сіз қабілеті жоғары білім алушыларға тапсырманы күрделендіруді қалай жоспарлайсыз? «Диалог және қолдау көрсету»</p>	<p>Бағалау – Білім алушылардың үйренгенін тексеруді қалай жоспарлайсыз? «Бас бармақ», «көңілді смайликтер» «Үш шапалақ», Бағалау парағы</p>	<p>Пәнаралық байланыс Қауіпсіздік және еңбекті қорғау ережелері АКТ-мен байланыс Құндылықтардағы байланыс Партада дұрыс отыру, Ән айту ережесін сақтау</p>

<p>Рефлексия Сабақ / оқу мақсаттары шынайы ма? Бүгін білім алушылар не білді? Сыныптағы ахуал қандай болды? Мен жоспарлаған саралау шаралары тиімді болды ма? Мен берілген уақыт ішінде үлгердім бе? Мен өз жоспарыма қандай түзетулер енгіздім және неліктен?</p>	
<p>Қорытынды бағамдау Қандай екі нәрсе табысты болды (оқытуды да, оқуды да ескеріңіз)? 1: 2: Қандай екі нәрсе сабақты жақсартта алды (оқытуды да, оқуды да ескеріңіз)? 1: 2: Сабақ барысында мен сынып немесе жекелеген оқушылар туралы менің келесі сабағымды жетілдіруге көмектесетін не білдім?</p>	

МАЗМҰНЫ

Кіріспе	3
1. Білім мазмұнын жаңарту жағдайында ШЖМ-да біріккен бастауыш сыныптардағы оқыту процесінің ерекшелігі	5
2. ШЖМ-ның біріккен бастауыш сыныптары үшін жаңартылған білім мазмұнын оқу пәндері бойынша орта мерзімді және қысқа мерзімді бағдарламаларын бейімдеу	24
3. Бастауыш мектеп деңгейінде ШЖМ-ның біріккен сыныптардағы оқу пәндерінен орта мерзімді және қысқа мерзімді жоспарларды әзірлеу бойынша әдістемелік ұсыныстар	134
Қорытынды	153
Пайдаланылған әдебиеттер тізімі	155
Қосымша	156

Введение

Важнейшей задачей системы образования Республики Казахстан является обеспечение равного доступа различных слоев населения к образованию, соответствующему современным требованиям и перспективам развития казахстанского общества. В государственной программе развития образования и науки Республики Казахстан на 2016–2019 годы уделено особое внимание проблеме сельских школ [1].

Функционирование системы малокомплектных школ не только стратегически значимо для системы образования Казахстана, но и является важным фактором развития сельских регионов. Успешное социально-экономическое развитие страны требует определенных изменений в системе образования. Для этого необходима разработка нового содержания и форм обучения, а также создание единого образовательного пространства.

Современному учителю МКШ необходимо обладать рядом дополнительных профессиональных компетенций, существенных для работы в условиях обновления содержания образования:

анализировать, отбирать, адаптировать учебные цели и содержание учебного материала к условиям совмещенного класса-комплекта;

адаптировать и конструировать оптимальные методы обучения в условиях совмещенного класса-комплекта;

управлять деятельностью обучающихся класса-комплекта при проведении однопредметных и однопредметных уроков;

проектировать индивидуальную образовательную траекторию развития обучающихся;

разрабатывать пакет контрольно-оценочных процедур для мониторинга индивидуального прогресса обучающихся;

вовлекать обучающихся в социокультурные, экономические процессы местного сообщества.

Совмещенность начальных классов МКШ осложняет организацию учебной работы, эффективность применения традиционных приемов и методов работы в таких классах снижается. В этих условиях учителю необходимо решать следующие задачи [2]:

- правильно организовать обучение с умелым сочетанием самостоятельной деятельности;

- обеспечить полную занятость обучающихся;

- учитывать их разновозрастность;

- рационально составлять планы уроков;

- тщательно готовиться к урокам.

Современное состояние образовательного процесса на селе таково, что кроме разновозрастного совмещения с двойной, тройной подготовкой к урокам, педагогу МКШ часто приходится преподавать несколько предметов, которые не всегда соответствуют специальности, полученной педагогом в вузе.

Традиционной для нашей республики остается такая организация образовательного процесса в совмещенном классе, когда планы уроков

отдельных классов не интегрируются в один, а преподаются поочередно с последующим проведением самостоятельной работы. В сложных, своеобразных и нестандартных условиях малокомплектной малочисленной школы существенно возрастает роль инновационных подходов, способствующих внутрипредметному и межпредметному интегрированию с учетом разновозрастности, активности, дифференцированности обучения и др.

На начальное образование возлагается ответственность в создании образовательного пространства, благоприятного для гармоничного становления и развития личности обучающегося, обладающего основами широкого спектра навыков:

- 1) функционального и творческого применения знаний;
- 2) критического мышления;
- 3) проведения исследовательских работ;
- 4) использования информационно-коммуникационных технологий;
- 5) применения различных способов коммуникации, в том числе языковых навыков;
- 6) умения работать в группе и индивидуально [7].

Для Республики Казахстан, где 41% от общего числа школ страны составляют малокомплектные школы, определение эффективных путей совершенствования управления педагогическим процессом в специфических условиях малокомплектной школы, в связи с обновлением содержания образования, приобретает особую актуальность.

Несмотря на специфические трудности малокомплектной школы, учителю подобной организации образования в соответствии с требованиями обновления содержания образования легче осуществлять индивидуальный и дифференцированный подход к обучающимся, реализовывать практическую направленность их учебной деятельности, включая в общение с педагогом и одноклассниками. Это позволит успешно организовывать учебный процесс в начальных классах малокомплектной школы в соответствии с требованиями нового стандарта начального образования.

Цель разработки методических рекомендаций – оказать методическую помощь учителям начальных классов малокомплектной школы в наиболее эффективной организации учебного процесса в совмещенных начальных классах малокомплектной школы с учетом тенденций обновления содержания образования в РК.

Практическая значимость методических рекомендаций заключается в том, что применение разработанных материалов учителями МКШ в их практической деятельности способствует оптимальной организации учебного процесса в совмещенных начальных классах малокомплектной школы в условиях обновления содержания образования и, следовательно, повышению качества результатов обучения школьников.

Новый подход к реализации образования в МКШ на современном этапе обусловлен современными глобальными тенденциями развития общества.

1 Особенности процесса обучения в совмещенных начальных классах МКШ в условиях обновления содержания образования.

Учебный процесс в малокомплектной школе имеет ряд важнейших особенностей, которые обусловлены тем, что уроки в них проводит один учитель одновременно с двумя, тремя, а то и четырьмя классами в одном помещении, ему приходится вести занятия одновременно с детьми разного возраста, разной подготовленности, по учебным программам разных классов.

Работать учителем в малокомплектной школе, несомненно, труднее и сложнее, чем в обычной школе.

Согласно Типовым правилам деятельности по видам общеобразовательных организаций (начального, основного среднего и общего среднего образования), утвержденным приказом МОН РК №375 от 17 сентября 2013 г., в малокомплектных школах (далее МКШ):

при совмещении и объединении классов в один класс-комплект число разновозрастных обучающихся не должно превышать 10 человек.

наполняемость классов в МКШ допускается от 3-10 человек и более.

при объединении трех или четырех классов применяется скользящий график организации учебных занятий.

не допускается совмещенное обучение обучающихся первого класса и выпускных классов.

В соответствии с приказом МОН РК № 91 от 12 марта 2018 года пункт №13 Типовых правил деятельности организации образования (об условиях организации обучения) изложен в новой редакции: «При применении методик разновозрастного обучения допускается совмещение классов» [1].

Следовательно, рациональные варианты совмещения классов определяет школа. Обсуждение вопросов комплектации совмещенных классов с учетом количества классов и контингента детей рекомендуется проводить на заседаниях методических объединений и на педагогическом совете школы.

Особенность учебного процесса МКШ состоит в том, что он организуется в соответствии с учетом разновозрастного обучения обучающихся в класс-комплектах.

Разновозрастное обучение – совместная деятельность детей разного возраста, направленная на решение как общих для всех, так и частных, в зависимости от возраста, образовательных и воспитательных задач [3].

Лебединцев В.Б. акцентирует внимание на том, что если учитель работает в одном учебном помещении с каждым классом автономно, по очереди, обучая каждый класс по своей программе, то это не является разновозрастным обучением. Последнее предполагает, прежде всего, организационное и содержательное единство учебного процесса в разновозрастном классе. Основным способом организации обучения определяется групповое обучение.

Разновозрастное обучение строится на следующих принципах организации занятий в разновозрастных группах [3]:

Принцип интеграции и дифференциации задач, содержания, средств обучения обучающихся разного возраста требует:

определения общих для всех классов задач и конкретизации задач для каждой возрастной группы;

отбора в содержании материала знаний и умений, которые доступны всем детям, могут осваиваться одновременно обучающимися всех возрастных групп;

подбора соответствующих общему содержанию способов учебной работы обучающихся разного возраста;

выделения, с одной стороны, тех вопросов в изучаемом материале, которые непосильны для младших, но должны быть усвоены старшими, с другой – необходимых для изучения или закрепления младшими и уже непривлекательных для старших;

отбора групповых и индивидуальных форм занятий для каждого класса с учетом специфики содержания учебного материала.

Принцип педагогизации учебной деятельности детей заключается в обеспечении подготовки обучающихся более старшего возраста в качестве организаторов учебного занятия. Им делегируется ряд педагогических функций, например, проверка домашнего задания.

Принцип взаимообучения основан на овладении знаниями, умениями и навыками, способами деятельности и отношениями в процессе взаимного влияния обучающихся друг на друга: каждый обучающийся как член группы может временно выполнять роль учителя, обучая своего товарища.

Принцип регулирования взаимодействия обучающихся разного возраста предполагает использование учителем различных форм и методов организации разновозрастного сотрудничества.

Принцип обеспечения психологической защищенности ребенка требует учета при формировании разновозрастных групп возрастных особенностей, межличностных отношений обучающихся, их психологической совместимости, способности и готовности к отстаиванию независимости своей позиции.

Принцип оптимальности возрастного диапазона состава обучающихся на учебном занятии предполагает принятие учителем решения о целесообразности объединения обучающихся того или иного возраста. Рекомендуемый возрастной диапазон для эффективного взаимодействия обучающихся – не более 3-4 лет.

Разновозрастное обучение организуется в следующих вариантах [5]:

постоянно на всех уроках по всем предметам;

постоянно на уроках технологии, физической культуры, изобразительного искусства, музыки в разновозрастных группах;

систематически при совпадении содержания учебного материала в разных классах (однотемные уроки):

полное совпадение содержания учебного материала. Например, математика 2 и 3 класс – тема «Единицы массы»;

частичное совпадение содержания материала, когда в разных классах лишь отдельные вопросы связаны между собой;

содержание разное, но тема, изучаемая младшими, является базой для изучения материала старшими.

Так как многие темы в начальной школе повторяются на разном уровне, рекомендуется планировать учебный процесс так, чтобы уроки по этим темам проводились одновременно во всех классах. Часть времени на таких уроках может быть использована для рассказа, беседы, демонстрации опыта, картин, таблиц, рассчитанных на обучающихся всех классов, а в течение остального времени обучающиеся каждого класса работают над отдельными заданиями [3].

Если учитель выбирает организацию разновозрастного обучения на всех этапах урока, то рекомендуется составление однопредметного расписания.

На уроке разновозрастное взаимодействие возможно организовать:
на всех этапах урока;

Например, можно рекомендовать следующие виды работ в разновозрастном классе МКШ в зависимости от этапа (таблица 1).

Таблица 1 – Виды работ в разновозрастном классе МКШ

Этап	Виды работ
актуализация знаний, мотивация деятельности	взаимопроверка домашнего задания, опрос, совместная работа по «Дневнику наблюдения»
усвоение нового материала	чтение и анализ текста учебника, проведение исследовательских и практических работ
Закрепление	ответы на взаимные вопросы, совместное выполнение заданий по изученной теме, творческой работы, закрепление и применение изученного материала
подведение итогов	анализ и самоанализ совместной деятельности обучающихся, выставление оценок (самооценка и взаимооценка), совместная помощь обучающихся в разъяснении этапов подготовки и выполнения домашнего задания

на отдельных этапах для решения общих учебных задач, например, на уроке литературного чтения старшие сообщают сведения из биографии писателя или читают за учителя литературное произведение;

по ситуации – по мере необходимости, например, для организации игры на уроке физической культуры, при подведении итогов урока, в случае помощи младшему обучающемуся, пропустившему материал.

На различных этапах занятия рекомендуется использовать специальные способы взаимодействия детей разного возраста:

Проверка домашнего задания:

старшеклассники проверяют и оценивают выполнение устных и письменных домашних заданий младшими;

старшеклассники подбирают или составляют вопросы и задачи для младших обучающихся, а затем принимают участие в опросе по этим заданиям;

старшеклассники в случае затруднений помогают при ответе младшим;

младшие обучающиеся задают в ходе опроса вопросы старшим;

младшие обучающиеся привлекаются к прослушиванию ответов старших обучающихся по доступному материалу и др.

Изучение нового материала:

старшеклассники рассказывают новый материал младшим обучающимся, читают литературное произведение, текст по «Познанию мира»;

старшеклассники организуют работу с текстом (отметить карандашом нужный отрывок в тексте; обозначить смысловые паузы, логические ударения; придумать вопросы к тексту; объяснить значение указанных слов);

старшеклассники совместно с младшими составляют опорные материалы, схемы, таблицы (на основе технологии развития критического мышления через чтение и письмо);

старшеклассники совместно с младшими организуют совместные наблюдения, постановку опытов, работу с учебными приборами и др.

Закрепление изученного материала:

старшеклассники совместно с младшими составляют и отгадывают кроссворды, ребусы, составляют и решают задачи, отвечают на вопросы викторин;

коллективно обсуждают прочитанную дополнительную литературу;

старшеклассники организуют работу с текстом (разделить текст на части согласно вопросам, плану; пересказать – подробно, выборочно, творчески, сжато; подготовить отзыв о прочитанном);

старшеклассники организуют учебные игры-соревнования («Закончи стихотворную строку», «Я начну, а ты продолжи...»);

старшеклассники совместно с младшими просматривают, обсуждают и комментируют фрагменты фильмов, роликов и т.п.;

старшеклассники оказывают индивидуальную помощь младшим в процессе закрепления и повторения материала.

Контроль знаний:

старшеклассники готовят обобщающие занятия;

старшеклассники разрабатывают материалы, задания, конкурсы;

старшеклассники проводят зачеты, самостоятельные и контрольные работы, проверяют и оценивают их;

взаимопроверка. Например, обучающиеся 4 класса составляют план текста, а обучающиеся 2 класса находят соответствующие отрывки в тексте, зачитывают их, пересказывают; или младшие работают лишь над одним фрагментом произведения, а старшие «дорассказывают» весь текст, предварительно прочитав его в полном объеме.

Разновозрастное сотрудничество рекомендуется организовывать в виде индивидуально-групповой и командно-групповой работы при условии, что за основу взят учебный материал, актуальный для всех возрастных категорий.

При индивидуально-групповом варианте обучающиеся разбиваются на разновозрастные группы по 3-5 человек. Старший консультант объясняет новый материал, а потом предлагает закрепить его. Задание выполняется либо по частям (каждый обучающийся занят своей частью), либо по «вертушке» (каждое последующее задание выполняется обучающимися по очереди). При

этом выполнение каждого задания обучающийся объясняет вслух, и его контролирует вся группа. Оценки за выполнение индивидуальных заданий суммируются, а группе объявляется общая оценка.

Командно-групповая работа предполагает «встречу консультантов». Старшеклассники как консультанты организуются в группы для работы над учебным материалом, который разбит на фрагменты. Каждый член экспертной группы находит материал по своей части темы. Далее они возвращаются в свои группы и объясняют его ученикам младшего возраста, дают задания и проверяют их. Затем переходят к следующей группе. Старшие обучающиеся отвечают за качество выполнения заданий младшими обучающимися, так как это отразится на их итоговой оценке. Отчитываются учителю по всей теме: каждый обучающийся персонально и вся команда. На протяжении работы учитель следит за активностью обучающихся и помогает любой группе, если необходимо.

Специфика МКШ определяет обязательность и систематичность самостоятельной работы как одной из форм деятельности обучающихся на уроке.

Самостоятельная работа обучающихся в МКШ является ежеурочной и может проводиться на всех этапах урока. Число самостоятельных работ на одном уроке не регламентируется. Предельно допустимая продолжительность самостоятельной работы обучающихся с программным материалом на уроке во втором классе не более 15-20 минут, а в третьем классе – не более 15-25 минут [1].

Самостоятельная работа в МКШ чередуется с работой под руководством учителя. Больше времени на работу непосредственно с учителем рекомендуется отводить в более младшем классе или в том классе, где выше трудность изучаемого или повторяемого материала.

Под руководством учителя и при его непосредственном участии рекомендуется проводить:

- некоторые подготовительные упражнения;
- объяснение нового материала на основе предшествующей самостоятельной работы;
- беседы-изложения нового материала;
- объяснения, рассказы, инструктажи;
- первичное восприятие, осмысление, закрепление нового материала;
- диагностику уровня обученности;
- контроль и коррекцию усвоенных знаний, умений;
- показ рациональных приемов применения знаний;
- тематическое обобщение материала.

Самостоятельная работа должна:

- соответствовать задачам урока;
- быть посильной и доступной;
- предполагать разнообразный характер деятельности;
- быть организованной на различных уровнях, от воспроизведения действий по образцу и узнавания объектов путем их сравнения с известным

образцом до составления модели и алгоритма действий в нестандартных ситуациях;

иметь четкую, лаконичную, понятную формулировку задания;
включать алгоритм (инструкцию) выполнения задания.

Для обучающихся начальной школы доступно и поси́льно самостоятельное выполнение подготовительных упражнений до изучения нового материала (повторение по учебнику, работа с карточками, таблицами, задания на выделение, сравнение, сопоставление фактов, повторение правил, способов действия, предварительное чтение и наблюдение, просмотр рисунков и иллюстраций, составление описаний, зарисовок, нахождение данных и т.п.);

Самостоятельное изучение нового материала является наиболее сложным видом работы. В ходе подготовки такого вида самостоятельной работы упражнения рекомендуется составлять таким образом, чтобы:

а) повторить определенные правила, знание которых необходимо для понимания нового материала;

б) выполнить ранее изученные вычисления и преобразования, которые являются составной частью нового материала;

в) предположить существование алгоритма, формулы, понятия.

Например, можно использовать карточку-инструктаж:

Рассмотрите чертеж (на чертеже представлены прямой, тупой и острый углы). Прочитайте и скажите, какие бывают углы?

Из листа бумаги сделайте модель прямого угла. Возьмите листы. Согните лист пополам, а потом еще раз, так, чтобы линии первого сгиба совпали друг с другом.

Получилась модель прямого угла. Покажите стороны прямого угла и его вершину.

Для того чтобы проверить, является ли угол прямым, необходимо приложить к нему модель так, чтобы вершины и стороны углов совпали. Приложите модель к прямому углу. Совпадают вершина и стороны?

Приложите модель к острому углу. Что вы видите? (он меньше прямого).

Приложите модель к тупому углу. Расскажите о своих наблюдениях (он больше прямого).

Моделью прямого угла является также прямой угол чертежного треугольника. Найдите на нем с помощью своей модели прямой угол.

С помощью модели прямого угла узнайте, будут ли прямыми остальные углы этого треугольника. Какие у вас получились углы? (меньше прямого, острые)

С помощью модели мы можем найти прямые углы на предметах, которые нас окружают. Попробуйте это сделать.

Далее учитель проводит обобщение на основе вопросов:

Кто запомнил, какие бывают углы?

Как узнать, является ли угол прямым?

Как называются углы, которые меньше прямого?

Как называются углы больше прямого?

Чтобы обучающиеся могли работать самостоятельно, необходимо сформировать у них общие навыки самостоятельной работы.

Для их формирования Акпаева А.Б. рекомендует систему методических приемов:

1. Прием, обеспечивающий правильное понимание обучающимися содержания задания для самостоятельной работы и предъявляемых к нему требований, предполагает, что вместе с заданием показывается образец его выполнения.

2. Приемы, позволяющие осуществить индивидуальный подход к ученикам: дифференцированные задания, индивидуальная самостоятельная работа. Например, даются одинаковые по содержанию задания для всех обучающихся, но способы выполнения могут быть различные.

3. Приемы самоконтроля:

элементы программированного обучения. Обучающимся предлагаются задания для самостоятельной работы и группа ответов, среди которых есть правильный. Если задание выполнено неверно, т.е. если ответ не совпадает с одним из ответов, то обучающийся снова предпринимает попытку его решения и делает это до тех пор, пока не получит правильного ответа;

на карточке записывается серия примеров и возможные ответы к ним;

на карточке написаны задания, в которых выражения соединяют с ответом стрелочкой;

использование перфокарт (пустых и с ответом);

задания на расшифровку слов, словосочетаний, пословиц;

применение алгоритмов исправления ошибок.

Самостоятельная работа в МКШ с позиции обновления содержания должна соответствовать принципу, «согласно которому одной из задач процесса обучения обучающихся является необходимость научить тому, как учиться и стать самостоятельными, мотивированными, заинтересованными, уверенными, ответственными и способными проводить анализ».

Самыми распространенными способами предъявления самостоятельного задания являются индивидуальные карточки и запись на доске. Кроме обычной школьной доски, рекомендуется использовать магнитные доски, наборное полотно, переносные доски, планшет, доску Smart board и т.д., что помогает быстро составлять и сменять задания для самостоятельной работы.

Индивидуальные карточки могут включать 2-3 задания и применяться с целью отработки навыков и контроля усвоения знаний.

Однообразие формулировок заданий не только снижает познавательный интерес обучающихся и мотивацию выполнения самостоятельной работы, но и отрицательно сказывается на развитии мышления обучающихся.

При организации индивидуальной работы важно осуществлять процесс обучения в соответствии с требованиями программы и возможностями обучающихся, т.е. дифференцированно.

Вид задания	Характеристика обучающегося	Цель	Содержание задания	Особенности
Индивидуальные задания первого уровня	обучающийся которого не сформирован познавательный интерес, недостаточные познавательные способности, низкий уровень мотивации учения и низкие показатели успеваемости	формирование интереса к предмету и мотивации на его изучение	задания пропедевтического характера	наличие в задании указания на выбор или использование конкретных плана, алгоритма, образца, опорных схем
Индивидуальные задания среднего уровня	обучающийся со средними показателями обучаемости, интеллектуальной работоспособности, учебной мотивации, интереса, успеваемости по предмету	обучение технологии поиска новых знаний, работа с учебником	задания частично-поискового и поискового характера	организован самоконтроль обучающегося за выполнением учебной задачи
Индивидуальные задания третьего уровня	обучающийся с высоким уровнем учебных возможностей и высокими показателями успеваемости по предмету; обучающийся со средними учебными возможностями, но с высоким уровнем развития познавательного интереса к предмету	совершенствование предметных умений и навыков, развитие интеллектуальных качеств личности и нестандартности мышления, навыков творческой, исследовательской работы, формирование потребности в самостоятельной познавательной деятельности	задания повышенной трудности	-

Можно реализовать как минимум 2 направления дифференциации: разработать задания для обучающихся с учетом их индивидуальных особенностей (для сильных, средних и слабых) и оказывать помощь ученикам разных групп в различной степени.

Дифференциация работы в индивидуальном режиме предполагает количество заданий, соответствующее количеству дифференцированных групп обучающихся.

Представим один из подходов к организации индивидуальной самостоятельной работы (таблица 2).

Таблица 2 – Описание особенностей заданий для дифференциации самостоятельной работы в индивидуальном режиме

Аналогично дифференцируется степень оказания помощи. Все обучающиеся выполняют одинаковое по объему и степени сложности задание. Сильные обучающиеся не получают дополнительных разъяснений, кроме общего для всех инструктажа. Слабоуспевающие обучающиеся работают, опираясь на инструкции, предписания алгоритмического характера. Средние – по желанию при затруднении могут использовать в работе памятки или свернутые предписания.

При выполнении заданий карточек также рекомендуется организация работы в парах. С этой целью учитель сначала обучает младших школьников работать в парах сменного состава, применяя простейшие методики такие, как методика взаимных диктантов, методика М.Г.Булановской, работа в парах сменного состава по карточкам или вопросникам и др.

Схема работы в парах сменного состава предполагает, что обучающийся А по своей теме обучает и проверяет обучающегося В, а обучающийся В по своей теме обучает и проверяет обучающегося А. После этого может происходить обмен темами (текстами), распад пары и дальнейшая работа с новым партнером.

Например, при взаимных диктантах сначала свой текст обучающийся А диктует, а обучающийся В пишет. Потом обучающийся В диктует свой текст, а обучающийся А записывает. После этого оба ученика вместе проверяют каждый диктант, подчеркивая (не исправляя) допущенные ошибки. Проводится работа над ошибками, сопровождаемая воспроизведением соответствующих правил.

Обучающиеся обмениваются текстами диктантов, и происходит обмен партнерами. Обучающийся А в новой паре по тексту, полученному от обучающегося В, становится обучающим (диктующим), и цикл работы повторяется.

Методика М.А. Мкртчяна «Взаимообмен заданиями» предназначена для решения типовых упражнений, примеров, заданий, – задач по любому предмету в парах сменного состава. Здесь основной вид учебной работы в паре – обучение.

При «запуске» (начале организации) методики должны выполняться следующие важные условия: карточки должны быть разными; каждый обучающийся должен знать свою карточку и не знать карточки напарника. Сама карточка довольно проста. Она представляет собой два типовых задания.

При «запуске» карточки учитель объясняет ученику, как решать задание «А» из его карточки. Подробное решение записывает обучающемуся в тетрадь. Обучающийся самостоятельно по только что полученному от учителя образцу

решает в тетради задание «Б». После того как учитель проверил правильность выполнения задания, карточка считается «запущенной».

Для обмена заданиями обучающиеся в паре садятся рядом за одну парту. Кладут перед собой раскрытые тетради и карточки-задания. В тетрадях пишут номер карточки своего напарника. Меняются тетрадями. Один из обучающихся объясняет напарнику решение задания «А» из своей карточки и записывает решение в его тетрадь, оставляя на полях заметку, кто выполнил задание. Теперь другой обучающийся решает задание «А» из своей карточки в тетради напарника, обучая его решению и оставляя на полях пометку о том, кто выполнил задание. После этого обучающиеся вновь обмениваются тетрадями и карточками, получая каждый свою тетрадь и карточку напарника, и самостоятельно выполняют в тетрадях задание «Б» из новой карточки. Когда задания выполнены, обучающиеся проверяют друг друга.

В качестве заданий для работы в парах можно использовать приемы технологии критического мышления. Например, прием работы «Тесты по чтению».

Дается задание составить друг другу тест по тем понятиям и идеям, которые содержатся в материалах для чтения. После выполнения тестов, парам предлагается сверить ответы, обсудить тесты на предмет точности вопросов и их связи с текстом.

Прием «Чтение / Суммирование в парах» предполагает, что обучающиеся делятся на пары и читают текст. Они поочередно читают разделы текста (вслух или про себя), затем один суммирует основное содержание, а другой задает исследовательские вопросы по тексту, на которые они совместно пытаются ответить. После чего они меняются ролями и читают следующий раздел текста.

Для организации самостоятельной работы в разновозрастных парах учителю рекомендуется:

- тщательно проанализировать содержание учебного материала и степень совпадения содержания учебного материала в разных классах;

- подготовить дидактический и раздаточный материал с учетом возраста школьников.

Самостоятельная работа в разновозрастной паре может быть применена на различных этапах урока:

- при работе над новым материалом;

- при закреплении изученного материала.

Например, при изучении темы «Периметр и площадь» второклассник проводит измерительные работы под контролем обучающегося третьего класса. Получив точные данные, обучающийся третьего класса вычисляет площадь, а второклассник – периметр данного предмета [5].

Для организации самостоятельной работы в условиях МКШ рекомендуется использовать и технические средства обучения.

Например, с помощью звукозаписи можно провести выборочный диктант.

Дети надевают наушники и выполняют требования учителя.

«Сегодня мы пишем выборочный диктант.

1. Слушай задание: в один столбик будем писать слова, в которых буква «мягкий знак» показывает мягкость согласного, в другой – слова с разделительным мягким знаком. Слов на другие правила писать не надо (задание повторить).

Слушай и пиши. Первые слова пиши с большой буквы, остальные – с маленькой.

Ольга (пауза), газета (пауза), вьюга (пауза), больница (пауза), платье (пауза) и т.д.

2. Проверь. В первый столбик надо было записать такие слова (читать медленно, отчетливо): «Ольга», «больница» и др., во второй столбик – слова «вьюга», «платье» ...

Если ты допустил ошибку, исправь ее (пауза). Оцени свою работу.

3. Сними наушники».

На доске Smart board с помощью презентации, например, можно организовать демонстрацию рисунков, определяющих словарные слова. Учитель дает задание «По картинке напишите словарные слова». Обучающиеся самостоятельно выполняют работу.

С целью организации самостоятельной работы можно также рекомендовать использование цифровых и интернет-ресурсов:

ресурсы с текстовой информацией (учебники, учебные пособия, задачки, тесты, словари, справочники, энциклопедии, периодические издания, числовые данные, программно- и учебно-методические материалы);

ресурсы с визуальной информацией (коллекции: фотографии, портреты, иллюстрации, видеофрагменты процессов и явлений, демонстрации опытов, видеозаписи; статистические и динамические модели, интерактивные модели: предметные лабораторные практикумы, предметные виртуальные лаборатории; символные объекты: схемы, диаграммы);

ресурсы с аудиоинформацией (звукозаписи выступлений, музыкальных произведений, звуков живой и неживой природы, синхронизированные аудиообъекты);

ресурсы с аудио- и видеоинформацией (аудио- и видеообъекты живой и неживой природы, предметные экскурсии);

ресурсы с комбинированной информацией (учебники, учебные пособия, первоисточники, хрестоматии, задачки, энциклопедии, словари, периодические издания);

Один и тот же из указанных ресурсов может использоваться как педагогом, так и обучающимися в рамках самостоятельной работы. Например, педагог с использованием программы MS Power Point создает видеоролик или презентацию на основе изученной темы. Затем передает видеоролик или презентацию обучающимся и дает задание проанализировать представленный материал и в библиотеке найти источники, на основе которых была подготовлена данная презентация.

Обучающийся или разновозрастная группа с помощью той же программы могут с целью обобщения изученного материала или расширения

образовательной деятельности в виде самообразования в рамках самостоятельной работы подготовить видеоролик или презентацию.

Эффективность процесса обучения в условиях разновозрастного обучения повышается, если используются педагогические средства, которые обеспечивают субъектную позицию младших школьников в процессе взаимодействия с педагогом и обучающихся между собой. Рекомендуется использовать как можно более разнообразные методы и техники обучения.

Рассмотрим ряд стратегий в рамках обновленного содержания образования, которые позволяют организовать урок как процесс постоянного взаимодействия обучающихся друг с другом и педагогом, а также развивать критическое мышление и навыки групповой и самостоятельной работы.

Например, при обучении языку эффективной может быть методика «Направляемое чтение».

Направляемое чтение. Оно состоит из следующих этапов: введение, проверка стратегии, самостоятельное чтение, вопрос и ответ по выбранному тексту. Например, текст о дружбе.

Примерные вопросы при работе с текстом:

О чем этот текст?

Кто главные герои?

Вам нравится текст? Почему?

Что вы сделали бы, если бы это произошло с вами?

Оцените способность обучающихся:

понимать простую историю о дружбе;

отвечать на простые вопросы по тексту;

слушать других;

понимать простые слова/фразы.

Стратегия «Горячий стул».

Попросите обучающихся, чтобы они задавали сидящему на стуле обучающемуся вопросы, например: Кто Вы? Кто Ваш друг? Почему Вы дружите?

В парах обучающиеся, используя стратегию «Горячий стул», задают и отвечают на вопросы.

Оцените способность обучающихся:

формулировать и отвечать на вопросы;

слушать друг друга.

(К) Выберите одну или две пары для демонстрации классу.

(К) Проведите рефлексию

Кроме того, на уроке литературного чтения в совмещенных классах определение художественных и нехудожественных текстов (стихотворение, рассказ, статья) может быть реализовано через стратегии:

«ДЕНОТАТНЫЙ ГРАФ». Форма проведения стратегии – работа в парах/группе/команде. Это упражнение позволяет вычлени из информации существенные признаки ключевого понятия, показать состав и структуру понятия в виде графа. Это частный случай графа, с той разницей, что ветви обычно симметрично расходятся из узла, расположенного в центре

изображения. Развивает умение видеть в целом составляющие его части и составлять целое из частей; воспроизводить текст, рассказ по составленному, осуществлять планирование своих действий при исследовании понятий.

Расположение класса. Обучающиеся могут работать в группах вокруг стола или сидя за партой.

Как это работает?

1. Учитель объединяет обучающихся в группы.
2. Обучающиеся знакомятся с информацией, выделяют ключевое слово или словосочетание.
3. Обучающиеся далее, по мере построения графа, дробят ключевое слово на слова «веточки» (доказательства).
4. Обучающиеся соотносят каждое слово «веточки» с ключевым словом с целью исключения каких-либо несоответствий, противоречий.
5. Обучающиеся в группе составляют монологическое высказывание с опорой на граф и представляют результат своей работы на обсуждение другим группам.

«МЕНТАЛЬНАЯ КАРТА» – стратегия, которую возможно использовать в работе над целью «2.3.1.2 – создавать небольшие тексты (рассказ) на основе особенностей художественного стиля (с помощью учителя)». Форма проведения стратегии – работа в группе/команде.

Это упражнение позволяет структурировать информацию в визуальной форме. Её используют, чтобы «застенографировать» те мысли и идеи, которые проносятся в голове, когда вы размышляете над какой-либо задачей. Стратегия развивает творческие способности и самоанализ.

Расположение класса. Обучающиеся могут работать в группах вокруг стола.

Вышеперечисленные стратегии можно рассматривать как составляющую активных форм обучения, так как они позволяют обучающимся активно добывать знания, развивают коммуникативные навыки, учат творчески подходить к решению проблем. Особую важность все это приобретает на уровне начальной школы. Целью начального образования в рамках обновления его содержания является развитие личности ребенка, выявление его творческих возможностей, сохранение физического и психического здоровья. Проблема активности личности в обучении – одна из актуальных как в психологической, педагогической науке, так и в образовательной практике. Известно, что до 70% личностных качеств закладывается в начальной школе. И не только базовые навыки, такие как умение читать, писать, решать, слушать и говорить, нужны ребенку в жизни. Каждому человеку, вступающему в этот сложный и противоречивый мир, необходимы определенные навыки мышления и качества личности: умение анализировать, сравнивать, выделять главное, решать проблему, способность к самосовершенствованию и умение дать адекватную самооценку, быть ответственным, самостоятельным, уметь творить и сотрудничать. И задача педагога – так построить процесс обучения, чтобы помочь раскрыться духовным силам ребенка. Учителю необходимо не только

доступно все рассказать и показать, но и научить обучающегося мыслить, привить ему навыки практических действий.

Традиционное репродуктивное обучение, пассивная подчиненная роль обучающегося не могут решить такие задачи. Для их решения требуются новые педагогические технологии, эффективные формы организации образовательного процесса. К таковым относятся активные методы обучения.

Активные методы обучения – это система методов, обеспечивающих активность и разнообразие мыслительной и практической деятельности обучающихся в процессе освоения учебного материала. Их можно применять на всех этапах урока. При этом в методике уже сложилась традиция выделить метода начала урока, выяснения целей, ожиданий, опасений, презентации учебного материала, организации самостоятельной работы, релаксации, подведения итогов. Каждый из этих методов позволяет эффективно решать конкретные задачи того или иного этапа урока. Представляется целесообразным рассмотреть ряд методов для организации различных этапов урока

Активные методы организации начала урока

Такие методы, как «Ладощка», «Атомы», «Галерея портретов», «Поздоровайся локтями», «Поздоровайся глазами», «Полиглот» или «Человечки-домики» помогут педагогу эффективно и динамично начать урок, задать нужный ритм, обеспечить рабочий настрой и хорошую атмосферу в классе.

Метод «Поздоровайся локтями»

Цель – Встреча друг с другом, приветствие, знакомство

Проведение:

Учитель просит обучающихся встать в круг. Затем он предлагает им сделать следующее:

- Обучающиеся 1 ряда складывают руки за головой так, чтобы локти были направлены в разные стороны;
- Обучающиеся 2 ряда упираются руками в бедра так, чтобы локти также были направлены вправо и влево;
- Обучающиеся 3 ряда нагибаются вперед, кладут ладони на колени и выставляют локти в стороны.

Учитель говорит обучающимся, что на выполнение задания им дается только пять минут. За это время они должны поздороваться с как можно большим числом одноклассников, просто назвав свое имя, и коснувшись друг друга локтями.

Через пять минут обучающиеся собираются в три группы так, чтобы вместе оказались соответственно обучающиеся 1 ряда, 2 ряда, 3 ряда. После этого они приветствуют друг друга внутри своей группы.

Примечание: Эта смешная игра позволяет весело начать урок, размяться перед более серьезными упражнениями, способствует установлению контакта между обучающимися

Метод «Здороваемся глазами»

Цель: приветствие, создание положительного настроения на работу

- Сейчас я с каждым из вас поздороваюсь. Но поздороваюсь не словами, а молча – глазами. При этом постарайтесь глазами показать, какое у вас сегодня настроение.

Активные методы выяснения целей, ожиданий, опасений.

Очень важным для учителя является включение в урок активных методов выяснения целей, ожиданий, опасений. Такие методы, как “Дерево ожиданий”, “Поляна снежинок”, “Разноцветные листы”, “Фруктовый сад”, позволяют учителю лучше понять класс и каждого ученика, а полученные материалы в дальнейшем использовать для осуществления личностно-ориентированного подхода к обучающимся. Методы заключаются в следующем. Обучающимся раздаются заранее вырезанные из бумаги снежинки, яблоки, лимоны, разноцветные листы и предлагается попробовать более четко определить, что они ожидают (хотели бы получить) от сегодняшнего урока, обучения в целом и чего опасаются, записав и прикрепив на определенную поляну, дерево и т.д. После выполнения систематизируются сформулированные цели, пожелания, опасения и подводятся итоги.

Метод «Что у меня на сердце?»

Подготовка: ученикам раздаются вырезанные из бумаги сердечки.

Учитель обращается к ученикам: Иногда мы можем услышать в общении друг с другом такие слова «у меня легко на сердце» или «у меня тяжело на сердце». Начиная любое дело, человек имеет ожидания и опасения. Ожидания напоминают нам что-то лёгкое, воздушное, а опасения – тяжёлое. Давайте определим с вами, когда и почему на уроке может быть на сердце тяжело, а когда легко, и с чем это связано. Для этого на одной стороне сердечка напишите причины, отчего у вас на сердце, сейчас тяжело, и причины, отчего у вас на сердце легко. В конце занятия мы вернёмся к этим сердечкам и узнаем, подтвердились ли ваши опасения или вам было уютно и комфортно на уроке.

Активные методы презентации учебного материала

В процессе урока учителю регулярно приходится сообщать новый материал обучающимся. Такие методы, как «Инфо-угадайка», «Кластер», «Мозговой штурм» позволят учителю сориентировать обучающихся в теме, представить им основные направления движения для дальнейшей самостоятельной работы с новым материалом.

Вместо привычного устного рассказа учителя о новой теме можно использовать следующий метод представления нового материала:

Метод «Инфо-угадайка»

Цель: представление нового материала, структурирование материала, оживление внимания обучающихся.

Материал: подготовленный лист ватмана, цветные маркеры.

Проведение: Учитель называет тему своего сообщения. На стене прикреплен лист ватмана, в его центре указано название темы. Остальное пространство листа разделено на секторы, пронумерованные, но пока не заполненные. Начиная с сектора 1, учитель вписывает в сектор название раздела темы, о котором он сейчас начнет говорить в ходе сообщения. Обучающимся предлагается обдумать, о каких аспектах темы, возможно, далее

пойдет речь в докладе. Затем учитель раскрывает тему, а в сектор вписываются наиболее существенные моменты первого раздела (можно записывать темы и ключевые моменты маркерами разных цветов). Они вносятся на плакат по ходу сообщения. Закончив изложение материала по первому разделу темы, учитель вписывает во второй сектор название второго раздела темы, и так далее.

Таким образом, наглядно и в четко структурированном виде представляется весь новый материал, выделяются его ключевые моменты. Существующие на момент начала презентации "белые пятна" по данной теме постепенно заполняются.

В конце презентации учитель задает вопрос, действительно ли им были затронуты все ожидавшиеся разделы, и не осталось ли каких-то не упомянутых аспектов темы. После презентации возможно проведение краткого обсуждения по теме и, при наличии вопросов у обучающихся, учитель дает ответы на них.

Этот метод изложения материала помогает обучающимся следить за аргументацией учителя и видеть актуальный в данный момент рассказа аспект темы. Отчетливое разделение общего потока информации способствует лучшему восприятию. "Белые пятна" стимулируют – многие участники начнут обдумывать, какими будут следующие, пока не обозначенные разделы темы.

Метод «Составление кластера»

Смысл этого приема заключается в попытке систематизировать имеющиеся знания по той или иной проблеме.

Кластер – это графическая организация материала, показывающая смысловые поля того или иного понятия. Слово кластер в переводе означает пучок, созвездие. Обучающийся записывает в центре листа ключевое понятие, а от него рисует стрелки-лучи в разные стороны, которые соединяют это слово с другими, от которых в свою очередь лучи расходятся далее и далее.

Кластер может быть использован на самых разных стадиях урока.

На стадии вызова – для стимулирования мыслительной деятельности.

На стадии осмысления – для структурирования учебного материала.

На стадии рефлексии – при подведении итогов того, что обучающиеся изучили.

Прием составления маркированной таблицы «ЗУХ»

Одной из возможных форм контроля эффективности чтения с пометками является составление маркировочной таблицы. В ней три колонки: знаю, узнал новое, хочу узнать подробнее (ЗУХ).

Маркировочная таблица ЗУХ

Знаю	Узнал	Хочу узнать

В каждую из колонок необходимо разнести в ходе чтения текста основные моменты только своими словами, не цитируя учебник или иной текст, с которым работали. Прием «Маркировочная таблица» позволяет учителю

проконтролировать работу каждого обучающегося с текстом учебника и поставить отметку за работу на уроке. Если позволяет время, таблица заполняется прямо на уроке, а если нет, то можно предложить завершить ее дома, а на данном уроке записать в каждой колонке по одному или два тезиса или положения.

Активные методы организации самостоятельной работы над темой

Для представления материала самостоятельной работы обучающихся – «Инфо-карусель», «Автобусная остановка», «Ярмарка».

Метод «Автобусная остановка»

Цель: научиться обсуждать и анализировать заданную тему в малых группах.

Материал: листы большого формата (ватман, плакат, блокнот для флипчата), фломастеры.

Проведение: Участники разбиваются на группы по числу вопросов

Группы распределяются по автобусным остановкам. На каждой остановке (на стене или на столе в разных углах класса) расположен лист большого формата с записанным на нем вопросом по теме. Учитель ставит задачу группам – записать на листе основные моменты новой темы, относящиеся к вопросу.

В течение 5 минут в группах обсуждаются поставленные вопросы и записываются ключевые моменты. Затем по команде учителя группы переходят по часовой стрелке к следующей автобусной остановке, знакомятся с имеющимися записями и, при необходимости, дополняют их в течение 3 минут. Исправлять существующие записи, сделанные предыдущей группой нельзя. Затем следующий переход к новой автобусной остановке и еще 3 минуты на знакомство, обсуждение и добавление своих записей. Когда группа возвращается к своей первой остановке, она в течение 3 минут знакомится со всеми записями и определяет участника группы, который будет представлять материал. После этого каждая группа презентует результаты работы по своему вопросу.

Метод «Инфо-карусель»

На разных столах раскладывается информационный материал, связанный с темой урока. Класс разбивается на малые группы по числу столов. Каждая группа за своим столом знакомится с информацией и выполняет поставленные задания. По истечении отведенного времени каждая группа заканчивает работу за своим столом и переходит к другому. Группы работают до тех пор, пока каждая из них не побывает за каждым информационным столом. На столах помимо информации лежат чистые листы, на которых малые группы записывают свои соображения.

Метод «Написание синквейна»

Составление синквейна требует от обучающегося в кратких выражениях резюмировать учебный материал, информацию. Это форма свободного творчества, но по определенным правилам. Правила написания синквейна таковы:

На первой строчке записывается одно слово – существительное. Это и есть тема синквейна.

На второй строчке надо написать два прилагательных, раскрывающих тему синквейна.

На третьей строчке записываются три глагола, описывающих действия, относящиеся к теме синквейна.

На четвертой строчке размещается целая фраза, предложение, состоящее из нескольких слов, с помощью которого обучающийся выражает свое отношение к теме. Это может быть крылатое выражение, цитата или составленная обучающимся фраза в контексте с темы.

Последняя строчка – это слово-резюме, которое дает новую интерпретацию темы, позволяет выразить к ней личное отношение. Понятно, что тема синквейна должна быть по-возможности, эмоциональной.

Знакомство с синквейном проводится по следующей процедуре:

1. Объясняются правила написания синквейна.
2. В качестве примера приводятся несколько синквейнов.
3. Задается тема синквейна.
4. Фиксируется время на данный вид работы.
5. Заслушиваются варианты синквейнов по желанию обучающихся.

Активные методы релаксации

Не стоит забывать о восстанавливающей силе релаксации на уроке. Ведь иногда нескольких минут достаточно, чтобы встряхнуться, весело и активно расслабиться, восстановить энергию. Активные методы – “физминутки” “Земля, воздух, огонь и вода”, “Зайчики” и многие другие позволят сделать это, не выходя из класса.

Упражнение «Четыре стихии».

Учитель обращается к классу: "Четыре стихии"- это земля, вода, воздух, огонь. Если я скажу "земля" – вы приседаете на корточки и дотрагиваетесь руками до пола. Если я скажу "вода" – вы вытягиваете руки вперед и совершаете плавательные движения. Если скажу "воздух" – вы поднимаетесь на носочки и поднимаете руки вверх, глубоко вдыхаете. Если я скажу "огонь" – вы вращаете руками в локтевых и лучезапястных суставах. Понятно? А сейчас потренируемся. Тот, кто ошибется, может исправить ошибку. Начали.

Упражнение «Постройся по росту».

Обучающимся завязывают глаза и предлагают построиться по росту в шеренгу. После этого, как все участники займут свои места, повязки снимаются и проверяется результат.

Упражнение «Пантомима»

Класс делится на 3 группы. У каждой группы есть задание, они должны изобразить предмет или какое-либо действие. При этом нельзя ничего говорить, а можно показывать только мимикой, жестами или действиями.

Если учитель сам принимает участие в этом упражнении, помимо пользы для себя, он поможет также и неуверенным и стеснительным ученикам активнее участвовать в упражнении.

Активные методы подведения итогов занятия.

Завершить урок, внеклассное мероприятие можно, применив такие методы как «Ромашка», «Две звезды и пожелание», «Письмо самому себе», «Рефлексивный экран», «Итоговый круг», «Что я почти забыл?», «Ресторан», «Комплименты».

Метод «Ромашка»

Обучающиеся отрывают лепестки ромашки, по кругу передают разноцветные листы и т.д. и отвечают на главные вопросы, относящиеся к теме урока, мероприятия, записанные на обратной стороне. Эти методы помогают эффективно, грамотно и интересно подвести итоги урока. Для учителя этот этап очень важен, поскольку позволяет выяснить, что обучающиеся усвоили хорошо, а на что необходимо обратить внимание на следующем уроке. Кроме того, обратная связь от обучающихся позволяет учителю скорректировать урок на будущее.

Метод «Ресторан»

Цель: получить обратную связь от обучающихся о прошедшем уроке.

Материал: лист большого формата, фломастеры, скотч, цветные карточки

Проведение:

Учитель предлагает обучающимся представить, что сегодняшний день они провели в ресторане и теперь директор ресторана просит их ответить на несколько вопросов:

- Я съел бы еще этого...
- Больше всего мне понравилось...
- Я почти переварил...
- Я переел...
- Пожалуйста, добавьте...

Участники пишут свои ответы на карточки и приклеивают на лист флипчарта, комментируя.

Таким образом, активные методы обучения:

формируют положительную учебную мотивацию;
повышают познавательную активность обучающихся;
активно вовлекают всех школьников в образовательный процесс;
стимулируют самостоятельную деятельность;
помогают эффективно усваивать большой объем учебной информации;
развивают творческие способности, нестандартность мышления, коммуникативно-эмоциональную сферу обучающегося;
раскрывают личностно-индивидуальные возможности каждого обучающегося и определяют условия для их проявления и развития

Также эффективно организовать учебный процесс в совмещенном классе МКШ помогают и уроки в форме игры.

Урок-турнир проводится с целью повторения и предполагает соревнование между параллельными классами в течение 2 часов. Выделяются группы консультантов, эрудитов, аналитиков, экспериментаторов. Для каждой из групп определяются специфические задачи:

- «Консультанты» занимаются с отстающими;
- «Эрудиты» – готовят сообщения;

- «Аналитики» – решают усложненные задачи, подготовленные учителем;
- «Экспериментаторы» ставят опыты.

В условиях разновозрастного класса МКШ старшекласники могут взять на себя функции «консультантов» и еще раз проработать с младшими вопросы темы, которые вызвали у них наибольшие затруднения. Остальные роли распределяются между старшими и младшими обучающимися и задания даются с учетом уровня изучения темы.

Этапы урока:

1. Объявление темы и цели.
2. Выбор жюри (в условиях МКШ от жюри можно отказаться или пригласить в качестве него родителей или гостей).
3. Фронтальный опрос – опрашивает учитель (вопросы подготовлены для старших и младших обучающихся), обучающиеся отвечают по очереди. Жюри оценивает ответы.
4. Одновременно «аналитики» решают на досках задачи (задачи подготовлены для старших и младших обучающихся).
5. Обучающиеся обсуждают решение «аналитиками» усложненных задач.
6. Проверка знания: понятия по теме в виде мини-диктанта.
7. «Экспериментаторы» от каждого класса демонстрируют подготовленные ими опыты (можно организовать совместную подготовку опыта старших и младших обучающихся).
8. Заслушивание подготовленных «эрудитами» сообщений.
9. Решение творческих задач и индивидуальная работа по карточкам (можно организовать работу в парах или отказаться от данного этапа).
10. Подведение итогов. Учитель оценивает работу каждого индивидуально с учетом мнения жюри.

«Проверочный кроссворд» в условиях МКШ можно использовать для индивидуальной или парной работы обучающихся, например, с целью закрепления материала или подготовки к введению нового материала.

Методика проведения:

Обучающиеся получают карточку размером 2,5 x 3,5 см, имеющую 5-7 строк, которые пронумерованы по горизонтали, как в обычном кроссворде, а внизу написаны вопросы.

В течение определенного времени (обычно 20-30 секунд дается на один вопрос) обучающийся заполняет карточку – решает кроссворд, вписывая в клетки ответы, а на обороте ставит свою фамилию. Если работа сделана правильно, то в последней колонке читается «проверочное» (для учителя) слово.

Использование компетентностно-ориентированных заданий (КОЗ), ситуативных и практических задач, которые базируются на знаниях и умениях, поможет применить накопленные знания в практической деятельности.

Ситуационная задача представляет собой описание конкретной ситуации, более или менее типичной для определенного вида деятельности.

Специфика ситуационной задачи заключается в том, что она носит ярко выраженный практико-ориентированный характер, но для ее решения

необходимо конкретное предметное знание (нередко знание нескольких учебных предметов).

Структурная модель ситуационных задач:

название задания;

лично значимый познавательный вопрос;

информация по данному вопросу, представленная в разнообразном виде (текст, таблица, график, статистические данные и т.д.);

задания по работе с информацией.

Методика работы над ситуационной задачей исходит из последовательного освоения интеллектуальных операций в процессе работы над информацией: ознакомление – понимание – применение – анализ – синтез – оценка.

Например, ситуационная задача «Экскурсия в Нур-Султан».

Обучающимся дается таблица «Смета расходов на экскурсию». Необходимо рассчитать общую стоимость экскурсии (на один класс), и сумму, которую внесет каждый обучающийся класса для поездки в Нур-Султан.

Вид расходов	Цена	Единица измерения
Аренда экскурсионного автобуса	4700 тг.	за 1 час (общее время экскурсии 10 часов)
Оплата экскурсовода	3500 тг.	-
Посещение монумента «Астана-Байтерек»	150 тг. 500 тг.	за 1 ребенка за 1 взрослого
Посещение Дворца Мира и Согласия		за 1 ребенка за 1 взрослого
Посещение РЦ «Думан» (океанариум)	2000 тг. 2500 тг.	за 1 ребенка за 1 взрослого
Посещение Музея Первого Президента	бесплатно	-
Посещение Национального музея	200 тг. 500 тг.	за 1 ребенка за 1 взрослого
Обед	1000 тг.	За 1 человека

Суровцева В.А. предлагает ситуационные задачи, которые составлены согласно таксономии Б. Блума. В своей работе она приводит ряд подобных задач.

Проанализируем задачу «Мир глазами Гулливера».

Цель – выработка у обучающихся практических умений и навыков, связанных с математическими вычислениями по карте и измерительными работами на местности.

Задача дана в таблице: первая строка – название задачи, вторая – лично значимый познавательный вопрос в виде стихотворения, третья – теоретический материал в виде текстов о масштабе и его расчете, последующие шесть строк – 6 заданий в соответствии с уровнями таксономии Б. Блума. Например, задание уровня «ознакомление»: «Изучите виды масштаба. Какой из этих видов масштаба применяется для решения математических задач? Определите, во сколько раз уменьшены расстояния на планах с численным

масштабом 1:50, 1:200, 1:5000. Какой из этих масштабов показывает самое значительное уменьшение?»

Практические задачи построены на изучении ситуаций окружающего мира. Цель практических задач – разрешение конкретной жизненной ситуации.

Структура практической задачи:

Название задачи – Облака.

Преамбула (введение в ситуацию).

Важнейшей особенностью атмосферы Земли является наличие в ней водяного пара, который мы часто видим в виде облаков. В среднем, облака покрывают около половины земного шара. Зимой и ночью облачность препятствует понижению температуры на Земле, летом и днем – ослабляет нагревание земной поверхности солнечными лучами.

Основной текст задачи.

Облака – это скопления водяных паров и (или) ледяных кристаллов.

Облака различают по высоте. Согласно международной классификации существует 5 типов облаков: слоистые, дождевые, кучевые, высоко-кучевые, перистые (см. таблицу «Типы облаков»).

Задание (вопрос или проблема, в разрешении которой заключается решение задачи).

Построй числовую прямую и отметь на ней положение каждого типа облаков.

Типы облаков

Тип	Описание	Высота, м
Слоистые	Серые облака; сквозь каждый слой может просвечивать солнце; изредка из них моросит дождь	Ниже 450
Дождевые	Мощные облака, похожие на башни; обрушивают на землю ливневые дожди, грозы, град	450-1000
Кучевые	Пышные, хлопьевидные облака с округлыми вершинами, похожими на кочаны цветной капусты; днем ярко-белые	1000-2000
Высоко-кучевые	Белые или серые, округлые по форме; имеют вид слоев и гряд, как бы построенных из хлопьев	2000-7000
Перистые	Отдельные, полупрозрачные облака; похожи на тонкие белые нити с шелковистым блеском, не дающие тени	10000-12000

Самостоятельному добыванию знаний в учебной деятельности и развитию мышления способствует использование исследовательских и творческих заданий. Они побуждают обучающихся к самостоятельности и в постановке целей, а также к достижению нового результата.

Формула исследовательского задания традиционна: $У \rightarrow В \rightarrow (Р)$, где $У$ – условие, $В$ – вопрос, на который предстоит искать ответ, а $Р$ – решение и результат. Но вопрос для такой задачи должен быть парадоксальным, не дающим возможности ответить сразу.

В процессе решения исследовательской задачи развиваются такие умения обучающихся, как способность отвечать на эвристический вопрос; осмысливать проблемную ситуацию; выдвигать, обосновывать и проверять гипотезу; находить новый способ преобразования текста; продумывать план решения исследовательской задачи; самостоятельно выбирать объем информации.

Творческие упражнения – упражнения, при выполнении которых обучающийся создает новые образы, прогнозирует возможные события, дополняет характеристики, описания, меняет что-либо в соответствии со своим творческим замыслом.

Задания творческого характера можно давать для работы разновозрастным группам и парам в одной и той же формулировке. Это могут быть задания на сочинение сказок, стихов, загадок, составление ребусов, кроссвордов и т.д. Такого рода задания могут использоваться на всех уроках в начальной школе.

Повышение эффективности уроков в совмещенных классах МКШ в условиях обновленного содержания образования возможно путем организации групповой работы. Групповая форма работы очень эффективна, так как это сотрудничество.

В групповой работе применяются различные стратегии критического мышления, стратегии диалогового обучения, активное вовлечение в обсуждения и дискуссии. Например, можно применить такие стратегии активного обучения, как «Джигсо» «Домино», «Галерея», «Аквариум», «Ротация». Самая подходящая стратегия в групповой форме работы – это стратегия «Джигсо».

Стратегия «Джигсо», которую впервые разработали Аронсон Е. и Бриджмен Д. (1979), предполагает, что обучающиеся обладают уникальной, жизненно важной частью информации. Они должны собрать её как части головоломки. Каждый обучающийся должен осознавать глубину своего знания и научить этому других. Это означает, что каждый обучающийся выступает в роли «эксперта». Кроме того, обучающиеся учатся слушать и воспринимать друг друга в качестве ценных ресурсов.

Меняется и роль учителя:

- 1.Модератор
- 2.Таймкипер
- 3.Секретарь
- 4.Докладчик.
- 5.Менеджер ресурсов.

Группы получают задание, обязательно выслушивают комментарии учителя. Происходит обмен мнениями, коллективно обсуждают задание,

выбирают правильный ответ, записывают и выступают. Представители групп готовятся к выступлению. Идёт подготовка вопросов, и группы между собой обмениваются мнениями. Завершается работа обобщением и творческое заданием (письменный ответ, мини-эссе), затем подводится итог.

Принципы групповой работы:

- несколько: групп от 3 до 6 человек;
- каждая группа получает своё задание, оно может быть одинаковое для всех или дифференцированное;
- распределяются роли в группе («лидер», «спикер», «аналитики», «хранители времени»);
- весь процесс выполнения задания осуществляется на основе обмена мнениями, оценками;
- решения обсуждаются в группе.

За время обучения в группе самостоятельность увеличивается, развиваются творческие способности, мышление, умения. Обучающиеся заполняют кластеры, ранжирование, составляют презентации, создают постеры. Они активно работают в группе, обмениваются мнениями, сотрудничают. Заметно, что дети, которые раньше не проявляли активность, работая в группе, начали проявлять лидерские качества при оформлении и защите постеров. Более сложные задания в группе выполняют быстрее, чем индивидуальные. Учитель при этом следит за соблюдением правил сотрудничества, осуществляет корректировку работы группы.

При групповой работе в совмещенных классах повышается мотивация, снижается страх, улучшается психологический климат, взаимоуважение между детьми.

Групповая работа и вышеназванные активные методы обучения обновленного содержания образования помогут учителю максимально эффективно организовать урок в совмещенных классах МКШ, где все разновозрастные обучающиеся будут одновременно задействованы в учебном процессе, а принципы разновозрастного обучения реализованы в полной мере.

2 Адаптация учебных программ обновленного содержания образования для совмещенных начальных классов МКШ.

Для успешной реализации целей обновленного содержания образования были изучены особенности образовательного процесса в условиях малокомплектной начальной школы и определены основные его принципы проектирования в условиях малокомплектной школы. В процессе исследования определены основные понятия, связанные с учебно-воспитательным процессом в малокомплектных школах.

Приоритетным принципом проектирования процесса обучения по учебным предметам является принцип максимальной адаптации конструируемой модели обучения к специфическим особенностям МКШ на основе учета ее преимуществ, существенных признаков и структуры.

Важными научными идеями, которые составляют научную основу этого принципа являются:

- идея разновозрастного обучения – наиболее целесообразное и перспективное направление развития школ такого типа, так как при объединении детей малочисленных классов в общий коллектив работа идет успешнее. Поскольку повышается заинтересованность каждого обучающегося решением общих задач, рождается свойственное младшим школьникам стремление соревноваться и оказывать помощь товарищу в случае затруднения, что позволяет учителю успешнее решать триады (воспитательные, образовательные и развивающие) задач урока;

- идея индивидуализации и дифференциации обучения (поскольку малочисленный контингент обучающихся создает объективные предпосылки для организации процесса обучения с учетом особенностей и способностей личности);

- идея интеграции предметного содержания образования, видов и форм организации учебно-познавательной деятельности в объединяемых классах на основе их общности;

- идея доминирования самостоятельной деятельности обучающихся в процессе формирования предметной компетентности, а также универсальных учебных действий, так как повышается удельный вес самостоятельной работы в каждом классе по сравнению с работой под руководством учителя [6].

Из принципа максимальной адаптации проектируемой модели процесса обучения вытекают принципы отбора содержания, его компоновки и оптимальных методов, приемов, средств, стратегий и технологий обучения для МКШ.

Выделяются следующие основные принципы:

- оптимизация отбора содержания образования по классам для возможности эффективного планирования однопредметных и однопредметных уроков;

- составление эффективных вариантов долгосрочного и среднесрочного планирования в объединенных классах;

- при конструировании краткосрочных планов эффективное

распределение общей деятельности на уроках в совмещенных классах и конструирование логической последовательности ее реализации;

- планирование приоритетности самостоятельной учебно-познавательной деятельности обучающихся;

- планирование и оптимальная реализация чередующихся различных видов деятельности, выполняемых самостоятельно и с непосредственным участием учителя;

- обеспечение согласованных и преемственных учебных целей, не противоречащих логике построения учебного материала по каждому из классов, учебно-познавательных деятельности обучающихся в совмещенных классах;

- осуществление учебно-воспитательного процесса с ориентацией на личность и дифференциацию обучающихся (в связи с их малочисленностью).

Принцип оптимальности отбора содержания учебного материала по классам для совмещенных классов-комплектов, критериями которого являются:

- осуществление внутрипредметной или межпредметной интеграции;
- обеспечение интеграции знаний на уровне содержательных модулей или видов деятельности и способов действий;

- ориентированность на установление общности предметных или тематических знаний, деятельности.

Это позволяет определить содержательные и процессуальные компоненты процесса обучения предмету, проектировать и реализовать интегрированные предметные и однотемные, интегрированные по видам деятельности уроки.

В результате удастся реализовать интеграцию знаний, на основе общности тематических знаний и деятельности, внутрипредметной и межпредметной интеграции.

Принцип прикладной направленности выбора образовательной технологии, который позволяет конструировать и планировать последовательность изучения материала, отбирать целесообразные приемы и методы обучения. В результате создается потенциальная возможность:

- реализовать единство образовательных, воспитательных, развивающих целей и задач процесса обучения, что формирует универсальные предметные умения;

- осуществить внутрипредметную интеграцию при параллельном изучении близких тем в совмещенных классах-комплектах;

- обеспечить интеграцию учебных предметов в соответствии с присущими особенностями и спецификой, а также возрастными возможностями обучающихся и условиями МКШ;

- разработать варианты всех видов планирования, которые предполагают интеграцию в содержании тем, использование различных видов работ (игра, наблюдение, экскурсия, беседа и др.), соответствующих возрасту обучающихся, выполнения различных видов учебной деятельности;

- определить способы и формы организации процесса обучения, которые

способствуют достижению обучающимися запланированных результатов – качественное усвоение программного материала за время, отведенное на его изучение, без дополнительных нагрузок;

- конструировать процесс обучения учебным предметам и технологические карты уроков, которые регламентируют и регулируют организацию, управление и реализацию совместной деятельности обучающего и обучающихся, гарантируя тем самым достижение запланированных результатов обучения учебным предметам.

Обучение, основанное на вышеназванных принципах, позволяют сделать более эффективными содержательные и процессуальные аспекты процесса обучения, проектировать и реализовать проведение следующих видов уроков:

- интегрированные разнопредметные и разнотемные уроки;
- интегрированные однопредметные и однотемные уроки;
- интегрированные уроки по видам деятельности.

В работе педагога МКШ к необходимым профессиональным умениям относятся способности использовать педагогически обоснованные формы, методы и приемы организации учебной, проектной, исследовательской и иной деятельности обучающихся, применять современные технические средства обучения и образовательные технологии (в т.ч. при необходимости информационно-коммуникационные технологии, электронные образовательные и информационные ресурсы и т.д.) по адаптированным образовательным программам, исходя из особенностей педагогического процесса с учетом совмещенных классов.

В этой связи необходимо решать проблему адаптации образовательных программ начальных классов к особым потребностям малокомплектной школы.

В основу алгоритма адаптации образовательных программ может быть положен метод «опорных вопросов». Данный метод позволяет понять логику разработки алгоритма, отчетливо представить смысл каждого этапа адаптации программы, что особо значимо для использования данного алгоритма на практике.

Ответы на вопросы, относящиеся к различным разделам программы, позволят педагогам, осуществляющим адаптацию учебной программы к условиям МКШ, понимать смысл совмещения отдельных разделов (тем, подразделов программы).

Опорные вопросы.

- Какова цель изучения темы (раздела, подраздела)?
- Какова лексическая направленность раздела программы?
- Каковы возможные методы и приемы работы обучающимися совмещенных классов?
- На достижение каких результатов нацелен данный раздел (подраздел, тема)?
- Может ли цель программы быть реализована в полном объеме в каждом из классов?
- Каковы основания для внесения изменений? В чем они проявляются?

- На каком содержании строится достижение планируемых результатов в каждом из классов?
- С помощью каких методов, форм, технологий будет обеспечиваться достижение планируемых результатов в каждом классе?
- Какие действия по освоению содержания программы будут осуществлять обучающиеся каждого класса?
- Каким образом будет отслеживаться достижение планируемых результатов по классам?

Метод опорных вопросов позволяет осмыслить вносимые изменения в адаптированную программу.

Рассмотрим далее возможный алгоритм адаптации программы более подробно.

Шаг 1. Выявление основных содержательных разделов и целей программы.

Шаг 2. Определение разделов программы, совпадающих по темам.

Шаг 3. Определение разделов программы, остающихся в неизменном виде.

Шаг 4. Внесение в программу изменений, связанных с учетом совмещения тем и разделов программ по классам.

Шаг 5. Дополнение разделов программы.

Важно отметить, что необходимым приложением к данному алгоритму являются специальные рекомендации, учитывающие особенности обучения, обусловленные спецификой МКШ.

Важно подчеркнуть, что практическая значимость данной разработки заключается в том, что работа по заданному алгоритму не требует от учителей специальных знаний. Это существенно облегчает задачу разработки адаптированной программы, т.к. предложенный алгоритм носит универсальный характер, может быть применен для любой программы, позволяет адаптировать их для обучающихся различных комплектаций классов.

Для начала проанализируем особенности организации образовательного процесса по обновленному содержанию образования в **1-4 классах**.

В 2019-2020 учебном году 1-4 классы будут обучаться по Типовым учебным планам и учебным программам обновленного содержания образования.

В начальной школе общеобразовательных организаций страны учебный процесс реализуется в соответствии с Государственным общеобязательным стандарт начального образования, утвержденным приказом Министерства образования и науки Республики Казахстан от 31 октября 2018 года № 604.

Исходя из требований ГОСНО, начальное образование должно обеспечивать условия для всестороннего развития детей, заложить основы для формирования личности, способной найти свое достойное место в обществе, для повышения качества обучения и воспитания, развития умений применять полученные знания для решения задач прикладного характера.

Образовательный процесс в начальной школе осуществляется в соответствии с действующей нормативной правовой базой РК в области

образования.

Содержание обновленных учебных программ по учебным предметам отличается тем, что:

- они разработаны на основе принципа спиральности, то есть постепенного наращивания знаний и умений и усложнения навыков по темам и по классам;

- обеспечивают реализацию принципа единства воспитания и обучения;

- предусматривают реализацию трехязычного образования;

- сформулированные ожидаемые результаты по предметам представлены в виде системы целей обучения;

- направлены на формирование предметных знаний, умений и навыков широкого спектра: функциональное и творческое применение знаний, критическое мышление, проведение проектных и исследовательских работ, использование информационно-коммуникационных технологий, применение различных способов коммуникации, умение работать в группе и индивидуально, решение проблем и принятие решений;

- включают сквозные темы;

- направлены на развитие личностных качеств в единстве с навыками широкого спектра на основе базовых ценностей: «казахстанский патриотизм и гражданская ответственность», «уважение», «сотрудничество», «труд и творчество», «открытость», «образование в течение всей жизни».

Важной характеристикой обновленных учебных программ является их гибкость и универсальность. Учителям дается возможность самостоятельно определять количество часов и последовательность изучения подразделов, тем или целей обучения в рамках раздела и соответствующей четверти. Учителя могут разрабатывать задания, нацеленные на достижение более чем одной цели обучения. Учебная программа предоставляет учителям возможность преобразовать цель обучения в несколько целей урока/уроков, выполнение которых в совокупности приведет к достижению цели обучения учебной программы. При планировании учителя должны предусмотреть уроки на закрепление и повторение учебного материала. Решение может приниматься коллегиально учебно-методическими объединениями учителей.

Учебные программы 1-4 классов ориентированы на совершенствование процесса обучения по новому стандарту образования, критериальной системы оценивания, новых форм и методов обучения, на достижение обучающимися конкретных целей обучения и направлены как на получение определенного объема знаний, так и на развитие навыков применения их в решении учебных и жизненных проблем.

Учебные программы по предметам реализуются в соответствии с долгосрочным планом. В долгосрочный план включаются цели обучения по классам и четвертям.

Среднесрочное планирование конкретизирует ориентиры, определенные долгосрочным планом. В среднесрочных планах формулируются основные задачи на установленный период. В нем отражаются темы обучения на каждую четверть или раздел. Распределение часов внутри разделов также можно

варьировать по усмотрению учителя.

В среднесрочных планах представлены навыки, цели обучения, рекомендуемые виды деятельности на уроке, заметки для учителя (по методике преподавания), учебные ресурсы.

В графе «Ресурсы» прописан примерный перечень необходимого материала на уроке, даны ссылки на интернет-ресурсы, которые могут помочь учителям в работе. Планировать работу по целям обучения и их развитие учитель должен исходя из уровня подготовки обучающихся своего класса. Среднесрочные планы по предметам имеют рекомендательный характер.

Краткосрочный план, или план урока, составляется учителем самостоятельно по примерному шаблону, представленному в конце среднесрочного плана. При разработке краткосрочного плана учителю рекомендуется обратить внимание на дифференцированный подход к обучению и учитывать индивидуальные особенности детей. Краткосрочное планирование урока помогает учителю более эффективно достичь учебных целей. После каждого урока учителю необходимо провести анализ урока (рефлексию) для того, чтобы выявить возникшие трудности и учебные достижения при освоении учебного материала обучающимися.

Формат урока в начальных классах предполагает активное вовлечение детей в процесс обучения, их участие в обсуждениях, анализе и обобщении пройденного материала, проведение исследования, высказывание оценочных суждений, самооценивание, взаимооценивание и др.

Обязательным элементом урока должна стать обратная связь, которая позволяет корректировать действия учителя, направленные на поддержку ученика, и позволяет совершенствовать образовательный процесс. Деятельность педагога казахстанской школы в условиях парадигмы личностно-ориентированного образования требует индивидуализации обучения и взаимодействия учителя и обучающегося, развития личности обучающегося и его активного участия на всех этапах обучения. Реализация этих требований возможна через систематическое использование формативного оценивания в практике. Формативное оценивание не только обеспечивает индивидуальный подход в процессе обучения, который, в свою очередь, нацелен на результат, но и формирует у обучающегося умение критически оценивать процесс и результаты своей работы. Формативное оценивание также формирует такие особенности личности, как нацеленность на результат, непрерывное самосовершенствование, умение ставить локальные и магистральные цели и достигать их.

Формативное оценивание – это оценивание прогресса обучающихся с целью внесения изменений в процесс учения и, соответственно, обучения на ранних этапах.

Цель формативного оценивания – корректировка деятельности учителя и обучающихся в процессе обучения. Корректировка деятельности предполагает постановку задач учителем или совместно с обучающимися для улучшения результатов обучения.

Формативное оценивание используется в повседневной практике

(поурочно, ежедневно) и дает возможность учителю отслеживать процесс продвижения обучающихся. Этот вид оценивания ориентирован на конкретного ученика, призван выявить пробелы в освоении обучающимся элемента содержания образования с тем, чтобы восполнить их с максимальной эффективностью.

При формативном оценивании учитель самостоятельно определяет частоту предоставления обратной связи. Кроме того, при групповой работе в совмещенном классе учитель может передать функции формативного оценивания старшим ученикам. Например, обучающийся 4 класса оценивает работу обучающегося 2 класса. В этом случае обучающийся учится проводить анализ проделанной работы и ставить дальнейшие цели, вырабатывает умение объективно оценивать результаты работы. Поэтому, формативное оценивание – один из тех компонентов образовательного процесса в совмещенных классах МКШ, которые обеспечивают его максимальную эффективность с точки зрения реализации как образовательных, так и воспитательных целей.

При организации образовательного процесса учителю необходимо ориентироваться на сквозные темы, которые служат для осуществления межпредметной связи. Сквозные темы как интегрирующий компонент учебных предметов также распределены по четвертям. В каждой четверти две сквозные темы, на каждую из которых отводится примерно равное количество часов. Количество часов на каждую сквозную тему варьирует сам учитель в зависимости от особенностей подготовки обучающихся.

Таблица 3 – Сквозные темы по классам

№	1 класс	2 класс	3 класс	4 класс
1	Все обо мне	Всё обо мне	Живая природа	Моя Родина – Казахстан
2	Моя школа	Моя семья и друзья	Что такое хорошо, что такое плохо?	Ценности
3	Моя семья и друзья	Моя школа	Время	Культурное наследие
4	Мир вокруг нас	Мой родной край	Архитектура	Мир профессий
5	Путешествие	В здоровом теле – здоровый дух!	Искусство	Природное явление
6	Традиции и фольклор	Традиции и фольклор	Выдающиеся личности	Охрана окружающей среды
7	Еда и напитки	Окружающая среда	Вода – источник жизни	Путешествие в космос
8	В здоровом теле – здоровый дух!	Путешествие	Культура отдыха. Праздники	Путешествие в будущее

Для достижения целей обучения по сквозным темам используются тексты разных жанров, предложенные в базовом учебнике, а также в дополнительных ресурсах (учебно-методические комплексы, хрестоматии и др.) Учителям необходимо обратить внимание на подготовку и подбор текстов, направленных на изучение соответствующих сквозных тем.

Работа по сквозным темам не требует организации отдельной учебной деятельности, а наоборот, позволяет расширить возможности преподавания для

достижения надпредметных и воспитательных задач. Так, начиная работать над новым разделом, учитель может составить ряд ключевых вопросов, позволяющих проводить связь с реальной жизнью обучающихся. Эти вопросы помогут учителю определить более широкий спектр ресурсов для достижения учебных задач. Важно понимать, что ценно не количество вопросов, а какие вопросы подходят для конкретного класса и созданной среды обучения.

Согласно Типовым учебным планам начального образования, утвержденным приказом Министра образования и науки РК от 4 сентября 2018 года № 441, и Санитарным правилам «Санитарно-эпидемиологические требования к объектам образования», утвержденным приказом Министра здравоохранения Республики Казахстан от 16 августа 2017 года № 611, максимальная учебная нагрузка составляет в 1-х классах – 24 часа, во 2-х классах – 25 часов, в 3-х классах – 29 часов, в 4-х классах – 29 часов.

С целью реализации **«ступенчатого» метода постепенного наращивания учебной нагрузки** в 1-м классе (СанПиН) рекомендуется организация адаптационного периода. Для успешного прохождения адаптационного периода целесообразно в сентябре – октябре последние уроки проводить в нестандартных формах (урок-игра, урок-представление, урок-праздник, урок-театрализация, урок-путешествие, урок-экскурсия, урок-импровизация). Следует уделить особое внимание созданию благоприятной среды для адаптации ребенка к обучению в школе, которая будет способствовать его благополучному развитию, успешному обучению и воспитанию. Задача всего периода работы в первом классе – формирование внутренней мотивации к учебной деятельности младших школьников.

В первом полугодии 1 класса суммативное оценивание не проводится и домашние задания не задаются. Учитель планирует свою работу так, чтобы обеспечить полноценное усвоение каждым ребенком необходимых знаний на уроке. Однако учителю следует постепенно готовить к процедуре оценивания через организацию работы по формированию навыков рефлексии по индивидуальной и групповой работе. К примеру, «я умею », «мы умеем», «я могу рассказать», «мы можем рассказать». Рефлексия может быть предложена в виде таблицы, что также станет разъяснительной работой перед оцениванием.

Для укрепления зрения, развития мелкой моторики руки первоклассника следует чередовать виды деятельности, своевременно проводить физкультминутки, не переутомлять первоклассников письмом и длительным рисованием. Во время обучения в 1 классе игровые формы деятельности должны быть доминирующими.

Со 2 класса обучающиеся выполняют домашние задания, поэтому следует обратить особое внимание на составление расписания, тем самым предусмотрев возможность не группировать в один день предметы, требующие значительной затраты времени на выполнение домашнего задания. Домашние задания даются обучающимся с учетом возможности их выполнения в следующих пределах: во 2-м классе – 50 минут, в 3-м классе – 70 минут, в 4-м классе – 70 минут (приказ МОН РК от 24 апреля 2017 года № 182). Домашние задания не рекомендованы на выходные и праздничные дни.

Организация урока в начальной школе осуществляется в рамках системно-деятельностного и практико-ориентированного подходов. При планировании урока учитываются мотив, цель, учебная задача, способы действий для достижения цели, результат, самоконтроль, самооценка, рефлексия. Целевым ориентиром урока является формирование и развитие умений самостоятельной учебно-познавательной и учебно-практической деятельности обучающихся; применение активных методов обучения: проблемно-диалогических, частично-поисковых, поисковых, проектных, исследовательских. Работа обучающихся на уроке организуется через парные, групповые, индивидуальные и дифференцированные формы обучения. Важнейшим признаком урока, ориентированного на новый стандарт образования, является наличие в его содержании элементов обучения младших школьников навыкам широкого спектра. Для реализации основных задач ГОС НО необходимо использовать эффективные педагогические технологии, прогрессивные методы и приемы, позволяющие осуществлять личностно-ориентированный подход в обучении и интеграцию с информационно-коммуникационными технологиями.

С переходом начальной школы на обновленное содержание образования важное место отводится созданию системы методической работы учителей начальных классов. Это могут быть семинары, тренинги, заседания педагогических сообществ, коучинги, конференции, мастер-классы, круглые столы, открытые уроки, внеурочные занятия и другие мероприятия по отдельным направлениям введения и реализации ГОС НО.

Следует большое внимание уделять психолого-педагогическому сопровождению, сохранению и укреплению физического здоровья детей. С целью профилактики утомляемости, предупреждения развития сколиоза, заболеваний сердечно-сосудистой системы, зрения необходимо проводить физкультминутки (динамические, дыхательные упражнения, пальчиковую гимнастику, гимнастику для рук, глаз и т.д.).

Содержание образовательной области «Язык и литература» реализуется в учебных предметах: «Обучение грамоте», «Русский язык», «Литературное чтение», «Казахский язык» в классах с неказахским языком обучения, «Английский язык».

Основой обучения языкам является коммуникативный подход, который рассматривается как ведущий принцип развития речевой деятельности обучающихся средствами каждого учебного предмета – обмен знаниями и навыками в различных учебных ситуациях, правильное использование системы языковых и речевых норм. Коммуникативный подход нацелен на развитие читательской грамотности обучающихся, т. е. на развитие способности к осмыслению текстов и рефлексии на них, к использованию их содержания для достижения собственных целей, развития знаний и возможностей, для активного участия в жизни общества.

Обучение языкам осуществляется через развитие четырех видов деятельности: аудирование (слушание), говорение, чтение, письмо. Учителю важно моделировать среду обучения, приближенную к естественным

ситуациям, способствующим развитию речи обучающихся.

Учебная программа по предмету «Обучение грамоте» является составной частью программ по предметам «Русский язык», «Литературное чтение» и подготовительным этапом для дальнейшего языкового и литературного образования, а также представляет собой основу для всего последующего обучения.

Особенностью изучения предмета является формирование функциональной грамотности в процессе освоения навыков аудирования (слушания), говорения, чтения и письма, которая позволяет использовать приобретенные знания, умения и навыки по чтению и письму в различных жизненных ситуациях.

Объем учебной нагрузки по предмету составляет 6 часов в неделю, 198 часов в учебном году.

В процессе обучения грамоте выделяются три периода: добукварный, букварный, послебукварный. Количество часов на знакомство со звуком и буквой учитель может регулировать сам в зависимости от уровня усвоения учебного материала, достижения целей обучения обучающимися и выполнения задач каждого периода.

В первом полугодии техника чтения не проверяется. Норма скорости чтения во втором полугодии составляет 30-35 и более слов в минуту. В первом классе проверяется сформированность слогового способа чтения: осознание общего смысла читаемого текста при темпе чтения, соответствующем программным требованиям; понимание значения отдельных слов и предложений.

На конец 1-го полугодия обучающийся должен:

- 1) писать под диктовку слова, написание которых не расходится с произношением (3-5 слов);
- 2) писать предложения (из 2-3 слов);
- 3) списывать с печатного текста (не более 10-15 слов и знаков) на изученные буквы.

На конец 2-го полугодия:

- 1) писать под диктовку двусложные слова с безударными гласными, слова с мягким знаком на конце и в середине слова, слова с парными согласными (звонкими и глухими согласными на конце слова), йотированными гласными (8-10 слов);
- 2) писать предложения (из 3-4 слов), текст (не более 10-15 слов и знаков);
- 3) передавать содержание текста по вопросам (15-20 слов и знаков);
- 4) составлять и записывать предложения на заданную тему (2-4 предложения).

Текущий контроль успеваемости обучающихся проводится в форме суммативного оценивания для определения и фиксирования уровня усвоения содержания учебного материала по завершении четверти, изучения разделов (сквозных тем). Суммативное оценивание по предмету в 1 классе проводится с третьей четверти. Ниже представлено количество процедур суммативного

оценивания за раздел/сквозную тему.

Учебный предмет «Русский язык» – важнейший компонент школьной программы, поскольку является не только объектом изучения, отдельным учебным предметом, но и средством обучения другим школьным предметам, так как язык – ключ к познанию, образованности, развитию интеллекта.

Основная цель обучения предмету «Русский язык» – заложить основу формирования функциональной грамотности, обеспечить развитие всех видов речевой деятельности: аудирования (слушания), говорения, чтения, письма как показателей общей культуры человека.

Объем учебной нагрузки по предмету «Русский язык» составляет:

- 1) во 2 классе – 4 часа в неделю, 136 часов в учебном году;
- 2) в 3 классе – 4 часа в неделю, 136 часов в учебном году;
- 3) в 4 классе – 4 часа в неделю, 136 часов в учебном году.

При обучении русскому языку используются:

1) коммуникативно-деятельностный подход (определяет такую организацию и направленность уроков по русскому языку, при которой цель обучения связана с обеспечением максимального приближения учебного процесса к реальному процессу общения. На основе учебной деятельности обучающиеся приходят к пониманию необходимости новых знаний);

2) развивающее обучение (обучающийся овладевает системой учебных действий, учится конструировать свою учебную деятельность и управлять ею);

3) исследовательский подход (что я знаю?, что я хочу узнать?, чему я научился?);

4) дифференцированное обучение (постановка задач согласно потребностям обучающегося).

Весь процесс обучения русскому языку подчинен формированию навыков речевой деятельности обучающихся, развитию умений содержательно, четко и ясно выражать мысли и чувства в устной и письменной форме.

Фонетические, лексические, грамматические и орфографические явления и факты языка изучаются во взаимосвязи и ориентированы на применение их обучающимися в речевой практике.

Цели обучения в пределах одной четверти комбинируются по разным видам речевой деятельности. Интегрировать цели обучения по видам речевой деятельности (аудирование (слушание), говорение, чтение, письмо) учитель может на своё усмотрение с учетом потребностей обучающихся. В одном уроке можно интегрировать 2-3 цели обучения из разных ключевых навыков. Исходя из уровня достижения цели обучающимися, учитель распределяет количество часов.

Объем письменных работ во 2-4 классах по предмету представлен в следующей таблице.

Таблица 4 – Объем письменных работ

Виды письменных	2 класс		3 класс		4 класс	
	1 полугодие	2 полугодие	1 полугодие	2 полугодие	1 полугодие	2 полугодие

работ						
Словарный диктант	3-5 слов	5-7 слов	7-9 слов	9-12 слов	10-12 слов	12-15 слов
Диктант	30-35 слов	35-40 слов	45-50 слов	60-65 слов	65-70 слов	70-80 слов
Списывание	30-35 слов	35-40 слов	45-50 слов	60-65 слов	65-70 слов	70-80 слов
Изложение	35-40 слов	40-45 слов	50-55 слов	65-70 слов	75-80 слов	85-95 слов
Сочинение	30-35 слов	35-40 слов	50-55 слов	55-70 слов	75-85 слов	90-100 слов

Все виды предложенных письменных работ можно использовать в качестве формативной и суммативной работы. По мере необходимости учитель может проводить дополнительные виды письменных работ, результаты которых не выставляются в классный журнал, а являются промежуточной формой мониторинга достижений обучающихся и позволяют осуществлять обратную связь с предоставлением результатов проведенных работ. Периодичность проведения и виды творческих работ обучающего характера отводятся на усмотрение учителя.

Для проведения письменных работ учитель составляет критерии с дескрипторами. Дескрипторы к письменным работам должны быть ясными и точными. Они позволяют определить, на каком этапе выполнения задания обучающийся испытывает трудности, и корректировать их. Это способствует предоставлению конструктивной обратной связи обучающимся и родителям. Ниже представлены примерные виды работ с критериями рекомендательного характера.

Таблица 5 – Виды письменных работ по предмету

№	Виды работ	Критерии/дескрипторы
1	<i>Диктант</i> (с грамматическими заданиями)	<ul style="list-style-type: none"> - Записывает текст без искажения: пропуска букв, добавления и перестановок; - знает и соотносит звуки и буквы; - выполняет грамматические задания; - умеет расставлять знаки препинания в пределах изученного материала; - умеет правильно писать словарные слова; - соблюдает орфографический режим при написании слов.
2	<i>Изложение</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Соблюдает последовательность изложения мысли без искажения; - соблюдает орфографический режим.
3	<i>Сочинение</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Составляет план; - соблюдает последовательность мысли; - соблюдает орфографический режим.
4	<i>Предупредительный диктант</i> – вид слухового диктанта. Цель – предупреждение ошибок путём объяснения орфограмм до записи текста, слова. Применяется на первичных этапах изучения темы.	<ul style="list-style-type: none"> - Знает правило на проверяемую орфограмму; - применяет правила орфографии при написании слов; - умеет расставлять знаки препинания в пределах изученного материала; - умеет правильно писать словарные слова.

	Перед записью проводится орфографический анализ – обучающиеся объясняют, как пишутся слова и почему.	
5	<i>Свободный диктант</i> – в процессе записи текста обучающиеся могут заменить отдельные слова, изменить структуру предложения. Текст диктуется вначале целиком, затем по частям (3-4 предложения); каждая часть записывается после повторного её прочтения. Обучающиеся записывают каждую часть текста по памяти, как запомнили. Данный вид работы подготавливает обучающихся к написанию изложений.	<ul style="list-style-type: none"> - Умеет подбирать/заменять слова подходящими по смыслу; - умеет записывать часть текста по памяти; - применяет правила орфографии при написании слов; - умеет расставлять знаки препинания в пределах изученного материала.
6	<i>Зрительный диктант</i> – вид орфографического упражнения, развивающий орфографическую зоркость, зрительную память и внимание. Записанный на доске текст (слова, предложения) прочитывается обучающимися, анализируется, затем стирается. Обучающиеся пишут его по памяти. После записи осуществляется проверка.	<ul style="list-style-type: none"> - Умеет записывать текст по памяти; - применяет правила орфографии при написании слов; - умеет расставлять знаки препинания в пределах изученного материала; - проверяет записанный текст по образцу.
7	<i>Картинный диктант</i> (беззвучный диктант) – учитель молча демонстрирует предметную картинку, обучающиеся записывают название изображённого предмета.	<ul style="list-style-type: none"> - Умеет соотносить изображение со словами; - умеет записать словами изображенный предмет; - применяет правила орфографии при написании слов.
8	<i>Выборочный диктант</i> – вид слухового или зрительного диктанта. Предполагает запись не всего текста, а лишь тех слов, словосочетаний, предложений, в которых есть орфограммы на изучаемое правило. Может сопровождаться дополнительным заданием.	<ul style="list-style-type: none"> - Умеет выбирать слова на изученную орфограмму; - применяет правила орфографии при написании слов.
9	<i>Творческий диктант</i> – по заданию учителя в диктуемый текст обучающиеся вставляют определённые слова или изменяют грамматическую форму диктуемых слов.	<ul style="list-style-type: none"> - Умеет подбирать определённые слова или изменять грамматическую форму; - применяет правила орфографии при написании слов.
10	<i>Составление связного текста из деформированных предложений.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Умеет составлять текст из деформированных предложений;

		- соблюдает структуру текста; - умеет списывать получившийся текст без ошибок.
11	<i>Списывание с сокращениями.</i>	- Умеет записывать упрощенный вид предложения; - применяет правила орфографии при написании слов.
12	<i>Списывание предложений с добавлением.</i>	- Умеет записывать предложения с добавлением слов; - применяет правила орфографии при написании предложений.

Суммативное оценивание по предмету предполагает проведение конкретного количества процедур суммативного оценивания за раздел (СОР) и за четверть (СОЧ) 1 раз в каждой четверти. Ниже представлено количество процедур суммативного оценивания за раздел/сквозную тему.

Цель обучения литературному чтению – способствовать развитию личности ребенка средствами искусства слова, воспитывать потребность в общении с искусством, вводить школьника в мир художественной литературы, приобщая его к духовному опыту человечества; формировать в процессе читательской деятельности навыки функциональной грамотности младших школьников.

Учебной программой предусмотрено развитие литературно-творческих способностей. Количество уроков, необходимых для изучения конкретных произведений и выполнение творческих заданий, определяет учитель в зависимости от задач и уровня подготовленности обучающихся.

Объем учебной нагрузки по предмету составляет:

- 1) во 2 классе – 3 часа в неделю, 102 часа в учебном году;
- 2) в 3 классе – 3 часа в неделю, 102 часа в учебном году;
- 3) в 4 классе – 3 часа в неделю, 102 часа в учебном году.

Навык чтения является ключевым учебным навыком, поэтому важно работать над его формированием поэтапно: правильное чтение (соотнесение звуков и букв, слияние в слоги); осознанное (понимать смысл прочитанного слова и объяснять их значение); беглое (правильное и осознанное чтение целыми словами информации); выразительное (правильно, осознанно и бегло прочитать и выразить интонационно свое отношение к содержанию информации).

Учитывая особенности уровня сформированности навыка чтения обучающихся, учитель ставит следующие задачи:

- во втором классе проверяется сформированность умения читать целыми словами и словосочетаниями, осознание общего смысла содержания прочитанного текста при темпе чтения, умение использовать паузы,

соответствующие знакам препинания, интонации, передающие характерные особенности героев;

в третьем классе наряду с проверкой сформированности умения читать целыми словами, основными задачами проверки техники чтения являются достижение осмысления прочитанного текста при темпе чтения вслух и про себя, проверка выразительности чтения подготовленного текста произведений и стихотворений, использование основных средств выразительности;

в четвертом классе чтение – процесс принятия смысла, добывания информации из письменного текста, выборочное чтение, осмысленное чтение бегло вслух и про себя, выразительное, с передачей замысла автора, контроль своего чтения.

Таблица 6 – Нормы сформированности навыка чтения

Класс	Обязательный уровень		Возможный уровень	
	1 полугодие	2 полугодие	1 полугодие	2 полугодие
2 класс	40-50 слов	50-60 слов	50-60 слов	60-70 слов
3 класс	60-70 слов	70-80 лов	70-80слов	80-90 слов
4 класс	80-90 слов	90-105 слов	90-100 слов	100-120 слов

Предлоги, союзы, частицы, междометия считаются как отдельные слова. Важно также помнить, что техника чтения обучающегося является критерием для выстраивания алгоритма дальнейшего обучения по формированию навыка чтения.

Необходимо помнить, что темп (скорость) чтения находится в прямой зависимости от способа чтения, понимания и выразительности, и из этого складывается полноценный навык чтения.

При необходимости, в зависимости от уровня подготовленности обучающихся, в перечень включаются другие литературные произведения по выбору учителя, соответствующие возрастным особенностям обучающихся.

По предмету «Литературное чтение» учитель может проводить разные виды дополнительных работ и заданий с заранее подготовленными критериями и дескрипторами к ним. Периодичность проведения и виды творческих работ обучающего характера отводятся на усмотрение учителя. Ниже представлены примерные виды работ с критериями рекомендательного характера.

Таблица 7 – Примерные виды работ по предмету

№	Виды работ	Критерии/дескрипторы
1	<i>Составление рассказа по алгоритму.</i>	- Умеет составить рассказ по алгоритму; - определяет последовательность событий рассказа; - умеет завершить рассказ; - записывает составленный рассказ.
2	<i>Письмо от имени героя.</i>	- Чётко и ясно формулирует предложения; - соблюдает последовательность; - оценивает действия героя, делает вывод.

3	<i>Письмо герою.</i> Учитель выбирает произведение на свое усмотрение. Обучающиеся самостоятельно определяют с выбором героя, которому они будут писать письмо.	<ul style="list-style-type: none"> - Придумывает название для своего письма; - следует предложенной теме, используя опорные слова; - умеет логично и последовательно излагать свои мысли; - четко выражает мысль предложения; - описывает действия героя; - оценивает действия героя, делает вывод.
4	<i>Сочинение считалок.</i> Считалка – это произносимый нараспев стишок, которым сопровождается распределение участников игры.	<ul style="list-style-type: none"> - Умеет отличать считалку от загадок, поговорок и т.д.; - понимает принцип составления считалки; - сможет сочинить свою считалку; - осуществляет презентацию своей считалки.
5	<i>Диалог.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Умеет поддерживать диалог; - умеет использовать формулировки начала, продолжения и завершения диалога; - умеет выражать мысли понятно и правильно; - демонстрирует словарный запас.
6	<i>Создание книги.</i> Этот вид творческого проекта (индивидуальный или групповой) можно выполнять в разной технике. Это может быть рукописная книга с собственноручными иллюстрациями; можно оформить книгу аппликацией. Содержание любое: «Что это за зверь?»; сборник «Фразеологизмы со словом «Ручка», иллюстрированный словарь.	<ul style="list-style-type: none"> - Определяет тему творческого проекта; - продумывает содержание книги (подбор ресурсов); - осуществляет иллюстрированное/рукописное оформление; - подготовленные иллюстрации соответствуют содержанию.
7	<i>Сочинение стихотворения (буриме) и другие стихотворные произведения по заданным рифмам; можно придумывать также вторые строки к первым и т.д.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Сможет найти созвучие в окончании двух или нескольких слов; - сможет подобрать слово, соответствующее заданной рифме; - сможет продолжить стихотворение в соответствии с заданной темой.
8	<i>Салат из сказок.</i> Выбирают какой-либо сюжет и героев из разных сказок, объединяют их и придумывают сказку. Дети могут взять свои любимые сказки, поменять персонажей.	<ul style="list-style-type: none"> - Умеет объединять героев из разных сказок в один сюжет; - соблюдает последовательность событий; - сказка доступна для понимания.
9	<i>Незаконченный рассказ.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Умеет продолжить рассказ по предложенному началу; - определяет последовательность событий рассказа; - умеет завершить рассказ.
10	<i>Нарисуй диафильм к прочитанному произведению.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Внимательно читает текст и отвечает на вопросы; - умеет делить текст на законченные

	<p>смысловые части;</p> <ul style="list-style-type: none"> - умеет определять основную мысль каждой части; - умеет озаглавливать каждую часть; - составляет последовательный план; - рисует диафильм.
--	---

Суммативное оценивание по предмету предполагает проведение конкретного количества процедур суммативного оценивания за раздел (СОР) за четверть (СОЧ) 1 раз в каждой четверти.

«Математика» как учебный предмет вносит заметный вклад в реализацию целей и задач начального образования. Начальное обучение математике способствует развитию критического мышления, формированию первоначальных навыков исследования и общения, применения математических знаний в жизни. Изучая курс математики, обучающиеся начальных классов учатся анализировать, синтезировать, классифицировать, сравнивать, устанавливать причинно-следственные связи и закономерности, усваивают основы математического языка для описания разнообразных предметов и явлений окружающего мира, усваивают знания и способы действий, что составляет основу умения учиться.

Изучение предмета «Математика» направлено на развитие пространственного воображения, развитие математической речи, на решение учебно-познавательных и практических задач, развитие умений аргументировать, обосновывать и отстаивать высказанное суждение, оценивать и принимать суждения других.

Объем учебной нагрузки по предмету «Математика» составляет:

- 1) в 1 классе – 4 часа в неделю, 132 часа в учебном году;
- 2) во 2 классе – 4 часа в неделю, 136 часов в учебном году;
- 3) в 3 классе – 5 часов в неделю, 170 часов в учебном году;
- 4) в 4 классе – 5 часов в неделю, 170 часов в учебном году.

В 4-м классе обеспечивается последовательное развитие и углубление знаний и навыков на протяжении всего курса обучения математике, то есть соблюдается принцип преемственности и углубления.

Содержание учебного предмета «Математика» распределено по пяти разделам, которые изучаются далее на других уровнях образования:

1. Числа и величины.
2. Элементы алгебры.
3. Элементы геометрии.
4. Множества. Элементы логики.
5. Математическое моделирование.

Для обеспечения преемственности знаний обучающихся по всему курсу

математики в учебную программу предмета добавлены подразделы «Комбинаторика», «Последовательности», «Множества и операции над ними», «Дроби», которые не рассматриваются в программе для уровня начального образования 2013 года. В новой учебной программе усилен подраздел «Геометрические фигуры», изучение которого является необходимым условием успешного овладения геометрией в основной и старшей школах.

Изучение данных подразделов способствуют развитию у обучающихся 4-го класса логического мышления, навыков анализа процессов и явлений, выявлению причинно-следственных связей, закономерностей и тенденций развития этих явлений. Задания данного типа встречаются в международном исследовании TIMSS.

По предмету «Математика» учитель может проводить разные виды дополнительных работ и заданий с заранее подготовленными критериями и дескрипторами к ним.

Проблема организации обучения в совмещенных начальных классах МКШ по обновленным образовательным программам в малокомплектных школах является актуальной и требует реальных разработок в направлении решения вопроса адаптации к условиям совмещенных классов.

Для адаптации учебных программ был проведен сопоставительный анализ их тем и целей обучения по основным предметам 2-4-х классов обновленного содержания образования. Были выявлены возможности для совмещения тем и целей обучения в проведении однопредметных и однотемных уроков для совмещенных классов МКШ на уровне начальной школы.

*Анализ содержания учебного материала
обновленной программы 2-го класса и обновленной программы 3-го класса по предмету «Русский язык» (Я1)*

Раздел	Содержание учебного материала	Цели	Соответствие/ несоответствие целей	Цели	Содержание учебного материала	Раздел
2-й класс				3-й класс		
1 четверть						
Всё обо мне	12 ч во 2 классе 1. Звуки и буквы 2. Алфавит. 3. Слог. 4. Перенос слов. 5. Язык-средство общения. 6. Устная и письменная речь. 7. Слово и предложение. 8. Заглавная буква. 9. Текст. 10. Составление текста по вопросам. 11. Составление текста по опорным словам. 12. Умная страничка.	2.1.1.1 2.1.2.1 2.1.5.1 2.2.1.1 2.2.2.1 2.2.4.1 2.2.3.1 2.3.3.1	+ - - - - + +	3.1.1.1 3.1.4.2 3.2.1.2 3.2.3.1 3.2.6.1 3.3.2.1 3.3.3.1	16 ч в 3 классе 1. Речь. 2. Речевой этикет. 3. Язык-средство общения. 4. Языковые явления. 5. Сопоставление произношения с написанием. 6. Предложение. 7. Части речи. 8. Состав слова. 9. Звуки и буквы. 10. Слоговой и звукобуквенный разбор. 11-12. Текст. 13. Типы текста. 14. Составление текста-описания.	Живая природа

					15-16. Умная страничка.	
Моя семья и друзья	20 ч во 2 классе 1. Звуки речи. 2. Алфавитный порядок слов. 3. Гласные и согласные звуки. 4. Перенос слов с двойными согласными. 5. Ударение. Ударные и безударные гласные. 6. Гласные звуки. 7- 8. Обозначение гласных звуков буквами е, ё, ю, я. 9. Мягкий знак на конце и в середине слова. 10-11. Безударные согласные, проверяемые ударением. 12. Рассказ по картинкам и опорным словам. 13. Твёрдые и мягкие согласные. 14. Правописание сочетаний с шипящими. 15-16. Звонкие и глухие согласные. 17. Обозначение на письме звука [й].	2.1.3.1 2.1.2.1 2.1.4.1 2.2.1.2 2.2.4.1 2.2.1.2 2.2.4.1 2.2.7.2 2.3.3.1 2.3.2.1	- + + + - - + - + -		15 ч в 3 классе 1. Сравнение текстов описательного и повествовательного характера. 2. Объявление и заметка. 3-4. Виды орфограмм. Орфографические правила. 5. Произношение и правописание гласных и согласных в корне слова. 6. Изложение на основе опорного плана. 7. Твёрдые и мягкие согласные. 8-9. Непроизносимые согласные в корне слова. 10-11. Удвоенные согласные в корне слова. 12-13. Разделительный твёрдый и мягкий знаки. 14-15. Умная страничка.	Что такое хорошо, что такое плохо

	18. Разделительные мягкий и твёрдый знаки. 19. Перенос слов с буквами й, ь. 20. Умная страничка.					
Моя школа	15 ч во 2 классе 1-2. Состав слова. Окончание. 3-4. Корень слова. Родственные слова. 5-6. Приставки, их правописание. 7. Изложение по вопросному плану. 8-9. Суффикс. 10. Суффиксы –оньк-, –еньк- 11-12. Разбор слова по составу. 13. Умная страничка.	2.1.2.1 2.1.4.1 2.2.1.1 2.2.5.1 2.2.7.2 2.3.1.1	+	3.1.3.1 3.1.4.1 3.1.5.1 3.2.5.1 3.2.7.2 3.2.4.1	13 ч в 3 классе 1-2. Слово. Значение. Тематические группы слов. 3-4. Однозначные и многозначные слова. 5. Высказывание. 6. Письменное высказывание по плану и опорным словам. 7-8. Синонимы и антонимы. 9-10. Фразеологизмы и крылатые выражения. 11. Работа со словарями. 12-13. Умная страничка.	Время
Мой родной край	15 ч во 2 классе 1-2. Орфограмма. Безударные гласные в корне. 3-4. Проверяемые согласные на конце и в середине слова. 5-6. Непроверяемые гласные и согласные.	2.1.1.1 2.1.5.1 2.2.1.2 2.2.2.1 2.2.6.1 2.2.4.1 2.3.2.1 2.3.3.1	+	3.1.1.1 3.1.4.2 3.2.1.2 3.2.2.1 3.2.8.1 3.3.3.1	17 ч в 3 классе 1-2. Окончание и основа слова. Части основы. 3-4. Однокоренные слова. Чередование звуков в корне слова. 5. Сложные слова. 6. Правописание приставок. 7. Изложение на основе	Архитектура

	<p>7-8. Правописание сочетаний с шипящими. 9-10. Правописание и произношение слов с ъ и ь. 11-12. Перенос слов. 13-14. Повторяем орфограммы. 15. Умная страничка.</p>				<p>ключевых слов. 8. Перенос слов с приставками. Ъ после приставок. 9-10. Правописание суффиксов и употребление их в речи. 11. Произношение и обозначение на письме безударных гласных. 12. Произношение и написание слов с парным звонким или глухим согласным. 13. Произношение и написание слов с твёрдыми и мягкими согласными. 14-15. Произношение и написание слов с непроизносимыми и удвоенными согласными в корне. 16-17. Умная страничка.</p>	
<p>В здоровом теле – здоровый дух!</p>	<p>17 ч во 2 классе 1. Лексическое значение слова 2. Слова, называющие предметы, обозначающие признаки, действия.</p>	<p>2.1.1.1 2.1.3.1 2.2.1.2 2.2.2.1 2.2.3.1 2.2.8.1</p>	<p>- + + + - +</p>	<p>3.1.5.1 3.1.2.1 3.2.1.2 3.2.2.1 3.2.7.1 3.2.4.1</p>	<p>20 ч в 3 классе 1-2. Части речи и их роль в предложении. 3-4. Имя существительное как часть речи. 5-6. Большая буква в именах</p>	<p>Искусство</p>

	3-4. Имена собственные. 5. Слова-омонимы. 6. Слова-синонимы. 7. Слова-антонимы. 8-9. Начальное представление о частях речи. 10-11. Имя существительное как часть речи. 12-13. Слова, близкие или противоположные по значению. 14. Большая буква в именах собственных. 15. Мужской, женский и средний род имён существительных. 16. Написание короткого текста на заданную тему. 17. Умная страничка.	2.3.2.1 2.3.4.1	+	+	3.3.1.1 3.3.3.1	собственных. 7. Составление текста-описания по картинке. 8-9. Род и число имён существительных. 10. Склонение имён существительных. 11-12. Родительный и дательный падежи. 13-14. Винительный падеж. 15-16. Творительный и предложный падежи. 17. Изменение существительных по падежам во множественном числе. 18. Изложение на основе плана и опорных слов. 19-20. Умная страничка.	
Традиции и фольклор	22 ч во 2 классе 1. Правописание имён сущ. жен. рода с шипящими на конце. 2-3. Единственное и множественное число имён сущ.	2.1.2.1 2.1.3.1 2.2.5.1 2.2.6.1 2.2.4.1 2.2.2.1 2.3.2.1	- + + - - - +	-	3.1.1.1 3.1.3.1 3.2.5.1 3.2.7.1 3.3.2.1	20 ч в 3 классе 1. Имя прил. как часть речи. 2-3. Связь имени прил. с им. сущест. Изменение им. прил. по родам и числам. 4-5. Склонение имён прилагательных.	Выдающиеся личности

	<p>4-5. Имя прилагательное как часть речи.</p> <p>6. Как зависит род имени прилаг. от рода имени сущ.</p> <p>7-8. Слова, близкие или противоположные по значению.</p> <p>9. Изменение имён прилагательных.</p> <p>10. Сочетание имён сущ. с именами прилаг.</p> <p>11. Написание текста по плану.</p> <p>12. Глагол.</p> <p>13. Глаголы с различным лексическим значением.</p> <p>14. Изменение глаголов по числам.</p> <p>15-16. Изменение по временам.</p> <p>17. Описание нац. костюма.</p> <p>18. Глаголы, близкие или противоположные по значению.</p>	2.3.4.1	+	3.3.4.1	<p>6. Глагол.</p> <p>7. Изменение глаголов по числам.</p> <p>8-9. Неопределённая форма глагола.</p> <p>10. Сочинение-письмо.</p> <p>11-12. Изменение глаголов по временам.</p> <p>13-14. Изменение глаголов прошедшего времени по родам и числам.</p> <p>15-16. НЕ с глаголами.</p> <p>17. Правописание глаголов с приставками.</p> <p>18-20. Умная страничка.</p>	
--	---	---------	---	---------	--	--

	19-20. Слова, к которым не ставят вопросы. 21. Предлоги и приставки. 22. Умная страничка.					
Окружающая среда	16 ч во 2 классе 1. Предложение. 2. Смысл и интонация предложения. Вопросы к словам предложения. 3-4. Виды предложений. Знаки препинания. 5. Виды предложений по интонации. 6. Определение разницы в содержании подобных предложений (одним или двумя словами). 7-8. Понятие о словосочетании. 9. Текст. Заглавие. 10. Структура текста. 11-12. Текст-описание. 13. Описание птицы. 14-15. Текст – повествование. 16. Умная	2.1.2.1 2.1.5.1 2.2.7.1 2.2.7.2 2.2.8.1 2.3.1.1 2.3.4.1	+ + - - - - +	3.1.2.1 3.1.4.1 3.1.4.1 3.1.4.2 3.3.4.1 3.3.3.1	14 ч в 3 классе 1-3. Наречие как часть речи. 4-5. Понятие о лексических значениях наречий. 6. Словосочетание. 7. Предложение. Виды предложений по цели высказывания. 8. Виды предложений по интонации. 9. Изложение с элементами сочинения. 10-12. Главные члены предложения. Вопросы. 13-14. Второстепенные члены предложения. 15-16. Умная страничка.	Вода-источник жизни

	страничка.					
Путешествие	16 ч во 2 классе	2.1.1.1	+	3.1.1.1	16 ч в 3 классе	Культура отдыха. Праздники
	1-2. Связь предложений в тексте.	2.1.5.1	+	3.1.5.1	1-2. Текст. Связь предложений в тексте.	
	3. Связное высказывание.	2.2.1.1	+	3.2.3.1	3-4. Тема и основная мысль текста. Структурные части текста.	
	4-5. Различение предложений в тексте.	2.2.3.1	-	3.2.5.1	5-6. Типы текстов.	
	6. План высказывания.	2.2.4.1	-	3.2.7.2	7. Составление текста по наблюдениям.	
	7. Составление текста.	2.3.3.1	+	3.3.3.1	8-9. Художественные нехудожественные тексты.	
	8. Составление текста по вопросам.	2.3.2.12	+	3.3.1.1	10-13. Итоговое повторение.	
	9. Итоговое повторение. Звуки и буквы.	.2.8.1	-		14-16. Умная страничка.	
	10. Перенос слов.					
	11. Состав слова.					
	12-13. Орфограммы.					
	14-15. Части речи.					
	16. Умная страничка.					

В данном сравнительном анализе соответствующие друг другу цели обучения выделены жирным шрифтом. Несоответствие целей обучения в обновленных программах 2 и 3 класса составляет 57%. Большое расхождение в темах, целях обучения, содержании в разделах 2 класса «Всё обо мне» и 3 класса «Живая природа». Остальные изучаемые разделы в двух классах можно связать между собой.

Проблему расхождения в целях обучения можно решить через применение стратегий самостоятельной работы: работа в группах, в парах, «чтение с пометками», работа по схеме или предложенному указателю и др.

Анализ содержания учебного материала обновленной программы 2-го класса и обновленной программы 3-го класса по предмету «Литературное чтение»

Разделы	Содержание учебного материала//подраздел 2-го класса	Цели	Соотв-е целей	Цели	Содержание учебного материала/подраздел 3-го класса	Разделы
1 четверть						
Всё обо мне	9ч во 2 классе	2.1.1.1	+	3.1.1.1	12 ч в 3 классе	Живая природа
	1. Здравствуй, школа!	2.1.2.1	+	3.1.4.2	1. Изучай природу, которая тебя окружает!	
	2. Расскажу о себе.	2.1.5.1	-	3.2.3.1	2. Живая книга природы.	
	3. Мир моих увлечений.	2.2.1.1	-	3.2.6.1	3. Секреты живой природы.	
	4. Мой родной язык.	2.2.2.1	-		4. Живая природа осенью.	
	5. Я познаю мир.	2.2.4.1	-	3.3.2.1	5. Живая природа зимой.	
	6. Мои достижения.	2.2.3.1	-		6. Живая природа весной.	
	7. Я – вежливый человек.	2.3.3.1	+	3.3.3.1	7. Живая природа летом.	
	8. Что я люблю.				8. Календарь живой природы.	
9. Мои поступки.				9-10. Неразгаданные тайны природы.		
Моя семья и друзья	15 ч во 2 классе	2.1.3.1	-	3.1.2.1	12 ч в 3 классе	Что такое хорошо, что такое плохо
	1. Семьи бывают разные.	2.1.2.1	+	3.1.4.1	1-2. Хорошие и плохие поступки.	
	2. Семейные традиции.	2.1.4.1	+	3.2.1.1	3-4. Наши друзья.	
	3. Хранители традиций в	2.2.1.2	+	3.2.3.1		

	<p>семье. 4. Согласие в семье. 5. Твои братья и сёстры. 6. Как можно проявлять любовь к близким. 7. Выходные дни в семье. 8. Профессии твоих родителей. 9. Кого можно назвать настоящим другом. 10. Для чего нужны друзья. 11. Как сохранить дружбу. 12. Дружим с животными. 13. Настоящая дружба. 14. Правила дружбы. 15. Оценка твоих достижений.</p>	<p>2.2.4.1 2.2.7.2 2.3.3.1 2.3.2.1</p>	<p>+ - - -</p>	<p>3.2.4.1 3.2.8.1 3.3.1.1 3.3.4.1</p>	<p>5-6. Не такой как все. 7-8. Добро и зло. 9. Дружно негрустно, а врозь-хоть брось. 10. В лести правды нет. 11-12. Оценка твоих достижений</p>	
Моя школа	<p>11 ч во 2 классе 1. Школа – наш второй дом. 2-3. Какие бывают школы. 4-6. Кто работает в школе. 7. Школьники бывают разные. 8-10. Я-ученик. Я-ученица. 11. Моя школа.</p>	<p>2.1.2.1 2.1.4.1 2.2.1.1 2.2.5.1 2.2.7.2 2.3.1.1</p>	<p>- + - + - -</p>	<p>3.1.3.1 3.1.4.1 3.1.5.1 3.2.5.1 3.2.7.2 3.2.4.1 3.3.3.1</p>	<p>12 ч в 3 классе 1. Лента времени. 2. Время руками не удержишь. 3-5. Береги время. 6-7. Измерение времени. 8. Круглый стол. 9-11. Всему своё время. 12. Оценка твоих достижений</p>	Время
Мой родной край	<p>13 ч во 2 классе 1. Моя Республика.</p>	<p>2.1.1.1 2.1.5.1</p>	<p>+ +</p>	<p>3.1.1.1 3.1.4.2</p>	<p>12 ч в 3 классе 1-2. Волшебные города.</p>	Архитектура

	<p>2. Моя Родина. 3.Родная земля. 4-5. Описание родного края. 6.Какие особенные места есть в твоём родном крае. 7. Родник – источник жизни. 8. Как сохранять природу родного края. 9-10.Кто и как прославляет свой край? 11. Охранять природу – значит охранять Родину. 12.Каким станет твой край в будущем? 13. Оценка твоих достижений.</p>	<p>2.2.1.2 2.2.2.1 2.2.6.1 2.2.4.1 2.3.2.1 2.3.3.1</p>	<p>+ + - - - +</p>	<p>3.2.1.2 3.2.2.1 3.2.8.1 3.3.3.1</p>	<p>3-4.Чудес и тайн на свете много. 5-6. Дом, какой он? 7-8.Из чего строят дома? 9. Всё на свете интересно! 10.Мой любимый дом! 11-12. Оценка твоих достижений.</p>	
<p>В здоровом теле-здоровый дух!</p>	<p>10 ч во 2 классе 1.С чего начинается здоровье? 2.Как стать спортсменом? 3.Летние виды спорта. 4. Закаливание – путь к здоровью. 5. Спортивные соревнования. 6.Зимние виды спорта. 7.Спортивные игры.</p>	<p>2.1.1.1 2.1.3.1 2.2.1.2 2.2.2.1 2.2.3.1 2.2.8.1 2.3.2.1 2.3.4.1</p>	<p>- - + + - - - -</p>	<p>3.1.5.1 3.1.2.1 3.2.1.2 3.2.2.1 3.2.7.1 3.2.4.1 3.3.1.1 3.3.3.1</p>	<p>16 ч во 3 классе 1.Искусство рядом с нами. 2-3.Где живёт искусство? 4.Музей изобразительного искусства. 5-6.Школа искусств. 7.Кто может стать музыкантом? 8.Музыка разговаривает на всех языках мира. 9-11.Наполним музыкой</p>	<p>Искусство</p>

	8. Спортивная семья.				сердца. 12-13.Музыка – это язык чувств. 14-15. Искусство живёт вечно. 16. Оценка твоих достижений.	
Традиции и фольклор	17 ч во 2 классе 1. Традиции разных народов. 2. Жанры фольклора. 3-4. Традиции в сказках. 5. Волшебные сказки. 6. Бытовые сказки. 7. Сказки о животных. 8-9. Пословицы и поговорки. 10. Загадки. 11. Заклички. Приговорки. 12. Традиции в играх разных народов. 13. Герои народных сказок. 14. Сравнение персонажей сказки. 15. Составление рекламы спектакля.	2.1.2.1 2.1.3.1 2.2.5.1 2.2.6.1 2.2.4.1 2.2.2.1 2.3.2.1 2.3.4.1	- + + - - - + +	3.1.1.1 3.1.3.1 3.2.5.1 3.2.7.1 3.2.8.1 3.2.7.2 3.3.2.1 3.3.4.1	14 ч в 3 классе 1-2. Великий полководец. 3-4. Великий инженер и конструктор. 5-6. Великий учитель прошлого. 7-8. Наука – это клад. 9-10. Великий император. 11. Великий изобретатель. 12. Девушка, ставшая легендой. 13-14. Оценка твоих достижений	Выдающиеся личности

	16. Составление объявления о спектакле. 17. Оценка твоих достижений.					
Окружающая среда	12 ч во 2 классе 1. Мир вокруг нас. 2. Удивительные места в Казахстане. 3. Всё в природе взаимосвязано. 4. Парк – украшение города. 5. Пернатые друзья. 6. Календарь природы. 7. Растения – Земли украшение. 8. Чудеса вокруг нас. 9. Природа способна творить чудеса. 10. Береги свою планету.	2.1.2.1 2.1.5.1 2.2.7.1 2.2.7.2 2.2.8.1 2.3.1.1 2.3.4.1	+ - - - - - +	3.1.2.1 3.1.4.1 3.1.4.2 3.2.1.1 3.2.6.1 3.3.4.1 3.3.3.1	12 ч в 3 классе 1. Круговорот воды в природе. 2. Вода – главный источник жизни на Земле. 3. Реки Казахстана. 4. Вода – богатство природы! 5. Живительная сила воды. 6. Пей воду, вода не смутит ума. 7. Секреты воды. 8-9. Жители водоёмы. 10-11. Без воды нет жизни. 12. Оценка твоих достижений.	Вода – источник жизни
Путешествие	12 ч во 2 классе 1. Великие путешественники. 2. Что нужно для путешествия?	2.1.1.1 2.1.5.1 2.2.1.1 2.2.3.1 2.2.4.1	+ + - - -	3.1.1.1 3.1.5.1 3.2.3.1 3.2.5.1 3.2.7.2	12 ч в 3 классе 1. Встреча с Родиной – это праздник! 2. Лучший отдых – путешествие.	Культура отдыха. Праздники

3. Транспорт для путешествия.	2.2.8.1	-		3. Летние приключения и путешествия.
4. Путешествия по континентам.	2.3.3.1	+	3.3.3.1	4-5. Ура! Приехал цирк.
5. Путешествия по странам.	2.3.2.1	-	3.3.1.1	6. Делу время – потехе час.
6. Волшебное путешествие.				7. Любимый праздник.
7. Правила и законы путешествия.				8-9. Весёлые питомцы.
8. Подводное путешествие.				10. Читать полезно!
9. Путешествие по городу.				11-12. Оценка твоих достижений.
10. Морское путешествие.				
11. Помощь в путешествии.				
12. Оценка твоих достижений				

Несоответствие целей в учебной программе 2 и 3 классов «Литературное чтение» составляет 57 %. Соответствующие цели обозначены жирным шрифтом. По разделам несоответствие целей распределено равномерно.

На первый взгляд, просматривается тематическое несоответствие некоторых разделов 2 и 3 класса. Однако по изучаемым произведениям разделов можно провести тематические параллели.

Анализ учебной программы обновленного содержания образования по предметам «Математика» во 2 классе и «Математика» в 3 классе

Подраздел	2 класс	Соотв-ие тем	3 класс
1.1 Натуральные числа и число 0. Дроби	2.1.1.1 понимать образование чисел в пределах 100, считать в прямом и обратном порядке в пределах 100, определять место числа в натуральном ряду чисел	+	3.1.1.1 понимать образование чисел в пределах 1000, считать в прямом и обратном порядке в пределах 1000, определять место числа в натуральном ряду чисел
	2.1.1.2 читать, записывать и сравнивать двузначные числа	+	3.1.1.2 читать, записывать и сравнивать трехзначные числа
	2.1.1.3 определять разрядный состав двухзначных чисел, раскладывать на сумму разрядных слагаемых/ читать, записывать и использовать римскую нумерацию чисел до 12	+	3.1.1.3 определять разрядный и классовый состав трехзначных чисел и общее количество разрядных единиц, раскладывать на сумму разрядных слагаемых
	2.1.1.4 образовывать укрупненную единицу счета сотня, считать сотнями до 1000, записывать, сравнивать	+	3.1.1.4 образовывать укрупненную единицу счета тысяча, считать тысячами до 1 000 000, записывать, сравнивать
	2.1.1.5 считать в прямом и обратном порядке числовыми группами по 3, 4, 5 до 50/ различать четные/нечетные числа/ демонстрировать деление группы предметов на 6, 7, 8, 9 равных частей	+	3.1.1.5 демонстрировать образование доли, читать, записывать, сравнивать их
		-	3.1.1.6 читать, записывать обыкновенные дроби, сравнивать дроби с одинаковыми знаменателями с использованием наглядности
1.2 Операции	2.1.2.1 понимать умножение как сложение	+	3.1.2.1 понимать, что дроби это одна или

над числами	одинаковых слагаемых и деление как разбиение множества элементов по содержанию, на равные части		несколько частей целого и как частное двух натуральных чисел/ понимать квадрат числа как произведение двух одинаковых множителей и куб числа трех одинаковых множителей
	2.1.2.2 понимать, что умножение и деление взаимнообратные действия, определять зависимость между компонентами, результатами этих действий	+	3.1.2.3 применять переместительное, сочетательное, распределительное свойства умножения для рационализации вычислений
	2.1.2.3 применять переместительное, сочетательное свойства сложения и переместительное свойство умножения для рационализации вычислений	+	3.1.2.4 составлять, знать и применять таблицу умножения и деления на 6, 7, 8, 9
	2.1.2.4 составлять, знать и применять таблицу сложения однозначных чисел с переходом через десяток / составлять, знать и применять таблицу умножения и деления на 2, 3, 4, 5	+	3.1.2.5 выполнять устно сложение и вычитание трехзначных чисел, тысяч на основе их десятичного состава
	2.1.2.5 выполнять устное сложение и вычитание однозначных чисел с переходом через десяток/ сложение и вычитание вида: $300+200$ ($3с.+2с.$), $170-130$ ($17дес.-13 дес.$)	+	3.1.2.6 выполнять деление с остатком на однозначное число
	2.1.2.6 выполнять устно сложение и вычитание двузначных чисел без перехода через десяток в таких случаях, как $40+17$, $57-40$, $57-17$, 35 ± 12	+	3.1.2.7 выполнять устно внетабличное умножение и деление в случаях вида: $17\cdot 5$, $96:6$, $75:15$, $84:4$

	2.1.2.7 выполнять устно сложение и вычитание чисел с переходом через десяток в случаях вида: 45 ± 9 , $40-14$, $100-35$	+	3.1.2.8 применять алгоритмы сложения и вычитания трехзначных чисел
	2.1.2.8 применять алгоритмы сложения и вычитания двузначных чисел в таких случаях, как $34+23$, $57-23$, 45 ± 19 , $47+33$, $80-47$, $100-35$	+	3.1.2.9 применять правила деления суммы и произведения на однозначное число, умножение суммы на число при устном выполнении умножения и деления чисел в пределах 100
		-	3.1.2.10 применять алгоритмы умножения и деления дву/ трехзначных чисел на однозначное в случаях вида: $23 \cdot 2$, $123 \cdot 2$, $46:2$, $246:2$
		-	3.1.2.11 применять алгоритмы умножения и деления двух/ трехзначных чисел на однозначное, в случаях вида $28 \cdot 3$, $269 \cdot 2$, $84:3$, $538:2$
		-	3.1.2.12 применять алгоритмы умножения и деления трехзначного числа, оканчивающегося нулями, на однозначное число
		-	3.1.2.13 применять алгоритм деления трехзначного числа на однозначное, когда в одном из разрядов частного есть нуль и алгоритм обратного действия умножения
		-	3.1.2.14 находить долю числа/ величины и число/ величину по его доле: половину, четвертую, десятую часть от чисел в пределах 100 и сотен
1.3 Величины и их единицы измерения	2.1.3.1 различать шкалы различных измерительных приборов и определять по ним соответствующие значения величин	+	3.1.3.1 выбирать меры и инструменты для измерения площади поверхности предметов, производить измерения палеткой
	2.1.3.2 производить измерение величин,	+	3.1.3.2 производить измерение величин, используя

	используя единицы измерения: м/ц/ мин, сутки		единицы измерения: мм, км/ г, т/см ² , дм ² , м ² /секунда
	2.1.3.3 сравнивать значения величин длины: см, дм, м/ массы: кг, ц/ объема (емкости): л/ времени: ч, мин, сут, неделя, месяц, год и выполнять действия сложения/ вычитания/ умножения/ деления над значениями величин	+	3.1.3.3 сравнивать значения величин длины: мм, см, дм, м, км/ массы: г, кг, ц, т/ объема (емкости): л/ площади: см ² , дм ² , м ² , / времени: секунда, мин, ч, сут, год, век и выполнять арифметические действия над значениями величин
	2.1.3.4 преобразовывать единицы измерения длины: см, дм, м/ массы: кг, ц/ времени: ч, мин, сут, месяц, год на основе соотношений между ними	+	3.1.3.4 преобразовывать единицы измерения длины: мм, см, дм, м, км/ массы г, кг, ц, т/ площади: см ² , дм ² , м ² / времени: сек, мин, ч, сут, год, век на основе соотношений между ними
	2.1.3.5 определять время по циферблату: часы и минуты	+	3.1.3.5 определять время по различным видам часов: часы, минуты, секунды
	2.1.3.6 различать монеты в 50 тг, 100 тг, купюры 200 тг, 500 тг и производить различные операции с ними	+	3.1.3.6 различать купюры 1000 тг, 2000 тг, 5000 тг и производить с ними различные операции
Подраздел	2 класс		3 класс
2.1 Числовые и буквенные выражения	2.2.1.1 составлять, читать, записывать и распознавать числовые и буквенные выражения (произведения, частного)/ равенства и неравенства	+	3.2.1.1 составлять, читать, записывать и распознавать выражения с одной/ двумя переменными
	2.2.1.2 находить значение буквенного выражения в два действия при заданном значении буквы	+	3.2.1.2 находить значение выражения с двумя переменными при заданных значениях переменных
	2.2.1.3 представлять и применять в виде буквенного равенства свойства сложения и умножения: $a+b=b+a$, $(a+b)+c=a+(b+c)$, $ab=ba$	+	3.2.1.3 представлять и применять в виде буквенного равенства сочетательное и распределительное свойства умножения: $(ab)c=a(bc)$, $a(b+c)=ab+ac$, $a(b-c)=ab-ac$

	2.2.1.4 представлять в виде буквенного равенства свойства умножения числа на 1, деление числа на 1: $a \cdot 1 = a$, $a : 1 = a$	+	3.2.1.4 представлять в виде буквенного равенства свойства умножения числа на 0: $a \cdot 0 = 0$, невозможность деления числа на 0: $a \neq 0$
	2.2.1.5 сравнивать числовые выражения со скобками и без них, содержащих более 2-х арифметических действий	+	3.2.1.5 сравнивать числовые выражения, содержащие более 3-х арифметических действий
	2.2.1.6 находить значения выражений со скобками и без скобок, содержащих два/три арифметических действия, и определять порядок действий	+	3.2.1.6 определять порядок действий и находить значения выражений со скобками и без скобок, содержащих до четырех арифметических действий
		-	3.2.1.7 понимать формулы как равенства, устанавливающие взаимосвязь между величинами
2.2 Равенства и неравенства. Уравнения	2.2.2.1 определять подходящие числа для неравенств вида $x < \square$ и $x > \square$	+	3.2.2.1 находить множество решений простейших неравенств
	2.2.2.2 решать простейшие уравнения, содержащие действия умножения и деления, уравнения сложной структуры вида: $x + (25 - 6) = 38$, $(24 - 3) - x = 8$, $a + 6 = 7 + 80$	+	3.2.2.2 решать простейшие уравнения, содержащие действия умножения и деления, уравнения сложной структуры вида $x \cdot (25 : 5) = 60$, $(24 \cdot 3) : x = 6$, $x : (17 \cdot 2) = 2$, $k + 124 : 4 = 465$
Подраздел	2 класс		3 класс
3.1 Геометрические фигуры и их классификация	2.3.1.1 распознавать и называть виды углов (прямой, острый, тупой)/ определять существенные признаки прямоугольника, квадрата, прямоугольного треугольника	+	3.3.1.1 распознавать и называть окружность, круг и их элементы (центр, радиус, диаметр)/ различать симметричные и несимметричные плоские фигуры и соотносить их с предметами окружающего мира
	2.3.1.2 классифицировать многоугольники	+	3.3.1.2 классифицировать геометрические фигуры

	2.3.1.3 измерять длины сторон многоугольников, предметов окружающего мира и обобщать, составлять, применять формулы нахождения периметра $P = (a+b) \cdot 2$, $P = a \cdot 4$, $P = a+b+c$	+	3.3.1.3 составлять и применять формулы нахождения площади прямоугольника $S=a \cdot b$, квадрата $S=a^2$, прямоугольного треугольника $S=(a \cdot b):2$ и предметов окружающего мира
	2.3.1.4 находить неизвестную сторону фигуры по периметру и известным сторонам	+	3.3.1.4 определять периметр комбинированных фигур, изображенных на рисунке, плоских фигур в окружающем мире
	2.3.1.5 строить плоские фигуры по заданным значениям периметра, объяснять, как изменяется периметр с изменением ее формы	+	3.3.1.5 строить плоские фигуры по заданным значениям площади, объяснять, как изменяется площадь фигуры с изменением ее формы
3.2 Изображение и построение геометрических фигур	2.3.2.1 чертить отрезки и прямые, геометрические фигуры на точечной бумаге, следуя инструкции о позиции, направлении и движении	+	3.3.2.1 чертить параллельные и пересекающиеся прямые/ чертить пересекающиеся плоские фигуры на точечной бумаге и находить область их пересечения и объединения
	2.3.2.2 чертить прямой угол	+	3.3.2.2 строить прямоугольник и квадрат (по данным сторонам), чертить окружность с помощью циркуля
	2.3.2.3 делить модели плоских фигур на части и составлять из них композиции	+	3.3.2.3 изготавливать развертку пространственной геометрической фигуры (куб, прямоугольный параллелепипед) и собирать ее модель
	2.3.2.4 выполнять действия по инструкции и определять исходную позицию, направление и движение (направо, налево, прямо, полный поворот,	+	3.3.2.4 объяснять изменения в положении пространственных фигур, с поворотом налево, направо, вид ее сверху и сбоку

	половина и четверть поворота почасовой и против часовой стрелки)		
3.3 Координаты точек и направление движения	2.3.3.1 определять расположения отмеченных на линии точек относительно друг друга	+	3.3.3.1 определять расположения отмеченных на плоской фигуре точек относительно друг друга
Подраздел	2 класс		3 класс
4.1 Множества и операции над ними	2.4.1.1 наглядно изображать при помощи диаграмм объединение равночисленных множеств и разделение множества на равночисленные части	+	3.4.1.1 наглядно изображать объединение и пересечение двух множеств при помощи диаграмм Эйлера-Венна
	2.4.1.2 составлять и классифицировать (разбивать) числовые множества по количеству цифр в записи чисел, делимости числа на 2, месту, занимаемому в числовой последовательности	+	3.4.1.2 составлять по заданному или самостоятельно установленному признаку элементов множества чисел, их объединение и пересечение
	2.4.1.3 обозначать множества и его элементы на диаграмме, определять принадлежность элементов множеству, объединению и пересечению множеств	+	3.4.1.3 составлять подмножества множества чисел по заданному или самостоятельно установленному признаку их элементов
4.2 Высказывания	2.4.2.1 определять истинность и ложность утверждений, составлять истинные и ложные утверждения	+	3.4.2.1 составлять истинные или ложные высказывания
	2.4.2.2 исследовать и решать числовые задачи, головоломки с разными числами, логические задачи на переливание и взвешивание	+	3.4.2.2 решать задачи на логическое рассуждение методом составления таблиц и графов
4.3 Последовательно	2.4.3.1 определять закономерность в последовательности чисел до 100/	+	3.4.3.1 определять закономерность в последовательности чисел до 1000/ тысячами до

сти	сотнями до 1000		миллиона
	2.4.3.2 составлять последовательность по заданной закономерности, находить нарушение	+	3.4.3.2 составлять последовательность по самостоятельно выбранному правилу, находить нарушение
4.4 Комбинации предметов	2.4.4.1 составлять варианты комбинаций «по три» из предметов окружающего мира	+	3.4.4.1 составлять «дерево возможностей» и использовать в решении задач, проблем в различных жизненных ситуациях
Подраздел	2 класс		3 класс
5.1 Задачи и математическая модель	2.5.1.1 моделировать в виде таблицы, схемы, краткой записи задачи в одно действие, в два действия	+	3.5.1.1 моделировать задачу в 2-3 действия в виде таблицы, линейной/ столбчатой диаграммы, схемы, краткой записи
	2.5.1.2 использовать при решении задач зависимость между величинами: цена, количество, стоимость/ длина, ширина, периметр	+	3.5.1.2 использовать при решении задач зависимость между величинами: масса одного предмета, количество, общая масса/ расход на один предмет, количество предметов, общий расход/ ширина, длина, площадь
	2.5.1.3 анализировать и решать задачи: на нахождение суммы одинаковых слагаемых, деление по содержанию и на равные части, составлять и решать обратные задачи	+	3.5.1.3 анализировать и решать задачи на нахождение доли числа и величины, составлять и решать обратные задачи
	2.5.1.4 анализировать и решать задачи на увеличение/ уменьшение числа в несколько раз, на разностное сравнение, кратное сравнение, составлять и решать обратные задачи	+	3.5.1.4 анализировать и решать задачи на зависимость между величинами, на пропорциональное деление
	2.5.1.5 анализировать и решать задачи на нахождение неизвестных компонентов	+	3.5.1.5 анализировать и решать задачи: с косвенными вопросами (связанные с отношениями

	умножения и деления, нахождение стороны и периметра прямоугольника (квадрата), составлять и решать обратные задачи, различать задачи с прямыми и косвенными вопросами (связанные с отношениями «больше/ меньше на», «больше/ меньше в раз»)		«больше/ меньше на», «больше/ меньше в ... раз(а)»), нахождение стороны и площади прямоугольника, (квадрата), на кратное сравнение
	2.5.1.6 обосновывать выбор действий и объяснять способ решения задачи на умножение и деление	+	3.5.1.6 прикидывать ответ задачи в вычислениях, интерпретировать соответствие результата условиям составной задачи
	2.5.1.7 моделировать и решать задачи в 2 действия (разные комбинации простых задач на увеличение/ уменьшение в несколько раз, кратное сравнение)	+	3.5.1.7 моделировать и решать задачи в 3 действия (разные комбинации простых задач на зависимость между величинами)
	2.5.1.8 моделировать решение простых задач на все действия в виде числового выражения и уравнения, составных в виде числового выражения и отдельных действий	+	3.5.1.8 моделировать решение простых задач на все действия в виде выражения с переменными и уравнения, составных – в виде числового выражения или отдельных действий
5.2 Математический язык	2.5.2.1 строить графические модели двузначных чисел, использовать таблицу разрядов	+	3.5.2.1 строить графические модели многозначных чисел, использовать таблицу разрядов и классов
	2.5.2.2 использовать заглавные буквы латинского алфавита для обозначения множества, его элементов строчные буквы, принадлежности и непринадлежности элемента множеству знаки \in и \notin	+	3.5.2.2 использовать для обозначения пустого множества знак \emptyset , пересечения множеств знак \cap и объединения множеств знак \cup
	2.5.2.3 обозначать заглавными буквами латинского алфавита точки, отрезки, лучи,	+	3.5.2.3 обозначать буквами латинского алфавита углы, многоугольники, центр окружности, радиус,

	прямые и читать их по обозначению		диаметр и читать их по обозначению
	2.5.2.4 использовать названия компонентов действий умножения и деления при чтении и записи выражений	+	3.5.2.4 использовать названия компонентов действий сложения, вычитания, умножения и деления при чтении и записи выражений со скобками
	2.5.2.5 проводить сбор данных, систематизировать, строить таблицы и диаграммы	+	3.5.2.5 проводить сбор данных, систематизировать, проводить сравнение, используя диаграммы, пиктограммы

В результате проведенного анализа учебной программы обновленного содержания образования по математике в 2 и 3 классах было установлено, что совпадение учебного материала составляет 84% . Так как во втором классе количество часов меньше, чем в 3 классе, то и количество несовпадений увеличится.

Чтобы не нарушать целостность и логичность программы ввиду временного различия и несовпадения тем, предлагается основную часть уроков проводить дифференцированно и совмещать такие разделы, как повторение и обобщение.

Анализ учебной программы обновленного содержания образования по предметам «Математика» во 2 классе и «Математика» в 4 классе

Подраздел	2 класс	соответствие	4 класс
1.1 Натуральные числа и число 0. Дроби	2.1.1.1 понимать образование чисел в пределах 100, считать в прямом и обратном порядке в пределах 100, определять место числа в натуральном ряду чисел	+	4.1.1.1 понимать образование многозначных чисел, определять место числа в пределах 1 000 000 в натуральном ряду чисел
	2.1.1.2 читать, записывать и сравнивать двузначные числа	+	4.1.1.2 читать, записывать и сравнивать многозначные числа/ округлять числа до заданного разряда
	2.1.1.3 определять разрядный состав двухзначных чисел, раскладывать на	+	4.1.1.3 определять разрядный и классовый состав многозначных чисел и общее

	сумму разрядных слагаемых/ читать, записывать и использовать римскую нумерацию чисел до 12		количество разрядных единиц, раскладывать на сумму разрядных слагаемых
	2.1.1.4 образовывать укрупненную единицу счета сотня, считать сотнями до 1000, записывать, сравнивать	+	4.1.1.4 образовывать укрупненную единицу счета миллион, считать, записывать, сравнивать в пределах сотен миллионов
	2.1.1.5 считать в прямом и обратном порядке числовыми группами по 3, 4, 5 до 50/ различать четные/нечетные числа/ демонстрировать деление группы предметов на 6, 7, 8, 9 равных частей	+	4.1.1.5 понимать, что процент сотая часть целого
		-	4.1.1.6 сравнивать дроби с одинаковыми знаменателями и одинаковыми числителями, сравнивать на числовом луче/ различать правильные, неправильные дроби, смешанные числа
1.2 Операции над числами	2.1.2.1 понимать умножение как сложение одинаковых слагаемых и деление как разбиение множества элементов по содержанию, на равные части	+	4.1.2.1 понимать сложение и вычитание дробей с одинаковыми знаменателями как сложение и вычитание соответствующих числителей
	2.1.2.2 понимать, что умножение и деление взаимнообратные действия, определять зависимость между компонентами, результатами этих действий	+	4.1.2.2 применять свойства 0 и 1 при выполнении арифметических действий с многозначными числами
	2.1.2.3 применять переместительное, сочетательное свойства сложения и переместительное свойство умножения	+	4.1.2.3 применять свойства сложения и умножения при выполнении вычислений с многозначными числами

для рационализации вычислений		
2.1.2.4 составлять, знать и применять таблицу сложения однозначных чисел с переходом через десяток / составлять, знать и применять таблицу умножения и деления на 2, 3, 4, 5	+	4.1.2.4 классифицировать натуральные числа на основе признаков делимости на 2, 5, 10
2.1.2.5 выполнять устное сложение и вычитание однозначных чисел с переходом через десяток/ сложение и вычитание вида: $300+200$ (3с.+2с.), $170-130$ (17дес.-13 дес.)	+	4.1.2.5 выполнять устно сложение и вычитание многозначных чисел на основе их десятичного состава, вычисления с помощью микрокалькулятора
2.1.2.6 выполнять устно сложение и вычитание двузначных чисел без перехода через десяток в таких случаях, как $40+17$, $57-40$, $57-17$, 35 ± 12	+	4.1.2.6 выполнять деление с остатком и без остатка на 10, 100, 1000
2.1.2.7 выполнять устно сложение и вычитание чисел с переходом через десяток в случаях вида: 45 ± 9 , $40-14$, $100-35$	+	4.1.2.7 выполнять устно умножение и деление двух-, трехзначных чисел на однозначное число
2.1.2.8 применять алгоритмы сложения и вычитания двузначных чисел в таких случаях, как $34+23$, $57-23$, 45 ± 19 , $47+33$, $80-47$, $100-35$	+	4.1.2.8 применять алгоритмы сложения и вычитания многозначных чисел
	-	4.1.2.9 применять правила умножения числа на сумму, умножения и деления числа на произведение

		-	4.1.2.10 выполнять деление многозначных чисел на одно/ двух/ трехзначное число с остатком
		-	4.1.2.11 применять алгоритмы умножения и деления на двух/трехзначное число
		-	4.1.2.12 применять алгоритмы умножения и деления многозначных чисел, оканчивающихся нулями, на одно/ двух/ трехзначное число
		-	4.1.2.13 применять алгоритмы деления многозначных чисел на одно/ двух/ трехзначное число, когда в записи частного есть нули и алгоритмы обратного действия умножения
		-	4.1.2.14 преобразовывать смешанное число в неправильную дробь и неправильную дробь в смешанное число
		-	4.1.2.15 применять алгоритмы сложения и вычитания дробей с одинаковыми знаменателями
1.3 Величины и их единицы измерения	2.1.3.1 различать шкалы различных измерительных приборов и определять по ним соответствующие значения величин	+	4.1.3.1 называть пространственные геометрические фигуры, выбирать меры и инструменты для измерения объема, производить измерения кубиками (1 см ³)
	2.1.3.2 производить измерение величин, используя единицы измерения: м/ц/ мин, сутки	+	4.1.3.2 производить измерение величин, используя единицы измерения: мм ³ , см ³ , дм ³ , м ³ , га, ар,

	2.1.3.3 сравнивать значения величин длины: см, дм, м/ массы: кг, ц/ объема (емкости): л/ времени: ч, мин, сут, неделя, месяц, год и выполнять действия сложения/ вычитания/ умножения/ деления над значениями величин	+	4.1.3.3 сравнивать значения величин длины: мм, см, дм, м, км/ массы: г, кг, ц, т/ объема (емкости): л, мм ³ , см ³ , дм ³ , м ³ / площади: мм ² , см ² , дм ² , м ² , ар, га/ времени: секунда, мин, ч, сут, год, век и выполнять арифметические действия над значениями величин
	2.1.3.4 преобразовывать единицы измерения длины: см, дм, м/ массы: кг, ц/ времени: ч, мин, сут, месяц, год на основе соотношений между ними	+	4.1.3.4 преобразовывать единицы измерения длины: мм, см, дм, м, км/ массы: г, кг, ц, т/ площади: мм ² , см ² , дм ² , м ² , ар, га/ объема: см ³ , дм ³ , м ³ , мм ³ / времени: сек, мин, ч, сут., год, век на основе соотношений между ними
	2.1.3.5 определять время по циферблату: часы и минуты	+	4.1.3.5 определять доли единиц времени (1/60 часа= 1 минута, 1/2 часа = 30 мин, 1/7недели = 1 день)
	2.1.3.6 различать монеты в 50 тг, 100 тг, купюры 200 тг, 500 тг и производить различные операции с ними	+	4.1.3.6 различать купюры 10 000 тг, 20 000 тг и валюты других государств (рубль, евро, доллар) и производить с ними различные операции
Подраздел	2 класс	+	4 класс
2.1 Числовые и буквенные выражения	2.2.1.1 составлять, читать, записывать и распознавать числовые и буквенные выражения (произведения, частного)/ равенства и неравенства	+	4.2.1.1 преобразовывать числовые и буквенные выражения
	2.2.1.2 находить значение буквенного выражения в два действия при заданном значении буквы	+	4.2.1.2 находить значение выражения с несколькими переменными при заданных значениях переменных
		-	4.2.1.3 составлять выражения с переменной

			и использовать их для решения задач
	2.2.1.3 представлять и применять в виде буквенного равенства свойства сложения и умножения: $a+b=b+a$, $(a+b)+c=a+(b+c)$, $ab=ba$	+	4.2.1.4 представлять и применять в виде буквенного равенства алгоритм сложения и вычитания обыкновенных дробей с одинаковыми знаменателями: $\frac{a}{n} + \frac{b}{n} = \frac{a+b}{n}$ и $\frac{a}{n} - \frac{b}{n} = \frac{a-b}{n}$
	2.2.1.4 представлять в виде буквенного равенства свойства умножения числа на 1, деление числа на 1: $a \cdot 1=a$, $a:1=a$	+	4.2.1.5 представлять и применять в виде буквенного равенства основное свойство дроби $\frac{a}{n} = \frac{a \cdot k}{n \cdot k}$, $\frac{a}{n} = \frac{a:k}{n:k}$, $k \neq 0$
	2.2.1.5 сравнивать числовые выражения со скобками и без них, содержащих более 2-х арифметических действий	+	4.2.1.6 сравнивать выражения с дробными числами с одинаковыми знаменателями
	2.2.1.6 находить значения выражений со скобками и без скобок, содержащих два/три арифметических действия, и определять порядок действий	+	4.2.1.7 определять порядок действий и находить значения выражений со скобками и без скобок, содержащих более четырех арифметических действий
		-	4.2.1.8 выводить и применять формулы: пути при прямолинейном равномерном движении $s=v \cdot t$, $t=s:v$, $v=s:t$ / формулы движения вдогонку и с отставанием / деление числа с остатком $a=b \cdot c+r$
2.2 Равенства и неравенства.	2.2.2.1 определять подходящие числа для неравенств вида $x < \square$ и $x > \square$	+	4.2.2.1 находить множество решений двойных неравенств

Уравнения	2.2.2.2 решать простейшие уравнения, содержащие действия умножения и деления, уравнения сложной структуры вида: $x+(25-6)=38,$ $(24-3)-x=8,$ $a+6=7+80$	+	4.2.2.2 решать уравнения вида: $39 + 490 : k = 46,$ $230 \cdot a + 40 = 1000 : 2$
Подраздел	2 класс		4 класс
3.1 Геометрические фигуры и их классификация	2.3.1.1 распознавать и называть виды углов (прямой, острый, тупой)/ определять существенные признаки прямоугольника, квадрата, прямоугольного треугольника	+	4.3.1.1 распознавать и называть прямоугольный треугольник, куб, прямоугольный параллелепипед и их элементы (вершины, ребра, грани)
	2.3.1.2 классифицировать многоугольники	+	4.3.1.2 классифицировать треугольники
	2.3.1.3 измерять длины сторон многоугольников, предметов окружающего мира и обобщать, составлять, применять формулы нахождения периметра $P = (a+b) \cdot 2,$ $P = a \cdot 4,$ $P = a+b+c$	+	4.3.1.3 составлять и применять формулу нахождения объема прямоугольного параллелепипеда ($V=a \cdot b \cdot c$)
	2.3.1.4 находить неизвестную сторону фигуры по периметру и известным сторонам	+	4.3.1.4 определять площадь комбинированных фигур, изображенных на рисунке, плоских фигур в окружающем мире
	2.3.1.5 строить плоские фигуры по заданным значениям периметра,	+	4.3.1.5 дополнять построение плоских фигур относительно оси симметрии,

	объяснять, как изменяется периметр с изменением ее формы		находить величину угла
3.2 Изображение и построение геометрических фигур	2.3.2.1 чертить отрезки и прямые, геометрические фигуры на точечной бумаге, следуя инструкции о позиции, направлении и движении	+	4.3.2.1 чертить перпендикулярные прямые, симметричные и несимметричные плоские фигуры на точечной бумаге
	2.3.2.2 чертить прямой угол	+	4.3.2.2 строить угол по заданной градусной мере, прямоугольный треугольник по двум сторонам, окружность и круг по радиусу, перпендикуляр к прямой с помощью угольника
	2.3.2.3 делить модели плоских фигур на части и составлять из них композиции	+	4.3.2.3 изготавливать развертку пространственной геометрической фигуры (пирамида, цилиндр, конус) и собирать ее модель
	2.3.2.4 выполнять действия по инструкции и определять исходную позицию, направление и движение (направо, налево, прямо, полный поворот, половина и четверть поворота почасовой и против часовой стрелки)	+	4.3.2.4 различать симметричные и несимметричные плоские фигуры и соотносить их с предметами окружающего мира
3.3 Координаты точек и направление движения	2.3.3.1 определять расположения отмеченных на линии точек относительно друг друга	+	4.3.3.1 составлять схемы движения объектов, используя начало и направления движения, выполнять соответствующие расчеты
		+	4.3.3.2 определять исходную позицию и направление движения объектов (навстречу друг другу, в противоположных направлениях)

Подраздел	2 класс		4 класс
4.1 Множества и операции над ними	2.4.1.1 наглядно изображать при помощи диаграмм объединение равночисленных множеств и разделение множества на равночисленные части	+	4.4.1.1 определять характер отношений между множествами (равные, пересекающиеся и непересекающиеся множества, подмножество)
	2.4.1.2 составлять и классифицировать (разбивать) числовые множества по количеству цифр в записи чисел, делимости числа на 2, месту, занимаемому в числовой последовательности	+	4.4.1.2 демонстрировать пересечение прямых линий, геометрических фигур, выделять области пересечения и объединения
	2.4.1.3 обозначать множества и его элементы на диаграмме, определять принадлежность элементов множеству, объединению и пересечению множеств	+	4.4.1.3 применять переместительное и сочетательное свойства объединения и пересечения множеств при решении задач, уравнений и неравенств
4.2 Высказывания	2.4.2.1 определять истинность и ложность утверждений, составлять истинные и ложные утверждения	+	4.4.2.1 составлять высказывания с математическим содержанием и определять их истинность и ложность
	2.4.2.2 исследовать и решать числовые задачи, головоломки с разными числами, логические задачи на переливание и взвешивание	+	4.4.2.2 решать логические задачи на развитие пространственного мышления
4.3 Последовательности	2.4.3.1 определять закономерность в последовательности чисел до 100/ сотнями до 1000	+	4.4.3.1 определять закономерность в последовательности чисел до 1 000 000/ в последовательности чисел, выраженных обыкновенными дробями
	2.4.3.2 составлять последовательность по заданной закономерности, находить нарушение	+	4.4.3.2 составлять последовательность чисел, группу чисел, выбрав самостоятельно закономерность или

			правило
4.4 Комбинации предметов	2.4.4.1 составлять варианты комбинаций «по три» из предметов окружающего мира	+	4.4.4.1 решать комбинаторные задачи методом перебора
Подраздел	2 класс		4 класс
5.1 Задачи и математическая модель	2.5.1.1 моделировать в виде таблицы, схемы, краткой записи задачи в одно действие, в два действия	+	4.5.1.1 моделировать задачу в виде чертежа, алгоритма, круговой диаграммы, графика
	2.5.1.2 использовать при решении задач зависимость между величинами: цена, количество, стоимость/ длина, ширина, периметр	+	4.5.1.2 использовать при решении задач зависимость между величинами: производительность, время, затраченное на работу, выполненная работа/ урожайность, площадь, масса урожая/ скорость, время, расстояние/ высота, ширина, длина, объем
	2.5.1.3 анализировать и решать задачи: на нахождение суммы одинаковых слагаемых, деление по содержанию и на равные части, составлять и решать обратные задачи	+	4.5.1.3 анализировать и решать задачи: на нахождение части от целого, составлять и решать обратные задачи
	2.5.1.4 анализировать и решать задачи на увеличение/ уменьшение числа в несколько раз, на разностное сравнение, кратное сравнение, составлять и решать обратные задачи	+	4.5.1.4 анализировать и решать задачи на: зависимость между величинами, пропорциональное деление, нахождение неизвестного по двум разностям
	2.5.1.5 анализировать и решать задачи на нахождение неизвестных компонентов умножения и деления, на нахождение стороны и +периметра	+	4.5.1.5 анализировать и решать задачи на нахождение длины ребра и объема прямоугольного параллелепипеда (куба)

	прямоугольника (квадрата), составлять и решать обратные задачи, различать задачи с прямыми и косвенными вопросами (связанные с отношениями «больше/ меньше на», «больше/ меньше в раз»)		
	2.5.1.6 обосновывать выбор действий и объяснять способ решения задачи на умножение и деление	+	4.5.1.6 составлять, сравнивать, решать составные задачи разных видов
	2.5.1.7 моделировать и решать задачи в 2 действия (разные комбинации простых задач на увеличение/ уменьшение в несколько раз, кратное сравнение)	+	4.5.1.7 моделировать и решать задачи в 3-4 действия разными способами и определять наиболее рациональный
	2.5.1.8 моделировать решение простых задач на все действия в виде числового выражения и уравнения, составных в виде числового выражения и отдельных действий	+	4.5.1.8 моделировать решение составных задач на все действия в виде числового выражения и уравнения
		-	4.5.1.9 решать арифметическим и алгебраическим способами задачи на встречное движение, движение в противоположных направлениях, движение вдогонку и с отставанием
5.2 Математический язык	2.5.2.1 строить графические модели двузначных чисел, использовать таблицу разрядов	+	4.5.2.1 использовать части плоской фигуры и числовой луч для иллюстрации образования, сравнения, сложения и вычитания обыкновенных дробей
	2.5.2.2 использовать заглавные буквы латинского алфавита для обозначения	-	

	множества, его элементов строчные буквы, принадлежности и непринадлежности элемента множеству знаки \in и \notin		
	2.5.2.3 обозначать заглавными буквами латинского алфавита точки, отрезки, лучи, прямые и читать их по обозначению	+	4.5.2.3 обозначать заглавными буквами латинского алфавита куб, прямоугольный параллелепипед и читать их по обозначению
	2.5.2.4 использовать названия компонентов действий умножения и деления при чтении и записи выражений	+	4.5.2.4 использовать для обозначения: процента символ %/ градусной меры угла символ $^{\circ}$
	2.5.2.5 проводить сбор данных, систематизировать, строить таблицы и диаграммы	+	4.5.2.4 интерпретировать информацию, сравнивать и обобщать данные, строить графики движения, составлять чертеж к задачам на движение

На основе анализа учебной программы обновленного содержания образования по математике в 2 классе и в 4 классе было установлено совпадение учебного материала 73% . Так как во втором классе количество часов меньше, чем в 4 классе, то и количество несовпадений больше.

Анализ учебной программы обновленного содержания образования по предметам «Математика» в 3 классе и «Математика» в 4 классе

Подраздел	3 класс	Соответствие	4 класс
1.1 Натуральные числа и число 0. Дроби	3.1.1.1 понимать образование чисел в пределах 1000, считать в прямом и обратном порядке в пределах 1000, определять место числа в натуральном ряду чисел	+	4.1.1.1 понимать образование многозначных чисел, определять место числа в пределах 1 000 000 в натуральном ряду чисел
	3.1.1.2 читать, записывать и сравнивать	+	4.1.1.2 читать, записывать и сравнивать

	трехзначные числа		многозначные числа/ округлять числа до заданного разряда
	3.1.1.3 определять разрядный и классовый состав трехзначных чисел и общее количество разрядных единиц, раскладывать на сумму разрядных слагаемых	+	4.1.1.3 определять разрядный и классовый состав многозначных чисел и общее количество разрядных единиц, раскладывать на сумму разрядных слагаемых
	3.1.1.4 образовывать укрупненную единицу счета тысяча, считать тысячами до 1 000 000, записывать, сравнивать	+	4.1.1.4 образовывать укрупненную единицу счета миллион, считать, записывать, сравнивать в пределах сотен миллионов
	3.1.1.5 демонстрировать образование доли, читать, записывать, сравнивать их	+	4.1.1.5 понимать, что процент сотая часть целого
	3.1.1.6 читать, записывать обыкновенные дроби, сравнивать дроби с одинаковыми знаменателями с использованием наглядности	+	4.1.1.6 сравнивать дроби с одинаковыми знаменателями и одинаковыми числителями, сравнивать на числовом луче/ различать правильные, неправильные дроби, смешанные числа
1.2 Операции над числами	3.1.2.1 понимать, что дроби это одна или несколько частей целого и как частное двух натуральных чисел/ понимать квадрат числа как произведение двух одинаковых множителей и куб числа трех одинаковых множителей	+	4.1.2.1 понимать сложение и вычитание дробей с одинаковыми знаменателями как сложение и вычитание соответствующих числителей
	3.1.2.2 применять свойство 0 и 1 при выполнении умножения и деления, знать о невозможности деления числа на 0	+	4.1.2.2 применять свойства 0 и 1 при выполнении арифметических действий с многозначными числами
	3.1.2.3 применять переместительное, сочетательное, распределительное свойства умножения для рационализации вычислений	+	4.1.2.3 применять свойства сложения и умножения при выполнении вычислений с многозначными числами

3.1.2.4 составлять, знать и применять таблицу умножения и деления на 6, 7, 8, 9	+	4.1.2.4 классифицировать натуральные числа на основе признаков делимости на 2, 5, 10
3.1.2.5 выполнять устно сложение и вычитание трехзначных чисел, тысяч на основе их десятичного состава	+	4.1.2.5 выполнять устно сложение и вычитание многозначных чисел на основе их десятичного состава, вычисления с помощью микрокалькулятора
3.1.2.6 выполнять деление с остатком на однозначное число	+	4.1.2.6 выполнять деление с остатком и без остатка на 10, 100, 1000
3.1.2.7 выполнять устно внетабличное умножение и деление в случаях вида: $17 \cdot 5$, $96:6$, $75:15$, $84:4$	+	4.1.2.7 выполнять устно умножение и деление дву-, трехзначных чисел на однозначное число
3.1.2.8 применять алгоритмы сложения и вычитания трехзначных чисел	+	4.1.2.8 применять алгоритмы сложения и вычитания многозначных чисел
3.1.2.9 применять правила деления суммы и произведения на однозначное число, умножение суммы на число при устном выполнении умножения и деления чисел в пределах 100	+	4.1.2.9 применять правила умножения числа на сумму, умножения и деления числа на произведение
3.1.2.10 применять алгоритмы умножения и деления дву/ трехзначных чисел на однозначное в случаях вида: $23 \cdot 2$, $123 \cdot 2$, $46:2$, $246:2$	+	4.1.2.10 выполнять деление многозначных чисел на одно/ двух/ трехзначное число с остатком
3.1.2.11 применять алгоритмы умножения и деления двух/ трехзначных чисел на однозначное, в случаях вида $28 \cdot 3$, $269 \cdot 2$, $84:3$, $538:2$	+	4.1.2.11 применять алгоритмы умножения и деления на двух/трехзначное число
3.1.2.12 применять алгоритмы умножения и деления трехзначного числа, оканчивающегося нулями, на однозначное	+	4.1.2.12 применять алгоритмы умножения и деления многозначных чисел, оканчивающихся нулями, на одно/ двух/

	число		трехзначное число
	3.1.2.13 применять алгоритм деления трехзначного числа на однозначное, когда в одном из разрядов частного есть нуль и алгоритм обратного действия умножения	+	4.1.2.13 применять алгоритмы деления многозначных чисел на одно/ двух/ трехзначное число, когда в записи частного есть нули и алгоритмы обратного действия умножения
	3.1.2.14 находить долю числа/ величины и число/ величину по его доле: половину, четвертую, десятую часть от чисел в пределах 100 и сотен	+	4.1.2.14 преобразовывать смешанное число в неправильную дробь и неправильную дробь в смешанное число
		-	4.1.2.15 применять алгоритмы сложения и вычитания дробей с одинаковыми знаменателями
1.3 Величины и их единицы измерения	3.1.3.1 выбирать меры и инструменты для измерения площади поверхности предметов, производить измерения палеткой	+	4.1.3.1 называть пространственные геометрические фигуры, выбирать меры и инструменты для измерения объема, производить измерения кубиками (1 см ³)
	3.1.3.2 производить измерение величин, используя единицы измерения: мм, км/ г, т/см ² , дм ² , м ² /секунда	+	4.1.3.2 производить измерение величин, используя единицы измерения: мм ³ , см ³ , дм ³ , м ³ , га, ар,
	3.1.3.3 сравнивать значения величин длины: мм, см, дм, м, км/ массы: г, кг, ц, т/ объема (емкости): л/ площади: см ² , дм ² , м ² , / времени: секунда, мин, ч, сут, год, век и выполнять арифметические действия над значениями величин	+	4.1.3.3 сравнивать значения величин длины: мм, см, дм, м, км/ массы: г, кг, ц, т/ объема (емкости): л, мм ³ , см ³ , дм ³ , м ³ / площади: мм ² , см ² , дм ² , м ² , ар, га/ времени: секунда, мин, ч, сут, год, век и выполнять арифметические действия над значениями величин
	3.1.3.4 преобразовывать единицы измерения длины: мм, см, дм, м, км/ массы г, кг, ц, т/	+	4.1.3.4 преобразовывать единицы измерения длины: мм, см, дм, м, км/ массы: г, кг, ц, т/

	площади: см ² , дм ² , м ² / времени: сек, мин, ч, сут, год, век на основе соотношений между ними		площади: мм ² , см ² , дм ² , м ² , ар, га/ объема: см ³ , дм ³ , м ³ , мм ³ / времени: сек, мин, ч, сут., год, век на основе соотношений между ними
	3.1.3.5 определять время по различным видам часов: часы, минуты, секунды	+	4.1.3.5 определять доли единиц времени (1/60 часа= 1 минута, 1/2 часа = 30 мин, 1/7недели = 1 день)
	3.1.3.6 различать купюры 1000 тг, 2000 тг, 5000 тг и производить с ними различные операции	+	4.1.3.6 различать купюры 10 000 тг, 20 000 тг и валюты других государств (рубль, евро, доллар) и производить с ними различные операции
Подраздел	3 класс	+	4 класс
2.1 Числовые и буквенные выражения	3.2.1.1 составлять, читать, записывать и распознавать выражения с одной/ двумя переменными	+	4.2.1.1 преобразовывать числовые и буквенные выражения
	3.2.1.2 находить значение выражения с двумя переменными при заданных значениях переменных	+	4.2.1.2 находить значение выражения с несколькими переменными при заданных значениях переменных
		-	4.2.1.3 составлять выражения с переменной и использовать их для решения задач
	3.2.1.3 представлять и применять в виде буквенного равенства сочетательное и распределительное свойство умножения: $(ab)c=a(bc)$, $a(b+c) =ab+ac$, $a(b-c) =ab-ac$	+	4.2.1.4 представлять и применять в виде буквенного равенства алгоритм сложения и вычитания обыкновенных дробей с одинаковыми знаменателями: $\frac{a}{n} + \frac{b}{n} = \frac{a+b}{n}$ и $\frac{a}{n} - \frac{b}{n} = \frac{a-b}{n}$

	3.2.1.4 представлять в виде буквенного равенства свойства умножения числа на 0: $a \cdot 0 = 0$, невозможность деления числа на 0: $a : 0$	+	4.2.1.5 представлять и применять в виде буквенного равенства основное свойство дроби $\frac{a}{n} = \frac{a \cdot k}{n \cdot k}, \frac{a}{n} = \frac{a : k}{n : k}, k \neq 0$
	3.2.1.5 сравнивать числовые выражения, содержащие более 3-х арифметических действий	+	4.2.1.6 сравнивать выражения с дробными числами с одинаковыми знаменателями
	3.2.1.6 определять порядок действий и находить значения выражений со скобками и без скобок, содержащих до четырех арифметических действий	+	4.2.1.7 определять порядок действий и находить значения выражений со скобками и без скобок, содержащих более четырех арифметических действий
	3.2.1.7 понимать формулы как равенства, устанавливающие взаимосвязь между величинами	+	4.2.1.8 выводить и применять формулы: пути при прямолинейном равномерном движении $s = v \cdot t, t = s : v, v = s : t$ / формулы движения вдогонку и с отставанием / деление числа с остатком $a = b \cdot c + r$
2.2 Равенства и неравенства. Уравнения	3.2.2.1 находить множество решений простейших неравенств	+	4.2.2.1 находить множество решений двойных неравенств
	3.2.2.2 решать простейшие уравнения, содержащие действия умножения и деления, уравнения сложной структуры вида $x \cdot (25 : 5) = 60,$ $(24 \cdot 3) : x = 6,$ $x : (17 \cdot 2) = 2,$ $k + 124 : 4 = 465$	+	4.2.2.2 решать уравнения вида: $39 + 490 : k = 46,$ $230 \cdot a + 40 = 1000 : 2$
Подраздел	3 класс	+	4 класс
3.1 Геометрическ	3.3.1.1 распознавать и называть окружность, круг и их элементы (центр, радиус, диаметр)/	+	4.3.1.1 распознавать и называть прямоугольный треугольник, куб,

ие фигуры и их классификация	различать симметричные и несимметричные плоские фигуры и соотносить их с предметами окружающего мира		прямоугольный параллелепипед и их элементы (вершины, ребра, грани)
	3.3.1.2 классифицировать геометрические фигуры	+	4.3.1.2 классифицировать треугольники
	3.3.1.3 составлять и применять формулы нахождения площади прямоугольника $S=a \cdot b$, квадрата $S=a^2$, прямоугольного треугольника $S=(a \cdot b):2$ и предметов окружающего мира	+	4.3.1.3 составлять и применять формулу нахождения объема прямоугольного параллелепипеда ($V=a \cdot b \cdot c$)
	3.3.1.4 определять периметр комбинированных фигур, изображенных на рисунке, плоских фигур в окружающем мире	+	4.3.1.4 определять площадь комбинированных фигур, изображенных на рисунке, плоских фигур в окружающем мире
	3.3.1.5 строить плоские фигуры по заданным значениям площади, объяснять, как изменяется площадь фигуры с изменением ее формы	+	4.3.1.5 дополнять построение плоских фигур относительно оси симметрии, находить величину угла
3.2 Изображение и построение геометрических фигур	3.3.2.1 чертить параллельные и пересекающиеся прямые/ чертить пересекающиеся плоские фигуры на точечной бумаге и находить область их пересечения и объединения	+	4.3.2.1 чертить перпендикулярные прямые, симметричные и несимметричные плоские фигуры на точечной бумаге
	3.3.2.2 строить прямоугольник и квадрат (по данным сторонам), чертить окружность с помощью циркуля	+	4.3.2.2 строить угол по заданной градусной мере, прямоугольный треугольник по двум сторонам, окружность и круг по радиусу, перпендикуляр к прямой с помощью угольника
	3.3.2.3 изготавливать развертку пространственной геометрической фигуры	+	4.3.2.3 изготавливать развертку пространственной геометрической фигуры

	(куб, прямоугольный параллелепипед) и собирать ее модель		(пирамида, цилиндр, конус) и собирать ее модель
	3.3.2.4 объяснять изменения в положении пространственных фигур, с поворотом налево, направо, вид ее сверху и сбоку	+	4.3.2.4 различать симметричные и несимметричные плоские фигуры и соотносить их с предметами окружающего мира
3.3 Координаты точек и направление движения	3.3.3.1 определять расположения отмеченных на плоской фигуре точек относительно друг друга	+	4.3.3.1 составлять схемы движения объектов, используя начало и направления движения, выполнять соответствующие расчеты
		-	4.3.3.2 определять исходную позицию и направление движения объектов (навстречу друг другу, в противоположных направлениях)
Подраздел	3 класс		4 класс
4.1 Множества и операции над ними	3.4.1.1 наглядно изображать объединение и пересечение двух множеств при помощи диаграмм Эйлера-Венна	+	4.4.1.1 определять характер отношений между множествами (равные, пересекающиеся и непересекающиеся множества, подмножество)
	3.4.1.2 составлять по заданному или самостоятельно установленному признаку элементов множества чисел, их объединение и пересечение	+	4.4.1.2 демонстрировать пересечение прямых линий, геометрических фигур, выделять области пересечения и объединения
	3.4.1.3 составлять подмножества множества чисел по заданному или самостоятельно установленному признаку их элементов	+	4.4.1.3 применять переместительное и сочетательное свойства объединения и пересечения множеств при решении задач, уравнений и неравенств
4.2 Высказывания	3.4.2.1 составлять истинные или ложные высказывания	+	4.4.2.1 составлять высказывания с математическим содержанием и определять их истинность и ложность

	3.4.2.2 решать задачи на логическое рассуждение методом составления таблиц и графов	+	4.4.2.2 решать логические задачи на развитие пространственного мышления
4.3 Последовательности	3.4.3.1 определять закономерность в последовательности чисел до 1000/ тысячами до миллиона	+	4.4.3.1 определять закономерность в последовательности чисел до 1 000 000/ в последовательности чисел, выраженных обыкновенными дробями
	3.4.3.2 составлять последовательность по самостоятельно выбранному правилу, находить нарушение	+	4.4.3.2 составлять последовательность чисел, группу чисел, выбрав самостоятельно закономерность или правило
4.4 Комбинации предметов	3.4.4.1 составлять «дерево возможностей» и использовать в решении задач, проблем в различных жизненных ситуациях	+	4.4.4.1 решать комбинаторные задачи методом перебора
Подраздел	3 класс		4 класс
5.1 Задачи и математическая модель	3.5.1.1 моделировать задачу в 2-3 действия в виде таблицы, линейной/ столбчатой диаграммы, схемы, краткой записи	+	4.5.1.1 моделировать задачу в виде чертежа, алгоритма, круговой диаграммы, графика
	3.5.1.2 использовать при решении задач зависимость между величинами: масса одного предмета, количество, общая масса/ расход на один предмет, количество предметов, общий расход/ ширина, длина, площадь	+	4.5.1.2 использовать при решении задач зависимость между величинами: производительность, время, затраченное на работу, выполненная работа/ урожайность, площадь, масса урожая/ скорость, время, расстояние/ высота, ширина, длина, объем
	3.5.1.3 анализировать и решать задачи на нахождение доли числа и величины, составлять и решать обратные задачи	+	4.5.1.3 анализировать и решать задачи: на нахождение части от целого, составлять и решать обратные задачи
	3.5.1.4 анализировать и решать задачи на зависимость между величинами, на пропорциональное деление	+	4.5.1.4 анализировать и решать задачи на: зависимость между величинами, пропорциональное деление, нахождение

			неизвестного по двум разностям
	3.5.1.5 анализировать и решать задачи: с косвенными вопросами (связанные с отношениями «больше/ меньше на», «больше/ меньше в ... раз(а)»), нахождение стороны и площади прямоугольника, (квадрата), на кратное сравнение	+	4.5.1.5 анализировать и решать задачи на нахождение длины ребра и объема прямоугольного параллелепипеда (куба)
	3.5.1.6 прикидывать ответ задачи в вычислениях, интерпретировать соответствие результата условиям составной задачи	+	4.5.1.6 составлять, сравнивать, решать составные задачи разных видов
	3.5.1.7 моделировать и решать задачи в 3 действия (разные комбинации простых задач на зависимость между величинами)	+	4.5.1.7 моделировать и решать задачи в 3-4 действия разными способами и определять наиболее рациональный
	3.5.1.8 моделировать решение простых задач на все действия в виде выражения с переменными и уравнения, составных – в виде числового выражения или отдельных действий	+	4.5.1.8 моделировать решение составных задач на все действия в виде числового выражения и уравнения
		-	4.5.1.9 решать арифметическим и алгебраическим способами задачи на встречное движение, движение в противоположных направлениях, движение вдогонку и с отставанием
5.2 Математический язык	3.5.2.1 строить графические модели многозначных чисел, использовать таблицу разрядов и классов	+	4.5.2.1 использовать части плоской фигуры и числовой луч для иллюстрации образования, сравнения, сложения и вычитания обыкновенных дробей

	3.5.2.2 использовать для обозначения пустого множества знак \emptyset , пересечения множеств знак \cap и объединения множеств знак \cup	-	
	3.5.2.3 обозначать буквами латинского алфавита углы, многоугольники, центр окружности, радиус, диаметр и читать их по обозначению	+	4.5.2.3 обозначать заглавными буквами латинского алфавита куб, прямоугольный параллелепипед и читать их по обозначению
	3.5.2.4 использовать названия компонентов действий сложения, вычитания, умножения и деления при чтении и записи выражений со скобками	+	4.5.2.4 использовать для обозначения: процента символ %/ градусной меры угла символ $^\circ$
	3.5.2.5 проводить сбор данных, систематизировать, проводить сравнение, используя диаграммы, пиктограммы	+	4.5.2.4 интерпретировать информацию, сравнивать и обобщать данные, строить графики движения, составлять чертеж к задачам на движение

Анализ учебной программы обновленного содержания образования по математике в 3 классе и в 4 классе показал, что совпадение учебного материала составляет 73% .

Анализ учебной программы по учебному предмету «Познание мира» для совмещенного 2-3 класса

Подраздел	Тема	Цели	Соотв- ие целей	Тема	Цели
	2 класс			3 класс	
Я и моя семья	Моя семья	2.1.1.1.	+	Традиции моей семьи	3.1.1.3.
		2.1.1.2.	+		3.1.1.3.
		2.1.1.3.	+		3.3.5.2.
		2.1.1.4.	+		3.1.1.4.
					3.1.1.5.

1.2. Школа и школьное сообщество	Школьное сообщество	2.1.2.1.	+	Что такое самоуправление	3.1.2.1.
		2.1.2.2.	+		3.1.2.2.
		2.1.2.3.	+		3.1.2.3.
		2.1.2.4.	+		3.1.2.4.
1.3.Моя малая родина	Почему Родина дороже всего	2.1.3.1.	+	Достопримечательности моей Родины	3.1.3.1.
		2.1.3.2.	+		3.1.3.2.
1.4. Здоровье и безопасность	Транспорт и правила поведения в транспорте	2.1.4.3.	-	Как себя вести в чрезвычайных ситуациях	3.1.4.3.
		2.1.4.4.	+		3.1.4.4.
1.5. Права и обязанности	Мои права и обязанности	2.1.5.1.	+	Наша Конституция	3.1.5.1.
		2.1.5.2.	-		3.3.5.2.
1.6. Праздники	Какое значение имеет праздник Наурыз?	2.1.6.1.	+	Культура празднования и спортивные игры	3.1.6.1.
2.1. Ориентирование на местности	Ориентация в пространстве	2.2.1.1.	+	Ориентирование на местности	3.2.1.1.
			-		3.2.1.2.
2.2. Климат и погода	Погода и климат Казахстана.	2.2.2.1.	+	Климат и погода	3.2.2.1.
			+		3.2.2.2.
2.3. Природные условия и их влияние (на жизнь и деятельность людей)	Природные объекты Земли	2.2.3.1.	+	Где живут люди Природные условия и деятельность человека	3.2.3.1.
		2.2.3.2.	+		3.2.3.2.
		2.2.3.3.	+		
2.4 Туризм	Что такое туризм? Кто такой турист?	2.2.4.1.	+	Удивительные места Казахстана	3.2.4.1.
		2.2.4.2.	+		
		2.2.4.3.	+		
3.1 Древние культуры и цивилизации	Путешествие в древние города	2.3.1.1.	-	Культурное наследие – народное достояние	3.3.1.1.
		2.3.1.2.	+		3.3.1.2.

3.2 Исторические корни Казахстана	Важность приручения лошадей	2.3.3.1.	+	Первое государство казахов.	3.3.3.1.
3.4. Выдающиеся исторические личности и деятели культуры	Аль-Фараби	2.3.4.1.	+	Отважные борцы за свободу. Герои моего народа.	3.3.4.1.
			+		3.3.4.2.
3.5 . История Казахстана независимость, государственность и патриотизм	Знаем ли мы значение символов?	2.3.5.1. 2.3.5.2.	+	Это моя страна	3.3.5.1.
			+		
3.5 История Казахстана: Независимость, государственность и патриотизм.	Родина начинается с семьи.	2.3.5.1. 2.3.5.2. 2.3.5.3.	+	Искусство представителей разных диаспор Казахстана: вчера и сегодня.	3.3.5.1.
			+		3.3.5.2.
			+		

Анализ программного материала по предмету «Познание мира» в 2 – 3 классах показывает, что из 34 часов соответствует цели по 30 темам (15 ч.), что составляет 44% от программного материала. По содержанию учебных материалов рекомендуется планирование однотемных уроков по следующим темам: «Моя семья» и «Традиции моей семьи», «Путешествие в мир права» и «Конституция – основной закон нашей страны», «Транспорт и правила поведения на транспорте» и «Как себя вести в чрезвычайных ситуациях?», «Знаем ли мы значение символов?» и «Это моя страна», «Школьное сообщество» и «Что такое самоуправление?», «Почему Родина дороже всего?» и «Достопримечательности моей Родины», «Какое значение имеет праздник Наурыз?» и «Культура празднования и спортивные игры», «Ориентация в пространстве» и «Ориентирование на местности», «Погода и климат Казахстана» и «Климат и погода», «Природные объекты Земли» и «Где живут люди. Природные условия и деятельность человека», «Что такое туризм? Кто такой турист?» и «Удивительные места Казахстана», «Путешествие в древние города» и «Культурное наследие – народное достояние», «Важность приручения лошадей» и «Первое государство казахов», «Аль-Фараби» и «Отважные борцы за

свободу. Герои моего народа», «Родина начинается с семьи» и «Искусство представителей разных диаспор Казахстана: вчера и сегодня.» Темы, которые не соответствуют по программе 2 и 3 классов, составляют 19 тем (56%). По ним нет возможности разработать план однотемного урока; рекомендуется применять метод однопредметного совмещения классов с выбором определенной методики. При изучении несоответствующих тем кроме дифференцированного метода обучения на различных этапах урока можно применять единые педагогические подходы для обоих классов. Это одна из возможностей, решающих задачу организации учебного процесса в совмещенных классах.

Анализ учебной программы по учебному предмету «Познание мира» 3-4 классов.

Подраздел	Тема	Цели	Соот-вие целей	Тема	Цели
	3 класс			4 класс	
Я и моя семья	Моя семья – моя гордость.	3.1.1.1.	+	Семья и общество	4.1.1.1.
		3.1.1.2.	+		4.1.1.2.
		3.1.1.3.	+		4.1.1.3.
		3.1.1.4.	+		4.1.1.4.
		3.1.1.5.	+		
Школа и школьное сообщество	Что такое самоуправление?	3.1.2.1.	+	Школьное самоуправление	4.1.2.1.
		3.1.2.2.	+		4.1.2.2.
		3.1.2.3.	+		
		3.1.2.4.	+		
Моя малая Родина	Моя малая Родина	3.1.3.1.	+	Где мы живем?	4.1.3.1.
		3.1.3.2.	+		4.1.3.2.
1.4 Здоровье и безопасность	Спортивный Казахстан	3.1.4.1.	+	Спорт как профессия	4.1.4.1.
		3.1.4.2.	+		4.1.4.2.
		3.1.4.3.	+		4.1.4.3.
		3.1.4.4.	+		4.1.4.4.
1.5 Права и обязанности	Конституция – основной закон нашей	3.1.5.1.	+	Роль Конституции в жизни общества	4.1.5.1.
			+		4.1.5.2.

	страны				
1.6 Праздники	Вместе весело шагать	3.1.6.1.	+	Кем быть? Вот в чем вопрос	4.1.6.1.
2.1. Ориентирование на местности	Ориентирование на местности	3.2.1.1.	+	Как не потеряться?	4.2.1.1.
		3.2.1.2.	+		4.2.1.2.
			-		4.2.1.3.
2.2. Климат и погода	Климат и погода	3.2.2.1.	+	У природы нет плохой погоды	4.2.2.1.
		3.2.2.2.	+		
2.3. Природные условия и их влияние (на жизнь и деятельность людей)	Природные условия и деятельность человека	3.2.3.1.	+	Природные условия	4.2.3.1.
		3.2.3.2.	+		4.2.3.2.
2.4 Туризм	Удивительные места Казахстана	3.2.4.1.	+	Как привлечь туристов?	4.2.4.1.
3.1 Древние культуры и цивилизации	Культурное наследие – народное достояние	3.3.1.1.	+	Всеми свое время	4.3.1.1.
		3.3.1.2.	+		4.3.1.2.
					4.3.1.3.
3.2 Исторические корни Казахстана	Народ небесного волка	3.3.2.1.	+	История возникновения казахского народа	4.3.2.1.
			+		4.3.2.2.
3.3 Важные события в истории Казахстана	Первое государство казахов	3.3.3.1.	+	Достижения моей страны	4.3.3.1.
3.4. Выдающиеся исторические личности и деятели культуры	Отважные борцы за свободу	3.3.4.1.	+	Великие сыны казахской земли	4.3.4.1.
		3.3.4.2.			
3.5 История Казахстана: Независимость, государственность и патриотизм.	Это – моя страна!	3.3.5.1.	+	Сделано в Казахстане	4.3.5.1.
		3.3.5.2.	+		4.3.5.2.

Анализ программного материала по предмету «Познание мира» в 3 – 4 классах показывает, что из 34 часов соответствует цели по 30 темам (15 ч), что составляет 44 % от программного материала. По содержанию учебных материалов рекомендуется планирование однотемных уроков по следующим темам: «Моя семья – моя гордость» и «Семья и общество», «Что такое самоуправление?» и «Школьное самоуправление», «Моя малая Родина» и «Где мы живем?», «Спортивный Казахстан» и «Спорт как профессия», «Конституция – основной закон нашей страны» и «Роль Конституции в жизни общества», «Вместе весело шагать» и «Кем быть? Вот в чем вопрос», «Ориентирование на местности» и «Как не потеряться?», «Климат и погода» и «У природы нет плохой погоды», «Природные условия и деятельность человека» и «Природные условия», «Удивительные места Казахстана» и «Как привлечь туристов?», «Культурное наследие – народное достояние» и «Всему свое время», «Народ небесного волка» и «История возникновения казахского народа», «Первое государство казахов» и «Достижения моей страны», «Отважные борцы за свободу» и «Великие сыны казахской земли», «Это – моя страна!» и «Сделано в Казахстане». Темы, которые не соответствуют по программе 3 и 4 классов, составляют 19 тем (56%). По ним нет возможности разработать план однотемного урока; рекомендуется применять метод однопредметного совмещения классов с выбором определенной методики. При изучении несоответствующих тем кроме дифференцированного метода обучения на различных этапах урока можно применять единые педагогические подходы для обоих классов.

Обновленные учебные программы позволяют учителю самостоятельно определять количество часов и последовательность изучения подразделов, тем, целей обучения в рамках предложенных разделов и обозначенных этапов обучения (четвертей). Это дает возможность учителям МКШ более гибко конструировать программы при объединении классов и адаптировать их к процессу обучения в совмещенных классах.

В качестве одного из эффективных алгоритмов адаптации учебных программ предложен метод «опорных вопросов». На основе этого метода был проведен сопоставительный анализ тем и целей обучения по основным предметам 2-4-х классов учебных программ обновленного содержания образования.

В результате педагогам МКШ наглядно представлены возможности совмещения тем и целей программ 2-4-х классов, на основе чего учитель может конструировать однопредметные и однотемные уроки для совмещенных классов МКШ на уровне начальной школы. Такая адаптация учебных программ обновленного содержания образования позволяет педагогу решать и комплекс других образовательных и воспитательных целей в совмещенных классах МКШ и в результате максимально эффективно выстраивать образовательный процесс в совмещенных классах МКШ.

3 Методические рекомендации по разработке среднесрочных и краткосрочных планов по учебным предметам в совмещенных классах МКШ на уровне начальной школы.

В современной школе все участники процесса обучения нацелены на конкретный результат, который в конечном итоге позволит сформировать полноценную, гармонично развитую личность. Залогом успеха в этом смысле может стать четкое планирование деятельности учителя и ученика. Планирование в значительной мере предопределяет результаты и эффективность предполагаемой работы. Целенаправленное и четкое планирование помогает избежать многих ошибок и отрицательных явлений. Обоснованный план позволяет наметить общие перспективы и конкретные пути решения поставленных задач. Эффективность достигаемых результатов и успех любой деятельности во многом зависят от того, насколько грамотно эта деятельность планируется. Поэтому, в работе учителя должны использоваться различные виды планов. При этом важную роль играют среднесрочные и краткосрочные планы, которые составляются на основе долгосрочных планов.

Долгосрочный (перспективный) план – план на длительный период времени (год и более).

Среднесрочный, поэтапный (периодический) план – это план средней перспективы, когда планируется какой-то определенный этап дальнейшей перспективы (четверть, полугодие).

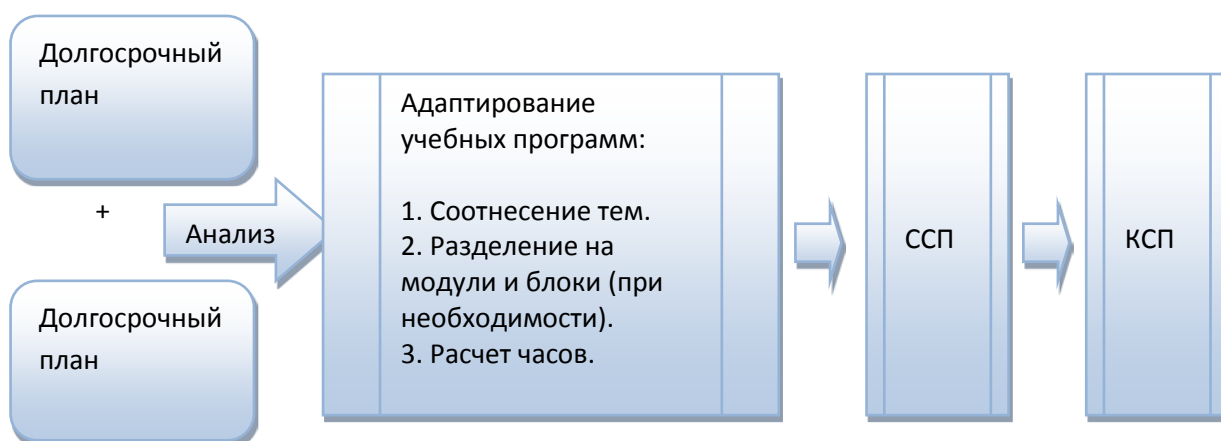
Краткосрочный план – это план ближайшей перспективы, планируется достаточно короткий отрезок времени (часть этапа, периода), к примеру, план работы на месяц, декаду, неделю.

В деятельности педагога все виды плана тесно связаны друг с другом. Каждый последующий план корректирует и уточняет предыдущий. В итоге выполнение всех видов планов позволяет наиболее эффективным путем достичь четко поставленных целей.

В связи с вышесказанным, представляется обоснованным, что для организации учебного процесса в совмещенных начальных классах малокомплектных школ по обновленным учебным программам предлагается такой механизм адаптации учебных программ, как составление среднесрочных и краткосрочных планов для совмещенных классов на основе анализа долгосрочных планов. В свою очередь, это диктует необходимость предварительного анализа содержания учебного материала объединяемых классов. При однопредметном совмещении классов выделяются однотемные уроки, соотносятся сроки проведения контрольных работ, зачетов; по мере возможности, лабораторных работ [2]. На основе ранжирования базовое содержание учебного материала по программе делится на модули для совмещаемого класса. При несовпадении тем совмещение остается однопредметным. В этом случае при организации учебного процесса необходимо выбирать соответствующие активные педагогические приемы, которые позволяют организовать работу с несколькими классами одновременно. На основе полученного адаптированного материала, а также

путем соотнесения и ранжирования тем, определяются цели обучения, и составляется долгосрочный план для совмещенного класса по обновленным программам. Согласно долгосрочному плану разрабатывается среднесрочный план. Следующая схема наглядно показывает алгоритм разработки среднесрочных и краткосрочных планов для совмещенных классов малокомплектных школ, обучающихся по программам обновленного содержания образования.

Схема 1 – Алгоритм разработки среднесрочных и краткосрочных планов для совмещенных классов МКШ по предметам

Цели обучения в среднесрочном плане дополняются и корректируются для организации и проведения учебного процесса в совмещенных классах по обновленным программам. При объединении учебного материала необходимо сверить соответствие количества часов и перераспределить их за счет уроков закрепления и обобщения, проверки знаний. Цели обучения, соотнесенные в адаптированной учебной программой, являются ориентиром для составления краткосрочных планов уроков для совмещенных классов, обучающихся по обновленным программам.

В качестве примера в приложении приводятся образцы долгосрочных, среднесрочных и краткосрочных планов по учебным предметам для 2-3, 3-4, 2-4-х совмещенных начальных классов малокомплектной школы.

Заключение

В условиях работы в совмещенных классах педагог МКШ оказывается в ситуации, где ему необходимо решать ряд сложных задач, связанных с эффективной организацией учебного процесса. Педагог должен учитывать разновозрастность обучающихся и при этом обеспечивать их полную занятость на протяжении всего урока. В начальной школе, где дети только вовлекаются в новую для них деятельность, это делать особенно сложно. При этом именно в начальной школе закладываются базовые навыки обучения, которые будут определять успешность обучающегося в дальнейшем. Обновление содержания образования позволяет педагогу МКШ наиболее эффективно организовать учебный процесс, предлагая новые подходы в работе с обучающимися.

Настоящие методические рекомендации определяют особенности процесса обучения в совмещенных начальных классах МКШ в условиях обновления содержания. В частности, обозначены принципы организации занятий в разновозрастных классах, варианты организации разноуровневых классов, представлены особенности обучения в таких классах и виды работ на всех этапах урока. Педагогу предложены варианты взаимодействия детей в рамках самостоятельной работы обучающихся. Особое место отводится подробному рассмотрению формативного оценивания и его роли в процессе обучения в разновозрастном классе МКШ.

В методических рекомендациях представлены возможные варианты эффективной адаптации обновленных программ к условиям обучения в МКШ.

Авторами были учтены возможности перехода к внутриспредметной и межпредметной интеграции – объединению содержательных линий по ряду предметов в совмещенных классах для осуществления в реальном педагогическом процессе потенциальных содержательно-информационных, процессуально-деятельностных, организационно-методических связей.

Адаптация направлена также на оптимальную индивидуализацию и разумную дифференциацию обучения и воспитания:

- выбор технологий обучения и воспитания, учитывающих индивидуальные особенности и способности обучающихся;
- оптимизацию взаимодействия личности и социума.

В методических рекомендациях предложены варианты адаптации учебных программ обновленного содержания образования для совмещенных классов МКШ на уровне начальной школы, а также образцы разработок среднесрочных и краткосрочных планов по учебным предметам в совмещенных начальных классах МКШ.

На основе предложенных методических рекомендаций педагог совмещенного класса МКШ сможет реализовать следующие компетенции:

осуществлять анализ учебных целей, проводить их отбор и адаптацию к условиям конкретного разновозрастного класса;

выбирать оптимальные методы обучения;

конструировать все этапы урока с учетом полного вовлечения всех обучающихся совмещенного класса в учебный процесс и управлять этим процессом при проведении однопредметных и однопредметных уроков;

наиболее эффективно организовывать самостоятельную работу обучающихся совмещенного класса и при этом предлагать им индивидуальную образовательную траекторию развития;

разрабатывать пакет контрольно-оценочных процедур для мониторинга индивидуального прогресса обучающихся в аспекте формативного оценивания.

Следует отметить, что методические рекомендации разработаны в помощь учителям малокомплектных школ, однако за рамками наших рекомендаций остается множество иных вариантов совмещений обновленных программ, которые будут актуальны для конкретных учебных заведений.

Список использованной литературы

1. Типовые правила деятельности организаций образования по условиям организации обучения (к приказу Министра образования и науки Республики Казахстан от «17» сентября 2013 года № 375).

2. Приложение 188-2к приказу Министра образования и науки Республики Казахстан от 3 апреля 2013 года № 115 Типовая учебная программа по предметам начальных классов

3. Особенности организации образовательного процесса в начальных классах малокомплектной школы в условиях обновления содержания образования (методическое пособие) Караганда, 2015 Рецензенты: Сарсекеева Ж.Е. – д.п.н., профессор кафедры ПиМНО социально-педагогического факультета КарГУ им. академика Е.А.Букетова, Кузнецова С.В. – к.п.н., начальник отдела МОИР филиала АО «НЦПК «Өрлеу» ИПК ПР по Карагандинской области.

4. Пинская М.А. Формирующее оценивание: оценивание в классе: учеб. пособие. – М.: Логос, 2010. – 264 с.

5. Пинская М.А., Улановская И.М. Новые формы оценивания. Начальная школа. – М.: Просвещение, 2013. – 80 с.

6. Методические рекомендации по адаптации учебных программ обновленного содержания образования для совмещенных классов МКШ (5-8 классов). Методические рекомендации. – Астана: НАО имени И. Алтынсарина, 2018. – 320 с.

7. Об особенностях организации образовательного процесса в общеобразовательных школах Республики Казахстан в 2019-2020 учебном году: Инструктивно-методическое письмо. – Астана: Национальная академия образования им. И. Алтынсарина, 2019.

Примерный образец долгосрочного плана по учебному предмету «Математика» для 2-3 совмещенных классов, обучающихся по обновленной программе

Подразделы долгосрочного плана	Цели обучения	Цели обучения, общие для двух классов
1.1 Натуральные числа и число 0. Дроби	<p>2.1.1.1 понимать образование чисел в пределах 100, считать в прямом и обратном порядке в пределах 100, определять место числа в натуральном ряду чисел</p> <p>2.1.1.2 читать, записывать и сравнивать двузначные числа</p> <p>2.1.1.3 определять разрядный состав двухзначных чисел, раскладывать на сумму разрядных слагаемых/ читать, записывать и использовать римскую нумерацию чисел до 12</p> <p>2.1.1.4 образовывать укрупненную единицу счета сотня, считать сотнями до 1000, записывать, сравнивать</p> <p>2.1.1.5 считать в прямом и обратном порядке числовыми группами по 3, 4, 5 до 50/ различать четные/нечетные числа/ демонстрировать деление группы предметов на 6, 7, 8, 9 равных частей</p> <p>3.1.1.1 понимать образование чисел в пределах 1000, считать в прямом и обратном порядке в пределах 1000, определять место числа в натуральном ряду чисел</p> <p>3.1.1.2 читать, записывать и сравнивать трехзначные числа</p> <p>3.1.1.3 определять разрядный и классовый состав трехзначных чисел и общее количество разрядных единиц, раскладывать на сумму разрядных слагаемых</p>	<p>2.1.1.1</p> <p>3.1.1.1</p> <p>2.1.1.2</p> <p>3.1.1.2</p> <p>2.1.1.3</p> <p>3.1.1.3</p> <p>2.1.1.4</p> <p>3.1.1.4</p> <p>2.1.1.5</p> <p>3.1.1.5</p>

	<p>3.1.1.4 образовывать укрупненную единицу счета тысяча, считать тысячами до 1 000 000, записывать, сравнивать</p> <p>3.1.1.5 демонстрировать образование доли, читать, записывать, сравнивать их</p> <p>3.1.1.6 читать, записывать обыкновенные дроби, сравнивать дроби с одинаковыми знаменателями с использованием наглядности</p>	
1.2 Операции над числами	<p>2.1.2.1 понимать умножение как сложение одинаковых слагаемых и деление как разбиение множества элементов по содержанию, на равные части</p> <p>2.1.2.2 понимать, что умножение и деление взаимнообратные действия, определять зависимость между компонентами, результатами этих действий</p> <p>2.1.2.3 применять переместительное, сочетательное свойства сложения и переместительное свойство умножения для рационализации вычислений</p> <p>2.1.2.4 составлять, знать и применять таблицу сложения однозначных чисел с переходом через десяток / составлять, знать и применять таблицу умножения и деления на 2, 3, 4, 5</p> <p>2.1.2.5 выполнять устное сложение и вычитание однозначных чисел с переходом через десяток/ сложение и вычитание вида: $300+200$ (3с.+2с.), $170-130$ (17дес.-13 дес.)</p> <p>2.1.2.6 выполнять устно сложение и вычитание двузначных чисел без перехода через десяток в таких случаях, как $40+17$, $57-40$, $57-17$, 35 ± 12</p> <p>2.1.2.7 выполнять устно сложение и</p>	<p>2.1.2.1</p> <p>3.1.2.1.</p> <p>2.1.2.2.</p> <p>3.1.2.2</p> <p>2.1.2.3</p> <p>3.1.2.3</p> <p>2.1.2.4</p> <p>3.1.2.4</p> <p>2.1.2.5</p> <p>3.1.2.5</p> <p>2.1.2.6</p> <p>3.1.2.6</p> <p>2.1.2.7</p> <p>3.1.2.7</p> <p>2.1.2.8</p> <p>3.1.2.8</p>

	<p>вычитание чисел с переходом через десяток в случаях вида: 45 ± 9, $40 - 14$, $100 - 35$</p> <p>2.1.2.8 применять алгоритмы сложения и вычитания двузначных чисел в таких случаях, как $34 + 23$, $57 - 23$, 45 ± 19, $47 + 33$, $80 - 47$, $100 - 35$</p> <p>3.1.2.1 понимать, что дроби – это одна или несколько частей целого и как частное двух натуральных чисел/ понимать квадрат числа как произведение двух одинаковых множителей и куб числа трех одинаковых множителей</p> <p>3.1.2.3 применять переместительное, сочетательное, распределительное свойства умножения для рационализации вычислений</p> <p>3.1.2.4 составлять, знать и применять таблицу умножения и деления на 6, 7, 8, 9</p> <p>3.1.2.5 выполнять устно сложение и вычитание трехзначных чисел, тысяч на основе их десятичного состава</p> <p>3.1.2.6 выполнять деление с остатком на однозначное число</p> <p>3.1.2.7 выполнять устно внетабличное умножение и деление в случаях вида: $17 \cdot 5$, $96 : 6$, $75 : 15$, $84 : 4$</p> <p>3.1.2.8 применять алгоритмы сложения и вычитания трехзначных чисел</p> <p>3.1.2.9 применять правила деления суммы и произведения на однозначное число, умножение суммы на число при устном выполнении умножения и деления чисел в пределах 100</p> <p>3.1.2.10 применять алгоритмы умножения и деления дву/</p>	
--	--	--

	<p>трехзначных чисел на однозначное в случаях вида: $23 \cdot 2$, $123 \cdot 2$, $46:2$, $246:2$</p> <p>3.1.2.11 применять алгоритмы умножения и деления двух/трехзначных чисел на однозначное, в случаях вида $28 \cdot 3$, $269 \cdot 2$, $84:3$, $538:2$</p> <p>3.1.2.12 применять алгоритмы умножения и деления трехзначного числа, оканчивающегося нулями, на однозначное число</p> <p>3.1.2.13 применять алгоритм деления трехзначного числа на однозначное, когда в одном из разрядов частного есть нуль и алгоритм обратного действия умножения</p> <p>3.1.2.14 находить долю числа/величины и число/величину по его доле: половину, четвертую, десятую часть от чисел в пределах 100 и сотен</p>	
1.3 Величины и их единицы измерения	<p>2.1.3.1 различать шкалы различных измерительных приборов и определять по ним соответствующие значения величин</p> <p>2.1.3.2 производить измерение величин, используя единицы измерения: м/ц/ мин, сутки</p> <p>2.1.3.3 сравнивать значения величин длины: см, дм, м/ массы: кг, ц/ объема (емкости): л/ времени: ч, мин, сут, неделя, месяц, год и выполнять действия сложения/ вычитания/ умножения/ деления над значениями величин</p> <p>2.1.3.4 преобразовывать единицы измерения длины: см, дм, м/ массы: кг, ц/ времени: ч, мин, сут, месяц, год на основе соотношений между ними</p> <p>2.1.3.5 определять время по циферблату: часы и минуты</p>	<p>2.1.3.1. 3.1.3.1</p> <p>2.1.3.2 3.1.3.2</p> <p>2.1.3.3 3.1.3.3</p> <p>2.1.3.4 3.1.3.4</p> <p>2.1.3.5. 3.1.3.5</p> <p>2.1.3.6 3.1.3.6</p>

	<p>2.1.3.6 различать монеты в 50 тг, 100 тг, купюры 200 тг, 500 тг и производить различные операции с ними</p> <p>3.1.3.1 выбирать меры и инструменты для измерения площади поверхности предметов, производить измерения палеткой</p> <p>3.1.3.2 производить измерение величин, используя единицы измерения: мм, км/ г, т/см², дм², м² /секунда</p> <p>3.1.3.3 сравнивать значения величин длины: мм, см, дм, м, км/ массы: г, кг, ц, т/ объема (емкости): л/ площади: см², дм², м², / времени: секунда, мин, ч, сут, год, век и выполнять арифметические действия над значениями величин</p> <p>3.1.3.4 преобразовывать единицы измерения длины: мм, см, дм, м, км/ массы г, кг, ц, т/ площади: см², дм², м²/ времени: сек, мин, ч, сут, год, век на основе соотношений между ними</p> <p>3.1.3.5 определять время по различным видам часов: часы, минуты, секунды</p> <p>3.1.3.6 различать купюры 1000 тг, 2000 тг, 5000 тг и производить с ними различные операции</p>	
<p>2.1 Числовые и буквенные выражения</p>	<p>2.2.1.1 составлять, читать, записывать и распознавать числовые и буквенные выражения (произведения, частного)/ равенства и неравенства</p> <p>2.2.1.2 находить значение буквенного выражения в два действия при заданном значении буквы</p> <p>2.2.1.3 представлять и применять в виде буквенного равенства свойства сложения и умножения: $a+b=b+a$,</p>	<p>2.2.1.1. 3.2.1.1.</p> <p>2.2.1.2 3.2.1.2</p> <p>2.2.1.3 3.2.1.3</p> <p>2.2.1.4. 3.2.1.4.</p> <p>2.2.1.5.</p>

	<p>$(a+b)+c=a+(b+c)$, $ab=ba$</p> <p>2.2.1.4 представлять в виде буквенного равенства свойства умножения числа на 1, деление числа на 1: $a \cdot 1=a$, $a:1=a$</p> <p>2.2.1.5 сравнивать числовые выражения со скобками и без них, содержащих более 2-х арифметических действий</p> <p>2.2.1.6 находить значения выражений со скобками и без скобок, содержащих два/три арифметических действия, и определять порядок действий</p> <p>3.2.1.1 составлять, читать, записывать и распознавать выражения с одной/ двумя переменными</p> <p>3.2.1.2 находить значение выражения с двумя переменными при заданных значениях переменных</p> <p>3.2.1.3 представлять и применять в виде буквенного равенства сочетательное и распределительное свойства умножения: $(ab)c=a(bc)$, $a(b+c) =ab+ac$, $a(b-c) =ab-ac$</p> <p>3.2.1.4 представлять в виде буквенного равенства свойства умножения числа на 0: $a \cdot 0=0$, невозможность деления числа на 0</p> <p>3.2.1.5 сравнивать числовые выражения, содержащие более 3-х арифметических действий</p> <p>3.2.1.6 определять порядок действий и находить значения выражений со скобками и без скобок, содержащих до четырех арифметических действий</p> <p>3.2.1.7 понимать формулы как равенства, устанавливающие взаимосвязь между величинами</p>	<p>3.2.1.5</p> <p>2.2.1.6</p> <p>3.2.1.6</p>
2.2 Равенства и неравенства. Уравнения	2.2.2.1 определять подходящие числа для неравенств вида $x < \square$ и $x > \square$	<p>2.2.2.1</p> <p>3.2.2.1</p>

	<p>2.2.2.2 решать простейшие уравнения, содержащие действия умножения и деления, уравнения сложной структуры вида: $x+(25-6)=38$, $(24-3)-x=8$, $a+6=7+80$</p> <p>3.2.2.1 находить множество решений простейших неравенств 3.2.2.2 решать простейшие уравнения, содержащие действия умножения и деления, уравнения сложной структуры вида $x \cdot (25:5)=60$, $(24 \cdot 3):x=6$, $x: (17 \cdot 2)=2$, $k+124 : 4 = 465$</p>	<p>2.2.2.2 3.2.2.2</p>
<p>3.1 Геометрические фигуры и их классификация</p>	<p>2.3.1.1 распознавать и называть виды углов (прямой, острый, тупой)/ определять существенные признаки прямоугольника, квадрата, прямоугольного треугольника 2.3.1.2 классифицировать многоугольники 2.3.1.3 измерять длины сторон многоугольников, предметов окружающего мира и обобщать, составлять, применять формулы нахождения периметра $P = (a+b) \cdot 2$, $P = a \cdot 4$, $P = a+b+c$ 2.3.1.4 находить неизвестную сторону фигуры по периметру и известным сторонам 2.3.1.5 строить плоские фигуры по заданным значениям периметра, объяснять, как изменяется периметр с изменением ее формы</p> <p>3.3.1.1 распознавать и называть окружность, круг и их элементы (центр, радиус, диаметр)/ различать</p>	<p>2.3.1.1. 3.3.1.1. 2.3.1.2. 3.3.1.2 2.3.1.3 3.3.1.3 2.3.1.4 3.3.1.4 2.3.1.5 3.3.1.5</p>

	<p>симметричные и несимметричные плоские фигуры и соотносить их с предметами окружающего мира</p> <p>3.3.1.2 классифицировать геометрические фигуры</p> <p>3.3.1.3 составлять и применять формулы нахождения площади прямоугольника $S=a \cdot b$, квадрата $S=a^2$, прямоугольного треугольника $S=(a \cdot b):2$ и предметов окружающего мира</p> <p>3.3.1.4 определять периметр комбинированных фигур, изображенных на рисунке, плоских фигур в окружающем мире</p> <p>3.3.1.5 строить плоские фигуры по заданным значениям площади, объяснять, как изменяется площадь фигуры с изменением ее формы</p>	
3.2 Изображение и построение геометрических фигур	<p>2.3.2.1 чертить отрезки и прямые, геометрические фигуры на точечной бумаге, следуя инструкции о позиции, направлении и движении</p> <p>2.3.2.2 чертить прямой угол</p> <p>2.3.2.3 делить модели плоских фигур на части и составлять из них композиции</p> <p>2.3.2.4 выполнять действия по инструкции и определять исходную позицию, направление и движение (направо, налево, прямо, полный поворот, половина и четверть поворота почасовой и против часовой стрелки)</p> <p>3.3.2.1 чертить параллельные и пересекающиеся прямые/ чертить пересекающиеся плоские фигуры на точечной бумаге и находить область их пересечения и объединения</p> <p>3.3.2.2 строить прямоугольник и квадрат (по данным сторонам), чертить окружность с помощью</p>	<p>2.3.2.1</p> <p>3.3.2.1</p> <p>2.3.2.2</p> <p>3.3.2.2</p> <p>2.3.2.3</p> <p>3.3.2.3</p> <p>2.3.2.4</p> <p>3.3.2.4</p>

	<p>циркуля</p> <p>3.3.2.3 изготавливать развертку пространственной геометрической фигуры (куб, прямоугольный параллелепипед) и собирать ее модель</p> <p>3.3.2.4 объяснять изменения в положении пространственных фигур, с поворотом налево, направо, вид ее сверху и сбоку</p>	
3.3 Координаты точек и направление движения	<p>2.3.3.1 определять расположения отмеченных на линии точек относительно друг друга</p> <p>3.3.3.1 определять расположения отмеченных на плоской фигуре точек относительно друг друга</p>	<p>2.3.3.1</p> <p>3.3.3.1</p>
4.1 Множества и операции над ними	<p>2.4.1.1 наглядно изображать при помощи диаграмм объединение равночисленных множеств и разделение множества на равночисленные части</p> <p>2.4.1.2 составлять и классифицировать (разбивать) числовые множества по количеству цифр в записи чисел, делимости числа на 2, месту, занимаемому в числовой последовательности</p> <p>2.4.1.3 обозначать множества и его элементы на диаграмме, определять принадлежность элементов множеству, объединению и пересечению множеств</p> <p>3.4.1.1 наглядно изображать объединение и пересечение двух множеств при помощи диаграмм Эйлера-Венна</p> <p>3.4.1.2 составлять по заданному или самостоятельно установленному признаку элементов множества чисел, их объединение и пересечение</p> <p>3.4.1.3 составлять подмножества множества чисел по заданному или самостоятельно установленному</p>	<p>2.4.1.1</p> <p>3.4.1.1</p> <p>2.4.1.2</p> <p>3.4.1.2</p> <p>2.4.1.3</p> <p>3.4.1.3</p>

	признаку их элементов	
4.2 Высказывания	<p>2.4.2.1 определять истинность и ложность утверждений, составлять истинные и ложные утверждения</p> <p>2.4.2.2 исследовать и решать числовые задачи, головоломки с разными числами, логические задачи на переливание и взвешивание</p> <p>3.4.2.1 составлять истинные или ложные высказывания</p> <p>3.4.2.2 решать задачи на логическое рассуждение методом составления таблиц и графов</p>	<p>2.4.2.1</p> <p>3.4.2.1</p> <p>2.4.2.2</p> <p>3.4.2.2.</p>
4.3.Последовательности	<p>2.4.3.1 определять закономерность в последовательности чисел до 100/ сотнями до 1000</p> <p>2.4.3.2 составлять последовательность по заданной закономерности, находить нарушение</p> <p>3.4.3.1 определять закономерность в последовательности чисел до 1000/ тысячами до миллиона</p> <p>3.4.3.2 составлять последовательность по самостоятельно выбранному правилу, находить нарушение</p>	<p>2.4.3.1</p> <p>3.4.3.1</p> <p>2.4.3.2</p> <p>3.4.3.2</p>
4.4 Комбинации предметов	<p>2.4.4.1 составлять варианты комбинаций «по три» из предметов окружающего мира</p> <p>3.4.4.1 составлять «дерево возможностей» и использовать в решении задач, проблем в различных жизненных ситуациях</p>	<p>2.4.4.1</p> <p>3.4.4.1</p>
5.1 Задачи и математическая модель	<p>2.5.1.1 моделировать в виде таблицы, схемы, краткой записи задачи в одно действие, в два действия</p> <p>2.5.1.2 использовать при решении задач зависимость между величинами: цена, количество, стоимость/ длина, ширина, периметр</p>	<p>2.5.1.1.</p> <p>3.5.1.1.</p> <p>2.5.1.2</p> <p>3.5.1.2</p> <p>2.5.1.3.</p> <p>3.5.1.3.</p>

	<p>2.5.1.3 анализировать и решать задачи: на нахождение суммы одинаковых слагаемых, деление по содержанию и на равные части, составлять и решать обратные задачи</p> <p>2.5.1.4 анализировать и решать задачи на увеличение/ уменьшение числа в несколько раз, на разностное сравнение, кратное сравнение, составлять и решать обратные задачи</p> <p>2.5.1.5 анализировать и решать задачи на нахождение неизвестных компонентов умножения и деления, на нахождение стороны и периметра прямоугольника (квадрата), составлять и решать обратные задачи, различать задачи с прямыми и косвенными вопросами (связанные с отношениями «больше/ меньше на», «больше/ меньше в раз»)</p> <p>2.5.1.6 обосновывать выбор действий и объяснять способ решения задачи на умножение и деление</p> <p>2.5.1.7 моделировать и решать задачи в 2 действия (разные комбинации простых задач на увеличение/ уменьшение в несколько раз, кратное сравнение)</p> <p>2.5.1.8 моделировать решение простых задач на все действия в виде числового выражения и уравнения, составных в виде числового выражения и отдельных действий</p> <p>3.5.1.1 моделировать задачу в 2-3 действия в виде таблицы, линейной/ столбчатой диаграммы, схемы, краткой записи</p> <p>3.5.1.2 использовать при решении задач зависимость между величинами: масса одного</p>	<p>2.5.1.4. 3.5.1.4.</p> <p>2.5.1.5. 3.5.1.5.</p> <p>2.5.1.6 3.5.1.6.</p> <p>2.5.1.7 3.5.1.7</p> <p>2.5.1.8 3.5.1.8</p>
--	---	---

	<p>предмета, количество, общая масса/ расход на один предмет, количество предметов, общий расход/ ширина, длина, площадь</p> <p>3.5.1.3 анализировать и решать задачи на нахождение доли числа и величины, составлять и решать обратные задачи</p> <p>3.5.1.4 анализировать и решать задачи на зависимость между величинами, на пропорциональное деление</p> <p>3.5.1.5 анализировать и решать задачи: с косвенными вопросами (связанные с отношениями «больше/ меньше на», «больше/ меньше в ... раз(а)»), на нахождение стороны и площади прямоугольника, (квадрата), на кратное сравнение</p> <p>3.5.1.6 прикидывать ответ задачи в вычислениях, интерпретировать соответствие результата условиям составной задачи</p> <p>3.5.1.7 моделировать и решать задачи в 3 действия (разные комбинации простых задач на зависимость между величинами)</p> <p>3.5.1.8 моделировать решение простых задач на все действия в виде выражения с переменными и уравнения, составных – в виде числового выражения или отдельных действий</p>	
<p>5.2 Математический язык</p>	<p>2.5.2.1 строить графические модели двузначных чисел, использовать таблицу разрядов</p> <p>2.5.2.2 использовать заглавные буквы латинского алфавита для обозначения множества, его элементов строчные буквы, принадлежности и непринадлежности элемента множеству знаки</p> <p>2.5.2.3 обозначать заглавными</p>	<p>2.5.2.1. 3.5.2.1 2.5.2.2. 3.5.2.2. 2.5.2.3. 3.5.2.3 2.5.2.4 3.5.2.4.</p>

	<p>буквами латинского алфавита точки, отрезки, лучи, прямые и читать их по обозначению</p> <p>2.5.2.4 использовать названия компонентов действий умножения и деления при чтении и записи выражений</p> <p>2.5.2.5 проводить сбор данных, систематизировать, строить таблицы и диаграммы</p> <p>3.5.2.1 строить графические модели многозначных чисел, использовать таблицу разрядов и классов</p> <p>3.5.2.2 использовать для обозначения пустого множества знак, пересечения множеств знак и объединения множеств знак</p> <p>3.5.2.3 обозначать буквами латинского алфавита углы, многоугольники, центр окружности, радиус, диаметр и читать их по обозначению</p> <p>3.5.2.4 использовать названия компонентов действий сложения, вычитания, умножения и деления при чтении и записи выражений со скобками</p> <p>3.5.2.5 проводить сбор данных, систематизировать, проводить сравнение, используя диаграммы, пиктограммы</p>	<p>2.5.2.5.</p> <p>3.5.2.5.</p>
--	--	---------------------------------

Образец долгосрочного плана по учебному предмету «Математике» для 3-4 совмещенных классов, обучающихся по обновленной программе

Подразделы долгосрочного плана	Цели обучения	Цели обучения, общие для двух классов
1.1 Натуральные числа и число 0. Дроби	<p>3.1.1.1 понимать образование чисел в пределах 1000, считать в прямом и обратном порядке в пределах 1000, определять место числа в натуральном ряду чисел</p> <p>3.1.1.2 читать, записывать и сравнивать</p>	<p>4.1.1.1</p> <p>3.1.1.1</p> <p>4.1.1.2</p> <p>3.1.1.2</p>

	<p>трехзначные числа</p> <p>3.1.1.3 определять разрядный и классовый состав трехзначных чисел и общее количество разрядных единиц, раскладывать на сумму разрядных слагаемых</p> <p>3.1.1.4 образовывать укрупненную единицу счета тысяча, считать тысячами до 1 000 000, записывать, сравнивать</p> <p>3.1.1.5 демонстрировать образование доли, читать, записывать, сравнивать их</p> <p>3.1.1.6 читать, записывать обыкновенные дроби, сравнивать дроби с одинаковыми знаменателями с использованием наглядности</p> <p>4.1.1.1 понимать образование многозначных чисел; определять место числа в пределах 1000 000 в натуральном ряду чисел</p> <p>4.1.1.2 читать, записывать и сравнивать многозначные числа, округлять числа до заданного разряда</p> <p>4.1.1.3 определять разрядный и классовый состав многозначных чисел и общее количество разрядных единиц, раскладывать на сумму разрядных слагаемых</p> <p>4.1.1.4 образовывать укрупненную единицу счета – миллион; считать, записывать, сравнивать в пределах сотен миллионов</p> <p>4.1.1.5 понимать, что процент – сотая часть целого; записывать, читать части целого в процентах</p> <p>4.1.1.6 сравнивать дроби с одинаковыми знаменателями и одинаковыми числителями; на числовом луче; различать правильные, неправильные дроби, смешанные числа</p>	<p>4.1.1.3</p> <p>3.1.1.3</p> <p>4.1.1.4</p> <p>3.1.1.4</p> <p>4.1.1.5</p> <p>3.1.1.5</p> <p>4.1.1.6</p> <p>3.1.1.6</p>
1.2 Операции над числами	<p>3.1.2.1 понимать, что дроби это одна или несколько частей целого и как частное двух натуральных чисел/ понимать квадрат числа как произведение двух одинаковых множителей и куб числа трех одинаковых множителей</p> <p>3.1.2.3 применять переместительное, сочетательное, распределительное свойства умножения для рационализации вычислений</p> <p>3.1.2.4 составлять, знать и применять</p>	<p>4.1.2.1</p> <p>3.1.2.1.</p> <p>4.1.2.2.</p> <p>3.1.2.2</p> <p>4.1.2.3</p> <p>3.1.2.3</p> <p>4.1.2.4</p>

таблицу умножения и деления на 6, 7, 8, 9	3.1.2.4
3.1.2.5 выполнять устно сложение и вычитание трехзначных чисел, тысяч на основе их десятичного состава	4.1.2.5 3.1.2.5
3.1.2.6 выполнять деление с остатком на однозначное число	4.1.2.6
3.1.2.7 выполнять устно внетабличное умножение и деление в случаях вида: $17 \cdot 5$, $96:6$, $75:15$, $84:4$	3.1.2.6 4.1.2.7
3.1.2.8 применять алгоритмы сложения и вычитания трехзначных чисел	3.1.2.7
3.1.2.9 применять правила деления суммы и произведения на однозначное число, умножение суммы на число при устном выполнении умножения и деления чисел в пределах 100	4.1.2.8 3.1.2.8
3.1.2.10 применять алгоритмы умножения и деления дву/ трехзначных чисел на однозначное в случаях вида: $23 \cdot 2$, $123 \cdot 2$, $46:2$, $246:2$	4.1.2.9 3.1.2.9
3.1.2.11 применять алгоритмы умножения и деления двух/ трехзначных чисел на однозначное, в случаях вида $28 \cdot 3$, $269 \cdot 2$, $84:3$, $538:2$	4.1.2.10 3.1.2.10
3.1.2.12 применять алгоритмы умножения и деления трехзначного числа, оканчивающегося нулями, на однозначное число	4.1.2.11 3.1.2.11
3.1.2.13 применять алгоритм деления трехзначного числа на однозначное, когда в одном из разрядов частного есть нуль и алгоритм обратного действия умножения	3.1.2.12 4.1.2.12
3.1.2.14 находить долю числа/ величины и число/ величину по его доле: половину, четвертую, десятую часть от чисел в пределах 100 и сотен	3.1.2.13 4.1.2.13
4.1.2.1 понимать сложение и вычитание дробей с одинаковыми знаменателями как сложение и вычитание соответствующих числителей	3.1.2.14 4.1.2.14
4.1.2.2 применять свойства 0 и 1 при выполнении арифметических действий с многозначными числами	
4.1.2.3 применять свойства сложения и умножения при выполнении вычислений с многозначными числами	

	<p>4.1.2.4 классифицировать натуральные числа на основе признаков делимости на 2, 5, 10</p> <p>4.1.2.5 выполнять устно сложение и вычитание многозначных чисел на основе их десятичного состава; вычисления с помощью микрокалькулятора</p> <p>4.1.2.6 выполнять деление с остатком и без остатка на 10, 100, 1000</p> <p>4.1.2.7 выполнять устно умножение и деление двух/трехзначных чисел на однозначное число</p> <p>4.1.2.8 применять алгоритмы сложения и вычитания многозначных чисел</p> <p>4.1.2.9 применять правила умножения числа на сумму, умножения и деления числа на произведение</p> <p>4.1.2.10 выполнять деление многозначных чисел на одно/ двух/ трехзначное число с остатком</p> <p>4.1.2.11 применять алгоритмы умножения и деления на двух/трехзначное число</p> <p>4.1.2.12 применять алгоритмы умножения и деления многозначных чисел, оканчивающихся нулями, на одно/двух/трехзначное число</p> <p>4.1.2.13 применять алгоритмы деления многозначных чисел на одно/двух/трехзначное число, когда в записи частного есть нули и алгоритмы обратного действия умножения</p> <p>4.1.2.14 преобразовывать смешанное число в неправильную дробь и неправильную дробь в смешанное число</p> <p>4.1.2.15 применять алгоритмы сложения и вычитания дробей с одинаковыми знаменателями</p> <p>4.1.2.16 преобразовывать проценты в дробь, дробь в проценты</p>	
<p>1.3 Величины и их единицы измерения</p>	<p>3.1.3.1 выбирать меры и инструменты для измерения площади поверхности предметов, производить измерения палеткой</p> <p>3.1.3.2 производить измерение величин, используя единицы измерения: мм, км/ г, т/см², дм², м² /секунда</p> <p>3.1.3.3 сравнивать значения величин длины: мм, см, дм, м, км/ массы: г, кг, ц, т/</p>	<p>4.1.3.1. 3.1.3.1</p> <p>4.1.3.2 3.1.3.2</p> <p>4.1.3.3 3.1.3.3</p>

	<p>объема (емкости): л/ площади: см², дм², м², / времени: секунда, мин, ч, сут, год, век и выполнять арифметические действия над значениями величин</p> <p>3.1.3.4 преобразовывать единицы измерения длины: мм, см, дм, м, км/ массы г, кг, ц, т/ площади: см², дм², м²/ времени: сек, мин, ч, сут, год, век на основе соотношений между ними</p> <p>3.1.3.5 определять время по различным видам часов: часы, минуты, секунды</p> <p>3.1.3.6 различать купюры 1000 тг, 2000 тг, 5000 тг и производить с ними различные операции</p> <p>4.1.3.1 называть пространственные геометрические фигуры, выбирать меры и инструменты для измерения объема, производить измерения кубиками (1 см³)</p> <p>4.1.3.2 производить измерение величин, используя единицы измерения: см³, дм³, м³, га, ар,</p> <p>4.1.3.3 сравнивать значения величин длины: мм, см, дм, м, км/ массы: г, кг, ц, т/ объема (емкости): л, мм³, см³, дм³, м³/ площади: мм², см², дм², м², ар, га/ времени: секунда, мин, ч, сут, год, век и выполнять арифметические действия над значениями величин</p> <p>4.1.3.4 преобразовывать единицы измерения длины: мм, см, дм, км/ массы: г, кг, ц, т/ площади: мм², см², дм², м², ар, га / объема: см³, дм³, м³, мм³/ времени: с, мин, ч, сут., год, век на основе соотношений между ними</p> <p>4.1.3.5 определять доли единиц времени (1/60 часа= 1 минута; 1/2 часа = 30 мин; 1/7недели = 1 день и т.д)</p> <p>4.1.3.6 различать купюры 10 000 тг и валюты других государств (рубль, евро, доллар) и производить с ними различные операции</p>	<p>4.1.3.4 3.1.3.4</p> <p>4.1.3.5. 3.1.3.5</p> <p>4.1.3.6 3.1.3.6</p>
<p>2.1 Числовые и буквенные выражения</p>	<p>3.2.1.1 составлять, читать, записывать и распознавать выражения с одной/ двумя переменными</p> <p>3.2.1.2 находить значение выражения с двумя переменными при заданных значениях переменных</p>	<p>4.2.1.1. 3.2.1.1.</p> <p>4.2.1.2 3.2.1.2</p>

	<p>3.2.1.3 представлять и применять в виде буквенного равенства сочетательное и распределительное свойство умножения: $(ab)c=a(bc)$, $a(b+c) = ab+ac$, $a(b-c) = ab-ac$</p> <p>3.2.1.4 представлять в виде буквенного равенства свойства умножения числа на 0: $a \cdot 0=0$, невозможность деления числа на 0: $a/0$</p> <p>3.2.1.5 сравнивать числовые выражения, содержащие более 3-х арифметических действий</p> <p>3.2.1.6 определять порядок действий и находить значения выражений со скобками и без скобок, содержащих до четырех арифметических действий</p> <p>3.2.1.7 понимать формулы как равенства, устанавливающие взаимосвязь между величинами</p> <p>4.2.1.1 преобразовывать числовые и буквенные выражения</p> <p>4.2.1.2 находить значение выражения с несколькими переменными при заданных значениях переменных</p> <p>4.2.1.3 составлять выражения с переменной и использовать их для решения задач</p> <p>4.2.1.4 представлять и применять в виде буквенного равенства алгоритм сложения и вычитания обыкновенных дробей с одинаковыми знаменателями: $a/n + b/n = (a+b)/n$ и $a/n - b/n = (a - b)/n$</p> <p>4.2.1.5 представлять и применять в виде буквенного равенства основное свойство дроби $a/n=(a \cdot k)/(n \cdot k)$; $a/(n \cdot k)=(a:k)/(n:k)$, $k \neq 0$</p> <p>4.2.1.6 сравнивать выражения с дробными числами с одинаковыми знаменателями</p> <p>4.2.1.7 определять порядок действий и находить значения выражений со скобками и без скобок, содержащих более четырех арифметических действий</p> <p>4.2.1.8 выводить и применять формулы: пути при прямолинейном равномерном движении $s=v \cdot t$, $t=s:v$, $v=s:t$ / формулы движения вдогонку и с отставанием/</p>	<p>4.2.1.3 3.2.1.3</p> <p>4.2.1.4. 3.2.1.4.</p> <p>4.2.1.5. 3.2.1.5</p> <p>4.2.1.6 3.2.1.6</p> <p>4.2.1.7 3.2.1.7</p>
--	--	---

	деление числа с остатком $a=b \cdot c+r$	
2.2 Равенства и неравенства. Уравнения	<p>3.2.2.1 находить множество решений простейших неравенств</p> <p>3.2.2.2 решать простейшие уравнения, содержащие действия умножения и деления, уравнения сложной структуры вида</p> $x \cdot (25:5)=60,$ $(24 \cdot 3):x=6,$ $x: (17 \cdot 2)=2,$ $k+124 : 4 = 465$ <p>4.2.2.1 находить множество решений двойных неравенств</p> <p>4.2.2.2 решать уравнения вида:</p> $39 + 490 : k = 46;$ $230 \cdot a + 40 = 1000:2$	<p>4.2.2.1</p> <p>3.2.2.1</p> <p>4.2.2.2</p> <p>3.2.2.2</p>
3.1 Геометрические фигуры и их классификация	<p>3.3.1.1 распознавать и называть окружность, круг и их элементы (центр, радиус, диаметр)/ различать симметричные и несимметричные плоские фигуры и соотносить их с предметами окружающего мира</p> <p>3.3.1.2 классифицировать геометрические фигуры</p> <p>3.3.1.3 составлять и применять формулы нахождения площади прямоугольника $S=a \cdot b$, квадрата $S=a^2$, прямоугольного треугольника $S=(a \cdot b):2$ и предметов окружающего мира</p> <p>3.3.1.4 определять периметр комбинированных фигур, изображенных на рисунке, плоских фигур в окружающем мире</p> <p>3.3.1.5 строить плоские фигуры по заданным значениям площади, объяснять, как изменяется площадь фигуры с изменением ее формы</p> <p>4.3.1.1 распознавать и называть прямоугольный треугольник, куб, прямоугольный параллелепипед и их элементы (вершины, ребра, грани)</p> <p>4.3.1.2 классифицировать треугольники</p> <p>4.3.1.3 составлять и применять формулу нахождения объема прямоугольного</p>	<p>4.3.1.1.</p> <p>3.3.1.1.</p> <p>4.3.1.2.</p> <p>3.3.1.2</p> <p>4.3.1.3</p> <p>3.3.1.3</p> <p>4.3.1.4</p> <p>3.3.1.4</p> <p>4.3.1.5</p> <p>3.3.1.5</p>

	<p>параллелепипеда ($V=a \cdot b \cdot c$)</p> <p>4.3.1.4 определять площадь комбинированных фигур, изображенных на рисунке, плоских фигур в окружающем мире</p> <p>4.3.1.5 дополнять построение плоских фигур относительно оси симметрии; находить величину угла</p>	
3.2 Изображение и построение геометрических фигур	<p>3.3.2.1 чертить параллельные и пересекающиеся прямые/ чертить пересекающие плоские фигуры на точечной бумаге и находить область их пересечения и объединения</p> <p>3.3.2.2 строить прямоугольник и квадрат (по данным сторонам), чертить окружность с помощью циркуля</p> <p>3.3.2.3 изготавливать развертку пространственной геометрической фигуры (куб, прямоугольный параллелепипед) и собирать ее модель</p> <p>3.3.2.4 объяснять изменения в положении пространственных фигур, с поворотом налево, направо, вид ее сверху и сбоку</p> <p>4.3.2.1 чертить перпендикулярные прямые, симметричные и несимметричные плоские фигуры на точечной бумаге</p> <p>4.3.2.2 строить угол по заданной градусной мере, прямоугольный треугольник по двум сторонам, окружность и круг по радиусу; перпендикуляр к прямой с помощью угольника</p> <p>4.3.2.3 изготавливать развертку пространственной геометрической фигуры (пирамида, цилиндр, конус) и собирать ее модель</p> <p>4.3.2.4 различать симметричные и несимметричные плоские фигуры и соотносить их с предметами окружающего мира</p>	<p>4.3.2.1</p> <p>3.3.2.1</p> <p>4.3.2.2</p> <p>3.3.2.2</p> <p>4.3.2.3</p> <p>3.3.2.3</p> <p>4.3.2.4</p> <p>3.3.2.4</p>
3.3 Координаты точек и направление движения	<p>3.3.3.1 определять расположения отмеченных на плоской фигуре точек относительно друг друга</p> <p>4.3.3.1 составлять схемы движения объектов, используя начало и направления</p>	<p>4.3.3.1</p> <p>3.3.3.1</p>

	<p>движения, выполнять соответствующие расчеты</p> <p>4.3.3.2 определять исходную позицию и направление движения объектов (навстречу друг другу, в противоположных направлениях)</p>	
4.1 Множества и операции над ними	<p>3.4.1.1 наглядно изображать объединение и пересечение двух множеств при помощи диаграмм Эйлера-Венна</p> <p>3.4.1.2 составлять по заданному или самостоятельно установленному признаку элементов множества чисел, их объединение и пересечение</p> <p>3.4.1.3 составлять подмножества множества чисел по заданному или самостоятельно установленному признаку их элементов</p> <p>4.4.1.1 определять характер отношений между множествами (равные, пересекающиеся и непересекающиеся множества, подмножество)</p> <p>4.4.1.2 демонстрировать пересечение прямых линий, геометрических фигур; выделять области пересечения и объединения</p> <p>4.4.1.3 применять переместительное и сочетательное свойства объединения и пересечения множеств при решении задач, уравнений и неравенств</p>	<p>4.4.1.1</p> <p>3.4.1.1</p> <p>4.4.1.2</p> <p>3.4.1.2</p> <p>4.4.1.3</p> <p>3.4.1.3</p>
4.2 Высказывания	<p>3.4.2.1 составлять истинные или ложные высказывания</p> <p>3.4.2.2 решать задачи на логическое рассуждение методом составления таблиц и графов</p> <p>4.4.2.1 составлять высказывания с математическим содержанием и определять их истинность и ложность</p> <p>4.4.2.2 решать логические задачи на развитие пространственного мышления</p>	<p>4.4.2.1</p> <p>3.4.2.1</p> <p>4.4.2.2</p> <p>3.4.2.2.</p>
4.3 Последовательности	<p>3.4.3.1 определять закономерность в последовательности чисел до 1000/тысячами до миллиона</p> <p>3.4.3.2 составлять последовательность по самостоятельно выбранному правилу, находить нарушение</p>	<p>4.4.3.1</p> <p>3.4.3.1</p> <p>4.4.3.2</p> <p>3.4.3.2</p>

	<p>4.4.3.1 определять закономерность в последовательности чисел до 1 000 000; в последовательности чисел, выраженных обыкновенными дробями</p> <p>4.4.3.2 составлять последовательность чисел/ группу чисел, выбрав самостоятельно закономерность или правило</p>	
4.4 Комбинации предметов	<p>3.4.4.1 составлять «дерево возможностей» и использовать в решении задач, проблем в различных жизненных ситуациях</p> <p>4.4.4.1 решать комбинаторные задачи методом перебора</p>	4.4.4.1 3.4.4.1
5.1 Задачи и математическая модель	<p>3.5.1.1 моделировать задачу в 2-3 действия в виде таблицы, линейной/ столбчатой диаграммы, схемы, краткой записи</p> <p>3.5.1.2 использовать при решении задач зависимость между величинами: масса одного предмета, количество, общая масса/ расход на один предмет, количество предметов, общий расход/ ширина, длина, площадь</p> <p>3.5.1.3 анализировать и решать задачи на нахождение доли числа и величины, составлять и решать обратные задачи</p> <p>3.5.1.4 анализировать и решать задачи на зависимость между величинами, на пропорциональное деление</p> <p>3.5.1.5 анализировать и решать задачи: с косвенными вопросами (связанные с отношениями «больше/ меньше на», «больше/ меньше в ... раз(а)»), на нахождение стороны и площади прямоугольника, (квадрата), на кратное сравнение</p> <p>3.5.1.6 прикидывать ответ задачи в вычислениях, интерпретировать соответствие результата условиям составной задачи</p> <p>3.5.1.7 моделировать и решать задачи в 3 действия (разные комбинации простых задач на зависимость между величинами)</p> <p>3.5.1.8 моделировать решение простых задач на все действия в виде выражения с переменными и уравнения, составных– в</p>	4.5.1.1. 3.5.1.1. 4.5.1.2 3.5.1.2 4.5.1.3. 3.5.1.3. 4.5.1.4. 3.5.1.4. 4.5.1.5. 3.5.1.5. 4.5.1.6 3.5.1.6. 4.5.1.7 3.5.1.7 4.5.1.8 3.5.1.8

	<p>виде числового выражения или отдельных действий</p> <p>4.5.1.1 моделировать задачу в виде чертежа, алгоритма, круговой диаграммы, графика</p> <p>4.5.1.2 использовать при решении задач зависимость между величинами: производительность, время затраченное на работу, выполненная работа/ урожайность, площадь, масса урожая/ скорость, время, расстояние/ высота, ширина, длина, объем</p> <p>4.5.1.3 анализировать и решать задачи: на нахождение части от целого; составлять и решать обратные задачи</p> <p>4.5.1.4 анализировать и решать задачи на: зависимость между величинами; пропорциональное деление; нахождение неизвестного по двум разностям</p> <p>4.5.1.5 анализировать и решать задачи на нахождение длины ребра и объема прямоугольного параллелепипеда (куба)/ на нахождение процента от целого и наоборот, целого по его проценту</p> <p>4.5.1.6 составлять, сравнивать, решать составные задачи разных видов</p> <p>4.5.1.7 моделировать и решать задачи в 3-4 действия разными способами и определять наиболее рациональный</p> <p>4.5.1.8 моделировать решение составных задач на все действия в виде числового выражения и уравнения</p>	
5.2 Математический язык	<p>3.5.2.1 строить графические модели многозначных чисел, использовать таблицу разрядов и классов</p> <p>3.5.2.2 использовать для обозначения пустого множества знак \emptyset, пересечения множеств знак \cap и объединения множеств знак \cup</p> <p>3.5.2.3 обозначать буквами латинского алфавита углы, многоугольники, центр окружности, радиус, диаметр и читать их по обозначению</p> <p>3.5.2.4 использовать названия компонентов действий сложения, вычитания, умножения и деления при чтении и записи выражений со скобками</p>	<p>4.5.2.1.</p> <p>3.5.2.1</p> <p>4.5.2.3.</p> <p>3.5.2.3</p> <p>4.5.2.4</p> <p>3.5.2.4.</p> <p>4.5.2.5.</p> <p>3.5.2.5.</p>

	<p>3.5.2.5 проводить сбор данных, систематизировать, проводить сравнение, используя диаграммы, пиктограммы</p> <p>4.5.2.1 использовать части плоской фигуры и числовой луч для иллюстрации образования, сравнения, сложения и вычитания обыкновенных дробей</p> <p>4.5.2.2 обозначать заглавными буквами латинского алфавита куб, прямоугольный параллелепипед и читать их по обозначению</p> <p>4.5.2.3 использовать для обозначения: процента символ %; градусной меры угла символ 0</p> <p>4.5.2.4 интерпретировать информацию, сравнивать и обобщать данные, строить графики движения, составлять чертеж к задачам на движение</p>	
--	--	--

Образец среднесрочного плана для совмещенного 2-3 класса

Предмет: Математика

Класс: 2-3 класс

Раздел 1А – Двухзначные числа 2 класс

Раздел 1А Числа в пределах 1000. Сложение и вычитание. 3 класс

№	Тема урока		Цели обучения	Вовлечение в работу на уроке всех уч-ся, активные формы работы	Ресурсы	Оценивание
	2 класс	3 класс				
1	Двухзначные числа	Трёхзначные числа	2.1.1.1 понимать образование чисел в пределах 100; считать в прямом и обратном порядке в пределах 100; определять место числа в натуральном ряду чисел	Работа в группах, Карусель, конвейер Разминка для ума. Игра «Который час?», Устный счет. Работа в парах. Игра «Цепочка». Решение задачи – взаимообучение, Поисковая	Карточки для работы в группах, слайдовая презентация компьютер	Взаимооценивание листы оценивания, Формативное оценивание «Трёхминутная пауза»

			2.1.1.2 читать, записывать и сравнивать двузначные числа 3.1.1.1 понимать образование чисел в пределах 1000; считать в прямом и обратном порядке в пределах 1000; определять место числа в натуральном ряду чисел; 3.1.1.2 читать, записывать и сравнивать трехзначные числа	работа		
2	Разрядный состав двузначного числа	Разрядный состав трёхзначных чисел	2.1.1.3 определять разрядный состав двухзначных чисел, раскладывать на сумму разрядных слагаемых 3.1.1.3 определять разрядный и классовый состав трехзначных чисел и общее количество разрядных единиц, раскладывать на сумму разрядных слагаемых	Работа в группах, таблица ЗХУ, прием «Уголки»	Иллюстрации по теме, карточки с понятиями, слайдовая презентация, компьютер	Взаимооценивание Сэндвич похвалы Формативное оценивание «Трехминутная пауза»
3	Графическая модель	Графическая модель	2.5.2.1 строить графические	Работа в группах «Мозговой штурм», работа	Листы бумаги, маркеры,	Взаимооценивание самооценивание

	двузначного числа	трёхзначного числа	модели двухзначных чисел, использовать таблицу разрядов 3.5.2.1 строить графические модели многозначных чисел, использовать таблицу разрядов и классов 3.1.1.2 читать, записывать и сравнивать трёхзначные числа	в парах (пословицы)	карточки для работы в парах, слайдовая презентация, компьютер	Формативное оценивание большой палец
4	Счёт в прямом и обратном порядке в пределах 100	Разложение числа на разрядные слагаемые	2.1.1.1 понимать образование чисел в пределах 100; считать в прямом и обратном порядке в пределах 100; определять место числа в натуральном ряду чисел 3.1.1.3 определять разрядный и классовый состав трёхзначных чисел и общее количество разрядных единиц, раскладывать на сумму разрядных слагаемых	Работа в группах «Ковер идей», работа в парах (пословицы) Игра «Да, нет-ка»	Блокноты, карандаши, слайдовая презентация, компьютер, набор цветных карточек.	Взаимооценивание самооценивание Формативное оценивание светофор
5	Таблица чисел	Сравнение трёхзнач	2.1.1.1 понимать образование	Работа в группах «Джигсо», работа в мини-	Листы бумаги, маркеры,	Взаимооценивание самооценивание

		ных чисел	чисел в пределах 100; считать в прямом и обратном порядке в пределах 100; определять место числа в натуральном ряду чисел 3.1.1.2 читать, записывать и сравнивать трехзначные числа	группах Разминка для ума. Игра «не ошибись»	карточки для работы в мини – группах, слайдовая презентация, компьютер	Формативное Оценивание – смайлики
6	Сравнение двузначных чисел	Сравнение трёхзначных чисел	2.1.1.2 читать, записывать и сравнивать двузначные числа 3.1.2.5 выполнять устно сложение и вычитание трехзначных чисел/ тысяч на основе их десятичного состава	Работа в группах, парах. Игра «Да, нет-ка»	карандаши, слайдовая презентация, компьютер, набор цветных карточек.	Формативное оценивание – звезда за правильный ответ. «Светофор». Рефлексия урока: «Карта успешности»
7	Сложение однозначных чисел с переходом через десяток	Сложение и вычитание трёхзначных чисел	2.1.2.5 ** выполнять устно сложение и вычитание однозначных чисел с переходом через десяток в пределах 100 3.1.2.5 выполнять устно сложение и вычитание трехзначных чисел/ тысяч на основе их десятичного состава 3.5.2.4	составление заданий, оформление постера, решение, оценивание, анализ	Листы бумаги, маркеры	«Дерево знаний», «2 звезды 1 пожелание», три хлопка

			**использовать названия компонентов действий сложения, вычитания, умножения и деления при чтении и записи выражений со скобками			
8	Вычитание чисел с переходом через десяток	Алгоритм сложения и вычитания	2.1.2.5 ** выполнять устно сложение и вычитание однозначных чисел с переходом через десяток в пределах 100 3.1.2.5 выполнять устно сложение и вычитание трехзначных чисел/ тысяч на основе их десятичного состава 3.1.2.8 применять алгоритмы сложения и вычитания трехзначных чисел	Толстые и тонкие вопросы. Групповая работа: «Ярмарка задач», упражнения «Посол»	Иллюстрации по теме, карточки с понятиями, слайдовая презентация, компьютер	Суммативное оценивание – индивидуальные листы. Формативное – карта «ЗХУ», «Светофор». Комментирование ответов. Три хлопка. Стикер настроения.

Примерный образец долгосрочного плана по учебному предмету «Естествознание» для 2-3 совмещенных классов обучающихся по обновленной программе

Подразделы долгосрочного плана	Темы/ Содержание раздела долгосрочного плана	Цели обучения для 2-х классов
1.1 Роль науки и исследования	2. Где узнать про всё на свете? 3. История научных открытий.	2.1.1.1. 2.1.2.1. 3.1.1.1.

1.2. Методы познания природы	2. Что такое эксперимент? 3. Планирование и проведение эксперимента.	2.1.2.6. 3.1.2.3 3.1.2.4
2.1. Растения	2. Какие у растений секреты? 3. Как растения приспособлены к условиям жизни?	2.2.1.3.
2.2 Животные	2. Как охраняют животных? 3. Какие виды деятельности человека приводят к снижению численности животных?	2.2.2.5. 3.2.2.6
2.3 Человек	2. Чего боятся микробы? 3. Защита организма человека от болезней и инфекций. Как быть здоровым.	2.2.3.4. 3.2.3.5
3.2 Воздух	2. Какие у воздуха свойства? 3. Свойства воздуха	2.3.2.2 2.3.2.3. 3.3.2.1
3.3 Вода	2. Что мы знаем о воде? 3. Где есть вода?	2.3.3.1 2.3.3.2. 3.3.3.1
3.4 Природные ресурсы	2. Без чего человеку не обойтись? 3. Что такое почва?	2.3.4.1. 2.3.4.2. 3.3.4.1
4.2 Космос	2. Как живут планеты? 3. История освоения космоса.	2.4.2.2. 3.4.2.1 3.4.2.2
4.3 Пространство и время	2. Почему за зимой весна приходит? 3. Как вращается земля?	2.4.3.1. 3.4.3.1
5.1 Силы и движение	2. Сколько весит слон? 3. Сила тяжести.	2.5.1.4. 3.5.1.2
5.2 Свет	2. Куда делся лучик света? 3. Как предметы отражают свет.	2.5.2.1. 3.5.2.1
5.3 Звук	2. Как мы слышим звуки? 3. Как громкость звука зависит от расстояния.	2.5.3.1 3.5.2.1 3.5.2.2
5.6 Магнетизм	2. Для чего используют магниты? 3. Намагничивание металлов с помощью магнитов.	2.5.6.1 3.5.6.1.

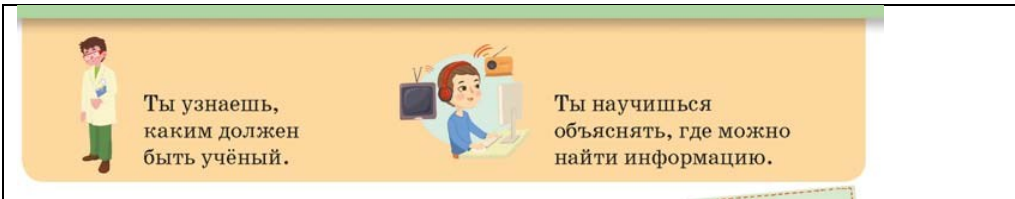
Образец среднесрочного плана по учебному предмету «Естествознание» для 2-3 классов уровня основного среднего образования обучающихся по обновленным программам

Разделы и темы	Общие цели и задачи обучения для 2х классов	Формы работы, используемые при активном обучении	Виды деятельности на уроке	Оценивание	Результаты обучения	Ресурсы
2. Где узнать про всё на свете? 3. История научных открытий.	2.1.1.1. Определять условия и личностные качества, необходимые для изучения явлений, процессов и объектов окружающего мира. 2.1.2.1. Объяснять понятие «источник информации» и его важность для проведения исследований. 3.1.1.1 – рассказывать о наиболее значимых научных открытиях и их влиянии на повседневную жизнь человека.	1. Игра «Я исследователь» 2. Работа в Научном дневничке. 3. Составление таблицы «ЗХУ» 4. Работа в группах; -творческое задание.	Просмотр видеоролика «Я – исследователь». Работают в индивидуальных тетрадях Обучающиеся оценивают себя и работу в группах	Похвала Самооценка Взаимооценка Формативное оценивание 1.«Аплодисменты». 2. «Словесная оценка». 3. Техника «Сигналы рукой» 4. Рефлексия	Объясняют каким должен быть учёный . Называют некоторые источники информации. Называют некоторые этапы проведения исследования. Называют приборы, которыми пользуются учёные. Называют правила ТБ в научных лабораториях. Знают и рассказывают о некоторых значимых открытиях, сделанных человеком	Таблица Карточки с этапами исследования. Учебник Научный дневничок Видеоролик «Я–исследователь» Цветные карандаши.

<p>2. Что такое эксперимент? 3. Планирование и проведение эксперимента.</p>	<p>2.1.2.6. Определять ведущие признаки эксперимента (цель, гипотеза, ресурсы, план, сроки, результат). 3.1.2.3 - планировать и проводить эксперимент; 3.1.2.4 - фиксировать результаты проведенного эксперимента по составленному плану в виде диаграмм, формулировать выводы</p>	<p>1. Игра «Прочитай слово» 2. Работа в парах 3. Проведение эксперимента 4. Работа в научной лаборатории 5. Работа со схемой</p>	<p>Работают в индивидуальных тетрадях Обучающиеся оценивают себя и работу в группах</p>	<p>Похвала Самооценка Взаимооценка Формативное оценивание 1. «Аплодисменты». 2. «Словесная оценка». 3. Техника «Сигналы рукой» 4. Рефлексия</p>	<p>Называют некоторые признаки наблюдения Называют некоторые признаки эксперимента Различают наблюдение и эксперимент по основным признакам Проводят эксперимент по плану Знают, почему необходимо составлять план проведения эксперимента. определяют, как составить план проведения эксперимента. Анализируют, как самостоятельно составляют план, проводят эксперимент и делают выводы по проделанной работе</p>	<p>Таблица с этапами исследования Карточки Учебник Научный дневничок Цветные Карандаши Тетрадь Лесенка успеха</p>
---	--	--	---	---	---	---

Образец краткосрочного плана по учебному предмету «Естествознание» для совмещенного 2-3 класса

2 класс	3 класс
Где узнать про всё на свете?	История научных открытий.
2.1.1.1. Определять условия и личностные качества, необходимые для изучения явлений, процессов и объектов окружающего мира. 2.1.2.1. Объяснять понятие «источник информации» и его важность для проведения исследований.	3.1.1.1 – рассказывать о наиболее значимых научных открытиях и их влиянии на повседневную жизнь человека
<p>Все обучающиеся смогут:</p> <p>Объяснять, каким должен быть учёный</p> <p>Назвать некоторые источники информации</p> <p>Назвать некоторые этапы проведения исследования</p> <p>Назвать приборы, которыми пользуются учёные</p> <p>Назвать правила ТБ в научных лабораториях</p> <p>Большинство обучающихся смогут:</p> <p>Формулировать тему и цели урока с помощью учителя</p> <p>Назвать 3-4 источника информации</p> <p>Назвать большинство этапов проведения исследования</p> <p>Определить, для чего используются приборы</p> <p>Некоторые обучающиеся смогут:</p> <p>Определять исследовательские качества характера у себя</p> <p>Назвать все источники информации</p> <p>Восстановить последовательность проведения исследования</p>	<p>Все обучающиеся смогут:</p> <p>знать и рассказывать о некоторых значимых открытиях, сделанных человеком</p> <p>Большинство обучающихся смогут:</p> <p>определять, как можно использовать некоторые открытия в повседневной жизни</p> <p>Некоторые обучающиеся смогут:</p> <p>анализировать, какие открытия наиболее значимы для жизни людей (дополнительное задание по карточкам)</p>
<p>Постановка перед обучающимися учебной проблемы.</p> <p>(К) Расставьте слоги в нужном порядке, прочитайте слово. Вспомните, что оно обозначает.</p> <p>ИСДОВАСЛЕТЕЛЬ</p> <p>(К) – Обучающиеся по рисункам в таблице предполагают, о чём пойдёт речь на уроке. Определяют цель, которую нужно достичь к концу урока. (К ней возвращаются на этапе рефлексии.)</p>	<p>Постановка перед обучающимися учебной проблемы.</p> <p>Составление таблицы «ЗХУ» (что знаю о научных открытиях; что хочу узнать; что уже узнал)</p>

 <p>Ты узнаешь, каким должен быть учёный.</p> <p>Ты научишься объяснять, где можно найти информацию.</p>	
<p>Повторение правил работы в группе Работа по учебнику. Чтение текста. Вспомните, какие исследования вы проводили летом. Чему научились? (Экспериментировали с песком, строили песочные замки, экспериментировали с водой и бумажными цветами, делали кораблики из различного материалы и учились создавать условия для того, чтобы они приходили в движение, проводили эксперименты с воздухом.) – Обсудите в группах: Все ли исследования вам удалось провести? Какие исследования понравились? Почему? Какие не получились? По какой причине? – Какие личностные качества вам помогли проводить летние исследования? (Любознательность, терпение, целеустремлённость.) (И) Работа в Научном дневничке. Подчеркни качества, которыми должен обладать исследователь? Допиши своё.</p>	<p>Повторение правил работы в группе Работа по учебнику. Учитель предлагает рассмотреть рисунки и сделать предположения о времени создания предметов. Во время изучения нового материала учитель напоминает о том, что можно также пользоваться глоссарием в конце учебника при знакомстве с новыми определениями.</p>
<p>Просмотр видеоролика «Я – исследователь». (П) Работа по схеме в учебнике. Расскажите по схеме обо всех источниках информации. Подумать самостоятельно. Посмотреть по телевизору (кинотека). Прочитать в книгах. Провести опыты, эксперименты. Получить информацию в Интернете. Понаблюдать. Спросить у учителя, одноклассника или другого человека. С чего начинается исследование настоящий учёный? (Ответы детей.)</p>	<p>Просмотр видеоролика «Я – исследователь». Работа по учебнику. 1. Учитель предлагает обучающимся прочитать материал в учебнике, постараться выделить главную информацию по теме урока. 2. Выводы обучающихся по выполненной работе о влиянии изобретения некоторых предметов на развитие человечества Первичная проверка новых знаний Работа по учебнику. Чтение схемы в учебнике «Как менялись микроскопы». Знакомство с некоторыми открытиями, которые были сделаны</p>

<p>Любую исследовательскую работу надо начинать с источника информации «я сам». Задай себе вопросы: Что я знаю об этом? Какие суждения я могу высказать по этому поводу? Какие я могу сделать выводы из того, что мне уже известно о предмете</p>	<p>людьми после изобретения микроскопа.</p>
<p>Работа в лаборатории Исследовать школьные принадлежности</p>	<p>Работа в тетради. Обучающиеся записывают выводы по проведенной работе в группах (задание 1). Индивидуальная работа (задания 2, 3 с последующей проверкой). Повторение основных понятий. Работа со «спрятанными» словами (задание 4) – обучающимся предлагается найти слова в таблице, объяснить их значения</p>
<p>Обобщение Можете ли вы себя назвать исследователями? Что нужно, чтобы провести исследование? Где можно узнать про всё на свете? – Какие методы помогут провести исследование?</p>	<p>Что такое научное открытие, какие открытия наиболее значимы для жизни людей</p>
<p>Формативное оценивание проводится в течение всего урока Заполнение рубрики [4]. Формативное оценивание Заполнение «Пирамиды успеха» Информация о домашнем задании Творческая работа – подготовить сообщение об одном изобретении. Повторить материал, изученный на уроке (по вопросам в учебнике)</p>	

*Долгосрочный план по учебному предмету «Познание мира» для 2-3 классов
уровня основного среднего образования, обучающихся по обновленным
программам*

Подразделы долгосрочного плана	Темы/ Содержание раздела долгосрочного плана	Цели обучения для 2-х классов
Я и моя семья	Моя семья. Традиции моей семьи.	2.1.1.1. 2.1.1.2. 3.1.1.1. 3.1.1.2.
Права и обязанности	Мои права и обязанности. Наша Конституция	2.1.5.1. 3.1.5.1.
Здоровье и безопасность	Транспорт и правила поведения на транспорте. Как себя вести в чрезвычайных ситуациях.	2.1.4.4. 3.1.4.4.
История Казахстана: Независимость, государственность и патриотизм.	Знаем ли мы значение символов? Это моя страна.	2.3.5.1. 2.3.5.2. 3.3.5.1.
Школа и школьное сообщество.	Школьное сообщество. Что такое самоуправление	2.1.2.1. 2.1.2.2. 3.1.2.1. 3.1.2.2.
Моя малая Родина	Почему Родина дороже всего? Достопримечательности моей Родины	2.1.3.1. 2.1.3.2. 3.1.3.1. 3.1.3.2.
Праздники	Какое значение имеет праздник Наурыз? Культура празднования и спортивные игры.	2.1.6.1. 3.1.6.1.
Ориентирование на местности	Ориентация в пространстве. Ориентирование на местности	2.2.1.1. 3.2.1.1. 3.2.1.2.
Климат и погода	Погода и климат Казахстана. Климат и погода	2.2.2.1. 3.2.2.1. 3.2.2.2.
Природные условия и их влияние (на жизнь и деятельность людей)	Природные объекты Земли. Где живут люди. Природные условия и деятельность человека	2.2.3.1. 2.2.3.2. 3.2.3.1. 3.2.3.2.
Туризм	Что такое туризм? Кто такой турист? Удивительные места Казахстана.	2.2.4.1. 3.2.4.1.
Древние культуры и цивилизации	Путешествие в древние города. Культурное наследие – народное достояние	2.3.1.1. 2.3.1.2. 3.3.1.1. 3.3.1.2.
Исторические корни	Важность приручения лошадей.	2.3.3.1.

Казахстана	Первое государство казахов	3.3.3.1.
Выдающиеся исторические личности и деятели культуры	Аль-Фараби. Отважные борцы за свободу. Герои моего народа.	2.3.4.1. 3.3.4.1.
История Казахстана: Независимость, государственность и патриотизм.	Родина начитается с семьи. Искусство представителей разных диаспор Казахстана: вчера и сегодня.	2.3.5.1. 2.3.5.2. 3.3.5.1. 3.3.5.2.

Долгосрочный план по учебному предмету «Познание мира» для 3-4 классов уровня основного среднего образования, обучающихся по обновленным программам.

Подразделы долгосрочного плана	Темы/ Содержание раздела долгосрочного плана	Цели обучения для 2-х классов
Я и моя семья	Моя семья – моя гордость. Семья и общество.	3.1.1.1. 3.1.1.2. 4.1.1.1. 4.1.1.2.
Права и обязанности	Конституция – основной закон нашей страны. Роль Конституции в жизни общества.	3.1.5.1. 4.1.5.1.
Здоровье и безопасность	Спортивный Казахстан. Спорт как профессия	3.1.4.1. 3.1.4.2. 4.1.4.1. 4.1.4.2.
Школа и школьное сообщество.	Что такое самоуправление? Школьное самоуправление	3.1.2.1. 3.1.2.2. 4.1.2.1. 4.1.2.2.
Моя малая Родина	Моя малая Родина. Где мы живем?	3.1.3.1. 3.1.3.2. 4.1.3.1. 4.1.3.2.
Праздники	Вместе весело шагать Кем быть? Вот в чем вопрос?	3.1.6.1. 4.1.6.1.
Ориентирование на местности	Ориентирование на местности. Как не потеряться?	3.2.1.1. 3.2.1.2. 4.2.1.1. 4.2.1.2. 4.2.1.3.
Климат и погода	Климат и погода У природы нет плохой погоды	3.2.2.1. 4.2.2.1.
Природные условия и их влияние (на жизнь и	Природные условия и деятельность человека. Природные условия	3.2.3.1. 3.2.3.2.

деятельность людей)		4.2.3.1. 4.2.3.2.
Туризм	Удивительные места Казахстана. Как привлечь туристов?	3.2.4.1. 4.2.4.1.
Древние культуры и цивилизации	Культурное наследие – народное достояние. Всеми свое время.	3.3.1.1. 3.3.1.2. 4.3.1.1. 4.3.1.2.
Исторические корни Казахстана	Народ небесного волка. История возникновения казахского народа	3.3.2.1. 4.3.2.1.
Важные события в истории Казахстана	Первое государство казахов. Достижения моей страны	3.3.3.1. 4.3.3.1.
Выдающиеся исторические личности и деятели культуры	Отважные борцы за свободу. Великие сыны казахской земли	3.3.4.1. 4.3.4.1.
История Казахстана: Независимость, государственность и патриотизм.	Это – моя страна! Сделано в Казахстане	3.3.5.1. 3.3.5.2. 4.3.5.1. 4.3.5.2.

Образец среднесрочного плана по учебному предмету «Познание мира» для совмещенного 2-3 класса

2 класс	3 класс
Мои права и обязанности.	Наша Конституция.
2.1.5.1 на основе примеров из своей жизни различать права, обязанности и ответственность	3.1.5.1 объяснять значимость Конституции Республики Казахстан
<p>Все обучающиеся смогут: Различать права и обязанности, понимать значение ответственности для жизни</p> <p>Большинство обучающихся смогут: развивать умение анализировать, рассуждать и оценивать свою работу и работу одноклассников;</p> <p>Некоторые обучающиеся смогут: Рассуждать, строить продуктивный диалог, сотрудничать в группе и раскрывать свои творческие способности</p>	<p>Все обучающиеся смогут: Различать права и обязанности граждан РК, понимать значение Основного Закона РК</p> <p>Большинство обучающихся смогут: развивать умение анализировать, рассуждать и оценивать свою работу и работу одноклассников;</p> <p>Некоторые обучающиеся смогут: Рассуждать, строить продуктивный диалог, сотрудничать в группе и раскрывать свои творческие способности</p>
Психологический настрой к уроку «Лестница приветствий»	
<p>Постановка перед обучающимися учебной проблемы. Просмотр видеоролика https://www.youtube.com/watch?v=Fk98tllVx4E</p> <p>Обучающиеся с помощью просмотра видеоролика выходят на тему урока. Определяют цель, которую нужно достичь к концу урока. (К ней возвращаются на этапе рефлексии.)</p>	<p>Постановка перед обучающимися учебной проблемы. Отгадывание кроссворда (ключевое слово Конституция) Обучающиеся с помощью отгадывания кроссворда выходят на тему урока, определяют цели. Метод «Корзина идей» - Теперь назовите по очереди слова или фразы по данной теме, при этом постарайтесь не повторять ранее сказанного. Соберем в корзине идей, все,</p>

	<p>что вы знаете по данной теме (обучающиеся называют сведения, а учитель записывает все идеи без комментариев, даже если они ошибочны).</p> <p>- Давайте проверим, все ли правильно вы сказали.</p>						
<p>Работа по учебнику. Чтение текста. Прочитайте текст в учебнике, обсудите и ответьте на вопросы:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Что такое права? - Что такое обязанности? - Кто охраняет права детей, и почему их надо соблюдать? - Какую цель преследует государство, защищая права детей? <p>Вывод: Права – Обязанности – (обучающиеся самостоятельно делают выводы)</p>	<p>Работа по учебнику. Чтение текста. Метод «Инсерт»</p> <p>V — я это знаю; + — это новая информация для меня; ? — это мне непонятно, нужны объяснения, уточнения.</p> <p>Обсуждение прочитанного. Метод «Толстые и тонкие вопросы»</p> <ul style="list-style-type: none"> - Что такое Конституция? - Назови права, которыми пользуются дети. - Какие обязанности школьников ты знаешь? - Когда вырастешь, какие пункты ты бы хотел добавить в права и обязанности граждан? - Чтобы было, если бы у государства не было Конституции? 						
<p>Работа в рабочей тетради. Обучающиеся записывают выводы.</p>							
<p>Муз. физминутка. - Каким мы правом воспользовались? (на отдых)</p>							
<p>Работа в группе. Повторение правил работы в группе. 1 группа – составление кластера «Мои права»</p>	<p>Работа по карточкам. 1-ый уровень Соедини стрелками:</p> <table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 50%;">Нур-Султан</td> <td style="width: 50%;">государство</td> </tr> <tr> <td>Конституция</td> <td>столица</td> </tr> <tr> <td>Казахстан</td> <td>закон</td> </tr> </table>	Нур-Султан	государство	Конституция	столица	Казахстан	закон
Нур-Султан	государство						
Конституция	столица						
Казахстан	закон						

<p>Мои права</p> <p>2 группа – составление кластера «Мои обязанности»</p> <p>Мои обязанности</p> <p>Выступление спикеров. Взаимооценивание. Приём «Большой палец», «Аплодисменты» .</p>	<p>2-ой уровень Допиши: Нур-Султан это – _____ Конституция это _____ Дети имеют право на _____</p> <p>3-ий уровень С латинского слово Конституция означает _____ Чем отличаются права от обязанностей _____</p> <hr/> <p>Взаимооценивание. Работа в группе. Повторение правил работы в группе. 1 группа Составление постера «Конституция РК» с помощью разрезных картинок. 2 группа Составление синквейна Выступление спикеров. Взаимооценивание. Приём «Аплодисменты» .</p>
---	--

Тест «Да – Нет»

Основной закон страны – Конституция (да – нет)

16 декабря – День Конституции РК (да – нет)

Каждый ребенок имеет право жить и воспитываться в семье (да – нет)

Соблюдение дисциплины в школе – это право обучающихся (да – нет)

Каждый ребенок имеет право на обучение (да – нет)

Прилежно учиться в школе – это обязанность обучающихся (да – нет)

Самооценивание (по контрольному листу),

затем выбирают смайлик по выбору:

Проверочный тест.

На республиканском референдуме была принята конституция РК.

1) 16 декабря 2) 30 августа 3) 4 июня

Наше государство заботится о правах человека.

В каком документе об этом сказано?

1) в Декларации прав человека

2) в Конституции Республики Казахстан

3) в Конвенции прав ребенка

Как называется столица Казахстана

1) Астана 2) Нур-Султан 3) Алматы

На берегу какой реки находится наша столица?

1) Или 2) Ишим 3) Сырдарья

Укажи высший законодательный орган

1) Парламент 2) Сенат 3) Мажилис

Кто возглавляет Правительство?

1) Президент 2) Премьер-Министр 3) депутаты

Самооценивание (по контрольному листу)

Обобщение

- Кто охраняет права детей?

- Почему их надо соблюдать?

- Приведи примеры прав детей

Рефлексия. Прием «Плюс – Минус – Интересно»

Самооценивание своей деятельности на уроке.

Приём «Лестница успеха»

Обобщение

- Как называется главный закон РК?

- Для чего нам нужно знать о своих правах и обязанностях?

Рефлексия. Прием «Плюс – Минус – Интересно»

Самооценивание своей деятельности на уроке. Приём «Лестница успеха»

<p>Формативное оценивание проводится в течение всего урока. Самооценивание. Взаимооценивание. После каждого вида работы учитель оценивает обучающихся.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. «Аплодисменты». 2. «Большой палец». 3. Смайлики 4. Таблица «Плюс – Минус – Интересно» 5. «Лестница успеха» 6. Ресурсы: видеоролик, учебник, тесты, рабочая тетрадь, плакат, фломастеры 	<p>Формативное оценивание проводится в течение всего урока. Самооценивание. Взаимооценивание. После каждого вида работы учитель оценивает обучающихся.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. «Аплодисменты». 2. «Большой палец». 3. Солнышко 4. Таблица «Плюс – Минус – Интересно» 5. «Лестница успеха» 6. Ресурсы: кроссворд, учебник, тесты, рабочая тетрадь, плакат, разрезные картинки, клей, фломастеры
---	--

Образец краткосрочного плана по учебному предмету «Познание мира» для 2-3 совмещенного класса

2 класс	3 класс
Мои права и обязанности.	Наша Конституция.
2.1.5.1 на основе примеров из своей жизни различать права, обязанности и ответственность	3.1.5.1 объяснять значимость Конституции Республики Казахстан
<p>Все обучающиеся смогут: Различать права и обязанности, понимать значение ответственности для жизни</p> <p>Большинство обучающихся смогут: развивать умение анализировать, рассуждать и оценивать свою работу и работу одноклассников;</p> <p>Некоторые обучающиеся смогут: Рассуждать, строить продуктивный диалог,</p>	<p>Все обучающиеся смогут: Различать права и обязанности граждан РК, понимать значение Основного Закона РК</p> <p>Большинство обучающихся смогут: развивать умение анализировать, рассуждать и оценивать свою работу и работу одноклассников;</p> <p>Некоторые обучающиеся смогут: Рассуждать, строить продуктивный диалог, сотрудничать в группе и раскрывать свои творческие способности</p>

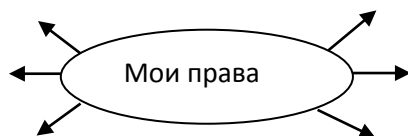
сотрудничать в группе и раскрывать свои творческие способности	
Психологический настрой к уроку «Лестница приветствий»	
<p>Постановка перед обучающимися учебной проблемы. Просмотр видеоролика https://www.youtube.com/watch?v=Fk98tllVx4E Обучающиеся с помощью просмотра видеоролика выходят на тему урока. Определяют цель, которую нужно достичь к концу урока. (К ней возвращаются на этапе рефлексии.)</p>	<p>Постановка перед обучающимися учебной проблемы. Отгадывание кроссворда (ключевое слово Конституция) Обучающиеся с помощью отгадывания кроссворда выходят на тему урока, определяют цели. Метод «Корзина идей» - Теперь назовите по очереди слова или фразы по данной теме, при этом постарайтесь не повторять ранее сказанного. Соберем в корзине идей, все, что вы знаете по данной теме (обучающиеся называют сведения, а учитель записывает все идеи без комментариев, даже если они ошибочны). - Давайте проверим, все ли правильно вы сказали.</p>
<p>Работа по учебнику. Чтение текста. Прочитайте текст в учебнике, обсудите и ответьте на вопросы: - Что такое права? - Что такое обязанности? - Кто охраняет права детей, и почему их надо соблюдать? - Какую цель преследует государство, защищая права детей? Вывод: Права – Обязанности – (обучающиеся самостоятельно делают выводы)</p>	<p>Работа по учебнику. Чтение текста. Метод «Инсерт» V — я это знаю; + — это новая информация для меня; ? — это мне непонятно, нужны объяснения, уточнения. Обсуждение прочитанного. Метод «Толстые и тонкие вопросы» - Что такое Конституция? - Назови права, которыми пользуются дети. - Какие обязанности школьников ты знаешь? - Когда вырастешь, какие пункты ты бы хотел добавить в права и обязанности граждан? - Чтобы было, если бы у государства не было Конституции?</p>
<p>Работа в рабочей тетради. Обучающиеся записывают выводы.</p>	

Муз. физминутка.

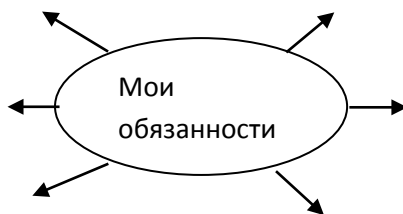
- Каким мы правом воспользовались? (на отдых)

Работа в группе. Повторение правил работы в группе.

1 группа – составление кластера «Мои права»

2 группа – составление кластера «Мои обязанности»

Выступление спикеров.

Взаимооценивание. Приём «Большой палец», «Аплодисменты» .

Работа по карточкам.

1-ый уровень

Соедини стрелками:

Нур-Султан

государство

Конституция

столица

Казахстан

закон

2-ой уровень

Допиши:

Нур-Султан это – _____

Конституция это _____

Дети имеют право на _____

3-ий уровень

С латинского слово Конституция

означает _____

Чем отличаются права от обязанностей

Взаимооценивание.

Работа в группе. Повторение правил работы в группе.

1 группа

Составление постера

«Конституция РК» с помощью разрезных картинок.

2 группа

Составление синквейна

Выступление спикеров.

Взаимооценивание. Приём «Аплодисменты».

<p>Тест «Да – Нет»</p> <p>Основной закон страны – Конституция (да – нет)</p> <p>16 декабря – День Конституции РК (да – нет)</p> <p>Каждый ребенок имеет право жить и воспитываться в семье (да – нет)</p> <p>Соблюдение дисциплины в школе – это право обучающихся (да – нет)</p> <p>Каждый ребенок имеет право на обучение (да – нет)</p> <p>Прилежно учиться в школе – это обязанность обучающихся (да – нет)</p> <p>Самооценивание (по контрольному листу), затем выбирают смайлик :</p> 	<p>Проверочный тест.</p> <p>На республиканском референдуме была принята конституция РК.</p> <p>1) 16 декабря 2) 30 августа 3) 4 июня</p> <p>Наше государство заботится о правах человека. В каком документе об этом сказано?</p> <p>1) в Декларации прав человека 2) в Конституции Республики Казахстан 3) в Конвенции прав ребенка</p> <p>Как называется столица Казахстана</p> <p>1) Астана 2) Нур-Султан 3) Алматы</p> <p>На берегу какой реки находится наша столица?</p> <p>1) Или 2) Ишим 3) Сырдарья</p> <p>Укажи высший законодательный орган</p> <p>1) Парламент 2) Сенат 3) Мажилис</p> <p>Кто возглавляет Правительство?</p> <p>1) Президент 2) Премьер-Министр 3) депутаты</p> <p>Самооценивание (по контрольному листу)</p>
<p>Обобщение</p> <ul style="list-style-type: none"> - Кто охраняет права детей? - Почему их надо соблюдать? - Приведи примеры прав детей <p>Рефлексия. Прием «Плюс – Минус – Интересно»</p> <p>Самооценивание своей деятельности на уроке. Прием «Лестница успеха»</p>	<p>Обобщение</p> <ul style="list-style-type: none"> - Как называется главный закон РК? - Для чего нам нужно знать о своих правах и обязанностях? <p>Рефлексия. Прием «Плюс – Минус – Интересно»</p> <p>Самооценивание своей деятельности на уроке. Прием «Лестница успеха»</p>
<p>Формативное оценивание проводится в</p>	<p>Формативное оценивание проводится в течение всего урока.</p>

течение всего урока. Самооценивание. Взаимоценивание. После каждого вида работы учитель оценивает обучающихся.	Самооценивание. Взаимоценивание. После каждого вида работы учитель оценивает обучающихся.
---	---

2 класс Познание мира урок «Мои права и обязанности» по плану проводится во 2 четверти. 3 класс Познание мира урок «Наша Конституция» по плану проводится в конце 1 четверти, но по усмотрению учителя можно провести во 2 четверти.

Образец долгосрочного плана по учебному предмету «Физическая культура» для 2-4 совмещенных классов, обучающихся по обновленной программе

Подраздел	Цели	Совпадения
1.1 Развитие основных двигательных навыков: опорно-двигательный аппарат, управление телом и объектом	2.1.1.1 обсуждать и применять творческие задачи по мере необходимости 4.1.1.1 понимать и демонстрировать основные двигательные навыки и умения при выполнении различных физических упражнений	2.1.1.1. 4.1.1.1.
1.2. Улучшение и выполнение сопряженных движений в различных физических упражнениях, способствующих физическому развитию	2.1.2.1. понимать и улучшать основные двигательные навыки, обучаясь связывать их самостоятельно 4.1.2.1. понимать и демонстрировать повышение качества выполнения движений в различных последовательных упражнениях, способствующих физическому развитию	2.1.2.1 4.1.2.1
1.3 Правильное и эффективное выполнение упражнений и соблюдение последовательностей, демонстрация понимания времени, веса, пространства и потока	2.1.3.1 показать понимание времени, пространства и плавности при выполнении движений в простых физических упражнениях 4.1.3.1 понимать и уметь применять ряд точных и эффективных навыков и последовательностей, демонстрирующих понимание времени, пространства и плавности выполнения движений	2.1.3.1 4.1.3.1
1.4 Определение собственных и чужих умений, недостатков и потенциала в двигательных действиях	2.1.4.1 понимать и объяснять умения и недостатки по двигательным навыкам 4.1.4.1 сравнивать свои и чужие умения и недостатки, определяя	2.1.4.1 4.1.4.1

	потенциал для лучшего выполнения физических упражнений	
1.5 Умение анализировать и оценивать действия, динамику, связи и пространство	2.1.5.1 осознавать и уметь передать действия с простыми изменениями в пространстве и динамике 4.1.5.1 сравнивать собственное выполнение действий и других, объясняя и показывая ряд действий, пространства, динамики и связей	2.1.5.1 4.1.5.1
1.6 Понимание трудностей и рисков на различных этапах обучения для улучшения двигательных способностей	2.1.6.1 закрепить навыки и умения преодоления трудностей при совершенствовании простых и измененных физических упражнений 4.1.6.1 уметь распознавать уровень сложности выполняемых упражнений, демонстрируя способность сокращения рисков при их выполнении	2.1.6.1 4.1.6.1
2.1 Адаптация идей, стратегий и планов, связанных с движением, с помощью альтернативных решений для реагирования на изменяющиеся обстоятельства	2.2.1.1 обсуждать и демонстрировать двигательные идеи, стратегии и планы 4.2.1.1 определять и организовывать двигательные идеи, стратегии и планы в альтернативных решениях	2.2.1.1 4.2.1.1
2.2 Самостоятельная и совместная работа для достижения целей, попеременное исполнение роли командного лидера	2.2.2.1 закреплять знания по самостоятельной работе и работе в команде для достижения двигательных целей. 4.2.2.1 уметь работать самостоятельно и в группе, попеременно обмениваясь ролями лидерства для достижения двигательных целей	2.2.2.1 4.2.2.1
2.3 Знание и понимание навыков совместной работы по созданию благоприятной учебной среды	2.2.3.1 закреплять знания об обмене пространством, ресурсами идеями, осознавая важность создания благоприятной учебной среды при выполнении различных физических упражнений 4.2.3.1 уметь разделять пространство, ресурсы и идеи, осознавая важность создания благоприятной учебной среды при выполнении различных физических упражнений	2.2.3.1 4.2.3.1
2.4 Использование, применение, создание правил и структурных приемов в ряде физических упражнений	2.2.4.1 обсуждать и демонстрировать правила и структурные приемы при выполнении различных физических упражнений 4.2.4.1 создавать и применять правила и структурные приемы при выполнении различных физических упражнений	2.2.4.1 4.2.4.1
2.5 Критическое рассматривание собственных творческих задач и творческих задач других с предложением конструктивных рекомендаций по	2.2.5.1 обсуждать и применять творческие задачи по мере необходимости 4.2.5.1 объединять собственные и другие творческие задачи,	2.2.5.1 4.2.5.1

мере необходимости	предлагая конструктивные рекомендации по мере необходимости	
2.6 Применение творческих способностей и идей в различных ситуациях для выражения тем, настроений и эмоций	2.2.6.1 объяснять и демонстрировать творческие способности и идеи 4.2.6.1 объединять свои творческие способности и идеи с другими для создания новых элементов, которые могут быть переданы в разных ситуациях	2.2.6.1 4.2.6.1
2.7 Развитие чувства патриотизма, коллективной работы и умения честно соревноваться при выполнении индивидуальных и групповых заданий во время выполнения физической деятельности	2.2.7.1 знать, что такое чувство патриотизма и как взаимодействовать друг с другом, понимая значение честного соперничества 4.2.7.1 демонстрировать чувство патриотизма и честное соперничество в индивидуальной и групповой физической деятельности	2.2.7.1 4.2.7.1
2.8 Исполнение ролей, обусловленных различными контекстами движений, и осознание их различий	2.2.8.1 называть и демонстрировать роли при выполнении различных физических упражнений 4.2.8.1 экспериментировать с различными ролями при выполнении различных движений, осознавая их различия	2.2.8.1 4.2.8.1
3.1 Понимание важности физической деятельности для здоровья и здорового образа жизни	2.3.1.1 уметь описывать и обсуждать оздоровительную пользу физических упражнений 4.3.1.1 анализировать и понимать важность физической деятельности для здоровья и здорового образа жизни	2.3.1.1 4.3.1.1
3.2 Понимание необходимости в разминке и заминке тела в физической деятельности	2.3.2.1 объяснять и демонстрировать знание важности разминки перед физической деятельностью 4.3.2.1 демонстрировать и обсуждать необходимость разминки и заминки тела в физической деятельности	2.3.2.1 4.3.2.1
3.3 Знание, как контролировать физические изменения в организме, понимание влияния различных физических нагрузок на дыхание, частоту сердечных сокращений, температуру тела	2.3.3.1 знать, какие физические изменения в организме происходят во время выполнения физических упражнений 4.3.3.1 применять ряд контрольных стратегий, чтобы увидеть определенные физические изменения во время или после выполнения физической деятельности	2.3.3.1 4.3.3.1
3.4 Определение трудностей и рисков с соответствующей реакцией во время участия в ряде физических нагрузок, направленных на укрепление здоровья	2.3.4.1 понимать трудности и риски, определяя некоторые основные пути реагирования на них при выполнении небольшого количества физических упражнений, способствующих укреплению здоровья 4.3.4.1 подобрать и применить соответствующие реакции, чтобы	2.3.4.1 4.3.4.1

	помочь справиться с трудностями и риском при выполнении ряда физических упражнений, способствующих укреплению здоровья	
3.5 определение и представление возможности для участия в физической деятельности внутри и за пределами школы	2.3.5.1 понимать возможность участия в физической деятельности в контексте «дом школа» 4.3.5.1 изучить и сравнить разные возможности участия в физической деятельности и пути получения возможности участвовать в них	2.3.5.1 4.3.5.1

Образец долгосрочного плана по учебному предмету «Физическая культура» для 3-4 совмещенных классов, обучающихся по обновленной программе

Подраздел	Цели	Совпадения
1.1 Развитие основных двигательных навыков: опорно-двигательный аппарат, управление телом и объектом	3.1.1.1 знать, понимать и продолжать улучшать основные двигательные навыки при выполнении основных физических упражнений 4.1.1.1 понимать и демонстрировать основные двигательные навыки и умения при выполнении различных физических упражнений	3.1.1.1. 4.1.1.1.
1.2. Улучшение и выполнение сопряженных движений в различных физических упражнениях, способствующих физическому развитию	3.1.2.1 понимать, как выполнять и связывать движения при выполнении различных физических упражнений, которые предусмотрены для физического развития 4.1.2.1. понимать и демонстрировать повышение качества выполнения движений в различных последовательных упражнениях, способствующих физическому развитию	3.1.2.1 4.1.2.1
1.3 Правильное и эффективное выполнение упражнений и соблюдение последовательностей, демонстрация понимания времени, веса, пространства и потока	3.1.3.1 развивать и совершенствовать навыки и последовательность, демонстрирующие понимание времени, пространства и плавности выполнения движений 4.1.3.1 понимать и уметь применять ряд точных и эффективных навыков и последовательностей, демонстрирующих понимание времени, пространства и плавности выполнения движений	3.1.3.1 4.1.3.1
1.4 Определение собственных и чужих умений, недостатков и потенциала в двигательных действиях	3.1.4.1 обсуждать свои и чужие качества выполнения упражнений, определяя умения и недостатки 4.1.4.1 сравнивать свои и чужие умения и недостатки, определяя потенциал для лучшего выполнения физических упражнений	3.1.4.1 4.1.4.1

1.5 Умение анализировать и оценивать действия, динамику, связи и пространство,	3.1.5.1 демонстрировать и уметь определять ряд действий, пространства, динамики и связей при выполнении и оценивании 4.1.5.1 сравнивать собственное выполнение действий и других, объясняя и показывая ряд действий, пространства, динамики и связей	3.1.5.1 4.1.5.1
1.6 Понимание трудностей и рисков на различных этапах обучения для улучшения двигательных способностей	3.1.6.1 совершенствовать навыки и умения преодоления на различных этапах обучения трудностей двигательной деятельности 4.1.6.1 уметь распознавать уровень сложности выполняемых упражнений, демонстрируя способность сокращения рисков при их выполнении	3.1.6.1 4.1.6.1
2.1 Адаптация идей, стратегий и планов, связанных с движением, с помощью альтернативных решений для реагирования на изменяющиеся обстоятельства	3.2.1.1 применять альтернативные решения в ряде двигательных идей, стратегий и планов 4.2.1.1 определять и организовывать двигательные идеи, стратегии и планы в альтернативных решениях	3.2.1.1 4.2.1.1
2.2 Самостоятельная и совместная работа для достижения целей, попеременное исполнение роли командного лидера	3.2.2.1 понимать и демонстрировать суть самостоятельной работы и командной работы со сменой лидерства 4.2.2.1 уметь работать самостоятельно и в группе, попеременно обмениваясь ролями лидерства для достижения двигательных целей	3.2.2.1 4.2.2.1
2.3 Знание и понимание навыков совместной работы по созданию благоприятной учебной среды	3.2.3.1 применять знания об обмен пространством, ресурсами и идеями, осознавая важность создания благоприятной учебной среды при выполнении различных физических упражнений 4.2.3.1 уметь разделять пространство, ресурсы и идеи, осознавая важность создания благоприятной учебной среды при выполнении различных физических упражнений	3.2.3.1 4.2.3.1
2.4 Использование, применение, создание правил и структурных приемов в ряде физических упражнений	3.2.4.1 использовать и применять знание правил и структурных приемов в ряде физических упражнений 4.2.4.1 создавать и применять правила и структурные приемы при выполнении различных физических упражнений	3.2.4.1 4.2.4.1
2.5 Критическое рассматривание собственных творческих задач и творческих задач других с предложением конструктивных рекомендаций по мере необходимости	3.2.5.1 использовать собственные и другие творческие задачи, предлагая конструктивные рекомендации по мере необходимости 4.2.5.1 объединять собственные и другие творческие задачи, предлагая конструктивные рекомендации по мере необходимости	3.2.5.1 4.2.5.1
2.6 Применение творческих способностей и идей в различных ситуациях для выражения тем,	3.2.6.1 определять и анализировать свои творческие способности и идеи, а также других, передавая их учителю и сверстникам	3.2.6.1 4.2.6.1

настроений и эмоций	4.2.6.1 объединять свои творческие способности и идеи с другими для создания новых элементов, которые могут быть переданы в разных ситуациях	
2.7 Развитие чувства патриотизма, коллективной работы и умения честно соревноваться при выполнении индивидуальных и групповых заданий во время выполнения физической деятельности	3.2.7.1 объяснить значение патриотизма и демонстрировать взаимодействие и честную игру 4.2.7.1 демонстрировать чувство патриотизма и честное соперничество в индивидуальной и групповой физической деятельности	3.2.7.1 4.2.7.1
2.8 Исполнение ролей, обусловленных различными контекстами движений, и осознание их различий	3.2.8.1 демонстрировать свою роль и роли других при выполнении простых движений, объясняя различия 4.2.8.1 экспериментировать с различными ролями при выполнении различных движений, осознавая и различия	3.2.8.1 4.2.8.1
3.1 Понимание важности физической деятельности для здоровья и здорового образа жизни	3.3.1.1 демонстрировать знание и понимание оздоровительной пользы физических упражнений, способствующих укреплению здоровья 4.3.1.1 анализировать и понимать важность физической деятельности для здоровья и здорового образа жизни	3.3.1.1 4.3.1.1
3.2 Понимание необходимости в разминке и заминке тела в физической деятельности	3.3.2.1 определять процесс разминки и заминки в физической деятельности 4.3.2.1 демонстрировать и обсуждать необходимость разминки и заминки тела в физической деятельности	3.3.2.1 4.3.2.1
3.3 Знание, как контролировать физические изменения в организме, понимание влияния различных физических нагрузок на дыхание, частоту сердечных сокращений, температуру тела	3.3.3.1 демонстрировать и объяснять ряд контрольных стратегий для определения физических изменений при выполнении физической деятельности 4.3.3.1 применять ряд контрольных стратегий, чтобы увидеть определенные физические изменения во время или после выполнения физической деятельности	3.3.3.1 4.3.3.1
3.4 Определение трудностей и рисков с соответствующей реакцией во время участия в ряде физических нагрузок, направленных на укрепление здоровья	3.3.4.1 понимать и демонстрировать, как справляться с трудностями и риском, реагируя соответствующим образом при выполнении физических упражнений, способствующих укреплению здоровья 4.3.4.1 подобрать и применить соответствующие реакции, чтобы помочь справиться с трудностями и риском при выполнении ряда физических упражнений, способствующих укреплению здоровья	3.3.4.1 4.3.4.1

3.5 Определение и представление возможности для участия в физической деятельности внутри и за пределами школы	3.3.5.1 рассмотреть и объяснить, как получить возможность участвовать в физической деятельности в разных контекстах 4.3.5.1 изучить и сравнить разные возможности участия в физической деятельности и пути получения возможности участвовать в них	3.3.5.1 4.3.5.1
---	---	--------------------

Краткосрочный план для совмещенных 2-3 классов по предмету «Физическая культура»

	Класс: 2, 3	
Дата: Тема урока: Эстафеты с элементами бега, прыжков и метания спектр двигательных навыков в подвижных играх	ФИО учителя:	
Цели обучения (ЦО) из долгосрочного плана	2.3.3.1 Уметь описывать и обсуждать работу опорно-двигательного аппарата.	3.3.5.1. Рассмотреть и объяснить, как получить возможность участвовать в физической деятельности в разных контекстах.
Критерии успеха:	Все: смогут описывать и обсуждать работу опорно-двигательного аппарата Большинство: смогут безопасно использовать оборудование и средства во время физических упражнений. Некоторые: смогут выполнять и показывать небольшие комплексы ОРУ.	Все: рассмотреть и объяснить, как получить возможность участвовать в физической деятельности в разных контекстах. Большинство: продемонстрировать скорость, силу, координацию в различной физической деятельности Некоторые: выполняют элементы бега, прыжков и метания в эстафетах и подвижных играх.
Языковые цели:	Ключевые слова и фразы: двигательные навыки части тела, туловище, руки, ноги, ступни, голова Серия полезных фраз для диалога в классе /письма: 1. Можете ли вы сказать, почему быстрый бег важен в двигательной активности?	Ключевые слова и фразы: Метание, бег, прыжки, безопасность, физические качества, подвижные игры, эстафеты, сотрудничество, команда. Серия полезных фраз для диалога в классе /письма: С помощью эстафет и подвижных игр можно развивать... В легкую атлетику входят такие виды, как...
Формирование ценностей:	Привитие ценностей через проявление	Привитие ценностей через проявление уважения,

	уважения, честности, ответственности, сотрудничества, взаимопомощи в эстафетах и подвижных играх.	честности, ответственности, сотрудничества, взаимопомощи в эстафетах и подвижных играх.		
Ресурсы:	Мяч, обруч, кегли, свисток.	Скакалка, мяч, кегли, свисток.		
Ход урока				
Запланированные периоды урока	Методы обучения (Каким образом я достигну целей обучения?) 2 класс	Методы обучения (Каким образом я достигну целей обучения?) 3 класс	Методы оценивания (Как я пойму\узнаю, что обучающиеся достигли целей обучения?)	Способы дифференциации (Каким способом я окажу поддержку обучающимся)
Начало урока 5-9 минут	(К, Г, Д, И) Вход обучающихся в зал. Сообщение темы урока. ОРУ в движений, ОРУ на месте. Обратить внимание на поддержание и сохранение правильной осанки. Сообщение цели урока.	Начало урока будет общее для 2-х классов.		
Середина урока 10-35 минут	<p>1. «Дракончик». Обучающиеся берут друг друга за пояс, образуя цепь – это «хвост дракончика». Впереди цепи встает водящий – это «голова дракончика». Водящий бежит, увлекая за собой всех участников игры, на бегу меняя траекторию движения: по кругу, вокруг препятствий, делая резкие повороты, чтобы поймать свой «хвост» (последнего в строю обучающегося). Обучающиеся, которые попали в руки водящего, считаются пойманными. Пойманные игроки выбывают из игры. Задача водящего поймать свой «хвост» (последнего в строю обучающегося), бегать в игре не обязательно.</p> <p>Дескрипторы:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Соблюдают технику безопасности; - Демонстрируют элементы бега, прыжков и метания; - Оценивают свою активность. <p>Формативное оценивание: В форме обсуждения. Какие физические качества вы развиваете во время выполнения подобных игр? Как вы себя чувствуете после выполнения этих эстафет ... усталый ... энергичный ... счастливый? Какие изменения вы можете предложить, что бы изменить правила игры для её улучшения?</p>			

	<p>2. Обучающиеся делятся на 2 команды и выстраиваются в колонны на расстоянии 3 м одна от другой. Перед обучающимися проводится стартовая линия, от нее на расстоянии 3-4 м чертятся две параллельные линии, обозначающие препятствие «ручеек», шириной от 1 до 1,5 м (для прыжка в длину). В конце зала натягивается веревочка на высоте 60 см от пола, затем на расстоянии 5 м ставится гимнастическая скамейка. По сигналу «Внимание», «Марш!», первые обучающиеся бегут вперед, перепрыгивают через «ручеек», далее пробегают под натянутой веревочкой, перепрыгивают гимнастическую скамейку и возвращаются обратно бегом. Передают эстафету следующему обучающемуся и становятся в конец своей колонны. Побеждает команда, которая раньше других выполнит задание.</p> <p>Обратная связь: Какое действие в данной эстафете у вас получалось хорошо, а над каким действием необходимо поработать? Какую помощь вы оказали своим товарищам по команде? Какие варианты вы можете предложить для усложнения эстафеты?</p>
<p>Конец урока 35-40 минут</p>	<p>Рефлексия. (К) Сядьте в круг в центре зала. Это замедлит удары нашего сердца, позволит успокоить работу мозга и расслабить тело. Ученикам необходимо сохранять правильную осанку.</p>

Образец долгосрочного плана по учебному предмету «Музыка» для совмещенных 2-3- класса

Разделы долгосрочного плана	Темы/Содержание раздела долгосрочного плана. Изучаемые художественные произведения (по выбору)	Цели обучения, общие для 2-х классов	
<p>2. Все обо мне 3. Живая природа</p>	<p>2.1.1.1 определять характер музыки, используя для описания средства музыкальной выразительности; 2.1.1.2 различать и определять вид мелодии: вокальная, инструментальная 2.1.2.1 исполнять разнохарактерные песни, соблюдая правила пения; 3.1.1.1 определять и сравнивать характер, содержание, жанр, средства музыкальной выразительности прослушанной музыки; 3.1.1.2 узнавать музыкальные произведения по интонации 2.1.2.2 исполнять песни в соответствии с дирижерскими жестами; 2.1.2.3 исполнять в ансамбле простой ритмический</p>	<p>2.1.1.1 2.1.1.2 2.1.2.1 2.1.2.3 2.1.3.1 2.1.3.4 2.2.1.2</p>	<p>3.1.1.1 3.1.1.2 3.1.2.1 3.1.2.3 3.1.2.2 3.1.3.1 3.1.3.3</p>

	<p>аккомпанемент к произведениям на музыкальных инструментах</p> <p>3.1.1.1 определять и сравнивать характер, содержание, жанр, средства музыкальной выразительности прослушанной музыки;</p> <p>3.1.2.1 исполнять разнохарактерные песни, передавая художественный образ;</p> <p>3.1.2.2. исполнять песни в соответствии с дирижерскими жестами;</p> <p>3.1.2.3 демонстрировать навыки игры на музыкальных инструментах, используя музыкальные штрихи</p> <p>2.1.3.1 определять и сравнивать средства музыкальной выразительности;</p> <p>2.1.3.4 определять музыкальные жанры;</p> <p>2.2.1.2 сочинять простые музыкально-творческие работы, используя средства музыкальной выразительности</p> <p>3.1.3.1 определять средства музыкальной выразительности и использовать их при исполнении;</p> <p>3.1.3.3 определять и различать основные музыкальные понятия при анализе музыкального произведения;</p>		
<p>2. Моя семья и мои друзья</p> <p>3. Что такое хорошо, что такое плохо?</p>	<p>2.1.1.1 определять характер музыки, используя для описания средства музыкальной выразительности;</p> <p>2.1.1.2 различать и определять вид мелодии: вокальная, инструментальная</p> <p>2.1.2.1 исполнять разнохарактерные песни, соблюдая правила пения индивидуально, в ансамбле, в хоре;</p> <p>2.1.2.3 исполнять в ансамбле простой ритмический аккомпанемент к произведениям на музыкальных инструментах</p> <p>2.1.3.1 определять и сравнивать средства музыкальной выразительности;</p> <p>2.1.3.4 определять музыкальные жанры;</p> <p>2.1.3.6 исполнять по нотам простые мелодии</p> <p>2.2.1.1 передавать характер музыки через музыкально-творческую работу</p> <p>2.3.1.1 уметь представлять и оценивать свою творческую работу</p>	<p>2.1.1.1</p> <p>2.1.1.2</p> <p>2.1.2.1</p> <p>2.1.2.3</p> <p>2.1.3.1</p> <p>2.1.3.4</p> <p>2.1.3.6</p> <p>2.2.1.1</p> <p>2.3.1.1</p>	<p>3.1.1.1</p> <p>3.1.1.2</p> <p>3.1.2.1</p> <p>3.1.2.3</p> <p>3.1.3.1</p> <p>3.1.3.4</p> <p>3.1.3.6</p> <p>3.2.1.1</p> <p>3.3.1.1</p>

	<p>3.1.1.1 определять и сравнивать характер, содержание, жанр, средства музыкальной выразительности прослушанной музыки;</p> <p>3.1.1.2 узнавать музыкальные произведения по интонации</p> <p>3.1.2.1 исполнять разнохарактерные песни, передавая художественный образ;</p> <p>3.1.2.3 демонстрировать навыки игры на музыкальных инструментах, используя музыкальные штрихи</p> <p>3.1.3.1 определять средства музыкальной выразительности и использовать их при исполнении;</p> <p>3.1.3.4 определять и различать музыкальные жанры и стили;</p> <p>3.1.3.6 исполнять по нотам простые мелодии</p> <p>3.2.1.1 предлагать идеи для музыкально-творческих работ</p> <p>3.3.1.1 уметь представлять и оценивать свою творческую работу</p>		
<p>2. Моя школа</p> <p>3.Время</p>	<p>2.1.1.1 определять характер музыки, используя для описания средства музыкальной выразительности;</p> <p>2.1.2.1 исполнять разнохарактерные песни, соблюдая правила пения индивидуально, в ансамбле, в хоре;</p> <p>2.1.2.3 исполнять в ансамбле простой ритмический аккомпанемент к произведениям на музыкальных инструментах</p> <p>2.1.3.1 определять и сравнивать средства музыкальной выразительности;</p> <p>2.2.1.1 передавать характер музыки через музыкально-творческую работу</p> <p>3.1.1.1 определять и сравнивать характер, содержание, жанр, средства музыкальной выразительности прослушанной музыки</p> <p>3.1.2.1 исполнять разнохарактерные песни, передавая художественный образ;</p> <p>3.1.2.3 демонстрировать навыки игры на музыкальных инструментах, используя музыкальные штрихи</p> <p>3.1.3.2 определять строение музыкальной формы: куплетная, куплетно-припевная, одночастная, двухчастная;</p> <p>3.2.1.1 предлагать идеи для музыкально-творческих работ</p>	<p>2.1.1.1</p> <p>2.1.2.1</p> <p>2.1.2.3</p> <p>2.1.3.1</p> <p>2.2.1.1</p>	<p>3.1.1.1</p> <p>3.1.2.1</p> <p>3.1.2.3</p> <p>3.1.3.2</p> <p>3.2.1.1</p>

<p>2. Мой родной край 3. Архитектура</p>	<p>2.1.1.1 определять характер музыки, используя для описания средства музыкальной выразительности 2.1.2.1 исполнять разнохарактерные песни, соблюдая правила пения; 2.1.2.2. исполнять песни в соответствии с дирижерскими жестами; 2.1.3.1 определять и сравнивать средства музыкальной выразительности; 2.1.3.4 определять музыкальные жанры; 2.2.1.1 передавать характер музыки через музыкально-творческую работу 2.3.1.1 уметь представлять и оценивать свою творческую работу</p> <p>3.1.1.1 определять и сравнивать характер, содержание, жанр, средства музыкальной выразительности прослушанной музыки 3.1.2.1 исполнять разнохарактерные песни, передавая художественный образ; 3.1.2.2. исполнять песни в соответствии с дирижерскими жестами 3.1.3.2 определять строение музыкальной формы: куплетная, куплетно-припевная, одночастная, двухчастная; 3.1.3.3 определять и различать основные музыкальные понятия при анализе музыкального произведения 3.2.1.2 сочинять и импровизировать простые музыкально-творческие работы, используя средства музыкальной выразительности 3.3.1.1 уметь представлять и оценивать творческую работу</p>	<p>2.1.1.1 2.1.2.1 2.1.2.2. 2.1.3.1 2.1.3.4 2.2.1.1 2.3.1.1</p>	<p>3.1.1.1 3.1.2.1 3.1.2.2. 3.1.3.2 3.1.3.3 3.2.1.2 3.3.1.1</p>
<p>2. В здоровом теле-здоровый дух 3. Искусство</p>	<p>2.1.1.1 определять характер музыки, используя для описания средства музыкальной выразительности; 2.1.2.1 исполнять разнохарактерные песни, соблюдая правила пения; 2.1.2.2 исполнять песни в соответствии с дирижерскими жестами 2.1.3.2 определять в музыкальном произведении мотив,</p>	<p>2.1.1.1 2.1.2.1 2.1.2.2 2.1.3.2 2.1.3.3 2.2.1.2</p>	<p>3.1.1.1 3.1.2.1 3.1.2.2 3.1.3.2 3.1.3.3 3.2.1.2</p>

	<p>музыкальную фразу, предложение;</p> <p>2.1.3.3 определять и различать основные музыкальные понятия;</p> <p>2.2.1.2 сочинять простые музыкально-творческие работы, используя средства музыкальной выразительности</p> <p>3.1.1.1 определять и сравнивать характер, содержание, жанр, средства музыкальной выразительности прослушанной музыки</p> <p>3.1.2.1 исполнять разнохарактерные песни, передавая художественный образ;</p> <p>3.1.2.2. исполнять песни в соответствии с дирижерскими жестами;</p> <p>3.1.3.2 определять строение музыкальной формы: куплетная, куплетно-припевная, одночастная, двухчастная;</p> <p>3.1.3.3 определять и различать основные музыкальные понятия при анализе музыкального произведения;</p> <p>3.2.1.2 сочинять и импровизировать простые музыкально-творческие работы, используя средства музыкальной выразительности</p>		
<p>2. Традиции и фольклор</p> <p>3. Выдающиеся личности</p>	<p>2.1.1.1 определять характер музыки, используя для описания средства музыкальной выразительности;</p> <p>2.1.1.2 различать и определять вид мелодии: вокальная, инструментальная</p> <p>2.1.2.1 исполнять разнохарактерные песни, соблюдая правила пения индивидуально, в ансамбле, в хоре;</p> <p>2.1.3.1 определять и сравнивать средства музыкальной выразительности;</p> <p>2.1.3.3 определять и различать основные музыкальные понятия;</p> <p>2.1.3.4 определять музыкальные жанры;</p> <p>2.1.3.5 сравнивать звучание народных и классических музыкальных инструментов</p> <p>2.2.1.2 сочинять простые музыкально-творческие работы, используя средства музыкальной выразительности</p> <p>2.3.1.1 уметь представлять и оценивать свою творческую работу</p> <p>3.1.1.1 определять и сравнивать характер, содержание, жанр,</p>	<p>2.1.1.1</p> <p>2.1.1.2</p> <p>2.1.2.1</p> <p>2.1.3.1</p> <p>2.1.3.3</p> <p>2.1.3.4</p> <p>2.1.3.5</p> <p>2.2.1.2</p> <p>2.3.1.1</p>	<p>3.1.1.1</p> <p>3.1.1.2</p> <p>3.1.2.1</p> <p>3.1.3.1</p> <p>3.1.3.3</p> <p>3.1.3.4</p> <p>3.1.3.5</p> <p>3.2.1.2</p> <p>3.3.1.1</p>

	<p>средства музыкальной выразительности прослушанной музыки;</p> <p>3.1.1.2 узнавать музыкальные произведения по интонации</p> <p>3.1.2.1 исполнять разнохарактерные песни, передавая художественный образ;</p> <p>3.1.3.1 определять средства музыкальной выразительности и использовать их при исполнении;</p> <p>3.1.3.3 определять и различать основные музыкальные понятия при анализе музыкального произведения;</p> <p>3.1.3.4 определять и различать музыкальные жанры и стили;</p> <p>3.1.3.5 различать музыкальные инструменты народного, духового, симфонического оркестров;</p> <p>3.2.1.2 сочинять и импровизировать простые музыкально-творческие работы, используя средства музыкальной выразительности</p> <p>3.3.1.1 уметь представлять и оценивать творческую работу</p>		
<p>2. Путешествие</p> <p>3. Культура отдыха. Праздники</p>	<p>2.1.1.1 определять характер музыки, используя для описания средства музыкальной выразительности</p> <p>2.2.1.2 сочинять простые музыкально-творческие работы, используя средства музыкальной выразительности</p> <p>2.3.1.1 уметь представлять и оценивать свою творческую работу</p> <p>3.1.1.1 определять и сравнивать характер, содержание, жанр, средства музыкальной выразительности прослушанной музыки</p> <p>3.2.1.1 предлагать идеи для музыкально-творческих работ;</p> <p>3.3.1.1 уметь представлять и оценивать творческую работу</p>	<p>2.1.1.1</p> <p>2.2.1.2</p> <p>2.3.1.1</p>	<p>3.1.1.1</p> <p>3.2.1.1</p> <p>3.3.1.1</p>

Содержание

Введение.....	161
1. Особенности процесса обучения в совмещенных начальных классах МКШ в условиях обновления содержания образования ...	163
2. Адаптация учебных программ обновленного содержания образования для совмещенных начальных классов МКШ	187
3. Методические рекомендации по разработке среднесрочных и краткосрочных планов по учебным предметам в совмещенных классах МКШ на уровне начальной школы	255
Заключение	257
Список использованной литературы	259
Приложение	260

**Білім мазмұнын жаңарту жағдайында
ШЖМ-да біріккен бастауыш сыныптардағы сабақтарды өткізу және
ұйымдастыру бойынша
Әдістемелік ұсынымдар**

**Методические рекомендации
по организации и проведению уроков
в совмещенных начальных классах МКШ в условиях
обновления содержания образования**

Басуға 18.09.2019 ж. қол қойылды. Пішімі 60×84 1/16.
Қағазы офсеттік. Офсеттік басылыс.
Қаріп түрі «Times New Roman». Шартты баспа табағы 20 б.т.

Подписано в печать 18.09.2019 г. Формат 60×84 1/16.
Бумага офсетная. Печать офсетная.
Шрифт Times New Roman. Усл. п.л. 20.

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі
«Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы» РМҚК
010000, Нұр-Сұлтан қ., Мәңгілік ел даңғ. 8, «Алтын Орда» БО, 15-қабат

Министерство образования и науки Республики Казахстан
Национальная академия образования им. И. Алтынсарина
010000, г. Нур-Султан, пр. Мангилик ел, 8, БЦ «Алтын Орда», 15 этаж